

Notes du mont Royal

WWW.NOTESDUMONTROYAL.COM

Cette œuvre est hébergée sur «*Notes du mont Royal*» dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Google Livres

ΗΣΙΟΔΟΥ ΣΩΖΟΜΕΝΑ

HESIODI ASCRÆI

QVÆ EXSTANT OMNIA,

cum interpretatione Latina
emendatiore.

Accesserunt

ENARRATIONES DN. PHILIPPI

MELANCHTHONIS in *ἑρμῆς ἑρμῆος*

ET

*Analysis ejusdem Poëmatis ac Theogoniae, XXXVII. ta-
bulis comprehensa,*

Operâ

M. ERASMI SCHMIDT,

Græci Professoris VViteb.

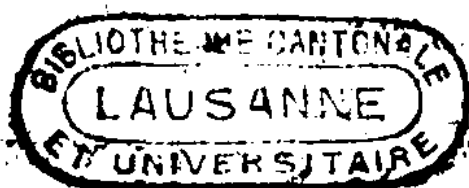
Novemb. 2955

VVITEBERGAE,

Imprimebat Laurentius Seuberlich,

Impensis Samuelis Seifisch, Anno 1612.

IMÆ INDOLIS ADOLESCENTIBUS.

NIELI SENNERTO.

ELTHASARI BALDVINO.

RAHAMO FORSTERO.

HANNI IOACH. BECMANO.

GUSTO HIRSBAGHIO.

LENTINO FORSTERO.

COBQ COCO.

RISTOPHORO ALBINO.

URENTIO FABRICIO.

ORGIO VVECKERO.

TECHIORI IOSTELIO.

RISTIANO TAUBMANO.

ZARDO MARTINI.

ASMO SCHMIDT. F.

S. P. D.

Terum excudit SELFISCHUS
Consul, Vir de re litera-
ria meritissimus, Poetam
simum & utilissimum HE-
um. Quem Poetam malo

):(a Dn.

Dn. PHILIPPI MELANCHTHONIS
 verbis, quæ sequuntur, quàm meis
 commendari. Saltem hîc de Editio-
 ne præfente paucis monendum du-
 co. Versio usitata, pluribus quàm an-
 te hac in locis correctæ est. Additiq;
 ad versus Numeri cum in Textu,
 tum in Enarratione Dn. Philippi.
 Rerû cognitio, ut fieret expeditior,
 adjunxi volente **SBLFISCHIO**, præ-
 ter **XXII** tabulas, quibus *ἑξων καὶ*
ἡμερῶν συνοψις continetur, etiam
XIII. alias, quæ Deorum genea-
 logiam facili negotio ostendunt.
 Quumq; *Ἀσπίς Ηρακλέους*, non sit pe-
 culiare quoddam integrum poemâ,
 sed fragmentum saltem operis illi-
 us, quod de Claris Mulieribus Poë-
 ta scripsit, ad quod in fine *θεογονίας*
 transitionem facit, licet opus il-
 lud injuria temporum ad nos non
 pervenerit: Theogoniæ, hoc frag-
 mentum postposui. Quid de verbis
 initij ejus, *ἡ οἴη*, sentiendum sit, vide-
 ri po-

nō potest Canterus lib. 4. novar. lect. cap. 3. Illud etiam prætereundum non est, lib. 2. ἔργων versu 111. pro καὶ ἐπὶ αἰεὶ λέχλιω, quod in proxima editione alios secutus retinueram, nūc ejusdem Canteri indicio, qui lib. 5. c. 23. M S. Codicis testimonio utitur, repositum esse, καὶ ἐπαλῆα λέχλιω.

In Theogonia post vers. 279. ineptissimè in omnibus editionibus positus fuit hic, μυχθεὶς καλλιρρόη κέρεη κλυτῇ Δικεάνοιο: cujus locus esse debet post vers. 287, quem etiam nunc jure suo prisca recuperavit, suffragantibus versibus 979. 980. 981. Quod ipsum etiam à Cantero lib. 4. cap. 21. observatum & notatum.

Denique lib. 2. ἔργων, ver. 316. ἡ δὲ γυνὴ πρὸς ἡβῶν, πέμπτῃ δὲ γαμοῖτο, quæ plerique reddunt: *Fœmina quarto (supra decimum) anno pubescat, quinto verè (hoc est, decimo quinto) nubat: reddidi, πρὸς scil. ἐτὶ ἡβῶν, quatuor annos pubertatem habeat, πέμπτῃ δὲ γαμοῖτο, quin-*

to verò (scilicet ab initio pubertatis; hoc est, anno x viii) nubat. Cœpta enim pubertate, anno ætatis xiv, qui jam pubertatis fiet primus: quintus pubertatis, decimus octavus ætatis erit. Dn. Philippi Enarrationes quod attinet, sunt illæ sanè eruditæ & utiles. Ac licet sint in eis pauca quædam, quæ constare non possunt: nolui tamen quicquam mutare: sed Optimo illi viro laborem suum integrum relinquere. Facile quivis ingenuus paucula ista ei condonabit.

Vobis verò Adolēscētes optimi, hunc Poetam dedicare volui, cū ut erga Vos & Parentes vestros, Collegas meos honorandos, affectum meum testarer: tūc ut indolem vestram, quam ad optimarum Artiū & Lingvarum studia, domestica Parentum vestrorum exempla quotidie invitāt, hac etiam ratione excitarem; impetumq; vestrū hoc Poeta,

ta,

ea, qui INDUSTRIAM crebrò inculcat, confirmarem: tùm denique, ut ætatem vestram teneram, utilibus præceptionibus, quales hic Poeta habet quàm plurimas, ad Virtutis olim exercendæ amorem allicerem: simulq; Græca, quorum usus in omni vita est maximus maximeque necessarius, Vobis gratiora efficere. Ut igitur Leptæ suo Cicero; ita & Vobis ego Hesiodum commendo, ut eum suo quisque tempore ediscatis, & in ore habeatis,

Τῆς δευτέρας ἰδιώτα. Θεοὶ περπαροῖεν ἔθνη·
 Ἀθάνατοι μακρὸς δὲ καὶ ὄρεθι οἶμ' ἐπ' αὐτῶν,
 καὶ τρηχὺς τ' πρῶτον: ἐπὶ δ' εἰς ἄκρον ἵκηαι.
 Ῥηϊδίᾳ δ' ἡ πενταπέλες, χαλεπήπερ ἔξου.

Bene valete. Dabam è Muleo, die XVI.
 Aprilis, anno Christiano MDC XII.

M. Erasmus Schmidt

*Græc. Profess. & Alumnor. Elect.
 Sax. Inspector.*

PRÆFATIO IN HESIODUM PHILIPPI
MELANCHTHONIS.

 *Q*uod in Plantina fabula historiæ præfatur, justam se rem venire oratum, & facilem, id ego multo rectius hac in loco præfari possum: dum non, ut ille, jocularè adulterium, in scenam adfero, sed gravissima vitæ præcepta: quosdam etiam de natura rerum, desiderum ortu & occasu locos. Decrevi enim Hesiodi ἔργα καὶ ἡμέρας enarrare. Id ego poemata postulo, ut summa cura diligentiaq; studeatis cognoscere. Qua in re, quàm nihil iniquum, aut indignum vobis, aut ab officio alienum flagitem, quanquam videre vos magna ex parte existimem, exponam tamen mei consilij rationem. Ego semper operam dedi, ut eos autores vobis proponerem, qui simul & rerum scientiam aterent, & ad parandam sermonis copiam plurimum conducere. Nam hæc duæ partes coherent: & sicut Horatius inquit, amicè cōjurarunt, ut altera alterius opesceat, ac notetur. Neq; enim bene dicere

PRÆFATIO.

*esse quisquam, nisi pectus cognitione opti-
 marum rerum instructum habeat, potest: &
 rerum scientia manca est, si lumen orationis
 adhibere non possimus. Et ut ad certa sidera
 recte cursum omnem dirigunt: ita in his
 nostris studiis huc omnia referenda sunt, ut
 & scientiam rectè de moribus, deq; natura
 rerum judicandi, & explicandi res gravio-
 res, mediocrem quandam facultatem nobis
 pareamus. Vitæ verò ad utrumq; Hesiodum
 (quæquam rustici autorem carminis) Quin-
 tilianus esse judicavit. Prior operis pars tota
 est ipsa, continens vitæ ac morum leges, pro-
 futuras vobis ad consuetudinem vitæ & ad
 judicandum de communibus humanitatis
 officiis: nam de Religione non dico. Quod si
 putamus Jurisconsultorum commentarios,
 aut Philosophorum disputationes discendas
 esse, ut in civilibus negociis facilius prospice-
 re possimus, quid æquum, quid iniquum sit:
 & ex istorum literis colligenda esse simulacra
 justitiæ, æquitatis, aut aliarum virtutum
 censemus: juvet eadem ab hoc Poëta petere,
 ex quo per multa mutuati sunt illi ipsi legum
 scriptores & Philosophi. Et est quadam, ex
 fontibus illa si possis haurire, voluptas. Nam
 quanquam sapor est (ut ait Ovidius,) obla-
 ta dulcis in unda:*

Gratius ex ipso fonte bibuntur aquae.
 Et magis adducto pomū decerpere ramo.
 Quàm de cælata sumere lance iuvat.

Nam & reliqui scriptores, qui morum præcepta & leges tradiere, propter infantiam, et sermonis inopiam, vim virtutis ac formam germanam non potuerunt nobis ob oculos ponere. At Hesiodus expressam quandam imaginem, vivis illustratâ coloribus, nec adscititia vitiatam fūco, planeq; talem, qualem Apellâ color in tabulis, spectandam exhibet. Porro ut Architecti tenent in animo inclusas certas formas aedificiorum, quas imitantur in aedificando: & ut insidet in mente Pictoris species pulchritudinis eximia quadam, quam intuens, in eaq; defixus, ad illius similitudinem artem & manum dirigit: ita & nos oportet formam quandam virtutis animo insculpere, quam contemplemur, & in cōsiliū adhibeamus, quoties de moribus, deq; bonorum officiis iudicabimus. Id ita fiet, si optis morum autorum præcepta diligenter cognoverimus, & ex illis certam quandam omnium officiorum rationem collegerimus. Et ut ferunt Zeusem, quum Helenam Cratoniatem pingere decrevisset, ex omni numero virginum ejus urbis quinque delegisse, ad quarum exemplū Helenam pingeret: ita ex lectissimis auctori-

PRÆFATIO.

auribus debemus certam rationem virtutis
 excerpere, quæ consilia omnia nostra regat &
 gubernet. Mihi autem in primis ad eam rem
 utilis Hesiodus videtur, quia inter Gnomolo-
 graphos scriptores, citra controversiam principem
 locum tenet. Neque enim nuda præcepta tradit,
 sed alias in encomiis virtutis, alias in inse-
 cundis vitis cōmoratur: & quod officiosissim-
 um est, ad absterrendos animos hominum à
 turpitudine, graviter & religiosè docet, di-
 vinitus bonos præmia pro benefactis ferre,
 improbos scelerum suorum pœnas luere. A-
 nimadvertit enim prudentissimus vir, na-
 turæ nos duci, ut statuamus numine quo-
 dam hæc mortalia gubernari, esseque Deum
 iuræ ultorem & bonorum assertorem. Itaque
 multò gravius de moribus præcepit Hesiodus,
 quam Philosophi ulli: qui ceu Gigantes in
 fabulis, cælum exstindere conati, Deum ab
 administratione rerum submovēt, & religio-
 nis animas hominum liberant. Diogenes di-
 citur, Harpalum, qui prædo felix illis tempo-
 ribus habebatur, cōtra Deos testimonium
 ferre, quòd in illa fortuna tam diu vi-
 veret. Quanto Philoσοφώτερος Hesiodus docet,
 scopè adesse Deos hominibus, ac videre
 malefacta nostra? Vos quæso ametis hoc
 poema, & familiare vobis faciat. Quod
 quidem divinum esse, vel hoc argumento, sit,
 quòd

quod ferunt Hesiodo pastori calamos à Musis donatos esse, quibus jam afflatus cecinisset haec praecepta. Apparet ex Cicerone solitos olim hunc pueros ediscere, ut certas preculas nostri pueri docentur. Et Graeci tanti fecerunt, ut in Helicone adseruarent in plumbo descriptum poema.

Haecenus de prima Hesiodici carminis parte. Posterior magna ex parte *Φύσις* est, de natura terra ac frugum, de tempestatibus, de siderum motibus, quarum rerum perliberalis & jucunda cognitio est. Nam quum hominum causa, & ad usus nostros hac rerum natura condita & fabricata sit: flagitium est, nolle totius pulcherrimam adificationem cōtemplari, praesertim quum ea cognitio plurimum momenti adferat ad valetudinem conservandam, & ad plerasque alias vitae partes regendas. Quis est tam ferreus, quem si in theatro sedeat, quum ludi fiunt, non aliquando incessat spectandi cupiditas? & quum nullum spectaculum, nulli ludi, plus voluptatis aut utilitatis adferre spectatori possint, quàm hac natura varietas: mihi rectius viva cadavera quàm homines videntur appellandi hi, qui neque mentem, neque oculos ad considerationem convertunt. Postremo ad parandam scientiam bene dicendi non parum confert Hesiodus.

PRAEFATIO.

sup. Nam lectis verbis utitur, qua tempesti-
 ve usurpata, & orationi dignitatem adfer-
 runt, & scientia pondus addunt. Quantum
 putas accedit orationi gravitatis hac auxesi
 penè tragica, quū Reges δωροφάγῳ appellat?
 quā grata compositio est χυποδιναι? Sunt
 hoc genus sexcenta figurae, quas non libet hic
 enumerare, ne quid amittant gratia, ex inte-
 gra oratione, velut à corpore membra avul-
 sa. Quid de tota orationis structura, deq; sen-
 tentiarum figuris dicemus? qua tantopere
 probantur Fabio, ut huic decernat in medio-
 cri genere dicendi palmam? & principes La-
 tinorum Poëtarum Virgilius & Ovidius le-
 tissimos locos in sua opera transtulerint, ju-
 dicarintq; non ut ve ornamentum inde acce-
 deret suis poematis. Reddet haud dubiè & no-
 stram orationem locupletiolem, & uberio-
 rem; ne male collocabit operam, si quis ad
 Gracum exemplar, eaque nostri inde excer-
 pserint, contulerit: nam ita utriusq; lingua
 proprietates certius deprehendetur, & figura
 verborum & sententiarum animadversa
 clarius cernentur. Profuerit etiam, si locum
 aliquem floridiorem tuo Marte Latinis ver-
 sibus exposueris: quae exercitatio dici non
 potest quæritum, acuat iudicium, quan-
 tum item ad alendam sermonis copiam, &

comparandam scientiam explicandi res obscuras faciat. Sed hac inter enarrandum obiter monebimus. Quærat aliquis, quid hæc tota ratio discendi ad pietatem conducat? Est in promptu quid respondeam: ad immutandam mentem, imbuendamq; Religione, nihil conducit: nam id efficit cælestis Spiritus per sacrum sermonem: sed ad cognoscendum sermonem sacrarum literarum, Græcis literis opus est. Deinde ut de sermone rectius judicemus, & ut dogmata religionis enarrare & explicare, quoties poscit hoc publicus usus, possimus, variè subigendum est ingenium, & omnibus disciplinis excolendum. Nam ut neglectis filix innascitur agris: ita in ingenijs, nisi repurgentur elegantiore literatura, velut inutiles herba nata, vim mentis omnem stragulant & necant, ne aut pervidere res obscuras, aut publicare, et in apertam lucem proferre queant. Magna quædam virtus est Eloquentia & ut ille in Tragedia dixit, retum domina, quò de obscuris rebus, ordine ac dilucidè dicamus. Ea nemini sine magno usue earum artium, quæ Humanitatis appellatione continentur, variaq; exercitatione coniungis. Hac mea ratio est, cur has artes profuturas etiã studijs Religionis existimemus:

quo

PRÆFATIO.

~~De~~ de re non dicam hic longius, ne videar de
~~re~~ re, quod dicunt, adferre, quum aliàs
hanc causam egerim. Vos autem, quantum
possate horior, ut quemadmodum initio di-
xi, constituatis ipsi vobiscum, quem fructū
ex studiis petere vos conveniat: & ut eam ra-
tionem studiorum ingrediamini, unde
olusculum utilitatis ad nos privatim & ad
Rempub. redit.

Est aliquid quo tendis (inquit Persius) &
in quod dirigis arcum.

An passim corvos sequeris testaq; lutoq;
Securus quo pes ferat, atq; ex tempore vis
vis?

Ita mihi multi, postquam bonam vitam par-
tem in studiis consumpserunt, nondum ex-
tendisse videntur, quid agant, aut qua in re
collocent laborem, quam messem à studiis ex-
pectent. Ea verò non simplex insania est:
sed dum diu didicere, nihilo certius
de Religione, deq; alijs rebus judicent,
quàm vulgus. Et si quando respubl. vocem
vel consilium eorum flagitat, tùm verò
magis muti sunt quàm pisces. Verùm
ut viator primùm constituit quò habeat iter:
ita nobis in studiis ante omnia erat de fructu
studi-

IN HESIODVM.

*Studiorum deliberandum : postea ineunda
ratio compendiaria peragenda fabula. Ita
cognoscendi legendiq; sunt scriptores omnes
ut de Religione deq; Natura teneamus cer-
tum quiddam quod promamus, quoties usus
vitae poscit : & paranda est copia sermonis,
qua possis, quum aliqua res controvertitur,
explicare animi sensa. Hunc putate scopum
studiorum vestrorum propositum esse, ad
quem omnes cogitationes animo-
rum vestrorum di-
rigatis.*

ΗΣΙΟΔΟΥ
ΤΟΥ ΑΣΚΡΑΙΟΥ
ΣΩΖΟΜΕΝΑ.

Ἔργα καὶ ἡμέραι.
Θεογονία.
Ἄσπις.

HESIODI
ASCRAEI OPERA
QVÆ ADHUC EXSTANT.

*Opera & Dies.
Deorum generatio.
Scutum.*

Η ΣΙΟΔΟΥ ΤΟΥ

ΑΣΚΡΑΙΟΥ

ΕΡΓΩΝ ΒΙΒΛΙΟΝ Α.

ΟΤΣΑΙ, Πιερίηθεν αοιδῆσι κλείεσθαι
Δεῦτε δὲ ὀνέπετε σφέτερον πατέρ' ὑμνεῖ-
ουσαι,

Ὅν τε θεὰ βροτὶ ἄνδρες, ὁμῶς ἀφατοῖτε
Φατοῖτε

Ῥητὶ τ' ἄρρητοῖ τε, Διὸς μεγάλοιο ἔκητι.

Ῥεῖα μὲν γὰρ βερέει, ῥεῖα δὲ βερέονται χαλέπῃ.

Ῥεῖα γ' ἀρίζηλον μινύθει, καὶ ἄδηλον αἰέξει:

Ῥεῖα δέ τ' ἰθυῦν σκολιόν, ἃ ἀγνώορα κάρφῃ

Ζεὺς ὑψιβρεμέτης, ὃς ὑπέρτατα δώματα ναίει.

Κλυθὶ δῖδων αἶων τε, δίκη δ' ἰθυε θεμιστας

10 Τυῶν, ἐγὼ δέ κε Πέρσῃ ἐτήτυμα ρυθισάμην.

Οὐκ ἄρα μῆνον ἔλω ἐρίδων γῆϋ, ἀλλ' ὅπῃ γαῖαν

Εἰσὶ δύω: τλήν μὲν κεν ἐπαινήσῃ νοήσας.

Ἡ δ' ὀπιμωμητή. θεὰ δ' ἀδοῖχα θυμὸν ἔχουσιν.

Ἡ μὲν γὰρ πόλεμόν τε κακὸν καὶ ὄηριν ὀφέλλει,

15 Σχετλίη: ἔτις τλήν γε φιλεῖ βροτὲς, ἀλλ' ὑπὸ αὐάγ-

Αἰθανάτων βελέουσιν ἔρην τιμῶσι βαρεῖαν. (κησ

Τλήν δ' ἐτέρην, (περὶ τέρην μὲν ἐγείνατο νύξ ἐρσεβεννή)

Θῆκε δέ μιν Κρονίδης ὑψίζυγ' αἰθέρα ναίων,

Γαῖης τ' ἐν ρίζῃσι, καὶ ἀνδράσι πολλὸν αἰεῖνω.

20 Ἡ τε καὶ ἀπάλαμνόν περ, ὁμῶς ὅπῃ ἔργον ἐγείρει.

Εἰς ἕτερον γάρ τις τε ἰδὼν ἔργοιο χατίζων,

Πλῆσιον, ὃς ἀπ' ὁδοῦ μὲν δρόμμεναι, ἠδὲ φυτεύειν,

Οἶκόν τ' ὡς θεᾶς, ζῆλοῖ δέ τε γείτνα γείτων,

Εἰς ἀφένον ἀπ' ὁδὸν: ἀγαθὴ δ' ἔρις ἠδὲ βροτοῖσι

25 Καὶ κεραιμεὺς κεραιμῇ κοτέει, καὶ τέκτονι τέκτων.

Καὶ

3

HESIODI ASCRÆI

OPERUM LIBER I.

*VS Æ, ex-Pieria, carminibus cele-
brantes*

*Adeste Iovem narrate, vestrum pa-
trem cantantes,*

*Per quēq, sunt mortales viri, pariter
incelebresq, & celebres,*

Clarig, obscurig, Iovis magni voluntate. (fundat:

5 Facile enim potentem facit, facile verò superbientem pes-

Facile insignem minuit, & obscurum auget:

Facile quoque corrigit pravum, & superbum attenuat

Iupiter altitonans, qui supremas ædes incolit.

Adsis videns audiensq; recte verò moderare leges

10 Tu: ego autem Perse vera utinam-loquar.

Non utiq, unum est Contentionum genus, sed in terra

Sunt duo; alteram quidem laudaverit prudens: (bunt.

Altera verò culpanda est: per diversa autem animum tra-

Nam hæc quidem bellumq, malum, & litem auget,

15 Perniciosa, nullus hanc amat mortalis, sed necessario

Immortalium voluntate contentionem colunt gravem.

Alteram verò (nam priorem genuit Nox atra)

Posuit quidē ipsam Saturnius atrijugus in æthere habitās,

Terræq, in radicibus, & viris longē utiliore:

20 Quæ etiam quamvis inertem, tamen ad laborem excitat,

In alterum enim quispiam respiciens, opere vacans,

Divitem, qui properat arare atque plantare,

Domumq, benè exstruere, æmulatur sane vicinum vicinūq,

Ad opes contendentem: bona verò contentio hæc mortali-

25 Et figulus figulo succenset, & fabro faber:

(bus.

Καὶ πτωχὸς πτωχῷ φθονεῖ, ἔσσι δ' αἰδοῦνται αἰδῶ.

ὦ Πέρση, σὺ ἢ ταῦτα πεῶ ἐνικαίτ' θεο θυμῷ.

Μηδὲ σ' ἔρως κακόχαρτος ἀπ' ἔργου θυμὸν ἐρύκοι,

Νεῖκε' ὀπιπτεύοντ' ἀγορῆς τ' ἐπακχρὸν εἶναι.

30 ὦρ' ἄρ' ἔτι ὀλίγη πέλε' ἵν' ἐκείνων τ' ἀγορέων τε,

ὧς τινι μὴ βίῃ ἐνδὸν ἐπιετανὸς κατὰ κήτα

ὦραται, τὸν γὰρ φέρει Δημήτερος ἀκτῖνι.

Τοῦ κεκορεσάμενός νεῖκεα ἔσθ' ὅθ' ἔστιν ὀφέλλοις

κτῆμασ' ἐπ' ἀλλοτρίοις. Σοὶ δ' ἐκέτι δόττερον ἔσται

35 ὧδ' ἔρδην. ἀλλ' αὖθι' ἀκρινώμεθα νεῖκε'.

Ἰθείησι δίκαις, αἳ τ' ἐκ Διὸς εἰσὶν ἄρισται.

Ἦδη μὲν γὰρ κλῆρον ἐδάσασμεθ', ἀλλὰ τε πολλὰ

Ἀρπάζων ἐφόρως, μέγα κυδαίνων βασιλῆας

Δωροφάγους, οἳ τῷδε δίκῃν ἐθέλουσιν δικάσασθαι.

40 Νήπιοι, ὅδ' ἴσασιν ὅσῳ πλέον ἡμῖσιν πάντος:

Οὐδ' ὅσον ἐν μαλαίῃ τε καὶ εἰς φοδέλῳ μέγ' ὄνειαρ

κρύψαντες γὰρ ἔχουσιν θεοὶ βίον ἀνθρώποισιν.

Ῥηϊδίως γάρ κεν ἔπ' ἡματι ἐργάσαιο,

ὧς τέ σε κ' εἰς ἐνιαυτὸν ἔχῃ καὶ ἀεργὸν εἶναι.

45 Αἰψά κε πηδάλιον μὲν ὑπὲρ καπνὸς κατὰ θεῖο,

ἔργα βοῶν δ' ἀπὸ λοίτο, ἔσθ' ἡμιόνων ταλαεργῶν.

Ἀλλὰ Ζεὺς ἐκρύψε, χολωσάμενος φρεσὶν ἡσιν,

ὅττι μιν ἐξαπάτησε Περμηθεὺς ἀγκυλομήτης.

Τὸν γὰρ ἀνθρώποισιν ἐμήσατο κήδεα λυγρὰ.

50 κρύψε' ἢ πῦρ: τὸ μὲν αὖθις εὖς παῖς Ἰαπετιοῖο

ἔκλεψ' ἀνθρώποισι, Διὸς ὄνειαρ μητιόεντος,

ἐν κοίλῳ νάρθηκι, λαθὼν Δία τερπικέραυνον.

Τὸν ἢ χολωσάμενος προσέφη νεφεληγερέτα Ζεὺς:

Ἰαπετιονίδη, πάντων πέρι μῆδεα εἰδώς,

55 Χαίρεις πῦρ κλέψας; καὶ ἐμὰς φρένας ἠπερσπεύσας;

Σοὶ τ' αὐτῷ μέγα πῆμα καὶ ἀνδράσιν ἐσσομένοισι.

Τοῖς δ' ἐγὼ ἀντιπυρρὸς δώσω κακόν, ὥκεν ἅπαντες

τέρπωνται.

Et mendicus mendico invidet, cantorq; cantori.

*O Persa. Tu verò hæc tuo reponere animo,
Neq; malis-gaudēs cōtentio animū tuū ab opere abducatur,
Lites spectantem, foriq; auscultatorem existentem.*

30 *Tempus namq; breve est litiumq; foriq;
(illi) cui non est victus domi annuus repositus
Tempestivus, quem Terra fert, Cereris munus
Quo satiatus, lites ac rixam moveas*

*De facultatibus alienis. Tibi verò non amplius iterum erit
35 Sic faciendum. Sed rursus discernamus litem
Rectis judicijs, quæ ex Iove sunt optima. (ta
Nam nuper quidem patrimonium divisimus, sed sanè mul-
Rapiens ferebas, valde demulcens reges (.i. Iudices)
Donivoros, qui hanc litem volunt iudicasse.*

40 *Stulti, neque sciunt, quanto plus dimidium (sit) toto:
Neq; quam magnum in malva & asphodelo bonum.
Occultarunt enim Dii victum hominibus.
Facile enim (alioqui) vel (uno) die (tantum) operari
Ut in annū quoq; (satis) haberes, ociosus etiam: (posses)*

45 *Statimq; remonem quidem super fumum poneret,
Opera verò bonum cessarent, mulorumq; laboriosorum.
Sed Iupiter abscondit, iratus mente sua,
Quia ipsum decepit Prometheus versutus.
Quocirca hominibus meditatus est tristia mala.*

50 *Abscondit verò ignem. Quem rursus quidem bonus Iapeti
Surripuit ad-hominum-usum, Iove à consulto, (filius
In cava ferula, clam Iove fulminibus gaudente.
Hunc verò indignatus affatus est nubicola Iupiter:
Iapetionide, omnium maxime versute,*

55 *Gaudēs ignem furatus? quodq; animum meum deceperis?
(Id) tibiq; ipsi magnum (erit) malum & posteris.
Hic namq; pro igne dabo malum, quo omnes*

Τέρπων ἤ κ' Ἰομόν, ἐὼν κακὸν ἀμφιαπῶντες.

ὣς ἔφατ', ἐκ δ' ἐγέλασε πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε.

60 Ἦφαιστον δ' ἐκέλευσε περικλυτὸν, ὅττι τάχιστα
Γαῖαν ὕδ' Φύρην, ἐν δ' ἀνθρώπων θεῶν αὐδῇ,
καὶ Δένειον, ἀθανάτης ἦ θεῆς εἰς ὧπα εἵσκειν
Παρθενικαῖς, καλὸν εἶδός, ἐπύρατον· αὐτὰρ Ἀθήνῃ
ἔργα διδασκῆσαι, πολυδαίδαλον ἰδὼν ὕφαινευ·

65 καὶ χάριν ἀμφιχέαι κεφαλῇ χρυσίῃ Ἀφροδίτῃ,
καὶ πόρον δρυαλέον, καὶ γυιοπόνους μελεδῶνας· χαλκόν
ἐν ᾧ θεῖον κυνέον τε νόον ἔσπικλοπον ἦθ' ἔθ'
Ἑρμείῳ ἦνωγε Διάκτορον Ἀργυφόντιον.

ὣς ἔφαθ', οἳ δ' ἐπύρατον Διὶ Κρονίωνι ἀνακτι.

70 αὐτίκα δ' ἐκ γαίης πλάσσε κλυτὸς ἀμφιγυήεις

Παρθένω ἀδοίῃ ἱέλου, Κρονίδεω Διὶ βεβλῆς·

Ζῶσε ἣ καὶ κόσμησε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη.

Ἀμφὶ δέ οἱ Χάριτες τε θεαί, καὶ πότνια Πήθη,

ὄρμης χρυσείας ἔθεσαν χροῖ· ἀμφὶ ἣ τέλει γε

75 ὄρεαι καλλίκομοι σέφον ἀνθεσιν εἰαρηνοῖσιν.

πάντα δέ οἱ χροῖ κόσμον ἐφῆρμεσε Παλλὰς Ἀθήνη.

ἐν δ' ἄρα οἱ σήθεσι Διάκτορος Ἀργυφόντης

ψόδεά θ' αἰμυλίας τε λόγους, καὶ ἐπικλοπον ἦθ' ἔθ'.

τεῦξε, Διὸς βεβλήσι βαρυκτύπε· ἐν δ' ἄρα Φαεινῷ.

80 Θῆκε θεῶν κῆρυξ, ὀνόμηνε ἣ τέλει γε γυναῖκα.

Πανδῶρην, ὅτι πάντες ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες

δῶρον ἐδώρησαν, περὶ ἀνδράσιν αἰλφης ἦσιν.

αὐτὰρ ἐπεὶ δόλον αἰπὺν αἰμήχανον ἐξετέλεσεν,

εἰς Ἐπιμηθεα πέμπε πατὴρ κλυτὸν Ἀργυφόντιον,

85 δῶρον ἄγοντα θεῶν, τάχιστα ἀγγέλου. οὐδ' Ἐπιμη-

θεύς

ἔφρασαθ' ὥς οἱ ἔειπε Περμηθεύς, μή ποτε δῶρον

δέξασθαι παρ Ζηνὸς ὀλυμπίης, ἀλλ' ὀλοπέμπην

ἔξοπίσω· μή τι κακὸν θνητοῖσι γένηται.

αὐτὰρ

Oblectentur animo, suum malum amplectentes.

Sic ait, risitq; pater hominumq; deumq;.

- 60 *Vulcanum vero insignem iussit, quàm celerrimè
Terram aquæ miscere, hominib; imponere vocem, (re
Et robur, immortalib; vero deabus quoad faciem asinila-
Virginibus, pulchram formã, peramabilem: at Minervam
Opera docere, (&) ingeniosam telam texere:*

- 65 *Et gratiam circumfundere capiti, auream Venerem,
Et Desiderium molestum, & membra-fatigantes Curas:
Imponere verò caninamq; mentem, & furaces mores
Mercurium iussit, nuncium Argicidam.*

Sic ait. Illi autem obtemperarunt Iovi Saturnio regi.

- 70 *Moxq; ex terra finxit inclytus utring; claudus
Virginem verecundæ similem, Iovis consilijs.
Cinxit verò & ornavit dea glaucocula Minerva.
Circum verò Charitesq; deæ, & veneranda Suada,
Monilia aurea posuerunt corpori: Ipsam porro
75 Horæ pulchricomæ coronarunt floribus vernis.
Omnem verò illius corpori ornatum adaptavit Pallas Mi-
At pectori sancti nuncius Argicida (nerva.
Mendacia blandosq; sermones, & dolosos mores
Indidit, Iovis consilijs gravistrepi. sed vocem utiq;
80 Imposuit Deorum præco. appellavit autē mulierem hanc
Panderam: quia omnes cælestium domorum incolæ
Donum contulerunt, detrimentum hominibus curiosis.*

At postquã dolū perniciosum (&) inevitabilē absolvit,

Ad Epimethea misit pater inclytum Argicidam,

- 85 *Munis adducentem Deorum, celerem nuncium. Neque
Epimetheus*

Cogitavit, ut illi præceperat Prometheus, ne quando munus

Susciperet a Iove Olympio, sed mitteret

Retro: necubi mali quippiam mortalibus fieret.

Αὐτὰρ ὁ δεξάμενθ', ὅτε δὴ κακὸν εἶχ', ἐνοήσε.

90 Πρὶν μὲν γὰρ ζώσκον ὅππ' ἔχθονι Φῦλ' ἀνθρώπων
Νόσφιν ἄτερ κακῶν, ἥ ἄτερ χαλεποῖο πόνοιο,
Νῆσων τ' ἀργαλέων, αἵ τ' ἀνδράσι γῆρας ἔδωκαν.
Αἶψα γὰρ ἐν κακότητι βροτὶ καταμυράσκουσι.

95 Ἀλλὰ Γωὴ χεῖρας πίθη μέγα πῶμα ἀφελῶσα,
Ἐσκέδασ', ἀνθρώποισι δ' ἐμήσατο κῆδεα λυγρὰ.

Μῆνη δ' αὐτῇ Ἐλπίς ἐν ἀρρήκτοισι δόμοισι
Ἐνδὸν ἔμμενε, πίθη ὑπὸ χεῖλεσι, ἔδδ' ἰύραζε
Ἐξέπη: πρὸθεν γὰρ ἐπέμβαλε πῶμα πίθοιο,
Αἰγιόχῃ βεβλήσι Διὸς νεφεληγερέταο.

100 Ἀλλὰ ἣ μυρία λυγρὰ κατ' ἀνθρώπους ἀλάλη.

Πλείη μὲν γὰρ γαῖα κακῶν, πλείη δ' ἰθάλασσα.
Νῆσοι δ' ἀνθρώποισιν ἐφ' ἡμέρη, ἥ δ' ὅππινυκτί
Αὐτόματοι Φοιτῶσι, κακὰ θνητοῖσι φέρουσαι,
Συγῇ: ἐπεὶ Φωνίῳ ἐξείλετο μητιέτα Ζεὺς.

105 Οὕτως ἔτι πρὶν ὅτι Διὸς νόον ἐξαλέαοθ'.

Εἰ δ' ἐθέλῃς, ἑτερόν τοι ἐγὼ λόγον ἐκκορυφώσω
Εὐκαὶ ὅππιστα μύως: σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῆσιν.

Ὡς ὁμόθεν γεγάασι θεοὶ, θνητοὶ τ' ἀνθρώ-
ποι.

Χρῶσεν μὲν πρῶτα γὰρ μερόπων ἀνθρώπων

110 Ἀθάνατοι ποίησαν ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες,
Οἱ μὲν ὅππ' Κρόνῃ ἦσαν, ὅτ' ἔραν ἄν' ἐμβασίλκεν.

Ὡς τε θεοὶ δ' ἔζων, ἀκηδέα θυμὸν ἔχοντες,
Νόσφιν ἄτερ τε πόνων καὶ οἰζύθ', ἔδδ' ἐπὶ δῆλόν
Γῆρας ἐπλύ: αἰεὶ δ' ἰπὸδας καὶ χεῖρας ὅμοιοι

115 Τέρποντ' ἐν θαλίῃσι, κακῶν ἔκτοθεν ἀπάντων.

Θνησκὸν δ' ὡς ὑπνῷ δεδμημένοι: ἐδδ' ἅ ἰπάντα

Τοῖσιν ἔλω: καρπὸν δ' ἔφερε ζείδωρ ἄρρεα

Αὐτομάτη, πολλὸν τε καὶ ἀφθονον: οἱ δ' ἐβελήμοι

Ἥσυχοι ἐργα νέμοντο σὺν ἐδδ' ἰλοῖσιν πολέεσσιν.

Αὐτὰρ

- Verum ille suscipiens, quum iam malum haberet, (demum)
- 90 Prius namque in terra vivebant familiae hominum (sensit.
 Omnino absque malis, & sine difficili labore,
 Morbisque molestis, qui hominibus senectam afferunt.
 Mox enim in afflictione mortales senescunt.
 Sed Mulier manibus a vase magnum operculum removens,
 95 Dispersit, hominibus autem machinata est curas graves.
 Sola vero illic Spes in firmo vase
 Intus mansit, delictumque sub labris, neque foras
 Evolvit: prius enim injecit operculum rasis,
 Aegiachi consilio Iovis nubecogae.
- 100 Alia vero innumera mala inter homines errant.
 Nam plena quidem terra est malis, plenumque mare.
 Morbi autem hominibus tam interdum quam nocte
 Ultero oberrant, mala mortalibus ferentes,
 Tacite: nam vocem exemit prudens Iupiter.
- 105 Sic nusquam licet Iovis mentem evitare.
 Ceterum si voles, alium tibi sermonem exponam
 Belle ac scienter: tu vero praetor dictis imposito tuis,
 Ut simul (ex eadem origine) nati sunt Dii, mortalesque
 Homines,
 Auream quidem primum genus diversum loquendum hominum
- 110 Dii fecerunt, caelestium domorum incolae.
 Ii quidem sub Saturno erant, quum in caelo regnaret.
 Sed ut Dii vivebant, securo animo praediti,
 Plane absque laboribus & aerumna: neque molesta
 Senecta aderat: semper vero pedibus ac manibus similes
- 115 Delectabantur in convivis, extra mala omnia.
 Moriebantur autem ceu somno domiti: bona vero omnia
 Illis erant: fructum autem ferebat fertile arvom
 Sponte sua, multumque & copiosum: ipsique ultro
 Quietis partem fruebantur, cum multis bonis.

- 120 Αὐτὰρ ἐπεὶ κεν τὸ γῆϋ γαῖα κάλυψεν,
 Τοὶ μὲν δαίμονες εἰσι Διὸς μεγάλα δ' ἀβλάς,
 Ἔσθλοι, ὅππ' ἰχθύνιοι, φύλακες θνητῶν ἀνθρώπων,
 Οἳ ῥα φυλάσσοσι τε δίκας καὶ χέτλια ἔργα,
 Ἡέρα ἐσάμφοι, πάντα φοιτῶντες ἐπ' αἶα,
 125 Πλῆτοδόται, καὶ τὸ γέρας βασιλῆϊον ἔχον.
 Δούτερον αὖτε γῆϋ πολὺ χερότερον μετόπισθε
 Ἀργύρεον ποίησαν ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες,
 Χρυσέω ἔτε Φυλῷ ἐναλίγκιον, ἔτε νόημα.
 Ἀλλ' ἑκατὸν μὲν παῖς ἔτεα σφ' ἀμῆτερ, κεδνῇ
 130 Ἐτρέφετ' ἀπ' ἀλλων μέγα νήπιον ὧ ἐν οἴκῳ. ἀτάλας
 Ἀλλ' ὅταν ἤβησσε, καὶ ἤβης μέτρον ἴκοιτο,
 Παιρίδιον ζώεσκον ὅππ' ἰχθύνον, ἀλγέ' ἔχοντες
 Ἀφραδίαις ὕβριν γὰρ ἀτάσθαλον σὺκ' ἐδιδύαντο
 Ἀλλήλων ἀπέχην, ἐδ' ἀθανάτους θερραπέυην
 135 Ἡθέλον, ἐδ' ἔρδην μακάρων ἱεργίς ὅππ' ἱβωμοῖς,
 Ἡ θέμις ἀνθρώποισι κατ' ἦθεα. Τὸς μὲν ἔπειτα
 Ζεὺς Κρονίδης ἐκρυψε χολέριον, οὐνεκα τιμᾶς.
 Οὐκ ἐδίδον μακάρεσσι θεοῖς, οἳ ὀλύμπαν ἔχουσιν.
 Αὐτὰρ ἐπεὶ τὸ γῆϋ γαῖα κάλυψε,
 140 Τοὶ μὲν ἰχθύνιοι μακάρες θνητοὶ καλέονται
 Δούτερι. ἀλλ' ἔμπης τιμὴ καὶ τοῖσιν ὀπιδεῖ.
 Ζεὺς ἦ πατὴρ τρίτον ἄλλο γῆϋ μερόπων ἀνθρώ-
 πων
 Χάλκῳ ποίησ', σὺκ' ἀργυρῷ ἐδὲν ὁμοιον,
 Ἐκ μελιᾶν, δφνόντε καὶ ὀμβριμον, οἷσιν Ἄρη
 145 Ἐργ' ἔμελε σπονόεντα, καὶ ὕβρις. ἐδὲ σίτον
 Ἡδῖον, ἀλλ' ἀδάμαντος ἔχον κρυτερόφρονα θυμόν,
 Ἄπλαστοι μεγάλη ἦ βίη, καὶ χεῖρες ἀπτοί
 Ἐξ ὧμων ἐπεφυκον ὅππ' ἐμβαροῖς μελέεσσιν.
 Τοῖς δ' ἰὼ χάλκεα μὲν τεύχεα, χάλκεοι δέ τε οἶκοι,
 150 Χαλκῷ δ' ἐργάζοντο, μέλας δ' σὺκ' ἔσκε σιδήρεον.

- 120 Verum postquam hoc genus terra abscondit,
 Si quidem divi (facti) sunt Iovis magni consilio,
 Boni, in terris versantes, custodes mortalium hominum,
 Qui sanè observant & iusta & prava opera,
 Aerem induti, passim euntes per terram,
- 125 Opum, datores, atque hoc munus regale consecuti sunt.
 Secundum inde genus, multo deterius postea
 Argenteum fecerunt coelestium domorum incolæ,
 Aureo neque indole simile, neque intellectu.
 Sed centum quidem annis puer apud matrem venerandam
- 130 Nutriebatur crescens, valde rudis, domi suæ.
 Quum verò adolevisset, & pubertatis terminum attigisset,
 Pauxillum vivebant ad tempus, dolores habentes
 Ob stultitias. Injuriam enim perniciosam non poterant
 A se mutuo abstinere, neque Deos colere
- 135 Volebant, neq; sacrificare beatorum sacris in aris,
 Quatenus fas hominibus ex more. Hos quidem deinde
 Iupiter Saturnius abscondit iratus, quia honores
 Non dabant beatis Dijs, qui Olympum habitant,
 At postquam & hoc genus terra occultavit,
- 140 Hi quidem subterranei beati mortales vocantur
 Secundi: sed tamen honor etiam hos consequitur.
 Iupiter verò pater tertium aliud genus hominum, va-
 riè loquentium
 Æneum fecit, omnino argenteo dissimile,
 Ex fraxinis, vehemens & robustum, quibus Martis
- 145 Opera curæ erant luctuosa, ac injuriæ: neq; ullū frumentū
 Edebant, sed ex adamante habebant durum animum,
 Deformes: magna verò vis, & manus invictæ
 Ex humeris enatæ erant super validis membris.
 Hi erant ænea quidem arma, æneaq; domus:
- 150 Ære verò operabatur: nigrum autē nondum erat ferrum.
- Et hi

Καὶ τοὶ μὲν χεῖρας ἐν ὑπὸ σφετέρῃσι δαμέντες,
 Βῆσαν ἐς ὄρεάν τε δόμον κρυερὰ αἶδαο,
 Νώνυμοι: θάνατ' ἤ καὶ ἐκπαύλως περ ὄντας
 Εἶλε μέλας: λαμπρὸν δ' ἔλιπον Φάειν' ἡλίοιο.

155 Αὐτὰρ ἐπεὶ καὶ τὸ το γῆν' ἔκ' γαῖα κάλυψε,
 Αὖθις ἔτ' ἄλλο τέταρτον ὅπ'ι χθονὶ πελυβατείῃ
 Ζεὺς Κρονίδης ποίησε, δικαιοτέρον καὶ ἄρπον,
 Ἀνδρῶν ἠρώων θείον γῆν', οἱ καλέοντο
 Ἡμίθεοι, πρεσβυτέρη γῆν' κατ' ἀπείρονα γαῖαν.

160 Καὶ τὰς μὲν πόλεμος τε κακὸς, καὶ Φύλοπις αἰνὴ,
 Τὰς μὲν ἐφ' ἐπὶ ἀπύλῳ Θήβῃ καὶ μηϊδί γαίῃ
 ὄλβωσεν μαρναμένους μῆλων ἐνεκ' Οἰδιπόδαο.
 Τὰς ἤ καὶ ἐν νήεσσιν ὑπὲρ μέγα λαῖτμα θαλάσσης
 Εἰς Τροίην ἀγαγὼν, Ἐλένης ἐνεκ' ἠυκόμοιο,

165 ἔνθ' ἦτοί μιν τὰς θανάτῳ τέλει ἀμφεκάλυψε.
 Τοῖς ἤ δὴ χ' ἀνθρώπων βίον καὶ ἦθε' ὀπίστας
 Ζεὺς Κρονίδης κατένευσεν πατὴρ ἐς πείρατα γαῖης.
 Καὶ τοὶ μὲν ναῖουσιν ἀκηδέα θυμὸν ἔχοντες
 Ἐν μακάρων νήσοισι, παρ' ὠκεανὸν βαθυδίνει,

170 Ὀλβιοὶ ἥρωες: τοῖσι μελιηδέα καρπὸν
 Τρεῖς τ' ἔτ' ἐς θαλλόν τε Φέρφ' ἰδὼρ τε ἄρ' ἔρα.

Μηκέτ' ἐπὶ τ' ὠφείλον ἐγὼ πέμπησι μετεῖναι
 Ἀνδράσιν, ἀλλ' ἢ πρὸς θεὸν θανεῖν, ἢ ἐπὶ τ' αἰχμῆσιν.

Νυνὲ γὰρ δὴ γῆν' ὅτ' ἐσιδήρεον, ἔδ' ἐπὶ ποτ' ἦμαρ

175 Παύσοντο καμάτῳ καὶ αἰζύγῳ, ἔδ' ἐπὶ νύκτωρ,
 Φθιέμενοι: χαλεπαῖς ἤ θεοὶ δώσχοι μερμήνας.
 Ἀλλ' ἐμπης καὶ τοῖσι μεμίζετο ἐσθλὰ κακοῖσιν.
 Ζεὺς δ' ὀλέσσει καὶ τὸ γῆν' μερόπων ἀνθρώπων,
 Εὖτ' ἂν γηνόμενοι παλιοκρόταφοι τελέθωσιν.

180 Οὐδὲ πατὴρ παίδεσσιν ὁμοῖοι, ἔδ' ἐπὶ παῖδες.
 Οὐδὲ ξύνειν ξφνοδόκῳ, καὶ ἐταῖρ' ἐταίρῳ,
 Οὐδὲ κασίγνητ' Φίλ' ἐσεται ὡς τὸ πάρος περ.

Αἶψα

Et hi quidem manibus proprijs (mutuis) domiti,
 Descenderunt caliginosam in domum frigidi inferni,
 Ignobiles: mors verò tamersi stupendos existentes
 Cepit atra: splendidum verò liquerunt lumen solis.

155 Sed postquam & hoc genus terra operuit, (nam
 Rursum etiam aliud quatuor super terram multorum alu-
 Jupiter Saturnius fecit, justius & melius,
 Virorum heroum divinum genus, qui vocantur
 Semidei, priori generationi per immensam terram.

160 Hos quoque bellumq; malum & pugna gravis,
 Alios quidem ad septiportem Thebas, Cadmeam terram,
 Perdidit pugnantes propter oves Oedipi:
 Alios verò & in navibus super magnum fluctum maris
 Ad Trojam ducens, Helenæ gratia pulchricomæ,

165 Vbi quidem ipsos mortis quoque finis obruit.
 Ius autem seorsim ab hominibus victum & sedem tribuens
 Jupiter Saturnius pater constituit ad fines terræ.
 Et hi quidem habitant securum animum habentes
 In beatorum insulis, juxta Oceanum profundum,

170 Felices heroes: his dulcem fructum
 Ter quotannis florentem profert fecunda Tellus.

O si neq; jam quinto ego interesssem (natus.
 Hominum generi, sed aut mortuus essem prius, aut postea
 Nunc enim genus est ferreum: nunquam nec die

175 Quiescent a labore & miseria, neque nocte,
 Corrupti; graves verò dii dabunt curas.
 Sed tamen & hisce admiscebuntur bona malis. (minum,
 Jupiter autem perdet etiam hoc genus variè loquentiū ho-
 Postquam facti circa tempora cani fuerint.

180 Neq; pater liberis similis, neq; liberi (patri).
 Neque hospes hospiti, neque amicus amico,
 Neque frater amicus erit (fratri), ut antehac.

Statim

Αἶψα ἢ γηρόσκοντας ἀτιμήσῃσι τοκῆας :

Μέμψονται δὲ ἄρα τῆς χαλεποῖς βάζοντες ἔπειτα

185 Σχέτλιρι, ἔδδ' θεῶν ὅπιν εἰδότες, ἔδδ' μὲν οἷγε

Γηράντεσσι τοκεῦσιν δὲ πὸ θρεπτήερα δοῖεν,

Χερσὶ δίκαι. ἔτερ' ὅ δ' ἑτέρῃ πόλιν ἐξαλαπάξῃ.

Οὐδέ τις ὄρεα χάρις ἔσεται, ἔτε δικάϊα,

Οὐτ' ἀγαθῶ, μᾶλλον ἢ κακῶν ρεκτῆρα, καὶ ὕβρι

190 Ἀνέρα τιμήσῃσι. δίκη δ' ἐν χερσὶ, καὶ αἰδώς

Οὐκ ἔσται. βλάψει δ' ὁ κακὸς τὸν δρεῖονα Φῶτα,

Μύθοισι σκολιοῖς ἐνέπων, ὅππ' ὅρεον ὁμείται.

Ζῆλ' ὅ δ' ἀνθρώποισιν οἷζυρῶσιν ἅπασιν

Δυσκέλαδ', κακόχαρτ', ὁμαρτήσῃ συγχερώπῃ.

195 Καὶ τότε δὴ πρὸς Ὀλύμπῳ δὲ πὸ χθονὸς Ἄεου δεικνύς

Λαοκοῖσιν φάρεοςσι καλυψαμένῳ χροά καλόν,

Ἀθανάτων μὲν Φῦλον ἴτον, πρὸς λιπόντ' ἀνθρώπους,

Αἰδώς καὶ Νέμεσις. τὰ ἢ λείπεται ἄλγεα λυγρὰ

Θνητοῖς ἀνθρώποισι : κακῶ δ' ὅς κ' ἔσεται ἀλκή.

200 Νῦν δ' αἶνον βασιλεῦσ' ἐρέω, Φρονέουσι καὶ αὐ-
τοῖς.

Ὡδ' ἰσηξ πρὸς σέφπεν ἀηδόνα ποικιλόδειρον,

Ἵψι μάλ' ἐν νεφέεσσι φέρον ὀνύχεσσι μεμαρπώς.

Ἡ δ' ἐλεὸν γναμπῶσι πεπαρμένη ἀμφ' ὀνύχεσσι

Μύρετο. τῷ δ' ὅ γ' ὅππ' ἐκράτεως πρὸς μῦθον ἔειπε :

205 Δαιμονίη, τί λέλακας; ἔχθρὸν σε πολλὸν δρεῖων.

Τῇ δ' εἰς, ἢ σ' ἀν' ἐγώ περ ἄγω, καὶ αἰοιδὸν εὐοῖσαν.

Δείπνον δ' αἶ κ' ἐθέλω ποιήσομαι, ἢ δ' μεθήσω.

Ἀφρων δ' ὅς κ' ἐθέλοι πρὸς κρείσσονας ἀτιφεί-
ζειν :

Νίκης τε γέρεται, πρὸς τ' αἰχρῶσιν ἄλγεα πάχει

210 Ὡς ἔφατ' ὠκυπέτης ἱρήξ, τανυσίπτερ' ὄρνις.

ὦ Πέρση, σὺ δ' ἀκούε δίκης, μηδ' ὕβριν ὀφείλεις

Ἴβρις γάρ τε κακὴ δειλῶ βροτῶ : οὐδέ μιν ἐ-

σλός

- Statim verò senescentes ignominia-afficient parentes:
 Incusabunt autem illos molestis alloquentes verbis
- 185 Impij, neq; deorum aspectum veriti, neq; hi sane
 Senibus parentibus educationis præmia reddent,
 Violenti. alter verò alterius civitatem diripiet.
 Neq; ulla pï gratia erit, neque iusti,
 Neq; boni. magis verò maleficum & injurium.
- 190 Virum colent. Iustitia verò in manib. (i. in usu) & pudor
 Non erit. Lædet autem malus meliorem virum,
 Verbis obliquis alloquens, perjurium verò jurabit.
 Livor autem homines miseros omnes
 Maledicus, malus-gaudens, comitabitur invisus.
- 195 Et tunc ad cælum à terra spaciola,
 Candidis vestibis rectæ corpus pulchrum,
 Deorum ad familiam abibunt, relictis hominibus,
 Pudor & Nemesis. Reliquentur autem dolores graves
 Mortalibus hominibus: mali verò non erit remedium.
- 200 Sed nunc fabulam regibus dicam, tamesi ipsi sapiant.
 Sic Accipiter affatus est Lusciniam varie-cantoram,
 Alte in nubibus ferens unguibus correptam.
 Illa verò misere curvis confixa unguibus
 Lagebat. eam autem imperioso illo sermone allocutus est:
- 205 Misera, quid strepis? habet certe te multo forcior:
 Hæc vadis, quæ te duco, etiam cantatricem existentem.
 Cænam verò, si quidem libet, faciam, vel dimittam.
 Imprudens verò, quicumque velit cum potentioribus con-
 tendere:
- Victoriaq; privatur, adque pudorem dolores patitur.
- 210 Sic ut velox Accipiter, latu-als-predita avis.
 O Persa, tu verò audi justitiam, neq; injuriam fove.
 Injuria enim perniciosa est infortunato homini: neque
 ipsam fortunatus

- ῥηϊδίως Φερέμεν διώαται. βαρύθ' δέ θ' ὑπὸ αὐτῆς,
 Ἐγκύρσας ἄτησιν. Οὐδὲ δ' ἑτέρηφι παρελθεῖν
 215 Κρείσσων ἐς τὰ δίκαια. Δίκη δ' ὑπὲρ ὕβριος ἴσθ'·
 Ἐς τέλος ἐξελεῖσθαι. Παθὼν δέ τε νήπιος ἔγνω.
 Αὐτίκα γὰρ τρέχ' ὄρεσ' ἅμα σκολιῇσι δίκησι,
 Τῆς τε δίκης ῥόθ' ἐλκομένης ἢ κ' ἄνδρες ἄγνοσι
 Δωροφάγοι, σκολιαῖς ἢ δίκαις κρίνωσι θέμιστας·
 220 Ἡ δ' ἔπεται, κλάσσει πόλιν τε καὶ ἥθεα λαῶν,
 Ἡέρα ἑοσαμένη, κακὸν ἀνθρώποισι φέρουσα,
 Οἳ τέ μιν ἐξελάσσει, καὶ οὐκ ἰθείαν ἐνειμαν.
 Οἳ ἢ δίκας ξείνοισι καὶ ἐνδήμοισι δίδωσι
 ἰθείας, καὶ μή τι παρεκβαίνουσι δικάϊα,
 225 Τοῖσι τέθηλε πόλις, λαοὶ δ' ἀνθεύουσιν ἐν αὐτῇ.
 Εἰρήνῃ δ' ἀνὰ γλῶκ' κερστροόφ'· ὅδε ποτ' αὐτοῖς
 Ἀργαλέον πόλεμον τεκμαίρε' Ὀρύοπα Ζεὺς.
 Οὐδέ ποτ' ἰδυδίκαισι μετ' ἀνδράσι λιμὸς ὀπηδεῖ,
 Οὐδ' ἄτη. Θαλίης ἢ μεμηλότα ἔργα νέμον'.
 230 Τοῖσι φέρ' μὲν γαῖα πολὺν βίον· ἔργασι ἢ
 δρυῖς
 Ἄκρη μὲν τε φέρ' βαλάνης, μέσση ἢ μελίστας,
 Εἰσποκοὶ δ' οἷες μαλλοῖς καταβεβρίθασιν.
 Τίκτ' ἢ γυναικες εὐκότ' αὖ τέκνα γονεῦσιν.
 Θάλλουσιν δ' ἀγαθοῖσι Δαμπερές· ὅδ' ὀπίνην
 235 Νείσσονται· καρπὸν ἢ φέρ' ζείδωρος ἄρουρα.
 Οἷς δ' ὕβρις τε μέμηλε κακὴ, καὶ χέτλια ἔργα,
 Τοῖςδε δίκῃ Κρονίδης τεκμαίρε' Ὀρύοπα Ζεὺς.
 Πολλὰ κ' καὶ σύμπασα πόλις κακῶς ἀνδρὸς ἐπαυρεῖ,
 ὅς τις ἀλιτρεῖν, καὶ ἀτάσθαλα μηχανάα'.
 240 Τοῖσιν δ' ἐργασθὲν μέγ' ἐπήγαγε πῆμα Κρονίων,
 Λιμὸν ὁμῶς καὶ λοιμὸν· δάποφθινύθουσι ἢ λαοί·
 Οὐδέ γυναικες τίκτ' ἢ μινύθουσι ἢ οἶκοι,
 Ζῆνός φρεσμοσιύησιν Ὀλυμπία· ἄλλοτε δ' αὖτε
 Ἡ τῶν

- Facile ferre potest, sed gravatur ab ipsa,
 Illapsus damnis. Via vero altera perveniendi
 215 Melior ad iusta. Iustitia autem super injuriam valet
 Ad finem progressa. Passus vero stultus sapuit.
 Cito enim abit iusiurandum una cum pravis iudicijs,
 Iustitiaq; strepitq; (forensis) tracta quod homines duxit
 Donivori, pravis autem iudicijs judicant leges: (fina
 220 At ea sequitur, deplorans urbemq; & mores populorum,
 Aerem induta, malum hominibus adferens,
 Qui ipsam expollunt, neque rectam administrant.
 At qui iura tam hospitibus quam popularibus dant
 Recta, neque a iusto quicquam exorbitant
 225 Iis viget urbs, populi vero florent in ipsa:
 Pax vero per terram alma (est): neque unquam ipse
 Grave bellum destinat late-cernens Iupiter:
 Nec unquam justos inter homines fames versatur,
 Neque noxa: (in) convivjs vero partis opibus fruuntur.
 230 Hu fert quidem terra multum victum: in montibus vero
 Quercus
 Summa quidem fert glandes, media vero apes,
 Lanigeræ autem oves velleribus onusta sunt.
 Pariunt vero mulieres similes parentibus liberos.
 Florent autem bonis perpetuo: neque navibus
 235 Navigant: fructum vero profert fecundus ager.
 At quibus injuriaq; mala cura est, pravaq; opera,
 Ipse penam Saturnius destinat late-cernens Iupiter:
 Saepaq; universa civitas malum ob vitium punitur,
 Qui peccat, & iniqua machinatur.
 240 Illi autem sceleris magnum adduxit malum Saturnus,
 Famem simul & pestem: intereunt vero populi:
 Quas mulieres pariunt, decrescuntq; familiae,
 Iovi Olympi consilio: interdum vero rursus

Ἡ τῶν γε στρατὸν ἄρῃ ἀπώλεσεν, ἥ οὔ γε τέχνη·
 245 Ἡ νέας ἐν πόντῳ Κρονίδης δαποτίννυ' αὐτῶν.

Ὡ βασιλεῖς, ὑμεῖς ἢ κατὰφράζεσθε καὶ αὐτοὶ
 Τίωδε δίκῃ, ἐγγὺς γὰρ ἐν ἀνθρώποισιν ἔοντες
 Ἀθάνατοι λείσασθιν, ὅσοι σκολιῇσι δίκησι
 Ἀλλήλους τρέβουσι, θεῶν ὅπιν σὺν ἀλέγοντες.

250 Τρεῖς γὰρ μύριοι εἰσιν ὅππῃ χθονὶ παρλυβοτείρῃ
 Ἀθάνατοι Ζηνὸς, Φύλακες θνητῶν ἀνθρώπων·

Οἱ ῥα φυλάσσωσιν τε δίκας καὶ χέτλια ἔργα,
 Ἡέρφασα μύριοι, πάντῃ φοιτῶντες ἐπ' αἶαν.

Ἡ δὲ τε παρθένη· ὅσῃ Δίκη Διὸς ἐκγεγαυῖα,
 255 Κυδνή τ' αἰδοίη τε θεοῖς, οἱ ὀλυμπον ἔχουσιν.
 Καί ῥ' ὅπῃτ' ἂν τις μιν βλάβῃ σκολιῶς ὀνοτείζων,
 Αὐτίκα παρ Διὶ πατρὶ καθεζομένη Κρονίωνι,
 Γηρύετ' ἀνθρώπων ἀδικαν νόον, ὅφρ' ἀποτίσῃ.
 Δῆμα' αἰσθαλίας βασιλῆων, οἱ λυγρὰ νοεῦντες,
 260 Ἄλλῃ παρκλίνουσι δίκας σκολιῶς ἐνέποντες.

Ταῦτα Φυλασκόμενοι βασιλῆες, ἰθυίετε μύθεας,
 Δωροφάγοι, σκολιῶν ἢ δικῶν ὅππῃ γυχὺ λάθε-
 θῃ.

Οἱ αὐτῷ κακὰ τέχῃ ἀνὴρ, ἄλλῳ κακὰ τέχων.

Ἡ ἢ κακὴ βελὴ τῷ βυλεύουσιν κακίση.

265 Πάντα ἰδὼν Διὸς ὀφθαλμός, ἔπειτα νοήσας.
 Καί νυ ταῦδ' ἀνὴρ ἐθέλησ', ὅππῃδ' ἔμελλε· ἔδ' ἐλήθη.
 Οὔτε δὴ καὶ τίωδε δίκῃ πόλις ἐντὸς ἔεργε.
 Ναιὶ ἢ ἐγὼ μὴτ' αὐτὸς ἐν ἀνθρώποισι δίκαιος
 ἔειναι, μὴτ' ἐμὸς υἱός· ἑστὲι κακὸν, ἄνδρα δὲ
 κακὸν

270 ἔμμεναι, εἰ μείζωνε δίκῃ ἀδικότερος ἔξῃ.
 Ἀλλὰ (ἂν γ' ἔπω) ἔολπα τελεῖν Δία τερπικέραιον.

Ὡ Πέρση, σὺ ἢ ταῦτα μὲν Φρεσὶ βάλλεο σῆσιν,
 Καί νυ δικῆς ἐπάμειβε, βίης δ' ὅππῃ λήθοι πάμπαν.

Τὴν δ'

- Aut horum exercitum ingentem perdidit, aut murum,
 45 Aut naves in ponto Saturnius punit ipsorum.
 O reges: vos autem considerate etiam ipsi
 Iustitiam hanc, propè enim inter homines versantes
 Dii vident, quotquot pravis iudicijs
 Se mutuo atterunt, Deorum animadversionem non curantes.
 50 Ter enim decies mille sunt in terra multorum-alumna:
 Dii Iovis, custodes mortalium hominum:
 Qui sanè & iudicia observant, & prava opera,
 Aerem induti, undiq; oberrantes per terram.
 Virgo autem est Iustitia, Iove prognata,
 55 Claraq; & veneranda Dii qui cælum habitant.
 Et certè si quis ipsam læserit, obliquè injurians,
 Statim apud Iovem patrem confidens Saturnium,
 Accusat hominum iniquam mentem: ut luas
 Populus peccata regum, qui prava cogitantes
 60 Aliò defleant iudicia, obliquè pronunciantes.
 Hæc observâtes ô Reges (i. iudices) corrigite sententias,
 Corrupti; obliquorum verò iudiciorum prorsus obliviscimini.
 Sibi ipsi mala fabricatur vit, alij mala fabricans.
 Malum verò consilium consulenti (est) pessimum.
 65 Omnia videt Iovis oculus, omniaq; intelligit.
 Et hæc certè (si quidem vult) inspicit: neq; ipsum latet,
 Quale nam hoc quoq; iudicium civitas intus exerceat.
 Nunc verò neq; ego ipse inter homines justus
 Esse velim, neque meus filius: quoniam malum est, vitium
 justum
 70 Esse, si quidem plus juris injustior habebis. (densem.
 Sed hæc nondum spero permissurum Iovem fulmine gau-
 O Persa, Caterum tu hæc animo tuo reponere, (prorsus.
 Et iustitiæ quidem obtempera, violentiæ verò obliviscere
 Namq;

- Τόνδε γὰρ αὐθρόποισι νόμον διέταξε Κρονίων,
 275 ἰχθύσι μὲν, καὶ θηροῖς, καὶ οἰωνοῖς πετεφνοῖς,
 ἔσθην ἀλλήλους, ἐπεὶ οὐ δίκη ὅστιν ἐπ' αὐτοῖς.
 Ἀνθρώποισι δ' ἔδωκε Δίκη, ἥ πολλὸν δαΐσει
 Γένε'. εἰ γάρ τις κ' ἐθέληται δίκῃ ἀγορεύειν
 Γινώσκων, τῷ μὲν τ' ὄλβον δοῖσι ἄρυσσιν Ζεὺς.
 280 ὅς δ' ἐκεῖ μαρτυρήσιν ἐκὼν ἐπιόρκον ὁμόσας,
 ψεύσεται, ἐν δ' Δίκῃ βλάβας· νήκεσιν ἀάσθη.
 Τῷ δ' ἐπ' ἀμαυροτέρῃ γῆρῃ μετόπισθε λέλθῃσιν.
 Ἄνδρὸς δ' ἄορκος γῆρῃ μετόπισθεν ἀμείνων.
 Σοὶ δ' ἐγὼ ἔσθλα νοέων ἐρέω μέγα νήπιε Πέρση.
 285 Τῷ μὲν τοι κακότητα εἰσαδὸν ὅσῃ ἐλέσθῃ
 Ῥηϊδίως· ὀλίγη μὲν ὁδὸς, μάλα δ' ἐγγύθι ναίει.
 Τῆς δ' ἀρετῆς ἰδρῶτα θεοὶ προπαράρσιθεν ἔθηκαν
 Ἀθάνατοι· μακρὸς δ' ὁ ὄρσιος οἶμος ἐπ' αὐτίκῃ,
 καὶ τρεῖς χεῖρες πρῶτον· ἐπὶ δ' εἰς ἄκρον ἵκηται,
 290 Ῥηϊδίῃ δ' ἠπείθεα πέλει, χαλεπήπερ ἔβου.
 Οὐτὸς μὲν πανάρετος, ὅς αὐτῷ πάντα νοήσῃ,
 φρασάμενος· ὅς κ' ἐπείθεα καὶ ἐς τέλος ἦσιν ἀμείνων.
 Ἐσθλὸς δ' αὖ κακῶν, ὅς οὐ εἰπόντι πίθηται.
 ὅς δ' ἐκεῖ μήθ' αὐτῷ νοέη, μήτ' ἄλλας ἀκχῶν.
 295 Ἐν θυμῷ βάλλῃ, ὃ δ' αὖτ' ἀχρηΐος ἀνὴρ.
 Ἀλλὰ σὺ γ' ἡμετέρης μεμνημένος αἰὲν ἐφοτμῆς,
 ἔργαζεο Πέρση διον γῆρῃ, ὅφρα σε λιμός τ'
 ἔχθαιρή, φιλέῃ δ' ἐσέφανος Δημήτηρ.
 Αἰδοίη, βίότῃ δ' ἐπὶ πύκνῃσι καλίσυ.
 300 Λιμός γάρ τοι πάρεστιν ἀεργῷ σύμφορος ἀνδρὶ.
 Τῷ δ' ἐπεὶ θεοὶ νεμεσῶσι καὶ ἀνέρες, ὅσκειν ἀεργὸς
 Ζῶν, κηφύεσσι κοθύρσις ἱκελὸς ὀρμίνῃ,
 οἵ τε μελίσσων κάματον τρύχουσιν ἀεργοί,
 ἔσθοντες. Σοὶ δ' ἔργα φίλ' ἔσω μέτριά κοσμεῖν,
 305 ὥς κ' ἐτοίω γαίῃ βίότῃ πλήθωσι καλίσυ.

- Namq; hanc hominibus legem disposuit Saturnus,
 275 *Piscibus quidem & seris & avibus volucribus,*
Se mutuo ut devorent, quoniam non est ultio pro illis.
Hominibus autem dedit iustitiam, quæ multò optima
Est. Si quis enim velit iusta in-publico-dicere
Sentiens, ei quidem opes largitur latè-videns Iupiter.
 280 *Qui verò testimonijs volens perjurium jurando*
Mentietur, in ius delinquēs: (ille) immedicabiliter læsus
Ejus verò obscurior posteritas postea relicta est: (est.
Viri autem iusti generatio in posteris (erit) præstantior.
Ceterum tibi ego benè cupiens dico, stultissime Persa,
 285 *Malitiam quidem cumulatim etiam capero*
Facile est: brevis quippe via est, valdeq; propè habitas.
Ante Virtutem verò sudorem Dii posuerunt
Immortales: longa verò atq; ardua via est ad ipsam,
Primumq; aspera: ubi verò ad summum veneris,
 290 *Facilis deinceps est, quantumvis difficilis fueris.*
Ille quidem Optimus est, qui sibi ipse per omnia sapit.
Cogitans quæcunque deum & postremo sint meliora.
Rursus & ille Bonus est, qui benè monenti paruerit.
Qui verò nec sibi sapit, neque alium audiens
 295 *In animo (monita) recòdit, rursus bicinutile vir (est).*
Verum tu nostri semper præcepti memor,
Operare, ô Persa divinum genus, ut te Fames
Oderit, amet autem pulchrè-coronata Ceres
Veneranda, victuq; tuum impleat horreum.
 300 *Fames namq; perpetuo ignavo comes (est) viro.*
Huic verò Dii succensent, & homines, quicumq; ociosus
Vivat, fucæ aculeo-carentibus similis studio,
Qui apum laborem absument ociosi,
Vorantes. Tibi verò opera mediocria obire gratum est.
 305 *Ut tibi tempestivo victu impleantur horrea.*

Ἐξ ἔργων δ' ἄνδρες πολύμηλοί τ' ἄφντοί τε.
 Καί τ' ἐργαζόμενοι, πολὺ φίληται ἀθανάτοισιν
 ἔσσεαι, ἢ δὲ βροτοῖς. μάλα γὰρ συγχεσθῶν ἀεργός.
 Ἔργον δ' ἔδδεν ὄνειδος, ἀεργίη δὲ οὐδός.

§10 Εἰ δέ κεν ἐργάζῃ, τάχα σε ζηλώσῃ ἀεργός
 Πλάττειντα: πλέτω δ' ἀρετὴ καὶ κῦδος ὅππῃδ' ἔσται.
 Δαίμονι δ' οἶσθ' ἔησθα, (τ' ἐργάζεσθαι ἄμφοιν.)
 Εἴ κεν ἀπ' ἀλλοτρίων κτεάνων ἀεσίφρονα θυμὸν
 Εἰς ἔργον τρέψας, μελετᾷς βίην, ὥς σε κελύωται.

§15 Αἰδώς δ' οὐκ ἀγαθὴ κεχερηδύον ἄνδρα κορίζει,
 Αἰδώς, ἥ τ' ἀνδρας μέγα σίνει, ἢ δ' οὐκ ἔστιν.

Αἰδώς τοι πρὸς ἀνολβίῃ, θάρομαι ἢ πρὸς ὀλβῳ.
 Χρήματα δ' ἔχ' ἀεπαικτὰ θεόσδοτα, πολλὸν ἀμείνω.
 Εἰ γάρ τις καὶ χερσὶ βίην μέγαν ὀλβον ἔληται,
 §20 Ἡ δ' οὐ γὰρ γλώσσης λήϊσεται: (οἷά τε πολλὰ
 Γίνεται, εὐτ' ὅν δὴ κέρδιον νόον ἐξαπατήσῃ
 Ἀνθρώπων, αἰδῶ δὲ τ' ἀναιδείῃ κατοπάζῃ.)
 Ρεῖα τέ μιν μαυρεῖσι θεοὶ, μινύθουσι δὲ αἰ-
 κοί.

Ἄνθρωποι τῶ, παῦρον δὲ τ' ὅππῃ χρόνον ὀλβῶται ὅππῃδ' ἔσται.
 §25 Ἴσον δ', ὅς θ' ἰκέται, ὅς τε ξείνον κακὸν ἔρξει:

Ὅς τε κασιγνήτοιο ἐξ ἀνὰ δέμνια βαίνοι
 Κρυπταδῆς Ὀνῆς ἀλόχευ, ὅσφραϊντα ῥέζων:
 Ὅς τε τὰ ἀφραδῆς αἰλιταίνε) ὅσφραϊντα τέκνα:
 Ὅς τε γονῆα γέροντα κακῶ ὅππῃ γήραται ἔδδω.

§30 Νῆκειν, χαλεποῖσι κατὰ πτόμενοι ἐπέεσσιν.
 Τῶ δὲ τοι Ζεὺς αὐτὸς ἀγασσεται: ἐς ἣν τελευτήσω
 ἔργων αὐτ' ἀδίκων χαλεπὴν ἐπέθηκεν ἀμοιβήν.
 Ἀλλὰ σὺ τῶν μὲν πάντων ἔργ' ἀεσίφρονα θυμὸν
 Καὶ δεινὰ μιν δ' ἔδδεν ἱερὰ ἀθανάτοισι θεοῖσιν.

§35 Ἀγῶς καὶ κατὰ φῶς, ὅππῃ δ' ἀγλαὰ μηρία καίεν:
 Ἀλλοτε δὲ σπενδῆσι θύεσσι τε ἱλαίσκεσθαι:

Ex laboribus autem viri evadunt pecorosi & opulenti.
 Et laborans, multò etiam charior immortalibus
 Eris, atq; Hominibus. valde enim oderunt ociosos.
 Labor vero nullum dedecus, sed Ignavia dedecus est.

310 Quòd si laboraveris, mox te emulabitur ociosus
 Ditescentem: Divitias verò virtus & gloria comitatur.
 Deo aut similis fueris, (usque adeo laborare melius est.)
 Si ab alienis facultatibus stolidum animum
 Ad opus convertens, rectius curam habes, ut te jubeo.

315 Pudor autem non bonus indigentem virum tenet,
 Pudor, qui viros valde & laedit & juvat.

Pudor quidem ad pauperatatem, Audacia verò ad divitias.
 Opes verò non raptæ, divinitus datæ, multo meliores:
 Si quis enim & manibus per vim magnas opes corrasione,
 320 Aut lingua spoliavit: (quælia multa
 Fiunt, quamprimum lucri-amor mentem deceperit
 Hominum: pudorem verò impudentia expulerit)
 (Tunc) facile illum obscurant dii, minuantur verò
 familia

Viro illi: exiguum verò ad tempus divitiæ sequuntur.

325 Pareñ delictum, si quis & supplicem & hospitem malo
 Quia fratris sui cubilia ascenderit, (afficiat:
 Secreti lecti uxoris, importuna patrans:

Quia cuiuspiam malo-consilio deceperit orphanos liberos:

Quia parentem senem misero in senectæ limine

330 Objurgavit, gravibus incessens verbis:

Huic certè Iupiter ipse irascitur. ad extremum verò

Pro operibus iniquis gravem exhibere solet talionem.

Veram tu quidem ab his omnino cohibe stultum animum,

Pro virili autem sacra facito immortalibus diis,

335 Caste & pure, pingviq; femora adurito:

Interdum certè libaminibus, atq; suffribus placa,

Ἡ μὲν οὖν δ' ὕμῳ, καὶ ὅταν φάσθ' ἱερὸν ἔλθῃ
ὥς κέ τοι λαὸν κηρύξῃ καὶ θυμὸν ἔχουσιν,
Ὅφρ' ἄλλων ὠνὴ κληῖραν, μὴ τὸν τεὸν ἀλλ'.

340 Τὸν φιλέοντ' ὅππῃ δαίτω καλεῖν, τὸν δὲ ἐχθρὸν ἐάσαι.
Τὸν ἢ μάλιστα καλεῖν, ὅς τις σέθεν ἐγγύθι καίῃ.
Εἰ γάρ τοι καὶ χρημ' ἐγχείρῃσι ἄλλο γῆν',
Γείτονες ἄζωτοί ἐσσιον, ζώσαντο ἢ πῶι.
Πῆμα κακὸς γείτων, σάγοντ' ἀγαθὸς μέγ' ὅ-
νῃσιν.

345 Ἐμμορέ τοι πωῆς ὅς γ' ἔμμορε γείτον' ἐσθλῆ.
Οὐδ' αὖ βῆε δ' ἀπολοῖτ', εἰ μὴ γείτωι κακὸς εἴη.
Εὐ μὲν ματρίσθ' ὥρῃ γέγον' εὐδὲ δ' ἀποδόναι
αὐτῷ τῷ μέτρῳ, καὶ λαῖον, αἴκε δυνάμει.
Πρὸς αὖν χρηστῶν καὶ ἐς ὑπερὸν ἀρκίον εὖσης.

350 Μὴ κακὰ κερδαίνει· κακὰ κέρδεα ἴσ' αἴτησιν.
Τὸν φιλέοντ' ἀφιλεῖν, καὶ τῷ προσίῳτι προσεῖναι.
Καὶ δόμεν' ὅσκιον δῶ, καὶ μὴ δόμεν' ὅσκιον μὴ δῶ.
Δώτῃ μὲν τις ἔδωκεν, αὐδῶτῃ δὲ ἕτις ἔδωκεν.
Δῶς ἀγαθῇ· ἀρπαξ ἢ κακῇ, θανάτοιο δότηρα.

355 Ὅς μὲν γάρ κεν ἀνὴρ ἐθέλων, ὄγε, καὶν μέγα δαῖμα,
Καίρε' τῷ δῶρῳ, καὶ τέρεται οὐκ ἔτι θυμόν.

Ὅς δέ κεν αὐτὸς ἔλῃσσι ἀναιδείῃφι πιθήσῃς,
Καί τε σμικρὸν εἶν, τότ' ἐπ' ἀχρῶσι φίλον ἦτορ,
Βί γάρ κεν καὶ σμικρὸν ὅππῃ σμικρὸν καταθείῃς,

360 Καὶ θυμὸν τῷδ' ἔρδοις, τάχ' ἰκεν μέγα καὶ τ'
γῆροιο.

Ὅς δ' ἐπ' εἶντε φέρε', ὅδ' αἰλύξει' αἴθορτα λιμόν.
Οὐδ' ἐπ' εἰν οἴκῳ κατακείμενον ἀνέρα κήδ'·
Οἴκοι βέλτερον εἶναι, ἐπεὶ βλαβερὸν τὸ θύοιφι.
Ἐσθλὸν μὲν παρέοντ' ἐλέσθ'· πῆμα ἢ θυμῷ,

365 Χρηστῶν ἀπέντ'· Ἄσε φράζεσθ' ἀνῶγα.

Ἀσχομένη ἢ πένθ' καὶ λήγοντ' κορέσας·

Μεγά-

Et quando cubitum jeras, & quando lux sacra venerit:
 Ut benevolum erga te cor atq; animum habeant,
 Ut aliorum emas hæreditatem, non tuam alius.

340 Amicum ad convivium vocato, inimicum verò fuito.

Eum verò potissimum vocato, quicumq; te prope habitas.

Si enim tibi negotium aliquod domesticum accidas;

Vicini distincti accurrunt, cinguntur autem cognati.

Noxa (tam magna est) malus vicinus, quantum boni commodum.

345 Sortitus est premium, qui sortitus est vicinum bonum.

Neg. sanè bñs interierit, nisi vicinus malus sit.

Rectè quidē mensuratum—accipe à vicino, rectèq; redde

Eadem mensura, & amplius, si quidem possis:

Ut indigens & in posterum promptum invenias.

350 Ne mala lucreris, mala lucra equalia damnis.

Amantem te ama, & accedentem accede.

Et da ei qui dederit, neque da qui non dederit.

Datori namq; est qui dat, non danti verò nemo dat.

Donatio bona; rapina vero mala atq; lechifera.

355 Quisquis etenim vir liberalis (est), ille, etsi multū dederit;

Gaudet donando, & delectatur suo in animo,

Qui verò ipse rapuerit, impudentia fretus.

Quamvis sit exiguum, (tamen) id vexat charum animum,

Siquidem enim & parvum parvo addideris,

360 Et frequenter istud feceris, mox quidem magnum, & bonum evaserit.

Qui verò partis adijcit, is vitabit aeternam famem.

Neg. verò quod domi repositum est, virum laedit.

Domus melius est esse, quoniam noxium quod foris (est.)

Bonum quidem de presenti capere: noxa verò animo,

365 Egere absentiis. Quæ te cogitare jubeo.

Incipiente verò delicta & desinente, saturo te:

- Μισογόη Φεΐδεαθ' : δεινὴ δ' ἐνὶ θυμῷ Φέδω.
 Μισθὸς δ' αὖτορ' Φίλωειρημύθ' ἄρηιθ' ἔστω.
 Καί τε κασιγνήτῳ γελάσας ἐπὶ μαρτυρᾷ θέσθ' :
 670 Πίστης δ' ἄρα ὁμᾶς καὶ ἀπιστίας ὤλεσαν ἄνδρας.
 Μηδὲ γυνή σε νόον πυροσόλθ' ἐξαπατάτω,
 Αἰμύλα κατίλλεσθαι, τέλει δὲ φῶσα καλῶ.
 Ὅς ἢ γυναικὶ πέποιθε, πέποιθ' ὅγε Φιλίτῃσιν
 Μυνοχρῆς ἢ παῖς σῶζαι πατρῷον οἶκον
 675 Φερβέμην : ὥς γὰρ πλῆθ' αἰέζεται ἐν μεγάροισιν
 Γηραιὸς ἢ θανούς, ἔτερον παῖδ' ἐγκαταλείπων,
 Ρεία δέ κεν πλεόνεσσι πόρρι Ζεὺς ἄσπετον ὄλβον.
 Πλείων μὲν πλεόνων μελέτη, μείζων δ' ἐπιθήκη.
 Σοὶ δ' εἰ πλῆτ' θυμὸς ἐέλδε' ἐν φρεσὶν ἦσθαι,
 680 ὧδ' ἔρδην, ἔργον δέ τ' ἐπ' ἔργῳ ἐργάζεσθαι.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ Α ΕΡΓΩΝ.

ΗΣΙΟΔΟΥ ΕΡΓΩΝ

BIBLION B.

• Πλησιάδων ἀτλαχρέων Ὀππιλαρχιδάων
 Ἀρξέωδ' ἀμνητοῦ, δρότοιο ἢ θυσομε-
 νάων.

Αἱ δὲ τοῖνύκτας τε καὶ ἡμέρας τεσσαράκοντα
 κεκρύφαται : αὗτις ἢ πενταλομήναις ἐπαυτὶς
 5 φαίνονται, τὰ πρῶτα χαρματομορφοῖο σιδήρεα.

Οὗτος τοι πεδίων πέλεται νόμος, οἷτε θαλάσσης
 ἐγλύθαι ναετιάσ', οἷτ' ἀγκυὰ βροσθήεντα
 Πόντος κυμαίνοντα δόποπρην πίονα χῶρον
 Νάμψι θυμὸν ἀείρειν, θυμὸν ἢ βροστέην,

Εὐμηνὸν

OPERA ET DIES.

Medio parce : molesta enim in fundo parsimonia.

Merces autem viro amico constituta sufficiens esto.

Etiā cum fratre ludens, testem adhibeto :

70 Credulitas pariter ac diffidentia perdiderunt homines :

Ne verò mulier te animo nates succincta decipiat,

Blandè garriens, tuum inquirens tugurium.

Qui namq, mulieri confidit, confidit ille furibus.

Unicus verò filius servavit paternam domum

375 Pascendo : ita enim opulentia crescit in edibus.

Senex autem moriari, aliū filium relinquens.

Facile verò & pluribus præbuerit Iupiter ingentes opes :

Major autem pluvium cura, major quoq, accessio.

Tibi si verò opes animus appetit intra sese,

180 Sic facito, operamq, operæ subinde addito.

FINIS PRIMI OPERVM.

HESIODI OPERVM LIBER II.

*P**Leiadibus Atlante-natis exorientibus (Heliacè),
Incipe Messē, Arationem verò (vernā) occiden-
tibus (Heliacè).*

Hæc quidem noctesq, & dies quadraginta

Larent : rursū verò circumvolvēte se anno

5 Apparent, primū ut acuitur ferrum.

6 Hæc utiq, arborū est regula : quiq, mare

Prope habitant, quiq, valles saltuosas

A mari fluctuante procul pinguem regionem

Habitant. Nudus serito, nudusq, arato,

Endo

10 Γυμνὸν δ' ἀμᾶρται, εἰ χ' ὦρα πάντ' ἐθέλησθαι
 ἔργα κομίζεσθαι Δημήτερι, ὥς τοι ἔνασται
 Περὶ αἰέξεται: μήπως τὰ μεταξὺ χατίζων
 Πτώσῃς ἀλλοτρίῃς οἴκῃς, καὶ μὴδὲν ἀνύσῃς.
 Οἷς καὶ νῦν ἐπ' ἐμὴν ἦλθες: ἐγὼ δέ τοι σὺν ὀπιόωσω,

15 Οὐδ' ὀπιμετρήσω. ἐργάζεσθαι νήπιε Πέρση
 ἔργα, τὰ τ' ἀνθρώποισι θεοὶ διετημέραντ':
 Μὴ ποτε σὺν παῖδεςσι γυναικί τε θυμὸν ἀχέουσιν,
 ζητῶνς βίον κ' γείτονας, οἳ δ' ἀμελῶσιν.
 Δὶς μὲν δὴ καὶ τρεῖς τάχα τάξῃσαι: ἰὺ δ' ἐπὶ λυπῆς,
 20 Χρήμα μὲν ἔπρῃξες, σὺ δ' ἐτώσια πολλὰ ἀγορεύσῃς.
 Ἀχρεῖ, δ' ἔσαι ἐπέων νόμος. Ἀλλὰ σ' αὖτις
 φράζεσθαι χερῶν νελύσιν, λιμὲν τ' ἀλεωρίην.

Οἶκον μὲν πρῶτα, γυναικά τε, βοῦν τ' ὀροτῆρσιν
 κτηνῶν ἔγαμετλιν, ἢ τις καὶ βροτὸν ἔποιτο.

25 Χρήματα δ' εἰν οἴκῳ πάντ' ἀργύρῳ ποίησαι,
 Μὴ σὺ μὲν αὐτῆς ἄλλον, ὃ δ' ἀνῆται, σὺ ᾗ τητᾷ:
 Ἡ δ' ὥρη πρῶτα μείβῃ, μινύθῃ δέ τοι ἔργον.
 Μὴ δ' ἀναβάλλεσθαι ἔστ' αὖριον, ἔς τ' ἐννηφιν.

Οὐ γὰρ ἐτωσιαεργὸς ἀνὴρ πῖμω λησιμαλῶν,
 30 Οὐδ' ἀναβαλλόμενος. μελέτη δέ τοι ἔργον ὀφέλλει.
 Λαίῃ δ' ἀμβολιεργὸς ἀνὴρ ἀταίσι καλαίῃ.

Ἡμεῖς δὴ λήγῃ μὲν ὅξῃ ἡελίοιο
 καύματι ἰδαλίμῃ, μετοπώρινόν οὐ βροθήσαντι
 ζῆνός ἐρμῶν ἐνέ, μὲν ᾗ τρέπεται βρότε χερῶς
 35 Πολλὸν ἐλαφρότερος: δὴ γὰρ τότε Σείριον ἀστὴρ
 Βασιὸν ὑπὲρ κεφαλῆς κηρυτρεφέων ἀνθρώπων
 ἔρχεται ἡμάτι, πλείον δέ τε νυκτὸς ἐκταυρεῖ:
 Ἡμεῖς ἀδκητοτάτῃ πέλει τμηθεῖσα σιδήρῳ
 ἴλη, φύλλα δ' ἔραζε χέει, πῶς θοιό τε

λήγῃ:

40 Τῇ μὲν αἶψ' ὑλοποιεῖν, μεινυμένην ὦρον ἔργον
 ὄλῃ

10 *Nudus quoque merito: siquidem tempeſtiva omnia voles*

Opera præſtare Cereris, ut tibi ſingula

Tempeſtiva creſcant: ne quando interim egens

Mendices ad alienas domos, nihilque efficias. (dabo)

Sicut & nunc ad me veniſti: ego verò tibi non amplius

15 *Nec amplius mutuo tradam. Operare ſtolide Perſa*

Opera, quæ hominibus Dii deſtinaverunt;

Ne quando cum liberis uxoreque, animo dolens,

Quæras victum per vicinos, hi verò (te) negligant.

Bis.n. & ter forſitan conſequèris: ſi verò amplius moleſtes.

20 *Rem quidem non facies, tu verò inania multa dices.*

Inutilis autem erit verborum lex. Sed te jubeo

Cogitare debique ſolutionem, famisque evitationem.

Domum quidem primum, uxoremque, bovemque aratorem,

Famulam non nuptam, quæ & boves ſequatur.

25 *Veniſſia verò domi omnia apta facito.*

Ne tu quidem petas ab alio, illeque recuſet, tu verò careas;

Tempus autem prætereat, minuaturque tibi opus.

Nec verò differas inque craſtinum, inque perendinum.

Non enim ignavus vir implet horreum,

30 *Nec procaſtinator. Cura verò tibi opus augeſ.*

Semper autem dilator operum vir cum damnis luctatur.

Quum itaque iam deſinit vis acuti Solis

Ab æſtu ſudorifero, per autumnum pluyente

Jove præpotente, convertiturque humanum corpus

35 *Multo levius. nam tunc canicularis ſtella*

Barum ſupra caput ſato-obnoxiorum hominum

Offendit interdum, magis autem nocte fruitur.

Quæ de pernibus minime-obnoxia eſt caſa ferro

Sera (inateria), folia autem in terram fundit, ab ra-

misque deſcit:

40 *Tunc ſane lignum ſecato, memor tempeſtivi operis.*

MORIA-

Ὀλμον μὲν τριπόδιον τέμνῃν : ὑπερὸν ἢ τρίπ-
χιον :

Ἄξονά θ' ἐπιπόδιον, μάλα γδ νύ τοι ἄρμεν' ἔσται
Εἰ δέ κεν ὀκταπόδιον : δῖο καὶ σφύραν κετάμοι
Τριπίδαμον δ' ἄψιν τέμνῃν δεκαδῶρ' αἰ-
μάξῃ

45 Πόλλ' ὅπῃ καμπύλα κᾶλα φέρῃν ἢ γύλιον, ὅτ' ἂν εὖ
ῃς,

Εἰς οἶκον, κατ' ὄρε' ἀκρομήν, ἢ κατ' ἄρσεν,
Πρίνινον : ὅς γδ βροσὶν ἀρῇν ὀχυρώτατός ἔστω,
Εὐτ' ἂν Ἀθλιῶν δμῶν ἐν ἐλύματι πῆξας,
Γόμφοισιν πελάσας προσπαρήρεται ἰσοβοῇ.

50 Δοιὰ ἢ θέσθ' ἄρσεν' ἀπονησάμεν' κτ' οἶκον,
Αὐτόγρουν καὶ πηκτόν : ἐπεὶ πολὺ λωῖον
ἔστω,

Εἰ χ' ἑτερόν γ' ἄξαις, ἑτερόν γ' ὅπῃ βροσὶ βάλοιαι.
Δάφνης δ' ἢ πτελέης ἀκμῶνται ἰσο-
βοῇς.

Δρυὸς ἔλυμα, πρίνου γύλιον, βόε δ' ἐνναστήρεος
55 Ἄρσεν' ἐκτῆσθ' (τῶν γδ θέν' ὅσκι' ἀλαπαδνόν)
Ἦβης μέτρον ἔχοντε, τῷ ἐργάζεσθαι δέ-
σται.

Οὐκ ἂν τῶν ἐρέσαντες ἐν αὐλακὶ καίμην ἄρσεν'
Ἄξαι, τ' δὲ ἔργον ἐτώσιον αὐτῇ λίποιεν.

Τοῖς δ' ἅμα προσαρκονταστῆς αἰζήρος ἔποιτε,
60 Ἄρτον δ' ἐπνήσας τετρατέρυφον ὀκταβλωμον,
Ὅς κ' ἔργου μελετῶν ἰθείῳ αὐλακ' ἐλαύναι,
Μηκέτι παπῆαίνων μεθ' ὀμήλικας, ἀλλ' ὅπῃ ἔργον
Θυμὸν ἔχων : ἔδ' ἔτι νεώτερον ἄλλ' ἀμείνων,
Σπέρματ' ἀδάσασθαι, καὶ ὅπῃ παρορμίῳ ἀλέασθαι.

65 Κερότερον γδ ἀνὴρ μεθ' ὀμήλικας ἐπιοίῃ.
Φράζεσθαι δ' εὐτ' ἂν φωνῇ γερῶν ἐπακχέσης
τίψου

Mortarium quidem tripedale seca: pistillum verò tricubitale:

Axemq; septempedalem, valde enim tibi conveniens sic.

Si verò octipedalem: & malleum inde secare poteris:

Trium-spithamarum curvaturam secato (ad) 10. palmarum carrum (in latitudine).

43 Multa præterea curva ligna. Ferto autem Dentale quum inveneris,

Domum, siue in monte quærens, siue in agro,

Lignum: hoc enim bobus ad arandum firmissimum est,

Si (illud) Attica (Cereris) famulus buri ingens,

Clavis adjunctum adaptaverit temoni.

50 Bina verò disponio aratra, laborans domi:

Dentatum (unum) & (alterum) compactum: quoniam multò optimum sic,

Et si alterum frigeris, alterum bobus ingere poteris.

E lauro autem, vel ulmo vermibus minime obnoxij cæmones (sunt.) (nos)

Et quercu burim, ex ilice dentale, boves verò duos novem-

55 Masculos comparato (horum enim robur non infirmum est.)

Adolescentiæ mensuram habentes. hi ad laborandum optimi.

Non utique hi contendentes in sulco aratrum

Confrègerint, opus verò imperfectum reliquerint.

Hos autem simul quadragenarius juvenis sequatur.

60 Panem cœnatus quadrifidum octo morsum,

Qui quidem opus curans rectum sulcum ducat,

Non amplius respectans ad coæthaneos, sed in opere

Animum habens. Hoc verò neq; junior alius melior

Ad spargendum semina, & iteratam-sationem evitandam.

65 Junior enim vir ad coæthaneos evolat-avimò.

70 Considera verò, quum vocem Gruis audieris

ΤΨΟθεν ἄε νεφέων ἐνιαύσια κεκλυμένης,
 ἢ τ' δρότιό τε σῆμα φέρει, καὶ χείματ' ὠρεῖ
 Διηνύξ' ὀμβρῆν, προδύω δ' ἔδαν' ἀνδρὸς ἀβύττω:
 70 Διήτ' πε χορτάζειν ἑλικας βόας ἐνδον ἐόν-
 τας.

Ἡΐδιον γδ' ἔω θεοὶ εἰπὲν: βόε δὲσθε ἄμαξαν:
 Ἡΐδιον δ' ἀπαυήνασθαι: παρὰ οὐ ἔργα βόεσσιν.
 Φησὶ δ' ἀνὴρ φρένας ἀφιδὸς: πῆξασθ' ἄμαξαν.
 Νήπι' οὐδ' ἔγ' οἶδ', ἑκατὲν δέ τε σαρὰθ' ἀμαξίης.
 75 Τῶν προδεν μελέτῳ ἐχέρην, οἰκῆϊα θέσθαι.

Εὐτ' ἂν δὴ πρῶτις' ἄρσ' ἐθνητοῖσι φανείη,
 Διήτ' ἐφορμηθῆναι οὐκ ὡς ὀρνῆες τε καὶ αὐτὸς,
 Λύκω καὶ Διερῷ δρόων δρότιο κατ' ὠρεῖ,
 Πρῶτ' μάλα σφάδων, ἵνα τοι πλήθωσιν ἄεχραι.

80 Εἴαρ πολὺν: θέρσ' ἢ νεωμύη ἔσ' ἀπατήσθ.

Νειὸν ἢ σφείδην ἔτι καφίζουσιν ἄεχραι.

Νειὸς ἀλεξιάρη, παίδων ἀκηλήτρη.

Εὐχεσθ' ἢ Διὶ χρονίῳ, Δημήτερι θ' ὀγυῇ,

Ἐκτελέσθ' ἐν Διὶ Δημήτερι ἱερὸν αὐτῷ,

85 Ἀρχόμεθ' ἀπὸ τῶν δρότων, ὅταν ἄκρην ἐχέτω

Χερὶ λαβαὶν ἄρπηκα, βοῶν ὀπίσθων ἱκῆαι,

Ἐνδρυον ἐλκόντων μεσάβω. ὃ ἢ τυτθὸς ὅπ' ὀθεν

Δμῶν ἔχων μαπέλιον, πόνον ὀρνίθεος: τιθεῖ,

Σπέρματα κακέρυπλον. Εὐθυμοσύνη γδ' ἀρετή.

90 Θνητοῖς ἀνθρώποις: κακοθυμοσύνη ἢ κακίση.

Ὡδέ κεν ἀνδρῶν σάχυνες νεύσαν ἔραζε,

Εἰ τέλ' αὐτὸς ὅπ' ὀθεν ολύμπι' ἐδύλον ὀπάσαι.

Ἐπὶ ἀγέων ἐλάσθαι κροάχνη: καὶ σὲ ἔολεπαι

Γηθήτην, βιότιο ἐρύχλον ἐνδον ἐόντ'.

95 Εὐοχέων δ' ἵξθαι πολὺν ἔαρ: οὐδ' ὅτε ἄλλας

Λύγασσαι: σίωθ' ἄλλ' αὐτὴν κεχρημένη ἔσθαι.

Ab alto ex nubibus quotannis clangentis,
 Quæ & arationis signum affert, & hyemis tempus
 Indicat pluviae, cor autem mordet viri bobus carentis:
 70 Tunc sanè satura curvos (cornua) boves, domi in prom-
 ptu existentes.

Facile enim dictu est: par boum da & plaustrum:
 Facile autem recusare: Instant verò opera bobus.
 Inquit autem vir mentis compos: fabricato plaustrum.
 Stultus etiam hoc nescit, centum esse ligna plaustri.
 75 Horum ante curam habeto, domi reponendo.

Quum primum igitur aratio mortalibus apparuerit,
 Tunc aggredere, simul & servi & tu ipse,
 Siccam & humidam arans, arationis ad tempus,
 Summo mane festinans, ut tibi se-impleant arva.
 80 Verè vertito: æstate verò iterata non te faller.

Novalem verò serito adhuc levem terram,
 Novalis imprecationū expultrix, liberorum placatrix est.
 Supplicā verò Iovi terrestri, Ceteriq; venerandæ,
 Ut perfecte sæcundetur Cereris sacrum munus,

85 Ut primum incipis arare, quum extremum de stiva
 Manu capiens stimulum, boum terga attigeris
 Quernum-remorem trahentium loro. Iuvenis autem pond
 Servus, ligonem tenens, negocium avibus faceffat,
 Sæmina abscondens. Industria enim optima
 90 Mortalibus hominibus est: Ignavia verò pessima.

Sic quidem ubertate spicæ nutaverint ad terram,
 Si exitum ipse postea Iupiter bonum præbuerit,
 E vasis autem eiecetis araneas: & te spero

95 Gavisurum, victu positum domi existente.
 96 Letus autem pervenies ad canum ver: neq; ad alios
 Respicias: Tui verò alius vir indigus erit.

Εἰ δέ κεν ἡέλιόιο τροπῆς δράης χθονῶν
οἶαν :

Ἡμῶν ἀμήτης, ὀλίγον περ χερὸς ἐέργων,
Ἀντία δεσμεύων κεκονίμεν, ἃ μάλ᾽ αἰχμῶν
100 Οἷσσι δὲ σὺ φορμῶ, παῦροι δέ σε θήσουσι.

Ἄλλοτε δὲ ἄλλοι Ζηνὸς νόον αἰγίοχοιο,
Ἀργαλέοι δὲ ἀνδρεσικῇ θνητοῖσι νοῆσαι.

Εἰ δέ κεν οὔψ' ἀρόσης, τόδε κέν τοι φάρμακον εἴη.

Ἡμῶν κόκκυξ κοκκίζει δρυὸς ἐν πετάλοισι,
105 Τὸ πρῶτον τέρεψ' ἐβροτῆς ἐπ' ἀπείρονα γαῖαν·
Τῇμ' ἔπειτα Ζεὺς οἶον τείνω ἡματι, μήδ' ἀπολήγοι,
Μήτ' ἀρ' ὑπερβάλλον βοὸς ὀπλυν, μήτ' ἀπολείπων
Οὔτω κ' οὔσαρ' ἑρῆς πρῶτηρ' ἑρῆς ἰσοφάριζοι.

Ἐν θυμῷ δὲ πάντα φυλάσσεο, μηδέ σε λήθοι

110 Μήτ' ἔαρ' γινόμενον πολιόν, μήθ' ὥρην ὀμβρῶν.

Παῖρ δὲ ἴθι χάλκφον θῶκον, καὶ ἐπαλέα λεί-
χην

Ὡς χερμερῇ, ὅποτε κούρην ἀνέρας εἶργον
Ἰσχάνει. ἔνθα κ' ἀοκνέει ἀνὴρ μέγαν οἶκον ὀφέλλει.
Μῆ σε κακῶν χερμῶν ἀμνηχανίη καταμάρψῃ

115 Σὺ πενήν, λεπτήν ἢ παχύν πόδα χερὶ πρέζεις.
Πολλὰ δὲ ἀεργὸς ἀνὴρ κενεῖν ἐπὶ ἐλπίδα μύμων,
Χρηίζων βιότοιο, κακὰ προσελέξατο θυμῷ.
Ἐλπίς δὲ σὺ καὶ γὰρ κερχευόμενον ἀνδρα κομίζεις.
Ἡμῶν ἐν λέσχῃ, τῷ μὴ βίῃ ἀρκέει εἴη.

120 Δείκνυε ἢ δμῶεσι, θέρως ἐπὶ μέσῃς ἐόντ' ἔστι
Οὐκ αἰεὶ θέρει ἐοσεῖται, ποιεῖσθε καλίας.

Μίμνα ἢ λιναῖων, καὶ ἡματα βέδρα πάντα
Τῆτον ἀλάσας, καὶ πηγάδας, αἷτ' ἐπὶ γαῖαν
Πνέουσιν βορέας δυσηλεγέες τελέθουσι,

125 Ὅτε δ' ἄρ' ὀρέσῃς ἵπποτροφὸν ὄρεϊ πόντῳ
Ἐμπνέουσιν ὥρην, μέμνηε ἢ γαῖα καὶ ὕλη,

Πολλὰ

*Si verò ad solis conversionem (brumalem) araveris
terram almam, (. . .) serius*

*Sedens metes, pauxillum manu comprehendens,
Obversim manipulans pulverulentus, nec valde gaudens.*

100 *Feres autem in sporta, pauci verò re sufficiunt.*

Aliàs verò alia Iovis mens Aegiochi,

Sed difficilis hominibus mortalibus cognita.

Sin autem serò araveris, hoc quidem tibi remediū fuerit:

Quando Cuculus canit quercus in frondibus,

105 *Primumq; delectat mortales super immensam terram:*

Tunc Iupiter pluat triduo, neq; desinat,

Non utiq; superans bovis ungulam, neque deficiens;

Ita serus-arator priori-aratori par fuerit.

Animo autem bene omnia reconde, neq; te lateat

110 *Ver exoriens canum, neque tempestiva pluvia.*

*Præterito autem ferrariam officinam, & calidam ta-
bernā*

Tempore hyberno, quum frigus homines includens

Detinet: ubi impiger viretiam valde domum auget.

Ne te mala hyemis difficultas opprimat (mat.)

115 *Cum paupertate: macilenta verò crassum pedē manū pro-*

Multa verò ignavus vir vanam ob spem expectans,

Egens victu, mala intra animum versat.

Spes verò non bona indigentem vitum ducit,

Sedentem in taberna, cui victus non sufficiens sit.

120 *Indica autem servis, æstate adhuc media existente:*

Non semper æstas erit, facite nidos. (mnes.)

Mensem verò Lenæonem, malos dies, bobus necentos &

Hunc vitato: & glacies, quæ super terram

Flante borea molestæ existunt,

125 *Qui per Thraciam equorum-altricem in lato mari*

Spirans ruit, remugit autem terra & sylva,

Πολλὰς δ' ὄρεσ' ὑψικόμους, ἐλάτας τε πυχναίας.
 Οὐρεσθ' ἐν βήσσης πλυνᾷ, χθονὶ παλαιοτέρῃ
 Ἐμπύπλων, καὶ πᾶσα βοᾷ τότε νήριτ' ὕλη.

130 Ὅηρες δ' Ὀφείσσης, ἑρᾶς δ' ὑπὸ μέζε' ἔθεντο,
 Τῶν καὶ λάχνη δέρμα κατὰ σκιόν, ἀλλὰ νύ καὶ τῶν
 Ψυχρὸς ἑὼν διάησι δαΐσυστρων περ ἐόντων.

Καὶ τε Διὰ ρινὴ βοὸς ἔρχε', ἑδὲ μιν ἔχθρ.

Καὶ τε δὲ αἶγα αἶσι τανύτερχα· πῶεα δ' ἔτε,

135 Οὐνεκ' ἐπνετάναι τείχεσ' αὐτῶν, δ' Διὰ ἡσιν
 Ἴς ἀνέμῃ βορέαο· τροχαλὸν δ' ἄγροντα τίησι.
 Καὶ Διὰ παρθενικῆς ἀπαλόχευθ' δ' Διὰ ἡσιν,
 Ἥτε δόμων ἐντοσφί φίλῃ πῶεα μητέρ' ἐμμένη.

Οὐπὼ ἔργ' εἰδυῖα πολυχρύσθ' Ἀφροδίτης,

140 Εὐτε λοισσαμύνη τέρενα χροῖα, καὶ λίπ' ἐλαίῳ
 Χρυσάμενη, νυχίη καταλέξε' ἐνδοθεν οἴκῳ
 Ἡματι χθιμερίῳ, ὅτ' ἀνόσεθ' ὅν πόδα τένδει,
 Ἐν τ' ἀπυρῷ οἴκῳ, καὶ ἐν ἥθεσι λοισσαλέοισιν.
 Οὐ γὰρ οἱ ἥλιθ' ἀκινυ νομόν ὀρηθλίῳαι,

145 Ἀλλ' ὅπῃ κυστέων ἀνδρῶν δῆμόν τε πόλιν τε
 Στρωφάτας, βραδίων δ' πανελλινέοσι φαίνε.
 Καὶ τότε δὴ κερδοὶ καὶ νήκερσι ὕληκοῖται,
 Λυγρὸν μυλιόωντες ἀνὰ δρυῖα βήσσηεντα
 Φεύγουσιν· καὶ πᾶσιν ἐνὶ φρεσὶ ἔτο ἰεμήλην,

150 Οἱ σκέπα μαλόμυροι, πυκινὰς κευθμῶνας ἔχουσι,
 Καὶ γλάφυ πετεῖνεν· τότε δὴ τρίποδι βροτῶ ἴσοι,
 Οὐτ' ὅπῃ νῶτα ἔαγε, καὶ ἡ δ' εἰς ἑσθας ὀρε-
 ται,

Τῶν ἱελοὶ φοιτῶσιν, ἀλδρόμυροι νίφα λελκίῳ.

Καὶ τότε ἔσθασθαι ἔρυμα χροῖος, ὥς σε κελόω,

155 Χλαῖνάν τε μαλακίῳ, καὶ τερμιόεντα χιτῶνα.

Στήμασι δ' ἐν παύρῳ παλιν κρέκα μηρύσασθαι,

Τῶν πρὶ ἑσθασθαι, ἵνα τοι τείχεσ' ἀπρεμύωται,

Multas vero quercus aleicomas, abietesq; densas,
Montis in vallibus deicit, terræ multos pascenti.
Incumbens, & omnis reboat tunc ingens sylva.

13° Ferae autem horrent, caudasq; sub pudenda ponunt:
Quarum etsi vellere cutis densa est, tamen & has
Frigidus existens per flat, hirsuta licet pectora habentes.
Quinetiam per bovis pellem penetrat, neq; ipsum cohibet.
Etiam per capram flat hirsutam. ovium-greges autem

13° Eo quod annui ipsarum villi sunt, non item per flat
Væ venti boreæ: incurvum vero senem facit:
Et per tenelli-corporis virginem non perflat,
Quæ intra ædes charam apud matrem manet,
Nondum opera experta aureæ Veneris,

14° Benèq; lota tenerum corpus, & pingui oleo,
Vincta, noctu cubat intra domum. (arrodit,
Tempore hyberno, quando exorsus (polypus) suum pedem.
In frigida domo, & in habitaculis tristibus.
Non enim illi sol ostendit pabulum ut invadat,

14° Sed super nigrorum hominum populumq; & urbem
Vertitur, tardius autem universis-Græcis lucet.
Et tunc sanè cornuta bestia & incornuta sylvicibus
Misere dentibus stridentes per querceta vallosa
Fugiant: & omnibus id curæ est in animo.

15° Quæ tecta inquirentes, densas latebras habent,
Et cavernas petrosas: tunc utiq; tripedi homini similes,
Cuius & humeri fracti sunt, & caput pavimentum spe-
ctat,

Huiusmodi incedunt, vitantes nivem albam.

Et tunc induc munimentum corporis, ut te jubeo.

15° Chlanamq; mollem, & talarem tunicam.

Stamine vero in paucis multam tramam intexe.

Hanc circum induito, ut tibi pili non tremant,

Μηδ' ὀρθαὶ Φρέσων, ἀφρόνῃαι κ' σῶμα.

Ἀμφὶ δ' ὅσσι πῆδιλα βοὸς ἱφὶ κταμένοιο

160 Ἀρμενα δῖησας, πῖλοις ἐντοσθε πυκνάσας:

Πρωτογόνων δ' ἐρίφων, ὅποταν κρύθ' ὤρμον ἔλθοι,

Δέρμα δ' αὖ σὺρράπειν νεύρω βοὸς, ὅφρ' ὀπί νώτῳ

Τέτοῦ ἀμφιβάλλῃ ἀλείψῃ. κεφαλῇ φ' ὅ' ὑπερθεῖν.

Πῖλον ἔχειν ἀσκητὴν, ἢ ἄτα μὴ κατὰ

δεύη:

165 Ψυχρὴ γάρ τ' ἥως πέλε), βορέας πεσόντ'.

Ἡὼς δ' ὀπί γαῖαν ἀπ' ἔρανθ' ἀσερόεντ'.

Λῆε πυροφόρ' τέταται μακάρων ὀπί ἔργους:

Ὅσε δρυσαμένο ποταμῶν ἀπὸ αἰὲ ναόντων,

Τῷ δ' ὑπὲρ χαίτης δέθεις ἀέμοια θυέλλῃ,

170 Ἄλλοτε μὲν θ' ὕει ποτὶ ἔσπερον, ἄλλοτ' ἄησι,

Πυκνὰ θρηϊκίῃ βορέῃ νέφεα κλουέοντ'.

Τὸν φθαμένο, ἔργα τελέσας, οἶκόνδε νέεσθ',

Μὴ ποτὲ σ' ἔρανόθεν σκοτόεν νέφ' ἀμφικαλύψῃ,

Χρῶν τε μυδαλέον θείῃ, κατὰ θ' εἰμαῖα δεύσῃ.

175 Ἀλλ' ὑπαλάσας: μῆν γδ χαλεπώτατ' ἔστ'

Χθμέρι, χαλεπὸς περὶ βότοισι, χαλεπὸς δ' ἀνθρώ-

τῆμος θ' ἡμῶν βῆσ', ὀπί δ' ἀνέρι τ' πλέον εἴη (παις.

Ἀρμαλιῆς: μακρὰ γδ ὀπίρροθοι δ' ὀφρῆναι εἰσὶ.

Ταῦτα φυλασσόμεν τετελεσμένον εἰς ἐνιαυτὸν.

180 Ἰσθῶν νύκτας τε καὶ ἡμέρας, εἰσέκεν αὐτῆς

Γῆ πάντων μήτηρ καρπὸν σύμμικτον ἐνείκη.

Εὐτ' ἀνέξῃ κόνι' αὖ τροπαῖς ἡελίοιο

Χθμέρι ἐκτελέσῃ Ζεὺς ἡμέατα: δὴ ρα τότ' αἴσῃ.

Ἀρετῇ περὶ πῶν ἱερὸν ῥόον ὠκεανοῖο,

185 Πρῶτον παμφαίνων, ὀπίτελλε) ἀκρογνέφωσ'.

Τόνδε μέτ' ὀρθρογῶν πανδιονὶς ὤρετο χελιδὼν,

Ἔς φάσ' αἰθρῶσι, ἔαρ' νέον ἱταμένοιο.

Τῷ φθαμένο, οἶνας περὶ αἰθέρι ὡς γδ αἰθέριον.

ΑΔΔ

Neque recti horreant, arrecti per corpus.

Circum verò pedes calceos bovis fortiter occisi

- 160 Aptos ligato, pilus intrus condensans. (venerit,
Primogenitorum verò hædorū, quum frigus tempestivum
Pelles consuito nervo bovis, ut super humerum
Pluvie circumjicias vitationem: supra caput verò
Piliū habeto elaboratum, ut aures ne madesfaciat
(pluvia).

- 165 Frigida enim aurora est, Borea cadente:

Matutinus verò super terram à cælo stellifero

Aër frugifer extensus est beatorum super opera:

Qui haustus è fluminibus semper fluentibus,

Alcè supra terram levatus venti procellâ,

- 170 Interdum quidem pluit ad vesperam, interdum flat,

Densas Thracio borea nubes excitante.

Hunc antevertens, opere perfecto domum redi,

Ne quando te cœlitus tenebrosa nubes circumteget,

Corpusq; madidum faciat, vestesq; humectet:

- 175 Sed evitato. Mensis enim difficillimus hic

Hybernus: difficilis ovibus, difficilisq; hominibus.

Tunc medium bobus, homini verò amplius adsit

Alimonie: longa enim validæq; noctes sunt.

Hæc observans perfectum in annum,

- 180 Equato noctesq; & dies, donec rursum

Terra omnium mater fructum omnigenum proferat.

Postquam sexaginta post versiones solis

Hybernos perfeceris Iupiter dies: tunc sanè stella

Arcturus relinquens sacrum fluctum Oceani,

- 185 Primum tota apparet exoritur vespertina.

Post hunc manè Iugens Pandionis prorumpit Hirunda,

In lucem hominibus, vere nuper cæpto.

Hanc prævertens, vites amputato. Sic enim melius.

Ἀλλ' ὅπῃ ταν Φερέοικος ἀπὸ χθονὸς ἀν Φύλα βαίνη,
 190 Πληιάδας Φεύγων· ἵτε δὴ σκάφῃ· ἔκτε οἱ
 νέων·

Ἀλλ' ἄρπας τε χαρφασέμεναι, καὶ διῶας ἐχείρην,
 Φύλῃν ἧ σκιερὰς θώκας, καὶ ἐπ' ἧν κοῖτον,
 ὧρην ἐν αἰμῇ, ὅτε τ' ἡέλιος χροά κάρφῃ.
 Τημετῇ παύσθην, καὶ οἴκαδε καρπὸν ἀγείρην,
 195 Ὅρθευ ἀνιστάμεναι, ἵνα τοι βίῃ ἀρετῇ εἴη.
 Ἡὼς γὰρ τ' ἔργοιο τρίτῳ, ἀπομύρε' ἡ αἶσαν.
 Ἡὼς τοι προφέρει μὲν ὁδὸν, προφέρει ἧ καὶ ἔργου.
 Ἡὼς, ἥ τε φανείσα πολέας ἐπέθηκε κελεύθῃ,
 Ἀνθρώπους, πολλοῖσι δ' ὅπῃ ζυγὰ βροτὶ τίθησιν.

200 Ἡμῇ ἧ σκόλυμός τ' ἀνθεῖ, καὶ ἡχέτα τέτλιξ
 Δενδρέω ἐφεζάμεναι, λιγυρῶν καταχέσθαι αἰοδῶν
 Πυκνὸν, ὑπὸ πτερυγῶν, θέρεσθαι καματώδεσθαι ὥρην·
 Τῇμῃ πίοταται αἶγες, καὶ οἶνῃ ἄριστος,
 Μαχλότῃ δὲ γυναῖκες, ἀφαιρούτα τοι δέ τε ἄνδρες.
 205 Εἰσιν, ἐπεὶ κεφαλῶν καὶ γένατα σείρει ἄξει,
 Λυαλέσθαι δέ τε χροῶς ὑπὸ καύματος· ἀλλὰ τότε ἦδη,
 Εἴη πετραῖη τε σκιῇ, καὶ βίβλινῃ οἶνῃ,
 Μάζα τ' ἀμολγαῖη, γάλα τ' αἰγῶν σβενκυμε-
 νάων,

Καὶ βοὸς ὑλοφάγοιο κρέας, μήπω τετοκυῖης,
 210 Πρωτοχόνων τ' ἐρίφων· ἔτι δ' αἶθοπα πνέμεν οἶνον,
 Ἐν σκιῇ ἐξ ὀμβρῶν, κεκορημένον ἦτορ ἐδωδῆς,
 Ἀντίον ἀκράεσθαι ἀνέμῃ τρέψαντα πρὸς ὥπον.
 Κρίνῃς τ' αἰετῶν καὶ ἀπὸ ῥύτῃς, ἥ τ' ἀθόλωτῃ,
 Τρεῖς ὕδατῃ προχέειν, τὸ ἧ τέτρατον ἰέμεν
 οἶνου.

215 Διῶσι δ' ἐποτρύνειν, Δημήτερος ἱερὸν ἀκτῶν
 Δινέμεν, ὅτ' αὖ πρῶτα Φανῇ δένῃ ὠρέω-
 νῃ,
 Χώρῳ ἐν βαεῖ καὶ ὠρεοχάλῳ ἐν ἀλαῇ.

Μέτρεα

At quum domi porta à terra plantas ascenderit,

190 Pleiades (Heliacè orientes) fugions: tunc non amplius sodiendæ vites:

Sed falcesq; acuito, servosq; excitato.

Fugito verò umbrosas tibernas, & ad auroram cubile.

Tempore messis, quando Sol corpus exiccat:

Tunc festina, & domum fruges congrega,

195 Diluculo surgens, ut tibi victus sufficiens sit:

Aurora enim operis tertiam sortitur partem,

Aurora tibi promovet viam, promovet etiam laborem:

Aurora, quæ apparens multos ingredi fecit viam

Homines, multis verò juga bobus imponit.

200 Quum verò carduusq; floret, & canora Cicada

Arbori insidens stridulum effundit cantum.

Frequenter sub alis, æstatis laborioso tempore:

Tunc pinguisimæ (sunt) capræ, & vinum optimum,

Salasissimæ verò mulieres, & viri imbecillimi

205 Sunt, quoniam caput & genua Sirius exiccat,

Siccum verò corpus ob æstum. Sed tunc jam.

Sit petrosaq; umbra, & Biblinum vinum,

Libumq; lacteum, lacq; caprarum non amplius lactantia,

Et bovis arborivora caro, nondum enixa,

210 Primogenitorumq; hædorum: præterea nigrum bibito vi-

In umbra sedens, saturatus cibo, (num.

Contra temperatum ventum obversa facie.

Et de fonte perenni, ac defluo, quiq; illimis sit,

Tertiam partem aquæ infunde (poculo,) quartam vero vini relinque.

215 Famulis autem impera, Cereris sacrum munus

Vertere (trititando,) quando primum apparuerit

(Heliacè) vis Orionis,

In loco ventis-pervio, & bene-planata in area.

Μέτρω δ' ἐυκομίσσας ἐν ἄγγεσιν. Αὐτὰρ ἐπὶ

δὴ

Παῖτα βίον κατὰ θῆαι ἐπαρμένον ἔκδοθεν οἴκῃ,
220 Θῆτα αἶκον ποιεῖσθαι, καὶ ἄτεκνον ἔρ-
ζον

αἰεσθαι κέλομαι, (χαλεπὴ δ' ἐπαόποσις ἔρ-
ζου)

Καὶ κινῶ καρχαρόδοντα κομῆν: μὴ Φεῖδες σίτῃ.
Μὴ ποτέ σ' ἡμερόποιτ' ἀνὴρ ἀπὸ χεῖμαθ' ἔ-
ληται.

Χόρτον δ' ἐσοκίσαι καὶ συρφετόν, ὃ Φρά τοι εἴη

225 Βασὶ καὶ ἡμίονοισιν ἐπνετακόν. Αὐτὰρ ἐπεὶ
Δμῶας αἰαψύξαι Φίλα γουῖατα, καὶ βόε λῦσαι
Εἴτ' αἶε δ' Ὠρίων καὶ Σείριος ἐς μέσον ἔλθῃ
Οὐρανόν, Ἀρκτῶρον δ' ἐσίοη ῥοδοδάκτυλ' ἠώς,
ὧ Πέρση, τότε πάντας ἀπόδρεπε οἴκαδε βότρυς.

230 Δείξαι δ' ἡελίῳ δέκα ἡμέας καὶ δέκα νύκτας,
Πέντε Ἵσσυκιάσαι, ἔκτω δ' εἰς ἄγγε' ἀφῦσαι,
Δῶρα Διωνύσῃ παλυγηθέει. Αὐτὰρ ἐπὶ δὴ
Πληιάδες θ' Ἰάδες τε, τό, τε θένει Ὠρίων
Διῶωσιν: τότε ἐπεὶ δρότ' μεμνημέν' εἶναι

235 Ὠραίη: πλειὸν ἢ κτ' χθονὸς ἄρμυρ' εἴη.

Εἰδέ σε ναυπλῆς δυσσευφέλ' ἡμερ' αἰετ' ἔ-
Εὐτ' αἶν Πληιάδες θένει ὄμβρομον Ὠρίων
Φύγσαι, πίπῃωσιν ἐς ἡερσφδέα πόντον,
Δὴ τότε παντοίων ἀέμων θύουσιν αἵηται:

240 Καὶ ἥτε μῆκετι νῆας ἔχῃ ἐνὶ οἴνοπι πόντῳ.
Γλῶ δ' ἐργάζεσθ' μεμνημέν', ὥς σε κελεύω.
Νῆα δ' ἐπ' ἡπείρ' ἐρίσαι, πυκιάσαι τε λίθοισι
Πάντοθεν, ὃφρ' ἴχθυσ' ἀέμων μλ' ὕγρον αἰέν-
των,

χεῖμαρ' ἐξέρυσας, ἵνα μὴ πύθῃ Διὸς ὄμβρος.

Mensara verò diligenter. recondito in vasis. Sed postquam

Omnem victum deposueris sufficientem intra domum,

220 *Operarium domo. tarentem conducere, & sine liberis ancillam*

Inquirere jubeo, (molesta est autem quælibet has ancilla)

Et canem dentibus. asperum nutrire: ne parcas cibo,

Ne quando tibi interdium. dormiens vir (. i. fur) facultates auferat.

Fœnum autem importato, & paleas, ut tibi sit

225 *Pro bobus ac mulis annuum. pabulum. Sed postea*

Servos refocillare. sine chara genua, & boves solve.

Quum verò Orion & Sirius (manè) in mediū venerit Cœlum, Arcturum autem inspexerit rosea. digitis Aurora:

O Persa, tunc omnes. decerpe domum uvas:

230 *Exponito verò soli decem dies, decemq; noctes,*

Quinq; autem obumbrato, sexto in vasa haurito

Dona laticiae. datoris Bacchi. Sed postquam utiq;

Pleiadesq; hyadesq; ac robur Orionis (esto

Occiderint (cosmice): tunc deinde arationis memor

235 *Tempestivæ: annus vero per terram accommodus sit.*

Si verò te navigationis periculosa desiderium cepit:

Quando utiq; Pleiades. robur validum Orionis

Eugientes, occiderint in obscurum pontum (cosmice),

Tunc certe variorum ventorum stridunt flamina:

240 *Et tunc ne amplius naves habeas in nigro ponto.*

Terram verò operari memineris, sicut te jubeo.

Navem verò in continentem trahito, fulcitoq; lapidibus

Vndiquaq; ut arceant ventorum. robur humide flantium,

Raxillo extracto (pro sentina emittenda) ut ne putrefaciat. Iovis imber.

245 Ὅπλα δ' ἐπάρμυρα πάντα τεῶ ἐνὶ καίθεο οἴκῳ,
 Εὐκόσμως σολίσας νηὸς πέρα ποντοπόροιο·
 Πηδαλίων δ' ἄεργες ὑπὲρ καπνὸς κρημαίσα-
 θαι·

Αὐτὸς δ' ὠραίῳν μίμνειν πλόον εἰσοῖκεν ἑλ-
 θη·

Καὶ τότε νῆα θοῖν, ἅλαδ' ἐλκέρμυ, ἐν δέ τε Φόρῳ,
 250 Ἄρμυρον ἐντιυῖαοι, ἴν' οἰκαδὲ κέρδ' ἄρῃαι·
 Ὡσπερ ἐμός τε πατὴρ, καὶ σὺς, μέγα νήπιε Πέρση,
 Πλωῖζεσκεν νηυσὶ, βίη κεχρημύθ' ἐδ' ἄλῃ·
 Ὅς ποτε καὶ τῇδ' ἦλθε, πολὺν Δία, πόντον αἰόσας,
 Κύμῳ, Αἰολίδα περιπῶν, ἐν νῆϊ μελάνῃ,

255 Οὐκ ἄφενθ' ὀφείων, εἰδὲ πλῆτον τε καὶ ὄλβον,
 Ἀλλὰ κακῶν πενίῳ, τίω Ζεὺς ἀνδρεσσι δίδωσι.
 Νάοσατο δ' αἶγχι Ἐλικῶνθ' οἰζυρὴ ἐνὶ κώμῃ
 Ἀσκη, χεῖμα κακῇ, θέρει δ' ἐργαλή, εἰδὲ ποτ' ἐδ' ἄλῃ.
 Τιυῇ δ' ὦ Πέρση ἐργῶν μεμνημύθ' εἶναι

260 Ὀρέων πάντων, πῶς ναυτιλίας ἢ μάλιτα.
 Νῆ' ολίγῳ αἰνέειν, μεγάλη δ' ἐνὶ Φορτίᾳ θείᾳ.
 Μείζων μὲν Φόρ' ἔσθ', μείζον δ' ὅττι κέρδει κέρδ' ἔσθ'
 Ἔσθεται, εἰς ἀνεμοίγε κακὰς ἀπέχουσαι αἰτίας.

Εὐτ' αἶν' ἐπ' ἐμπορίῳ τρέψας αἰσιφρονα θυμῷ

265 Βέλῃαι χρεά τε πρὸς ρυγείν, καὶ λιμὸν ἀπρεπῆ,
 Δείξω δὴ τοι μέτρα πολυφλοίσβοιο θαλάσσης,
 Οὔτε τι ναυτιλίας σπουδισμύθ', εἴτε τι νηῶν.

Οὐ γὰρ πώποτε νῆϊ γ' ἐπέπλων Ὀρέα πόντον
 Εἰ μὴ ἐς Εὐβοίην ἐξ Αὐλίδ' (ἢ ποτ' Ἀχαιοὶ

270 Μείναντες χεῖμῶνα, πολὺν σὺν λαὸν ἀγέσαν·
 Ἑλλάδ' ἐξίερ' ἑς Τροίην ἐς καλλιγυῖα)
 Ἐνθαδ' ἐργῶν ἐπ' αἰθέρα δαΐφρον' Ἀμφιδάμαν-
 τ'·

44 Instrumenta verò congrua omnia domi tuæ reponē,
 Ornate conservans navis alas pontigradae:
 Clavum verò fabrefactum super sumum suspendito (ut
 induretur):
 Ipse autem tempestivam expectato navigationem donet
 veniat:

Tuncq; navem celerem ad mare trahito, intus verò onus
 250 Aprum imposito, domum ut lucrum reporres:

Quemadmodum meusq; pater, & tuus, stultissime Persa,
 Navigabas navibus, victus indigus boni:

Qui olim & huc venit, magnū pontum emensus,
 Cum a Eolide relictā, in navi nigra:

255 Non reditus fugiens, neq; opulentiam ac facultates,
 Sed malam pauperiem, quam Iupiter hominibus dat.

Habitavit autem prope Heliconem misero in vico
 Asira, hyeme malo, æstate autem molesto, nunquam bono.
 Tu verò o Persa operum inemor esto

260 Tempestivorum omnium: de navigatione verò maxime:
 Navem parvam laudato (i. vitato), magnæ verò onera
 imposito.

Majus quidem onus, majus verò lucrum ad lucrum
 Erit, si quidem venti malos abstineant flatus.

Quod si ad mercaturam verso imprudente animo,

265 Volueris & debita effugere, & famem inamœnam,

Ostendam tibi modos multisoni maris,
 Esi neque navigandi peritis, neq; navium.

Neque enim unquam navi profectus sum ad latum mare

Nisi in Eubœam ex Aulide (ubi quondam Græci

270 Expectata tempestate, magnū collegunt exercitus

Græciæ sacra, ad Trojā pulchris foeminis præditam)

Ille ego ad certamina (in funere) strenui amphitla
 mantis,

- Καλὴ δα τ' εἰσεπέρησα. τὰ δ' ἔπειτα Φραδμύα πολλὰ
 Ἄθλ' ἔθυσαν παῖδες μεγαλήτορες. ἔνθα με Φημί
 275 Ἵμνω νικήσαντα, Φέρειν τρίποδ' ὠτῶντα,
 Τὸν μὲν ἐγὼ Μῆσησ' Ἑλικωνιάδεωσ' ἀνέθηκα.
 ἔνθα με τοπρῶτον λιγυρῆς ἐπέβησαν αἰοιδῆς.
 Τόσπον τοι νηῶν γε πεπείραμαι πολυγόμφων.
 Ἀλλὰ καὶ ὥς ἐρέω Ζηνὸς νόον αἰγιόχοιο.
 280 Μῆσαι γάρ μ' ἐδίδαξαν ἀθέσφατον ὕμνον αἰείδην.
 Ἡμεῖς πεντήκοντα μὲν τροπὰς ἡελίοιο,
 Ἔς τέλει ἐλθόντες θέρεσθαι καματῶδες ὥρης,
 Ὠραῖς πέλεσθαι θνητοῖς πλόος, ἔτε κενῆα
 Καυάζαις, ἔτ' ἀνδρῶν δόποφθίσσε θάλασσα.
 285 Εἰ μὴ δὴ πρὸ Φρων γε Ποσειδάων ἐνοσίχθων,
 Ἡ Ζεὺς ἀθανάτων βασιλῆς ἐθέλησιν ὀλέσσαι.
 Ἐν τοῖς γὰρ τέλει ὅσιν ὁμῶς ἀγαθῶν τε κακῶν τε.
 Τῇ μὲν δὲ ἄκρυνέες τ' αὖραι, ἔκ πόντος ἀπήμων,
 Εὐκηλῶν: τότε νῆα θοῶν, ἀνέμοισι πιθήσας,
 290 Ἐλκόμεν ἐς πόντον. Φόρην δὲ ἔκ πάντα τίθεσθαι.
 Σπεύδην δὲ ὅττι τάχιστα πάλιν οἶκονδε νέεσθαι,
 Μὴ ἢ μάρψην οἶνόν τε νέον, καὶ ὀπωρμὸν ὀμ-
 βρον,
 Καὶ χερμῶν ὀπιόντα, νότοιό τε δφναῖς αἰήτας,
 Ὅστ' ὥρνε θάλασσαν ὁμαρτήσας Διὸς ὀμβρῶ
 295 Παλλῶ, ὀπωρμῶ: χαλεπὸν δέ τε πόντον ἔθηκεν.
 Ἀλλὰ δὲ εἰαρινὸς πέλεσθαι πλόος ἀνθρώποισιν.
 Ἡμεῖς δὴ τοπρῶτον, ὅσων τ' ὀπιεῖσσι κορώνη
 Ἰχθυῶν ἐποίησεν, τόσπον πέταλ' ἀνδρῶν Φανείη
 Ἐν κράδι ἀκροτάτῃ: ἔτε δὲ ἀμβατὴς ἔστι θάλασσα.
 300 Βίαρινος δὲ ἔσθαι πέλεσθαι πλόος. Οὐ μὲν ἔγωγε
 Αἰνῆμ: ἔγδ' ἐμῶ θυμῶ κεχαρισμένῳ ὅσιν,
 Ἀρπυγγοὶ χαλεπῶς κε φύγοις κακόν. Ἀλλὰ νῦν καὶ
 Ἀνθρώποι ρέζουσιν αἰδρεῖσιν νόοιο.

- Chalcidemq; trajeci. prædenunciata verò multa
 Cerramina instituerunt filij (eius) magnanimi. ubi me
 275 Carmine victorem tulisse tripodem auritum. (dico
 Quem ego quidem Musis Heliconiadibus dicavi.
 Ibi me primùm sonorum aggredi. fecerunt cansum.
 Tantum naves expetrum sum multos clavos habentes.
 Sed tamen & sic dicam Iovis consilium Agiochi.
 280 Musæ enim me docuerunt divinum carmen canere.
 Dies quinquaginta post versiones solis,
 Ad finem progresso æstatis laboriosæ tempore,
 Tempestiva est mortalibus navigatio; nec certe navem
 Fregeris, neq; homines perdidit mare:
 285 Nisi sciens ac volens Neptunus terræ-quassator
 Aut lupis et immortalium rex velit perdere.
 In his enim summa est simul bonorumq; malorumq;
 Tunc verò facilesq; aura, & mare innocuum,
 Et tranquillum: tunc navem celerem, ventis fissus,
 290 Trahit in pontum. Onus vero omne bene colloca.
 Propera autem quam celerrimè iterum domum redire.
 Neque expectato vinumq; novum, & autumnalem
 imbrem,
 Et hyemem accedentem, Notiq; molestas flatum,
 Qui concitat mare, secutus Iovis imbrem
 295 Copiosum, autumnalem: difficilem verò pontum facis.
 Sed alia verna est navigatio hominibus:
 Nempe quum primùm, quantum incedens cornix
 Vestigium fecit, tantum solia homini appareant
 Summa in Ficu: tum sanè ascendi potest mare.
 300 Verna autem hæc est navigatio. Non ipsam ego (tamen)
 Probo: neque enim meo animo grata est,
 (Quia) rapax: egre quidem effugeris malum. Sed tamen
 Homines faciunt stultitia mentis. (& hæc
 Pec-

- Χρήματα γὰρ ψυχὴ πέλε· δειλοῖσι βροτοῖσι.
 305 Δεινὸν δ' ἔστι θανεῖν μὲν κύμασιν· Ἀλλὰ σ' ἀνωγα-
 Φράζεσθαι τὰδε πάντα μὲν Φρεσὶν, ὥς σ' ἀγορεύω.
 Μὴ δ' ἐνὶ νηυσὶν ἀπαντὰ βίον κοίλῃσι ἴθεός,
 Ἀλλὰ πλέω λείπην, τὰ δ' ἢ μείονα φορτίζεσθαι,
 Δεινὸν γὰρ πόντε μὲν κύμασι πῆματι κύρσαι.
 310 Δεινὸν δ' εἰ κ' ἐπ' ἀμαξαι ὑπέρβιον ἀχθῶ ἀείρου-
 Ἀξονα καυάζαις, τὰ δ' ἢ φορτὶ ἀμαυρωθεῖη.
 Μέτρα φυλάσσεσθαι. Καίρος δ' ὅππῃ πᾶσιν ἄριστος
 ὦρα· ἢ γυναῖκα τέον ποτὶ οἶκον ἀγεσθαι,
 Μῆτε τριηκόντων ἐτέων μάλα πολλὰ δ' ἀπολείπων,
 315 Μὴτ' ὅππῃθις μάλα πολλὰ. Γάμῳ δέ τοι ὦρῳ
 ἔσται.

Ἡ δ' ἢ γυνὴ τέτορ' ἡβώῃ, πέμπτῳ δ' ἢ γαμοῖτο.
 Παρθενικῇ δ' ἢ γαμεῖν, ὥς κ' ἡθεα κεδνὰ διδάξης.
 Τῷ δὲ μάλιστα γαμεῖν, ἥτις σέθεν ἐγγύθι ναίει·
 Πάντα μάλ' ἀμφὶς ἰδὼν, μὴ γείτοσι χάρματ' ἀγ-
 μης.

- 320 Οὐ μὲν γάρ τι γυναικὸς ἀνὴρ λήϊζετ' ἀμφνον
 Τῆς ἀγαθῆς, τῆς δ' αὖτε κακῆς ἔριγον ἄλλοι,
 Διπυλότης, ἥτ' ἀνδρὰ καὶ ἰφθιμόν περ ἐόντα
 Εὖει ἄτερ δαλῆ, καὶ ὠμῷ γῆρας δῶκεν.
 Εὖ δ' ὅππῃ ἀθανάτων μακάρων πεφυλαγμένον
 εἶναι.

- 325 Μηδὲ κασιγνήτῳ ἴσον ποιεῖσθαι ἐταῖρον.
 Εἰ δὲ κε ποιήσης, μή μιν πρότερον κακὸν ἔρξης.
 Μὴ δ' ἢ ψεύδεσθαι γλώσσης χάριν· εἰ δὲ κεν ἀρχῇ
 Ἡ τέπῳ εἰπὼν διπυλόν, ἥε καὶ ἔρξης,
 Δὶς τόσῳ τίνυεσθαι μεμνημένον· εἰδὲ κεν αὖθις
 330 Ἡγῆτ' ἐς φιλοπῆγαν, δίκλιν δ' ἐθέλῃσι πῶρα χεῖν·
 Δέξασθαι. Δειλὸς τοι ἀνὴρ φίλον ἄλλοτε ἄλλον
 Πεικίται. Σὲ δ' ἢ μή τι νόον κατελσυχέτω εἶδον.

Pecunia enim anima est miseris mortalibus.

05 *Miserum verò est mori in fluctibus. Verùm te jubeo
Considerare hæc omnia in animo, ut tibi consulo.*

*Ne verò intra naves cavas omnem substantiam pone;
Sed plura relinquito, pauciora verò imponito.*

Miserum enim, ponti in fluctibus in malum incidere.

30 *Miserum etiam siquidem in currum praegrans onus im-
Axem fregeris, onera verò intereant. (ponens*

Mediocritatem observa. Occasio verò in omnibus optima.

Maturus autem uxorem tuam ad domum ducito,

Neque triginta annis valde multum deficiens,

35 *Neque superans multum. Nuptiae verò tempestivæ hæ.*

*Famellâ autem quarto jam annò pubescat, quinto verò
(post pubertatem primam) nubat.*

Virginem verò ducito, ut mores castos doceas.

Eam verò potissimum ducito, quæ te prope habitat,

Omnia diligenter circum contemplatus, ne vicinis ludibria ducas.

40 *Neque enim muliere quicquam vir sortitur melius*

Bona: rursus verò mala non durius aliud,

Commessatrice, quæ virum tametsi fortem

Terret sine face, & crudæ senectæ tradit.

*Bene verò animadversionem immortalium deorum
observato.*

45 *Neque fratri æqualem facito amicum.*

Quod si feceris, ne ipsum prior malo afficias.

Ne verò simulcs linguae gratiam. Sin autem coeperis,

Aut verbum aliquod locutus infestum, aut faciens,

Es tantum puniri memineris. Sin verò rursus

50 *Redeat ad amicitiam, pœnam autem velit præstare:*

Insiste. Miser namq. vir amicum alias alium

hæret. Te verò ne quid animo coarguat vultus,

Μηδὲ πολύζεινον, μηδ' ἄζφνον καλέε-
σθαι:

Μὴ ἧ κακῶν ἔταρυν, μὴ δ' ἐσθλῶν νφεσῆρα.
335 Μηδέ ποτ' ἐλορχύλῳ πενίλῳ θυμοφθόρον, αἰ-
δεῖ

Τέτλαθ' ὀνφοῖζφν, μακάρων δόσιν αἶεν εόντων.
Γλώσσης τοι θησαυρὸς ἐν ἀνθρώποισιν ἄριστος
Φθωλῆς. πλείη ἧ χάρις κ' μέτρον ἰότης.

Εἰ ἧ κακὸν εἴποις, τάχα κ' αὐτὸς μείζον ἀκῆσαις.

340 Μὴ ἧ πολυζείνης δαίτης δυαπέμφελθ' εἶναι.

Ἐκ κοινῆς πλείη ἧ χάρις, δαπάνη τ' ὀλιγίστη.

Μηδέ ποτ' ἐξ ἧς Διὶ λείβειν αἰθοπα οἶνον
Χερσὶν ἀνίπλοισιν, μὴ δ' ἄλλοις ἀθανάτοισιν.
Οὐ γάρ τοι γέ κλύουσιν, δ'ποπλύουσι δέ τ' ἄρας.

345 Μηδ' αὐτ' ἡέλιοιο τετραμυλῷ ὀρθὸς ἀμυχῆν.

Αὐτὰρ ἐπεὶ κε δύη μεμνημλῷ ἔσ' τ' αἰόντα,

Μὴ τ' ἐν ὁδῷ, μήτ' ἐκτὸς ὁδοῦ προβάδῳ ἐρήσης:

Μηδ' ἀπογυμνωθεῖς: μακάρων τοι νύκτες ἔασιν.

Ἐξομλῷ δ' ὅγε θεῖθ' ἀνὴρ πεπνυμλῷ εἰδώς,

350 Ἡ ὅγε πρὸς τοῖχον πελάσας ἄερονέθ' αὐλῆς.

Μηδ' αἰδοῖα, γονῇ πεπαλαγμλῷ ἐνδοθεν οἴκῳ,

Ἔσθῃ ἐμπελαδὸν ὥρα φαινέμλῳ, ἀλλ' ἀλέασθ'.

Μὴ δ' ἀπὸ δυσφῆμοιο τάφῳ δ'πονοσήσανθ'.

Σπερμαίνφν γρύνῳ, ἀλλ' ἀθανάτων ἀπὸ δαίτης.

355 Μηδέ ποτ' ἀενάων ποταμῶν καὶ λῆρρον ὕδαρ

Προσὶ περᾶν, πρὶν γ' ἄξῃ ἰδὼν ἐς καλά ρέεθρον.

Χεῖρας νιψάμλῳ πολυηράτῳ ὕδατι λῶκῳ.

Ὅς ποταμὸν Διὰ βῆ, κακότητι ἧ χεῖρας ἀνιπῇ.

Τῷδε θεοὶ νεμεσῶσι, καὶ ἀλγεα δῶκαν ὀπίσσω.

360 Μὴ δ' ἀπὸ πεντόζοιο, θεῶν ἐνὶ δαίτῃ θάλει,

Αὐτὸν ἀπὸ χλῶρῳ τᾶμνφν αἴθωνι σιδήρῳ.

Μηδέ ποτ' οἰνοχόλῳ τιθέμλῳ κρητῆρῳ ὑπερθεῖν

*Neque verò nimis-hospitalis, neque planè- in hospitalis
dicaris :*

Neque malorum socius, neque bonorum conviciator.

335 *Neque unquam miseram pauperiem animi- consumpti-
cem, homini*

Sustineas exprobrare, divorum munus immortalium.

Linguae certe thesaurus inter homines optimus

Parcæ: plurima verò gratia ad mensuram euntis.

Quòd si malum dixeris, forsàn & ipse majus audies.

340 *Neque in publico convivio difficilis-contributor esto.*

Nam ex communi plurima gratia, sumptusq; minimus.

Neque unquam manè Iovi libato nigrum vinum

Manibus illotis, neque alijs immortalibus.

Neque enim illi exaudiunt, respuunt verò etiam proes.

345 *Neque contra Solem versus erectus meyto :*

Sed postquam occiderit, memor usque ad orientem,

Neque in via, neque extra viam progrediendo meias,

Neque denudatus: Deorum quippe noctes sunt.

Sedens verò pius vir & prudens (mingit),

350 *Aur idem ad parietem accedens bene-septi atrij.*

Neque pudenda, semine pellutus intra domum,

Focum juxta revelato, sed caveto.

Neque ab infaussto funere reversus

Seminato progeniem, sed deorum à convivio.

355 *Nec unquam perennium fluviorum limpidam aquam*

Pedibus transito, priusquam oraveris, aspiciens pulchra flu-

Manus lotus amœna aqua limpida.

(enta,

*Qui fluvium transferit, malitia verò manus illo-
tus,*

Bi succensent Dij, & damna dant in posterum.

360 *Ne verò à manu, Deorum in celebri convivio,*

Siccum à viridi reseca nigro ferro.

Nec unquam patinam libatoriam pone super craterem

Πινόντων: ὅλοή γδ' ἐπ' αὐτῷ μοῖρα τέτυκ'.

Μὴ ἢ δόμον ποιῶν ἀεπίζεστον καὶ ἀλείψῃ,

365 Μὴ τι ἐφεξομυρὴ κρώζῃ λακέρυζα κορώνῃ.

Μὴ δ' ἀπὸ χυτρώποδων ἀνεπιρρέκτων ἀνελόντ'.

ἔσθῃ, μὴ ἢ λόεσθαι, ἐπεὶ καὶ τοῖς ἐνὶ πόρῃ.

Μὴ δ' ἐπ' ἀκινήτοιο καθίζειν, (ὃ γδ' ἄμυνον,)

Παῖδα δωδεκαταῖον, ὅτ' ἀνὴρ ἀνύορα ποιεῖ:

370 Μὴδὲ δωδεκάμυλον: ἴσον καὶ ἔστο τέτυκ'.

Μὴ δὲ γυναικείῳ λυγρῷ χροῖα φαίδριμα

ἀνέρα, λυγρὰ γὰρ ὅππῃ χροὸν ἔσ' ὅππῃ καὶ τῷ

Ποιῇ. μὴδ' ἱεργῶσι ἐπ' ἀπομυρῶσι κυρήσας

Μωμόσθῃ αἰδοῦν. θεὸς τοι καὶ τὰ νέμεσθαι.

375 Μὴδέ ποτ' ἐν περὶ πόρῃ πῶσθαι μὴν ἀλλὰ δὲ περὶ πόρῃ.

Μὴδ' ὅππῃ κρυάων εἶναι, μάλα δ' ἐξαλέαθαι.

Μὴδ' ἐναποψύχῃ: τὸ γδ' ἔστω λωῖόν ὅστιν.

ὅστις ἔσθῃ, ὅστις ἢ βροτῶν ὑπὸ λαοῖο φημί.

Φῆμὶ γάρ τε κακὴ πέλε, καὶ φημὶ μὴ αἶσαι.

380 Ρεῖα μάλ', ἀλλὰ γὰρ ὅππῃ φέρεται, χαλεπὴ δ' ἀποτέλεται.

Φῆμὶ δ' ὅστις πάντων ἀπόλλυται, ὡς τινα πολλοὶ

382 λαοὶ φημίζουσι. θεὸς νῦν τίς ὅστις καὶ αὐτῇ.

ΗΣΙΟΔΟΥ ἔργων

τέλος.

ΗΣΙΟΔΟΥ

ΗΜΕΡΑΙ

1 Ἡμεῖς δ' ἐκ Διὸς πεφυλαγμένους ὡς καὶ μοῖρα.

Πεφραδμένους δὲ μύθοισι, τριηκὰ δα μύθους ἐξέειπεν

ἔργα τ' ἐποπείσθην, ἥδ' ἀρμαλινὴν δατέαθαι:

Εὐτ' αὖ ἀληθείῃ λαοὶ κέρνοντες ἄγασιν.

2 Αἱ ἡμέραι εἰσὶ Διὸς ὡς καὶ μητιένται:

Πρῶτον

Bibentium : perniciosius enim in ipso fatum est fœdum.

Neque domum faciens imperfectam relinquit.

365 *Ne fortè infidens crocitet stridula cornix.*

Neg, à pedatis-ollis nondum-lustratis rapiens

Comedito, neque lavator : quia & hisce noxa inest.

Neque super immobilibus locato (non enim bonum est)

Puerum duodennem : quia virum inertem facit :

370 *Neg, duodecim-mensium : a quale & hoc est,*

Neg, muliebri in balneo corpus abluit.

Vir : gravis enim ad tempus est & in hoc

Pœna. Neg, in sacrificia accensa incidens.

Reprehende arcana. Deus quippe & hæc indigne fert.

375 *Nec unquam in ostio fluviorum mare influentium,*

Neg, in fontium, meyto : sed valde evitato :

Neque incacato : id enim nihilo est melius.

Sic facito, gravem verò mortalium evitato famam.

Fama enim mala est, levis quidem levatu

380 *Facillime, molesta verò portatu, difficilisq, depositu.*

Fama verò nulla prorsus perit, quam multi

384 *Populi divulgant. quippe Dea quædam est & ipsa.*

Hesiodi Operum Finis.

H E S I O D I D I E S.

1 *D* lex verò ex Iove observans bene secundum sortem.

Præcipe servis, tricesimam mensis optimam

3 *Ad opera inspiciendum, dimensumq, dividendum :*

Nempe quum veritatem populi judicantes agunt.

8 *Hæ enim dies sunt Iove à prudente :*

D 3

Primum,

Πρῶτον ἔνη, τετράς τε, καὶ ἑξάδομηιερὸν ἡμας·

Τῇ γὰρ Ἀπόλλωνα χρυσάορα γένετο Λητώ.

Ὁ γδοάτη τ' ἐνάτη πε, δύω γε μὲν ἥματα μιν

Ἐξοχ' ἀεξομένοιο, βροτήσια ἔργα πένεσθ.

Ενδεκάτη ᾠδὴ, δωδεκάτη τ' ἀμφω γε μὲν ἐσθ' λαί

Ἡ μὲν οἷς πέφυκ, ἡ δὲ εὐφρονα καρπὸν ἀμᾶ-
τται.

Ἡ δ' δωδεκάτη τῆς ἐνδεκάτης μέγ' ἀμείνων.

Τῇ γὰρ τοι νεῖ νῆματ' αἰρσιπότητ' ὀδράχνης,

Ἡμεῖς ἐκπλείω, ὅτε τ' ἴδωμεν σωρὸν ἀμάρτων.

15 Τῇ δὲ ἰσὺν σῆσαιτο γυνή, περιβάλοι ὅτε ἔργων.

Μῦθος δ' ἰσαμένε τρισκαιδεκάτῃ ἀλέαυ

Σπέρματ' ἀρχαῶν: φυτὰ δ' ἐνθρέψατο δέξιν.

Ἐκτὴ δ' ἡ μέσση μάλ' ἀσυμφορὸς ὦσι φυτοῖσι,

Ἄνδρες, οὐ τ' ἀγαθή, κέρη δ' ἔ' σύμφορός ἔστιν,

20. Οὐτε χυέσθ' πρῶτ', ἵτ' αὖ γάμῳ ἀντιβόλῃσαι.

Οὐ δὲ μὲν ἡ πρώτη ἔκτῃ, κέρη τε γυῖα

ἌρμυϞ: ἀλλ' ἐριφῶς τὰ μιν εἶναι, καὶ πῶσα μῆλων,

Σηκόν τ' ἀμφιβαλεῖν ποιμνήϊον ἡπίου ἡμᾶς.

Ἐσθλή δ' ἀνδρῶν γόνυ: Φιλέη δέ τε κέρτομα βάλλει.

25 ψεύδεά θ' ἀμυλίας τε λόγους, κρυφίους τ' ὀφισμούς.

Μῆνός δ' οὐδοῖα τέ κα' πρὸν καὶ βῆν' ἐρμύχον

Ταμνέμεν, ἔρηας ἢ δύωδεκάτῃ ταλαεργύς.

Εἰκάδι δ' ἐν μεγάλῃ πλεῖν ἡματι ἵσσοι· Φῶτα

Γείνασθ'· μάλα γάρ τε νόον πεπυκασμένον ἴσιν.

30 Ἐθλή δ' ἀνδρῶν γόνυ δεκάτη: κῆρη δέ τε τετραῖς

Μέσση. τῇ δέ τε μῆλα καὶ εἰλίποδας ἑλικας βῆς.

Καὶ κινῶ καρχαρόδοντα, καὶ ἔρῃας θαλαεργὰς·

Πρηύνειν ἐπὶ χεῖρα πθείς. Πεφύλαξο ἢ θυμῷ.

Τετραδ' αἰόλας φθινοῦς θ' ἰσταμένῃ τε

31 Ἀλλ' αὖ θυμοβορεῖν· μάλα γι τετελεσμένον ἤμαρ.

Ἐν ᾧ πλάσθη μὲν ὁ ἀγίος ἐς οἶκον ἀκοιτῆν,

Οἶκός

Primum, novilunium, quarta, & septima sacra dies:

Hac enim Apollinem aureo-ense-insignem genuit Latona.

Octava, & nona, ambæ dies mensis

Præcipua crescentis, ad curandum opera mortalium.

10 *Undecima verò duodecimaq, ambæ quidem bonæ:*

*Illæ quidem (XI.) tondendis ovibus, hæc verò (XII.) læ-
tis segetibus metendis.*

Duodecima tamen undecimâ multo melior:

Hac enim net fila in-aëre pendens araneus,

Die expleta, quum prudens (formica) acervū colligit.

15 *Hac telam ordiatur mulier, proponatq, opus.*

Mensis autem inchoati decimatertia caveo

Sementem incipere: plantis verò inferendis optima est.

Sexta verò media valde incommoda est plantis,

Viripara bona: puellæ verò non utilis est,

20 *Neque gignendæ primum, nec nuptiis tradendæ.*

Nec prima quidem sexta puellæ gignendæ

Apra est: sed hædis castrandis, & gregibus ovium,

Stabuloq, circum-sepiendo pastoralis benigna dies est.

Bona verò viripara: amatq, convicia loqui,

25 *Mendaciq, & blandos sermones, & occulta colloquia.*

Mensis verò octava porcum, & bovem mugientem,

Castrato: mulos autem duodecima laboriosos.

Vicesima verò in magna plena die, prudentem virum

Generato: valde enim bonæ est indolis.

30 *Bona autem viripara decima: puellæ verò & quarta.*

Media: hæc verò & oves, & curvipedes boves,

Et canem asperum-dentibus, mulosq, laboriosos

Cicurato, manum admoventes. Cautus verò esto animo,

Ut quarta vites desinentis & inchoati mensis,

Doloribus mordere-animum; valde utiq, dies (utraq;)

35 *Quarta autē mensis uxore domū ducito, (efficax (cit))*

- Οἰωνὸς κρένας, οἱ ἐπ' ἔργματι τέττω ἄριστοι.
 Πέμπης δ' ἐξαλέαδ', ἐπεὶ χαλεπαί τε β' αἰνάι.
 Ἐν πέμπῃ γάρ φασιν Ἑρινύας ἀμφιπολείειν,
 40 Ὄρκον τιννυμένας: τὸν ἕρως τέκε πῆμ' ὀπιόρκοις.
 Μέσση δ' ἐβδομάτῃ Δημήτερος ἱερὸν ἀκτιῶ.
 Εὖ μάλ' ὀπιπιδόντα εὐτροχάλας ἐν αἰλῶ
 Βάλλειν: ὑλοτόμον τε λαμψὴν θαλαμῆϊα δῖρα,
 Νῆϊά τε ξύλα πολλὰ, τὰ τ' ἄρμυρα νηυσὶ πέλονται.
 45 Τετράδι δ' ἀρχεῖται νῆας πήγνυται δ' αἰάς.
 Εἷνας δ' ἡ μέσση ὀπιδείελα λῶιον ἡμαρ.
 Πρωτίτῃ δ' εἷνας παναπήμων ἀνθρώποισιν.
 Ἐσθλὴ μὲν γάρ τ' ἠδὲ φυτῶσιν, ἠδὲ χμέαδ',
 Ἀνέρι τ' ἠδὲ γυναικί: καὶ ἔποτε πάγκακον ἡμαρ.
 50 Παῦροι δ' αὐτ' ἴσοσι τρισφνάδα μίμωος ἀρίστου.
 Ἀρξέσθαι τε πίθου, καὶ ὀπιζυγὸν αὐχένα θῆναι,
 Βῆσι καὶ ἡμιόνοισι καὶ ἵπποις ὠκυπόδοσι.
 Νῆα πολυκλήϊδα θοῶν εἰς οἴσονται πόντον.
 Εἰρύμματα παῦροι δὲ τ' ἀληθέα κυκλήσκειν.
 55 Τετράδι δ' οἷγε πίθον (πέρι πάντων ἱερὸν ἡμαρ)
 Μέσση. παῦροι δ' αὐτὲ μετ' εἰκάδα μίμωος
 δ' αἰάς.
 Ἦδ' ἄγε γνομένης, ὀπιδείελα δ' ἔστι χερσίων,
 Αἶδε μὲν ἡμέραι εἰσὶν ὀπιχθονίοις μετ' ὄνεικα.
 Αἱ δ' ἄλλαι μετὰ δ' αἰετοί, ἀκήριοι, ἔτι φέρυσται.
 60 Ἀλλ' ὁ δ' ἀλλοίω ἀνεί: παῦροι δὲ τ' ἴσασιν.
 Ἄλλοτε μητρυιὴ πέλῃ, ἡμέρη, ἄλλοτε μήτηρ.
 Τάων ὠδᾶμων τε καὶ ὀλβιῶν, ὅς τ' αὖτε πάντα
 Εἰδώς, ἐργάζηται ἀνάπτεται ἀθανάτοισιν,
 64 Ὀνίφας κρένων, καὶ ὑπερβασίας αἰεεύνων.

ΤΕΛΟΣ

Τῶν ἑξ Ἡσιόδου ἔργων καὶ ἡμερῶν.

Observatis avibus, quæ ad hanc rem sunt optima.

Quintas verò evitare, quia difficiles sunt & graves.

In quinta enim ajunt furias obambulare,

40 Injurandum vindicantes: quod Contentio genuit malum

Media verò septima Cereris sacrum munus (perjuris.

Diligenter inspiciens, bene-aequata in area

Ventilato: roborumq; sector incidito cubicularia ligna,

Navaliaq; ligna multa, quæ navibus congrua sunt.

45 Quarta verò incipies naves compingere hiantes.

Nona autem media pomeridiana melior dies.

Prima verò nona prorsus innoxia hominibus.

Bona siquidem est ad plantandum, & ad generandum,

Tam viro quam fœmellæ: nec unquam prorsus mala dies.

50 Sed pauci rursus sciunt ter nonam mensis optimam

Aperiendis dolijs, & sub iugum ponendo collo

Bobus & mulis & equis celeribus,

Navig, bene-clavata celeri in nigrum pontum

Trabendæ. Sed pauci vera intelligunt.

55 Quarta verò aperi dolium (præ omnibus sacra dies est)

Media pauci verò rursus vicesimam primam mensis optimam (intelligunt)

Aurora vigente: pomeridiana verò est deterior.

Et hæc quidem dies sunt hominibus magno commodo.

Ceteræ autem mediocres, sine sorte, nihil ferentes.

60 Sed alius aliam laudat: pauci verò norunt.

Interdum noverca est dies, interdum mater.

Harum beatusq; & felix, qui hæc omnia

Sciens operatus fuerit, inculpatus dñs

64 Auguria observans, & delicta evitans.

F I N I S.

Hesiodi Operum & Dies.

ENARRATIONES LUCULENTÆ IN

ἔργα καὶ ἡμέρας Hesiodi.

LIBER I. ΕΡΓΩΝ

1. Μῦσαι εἰς Ἰνῆν &c.

Continet Invocationem., quæ cum laude Iovis conjuncta est. Precatur enim Musas, ut Iovem celebrent, ne statim in initio parum religiosè Iovem compellare videretur. Postea, tanquàm placatum jam laudibus Musarum, & ipsum invocatur, precaturq., ut respiciat res humanas, & dent mentem meliorem Fratri. Et familiare est Poetis Invocationi Encomium adijcere, quemadmodum Virgilius:

Tuq; adeo quæ mox quæ sint habitura deorū:

Musæ à Græco Μῦσαι dictæ sunt, quod propriè inquirere est, dichter. Deinde per prosopopœiam Deam quandam significat.

1. Ἰνῆν) nota est Adverbiorum de loco.

2. δι') expletiva est.

3. ὑμνεῖσθαι) Id est celebrantes, est activæ significationis, quanquam aliqui neutraliter exponant, quæ estis celebres aut inclytæ. Græci verò activè exponunt. Vititur Hesiodus & alibi in Theogonia, & Homerus in hymnis.

3. ὅντις Ἀλὰ Βεργτοὶ &c.

Reperitio est, constans distributione rhetorica. Enumerat enim pias quasdam sententias de Deo., quæ præterquam quod natura insitæ sunt sanis hominibus, tamen Poetæ retinuerunt bonestos veterum sermones, quos du-

bio procul à filijs Noë & alijs Patribus acceperunt, licet religionem & mores non item servaverint. Et constat Hesiodum ex vetustissimis fuisse, quo tempore nondum à Philosophis hæ Patrum sententiæ fuerant depravatæ. Iam quid de Deo potuit sanctius dici, quàm quod hoc loco dictum est ab Hesiodo, etiamsi vim religionis non noverat? sic enim & nos in Cantico: Deposuit potentes de sede, & exallevit humiles. Et Æsopus, quum interrogaretur quid ageret Deus? Sublimet, inquit, detru- dit, & humiles elevat. Atque hoc Deo proprium est. Neque enim potest pari superbos $\Phi\alpha\tau\acute{\iota}\varsigma\epsilon\alpha\delta\gamma$, & omnia pro libidine agere.

4. Ἐκῆτι adverbium, ab $\epsilon\kappa\omega\acute{\nu}$, volens.

3. 4. $\Phi\alpha\tau\acute{\iota}\varsigma$ & $\rho\eta\tau\acute{\iota}\varsigma$ differunt, perinde ut Latinis lo- quor & dico. Est enim $\Phi\alpha\tau\acute{\iota}\varsigma$, de qua magna fama est.

5. $\rho\alpha$ est scandendum pro $\rho\epsilon\iota\alpha$, nam brevis absorbet longam. Sic dixit Virgilius alvaria pro alvearia.

6. $\alpha\epsilon\lambda\acute{\iota}\eta\lambda\omicron\nu$ eum vocat qui dignus est æmulatione atque imitatione.

7. $\kappa\acute{\alpha}\epsilon\phi\epsilon\iota$) Elegans metaphora est in hoc verbo, quod $\xi\eta\rho\alpha\acute{\iota}\nu\epsilon\iota$ id est, deficcat significat, & $\kappa\acute{\alpha}\epsilon\phi\epsilon\iota$ siccum, arefactum, & fissum lignum, ein Span. Hæc voce Poëta subitam ruinam elatæ mentis indicat.

8. 9. $\text{Ζεὺς ὑψιβρεμέτης κλυῖθι.}$

Apostrophe est ad Iovem, qua precatur, ut se juvet in Perse docendo. Sunt enim duæ preces in hoc Exor- do, quarum prior ad Musas, posterior ad Iovem instituta est.

9. Γέμισας) præcepta de moribus.

10. $\epsilon\gamma\omega\delta\epsilon\kappa\epsilon\text{Πέρση.}$

Propositio est. Ego Persæ consulam optima. Iam $\mu\eta$ potentialis particula ad $\mu\eta\eta\sigma\acute{\alpha}\mu\iota\omega$ referenda est.

est, quasi dicat: Tum vera dixerō fratri meo, ubi tu leges gubernaveris Iupiter, & adfuēris mihi præscribenti præcepta de moribus.

10 Ετήτυμα pro ἔτυμα posuit, certa: significat enim ἔτυμον certum quiddam: inde ἔτυμολογία, quæ docet quid quævis vox certò significet.

11 Οὐκ ἄρα μὲνον ἔλω.

Narratio. Orditur a generali sententia ad specialem, per distributionem, & commemorat duplicem esse rationem rei familiaris augendæ, alteram honestam, quum labore, industria & diligentia rem facimus: alteram turpem, quum per iniuriam & scelus cumulantur opes. Et quia in omni oratione, ex aliqua occasione, ex facto aliquo, Narrationes trahuntur: Hesiodo etiam occasionem præbuere fratris injuriæ. Itaq; a litibus orditur. Sed ut gratiorem faciat orationem; non dicit simpliciter, alios per injuriam ac lites quætere pecuniam, alios industria ac labore: sed nomen Litis transtulit etiam per metaphoram ad honestam artem, & duplicem Contentionem effudit, alteram vituperandam, alteram dignam laude, ubi aliquis contendat cum alijs industria. Hæc Paronomasia multo venustior orationem facit. Sæpe enim ad vicinas virtutes nomina vitiorum transferimus, aut contra, ut quum pro sordido, frugalem dicimus: pro prodigo, liberalem &c. Subiunget autem hoc Poeta nos in omni genere laboris non tantum aliorum exemplis accendi, sed etiam juvari: Ideoq; hanc Contentionem tan-
 3 to opere probat. Quia si solus aliquid agas, erit infelix labor, frequentia autem juvat: Sicut si quis solus pingat, nunquam efficere tantum poterit, quantum efficeret, si aliorum exemplis adjuvaretur, inde nata sunt ista: Οὐκ ἄρα μὲνον ἔλω, vir, nullus vir. Et illud apud Homerum Ἰλιάδης α.

Συώ τε δὲ ἐρχομύω &c. Et Cicero scribit, discendo συζητήσιον vel primas partes tenere, hoc est, habere aliquem qui cum conseras de quibus rebus velis, & versari in quadam frequentia discentium, ubi à multis de varijs rebus admoneri possis. Sicut Ovidius ait de Ponto:

Scilicet ingenii aliqua est concordia junctis,
Et servat studii fœdera quisque sui.

Utrq; meis numeris tua dat facundia nervos:
Sic redit à nobis in tua verba nitor.

Οὐτίς τιώγε Φιλῆι βροτὸς &c.

Sentit fero quodam concitari homines ad hoc genus Contentionum. Nemo enim est, qui amet injustitiam: & licet ratio reclamet, tamen sequimur. Viderunt nimirum prudentes viri, quid esset in natura hominis. Quare & Plato rectè judicavit quum ait, rationem aurigam esse, & affectus esse effectus, qui & curram & aurigam rapiunt.

Νύξ ἐρεβεννή.) per noctem, incomprehensibilem quandam eternitatem rerum intelligit.

Ἀπαλαμνον) inertem significat, quasi dicas sine manu, aut qui manus nulli operi admovet. ἀπαλαμν enim manus, & opus ipsum apud Græcos significat.

ὦ Πέρση, σὺ γὰρ ταῦτα πῶ

Subjecit exhortationem. Ergo tu amplectere contentionem honestiorem, non illam turpem. Est verò magna simplicitas, magna suavitas hujus loci. Et sic finis est Honestæ contentionis: Nunc Turpem describit. Et quia malum contentionis genus est, & turpe alteri invidere: omnibus modis fugiendum esse monet, addita hortatione, ne in contentione quidem veniat fratri, velle in foro rixari, & malis artibus ditescere. Ratio est, quòd infelicitèr versatur in contentiones forenses, cui singulis temporibus sui pro

proventus non adfuerint. Nam hoc ὥραϊⓈ significat.

33. Τὸ κεκορεσθῆναι, venia.

Concessio Ironica est. Quando ditatus es, & abundas jam re familiari, nec animus à malo revocari potest, age per me licebit, litiges quàm diu voles. Et quanquam melius est litigare, quàm rapere: tamen tecum litigare non poteris, quum de meo nihil amplius rapere possis, & res jam sit transacta.

36. Αἱτ' ἐκ Διὸς εἶσω ἀρεταί.

Ita enim scripserunt sapientes viri, esse animis nostris innatam rationem æqui & boni.

39. δωροφάγος. Donivorus, elegans epitheton est. Vocat autem Reges, præfectos singularum urbium, quemadmodum & Homerus. Quod autem Munera facile quævis expugnent, etiam Ovidius sensisse videtur, dum ait:

Munera, crede mihi, placât hominesq; Deosq;
Placatur donis Iupiter ipse datis.

40. Νήπιοι, ὅδ' ἴσασιν ὅσω πλέον ἡμῶν πάντες,

Epiphonema est superioris sententiæ. Nam quum reprehendisset Fratris avaritiam & rapacitatem, adjicit exclamationem; O stultos mortales, qui nesciunt, satius esse modicas facultates jure partas habere, quàm magnas operi scelere & injurijs quæsitas. Et generaliter Mediocritatem nobis commendavit hoc Epiphonemate. Solet autem Hesiodus apologis, ænigmatibus, allegorijs, & hujusmodi alijs figuris, præ reliquis Poëtis libenter uti, quia figurate dicta acrius feriunt aures atque animum. Ideo hic figurate Mediocritatem laudat, dum ait: Dimidium plus esse toto; quum nihil aliud, autore Platone in Gorgia, & in lib. de Repub. dicere velit, quàm Mediocritatem esse servandam esse. Ut si quis dicat: Satius esse dimidio cū-

quidā

quàm immodico cibo onerare stomachum. Sic satius est, dimidium facultatem habere, quàm ingentes opes, quæ sine periculo retineri non possunt. Sic in moribus, satius est, esse cunctatorem & timidiorē, quàm esse supra modum audacem. Ad hunc modum de mediocritate præcipit & Horatius:

**Est modus in rebus, sunt certi denique fines,
Quos ultra citraq; nequit consistere rectum.**

Sic Hesiodus hoc loco totum vocat id, quod est supervacaneum & superfluum: dimidium vocat mediocritatem. Et hanc quidem sententiam confirmat etiam sequens versus, qui planè economicus est. Monet enim modicis facultatibus scienter & cum ratione quadam utendum esse. Ita futurum esse, ut in angusta re familiari commodius vivas, quàm alij in magnis opibus, quorum plerique sunt obæratī, aut fordidi, denique qui suis fortunæ opibus minimè omnium fruuntur. Itaq; & Virg. ait:

**Laudato ingentia rura,
Exiguū colito.**

Et de quodam tenui fene, qui tamen diligenter colebat suum hortum, ait: Regum æquabat opes animis.

Sed hoc Hesiodi præceptum latè patet, Parvas & humiles res præstare magnis. Sic præstat vita tranquilla privatorum, Regum vitæ, sicut ille dicit:

Gaudentem parvisq; sodalibus, & lare certo.

Sæpe contemptæ res plus utilitatis adferunt, quàm eæ quæ plurimi sunt, ut Grammatica.

41. Εν μάλα χη) Numerant Maluam inter saluberrimas herbas, & inter eas quæ principatum in medicina præberi habuerunt. Facit enim aluum bonū, & utiliter hu-

morat. Plinij ait, adversus omnes morbos præsidium esse, si quis

si quis quotidie dimidium cyathum ex ea sorbeat. A mobiliendo nomen habet. Pappel. Asphodelo in cibis sunt & veteres cum ficiis. Sed nunc tantum ejus in medicina usus est, ad scabiem cum primis utilis. Latini album & hastulam vocant, Goldwurzel. Gellius se hic præter rem agnet.

42

Κεῖν ὅστις γ' ἔχῃσι θεοὶ βίον αἰθερώποιοι,
Priusquam tradat præcepta, longam narrationem hic inseruit, in qua causam exponit, cur difficilius sit victum parare hoc tempore quam antea. Et longam quandam fabulam fingit, Iovem iratum misisse in terras Pandoram, quæ tum id mali, tum omnes alias ærumnas secum attulerit. Est autem Pandora, Voluptas. Luxuria enim multis rebus opus habet, augetq; quotidie sumptus. Neque id modo adfert incommodi, sed etiam omnis generis morbos gignit. Sic Horat. ait:

Vides ut pallidus omnis
Cœna defurgat dubia, quum corpus onustum
Hesternis vitiiis, animum quoque prægravat
unâ,

Atque affigit humo divinæ particulam aureæ,
M. Cicero in quinto lib. Tuscul. questio. docet, Prometheum magnum quendam virum fuisse, in sapientiæ studio versatum, item abditas & arcanas res in natura hominibus ostendisse. Hinc intelligi fabula potest. Iovem iratum ignem abdidisse. Veritas enim latet, seu, ut scribit Cicero, Democritum dixisse, penitus abstrusa est in natura. Quum ostendisset Prometheus hominibus recta & honesta, tum misit Iupiter Pandoram, hoc est, Voluptatem, quæ non sinit nos recta, etiam quæ jam cognovimus, sequi. Apud Ovidium in Medea: Video meliora proboq; Deteriora sequor. Nomen Prometheus significat delin-

deliberantem ante factum: Epimetheus deliberantem post factum. Itaque Prometheus vetat recipere voluptatem hoc est, vel sapiens aliquis monitor, vel ipsa ratio. Epimetheus vero, hoc est, stultus, seu sensus non auscultans rationi, non obtemperat monitis, itaque noxiam voluptatem incautus recipit, sed sero recipisse poenitet. Est enim Prometheus stultorum magister. Et quemadmodum ictus pectoris sapit, sic nos sero videmus, quantum mali nobis attulerint voluptates. Sicut & Horatius monet:

Spemne voluptates; nocet empta dolore voluptas.

Est autem & forma Narrationis observanda, quæ quædam est fusior est, & valde molles versiculos habet, ordinem proponens, primum, Promethea Ignem furatum esse. Deinde Pandoram factam, & in eo opificio longius commoratur. Tertio missam esse Pandoram in has sedes. Quarto receptam ab Epimetheo. Quinto numerat mala quæ se attulit. Porro, ut hoc quoque obiter admoneam, Non semper in fabulis ratio querenda, sed satis sit aliquoties deprehendisse quid significare Poeta voluerit. Nam in pictura rationes non semper sunt querendæ, cur quædam sic pinxerit, quum aliquis Montem pingere possit. Ita nec in expositionibus fabularum ad amussim rationes sunt rimanda. Quod autem Spes remansit in pyxide significat, neminem tam desperatis rebus esse, quin aliquid speret. Unde etiam proverb. *Ægroto, dum vivis spes est.* Nam quantumvis sint duræ res, tamen sperare animus. Unde homines duri natum genus. Nam nulla est bestia, quæ tantum perpetiatur quantum Homo. Euripides venustissime dixit, οἷός τε καὶ ἡμεῖς, id est, ferendam & sperandum.

43. Πηδῖως γὰρ κεν.

Ad mores communes pertinet hoc, & respicit illud quod vulgò dici solet : Quondam facile victus parabatur, olim erant modesti. Nam credo Poëtam voluisse significare, cupiditatibus, & vitijs difficiliorem vivendi rationem factam esse.

48. Ἀγκυλομήτης) qui vater & astutus est, quòd astuti obliqua consilia inveniant, & non meditantur vulgari ratione. ἀγκύλον enim quod curvum & obliquum est significat.

58. εὐὺ κακὸν ἀμΦαγαπῶντες.

Ita fere nobiscum agitur, atque ea est conditio rerum humanarum. Omnes errore tenemur, atque illo delectamur. Ita sumus stulti, ut illa ipsa cupiditates, quæ omnis generis mala secum trahunt, nos delectent.

60. ἡΦαίστον δὲ ἐπέλασε.

Distributio est, ut oratio fiat copiosior. Enumerat enim, quomodo Pandora sit condita, & quomodo singuli Dei in hanc mulierem aliquid contulerint. Et significat Poëta, non unum esse genus voluptatis, quemadmodum ille ait: Nemo repente fuit turpissimus, Accipient te paulatim.

66. πόθον) desiderium vehemens, id est, ametur vehementer.

68. Γυιοκόρως) Ad satietatem usque ascendentes membra. Deducunt à γῶιον & κόρως. Est autem hic locus, copiae exemplo esse, quum sit simplex quaedam ubertas in hoc carmine, & oratio per quosdam ascendat.

68. Ἐρμείω ἦνωγε) Mercurium finxerant homines deorum, quòd ejus motus sit maxime admirabilis, & quod ejus varia ratio sit in genituri.

67. Ἐν ᾧ θέρμῳ κύνεόν τε νόον.

Impudentiam intelligit. Sic enim videtur in hominibus cooperitis & obrutis voluptatibus, quos nihil pudet, nulla sunt flagitia tanta, quæ non impune ipsis licere arbitrantur. Neminem metuant, neq; Deos, neq; homines: non fas, non pietatem ullam curant. Leges vero, ad quas omnes ex æquo vivere par est, non pluri faciunt, quam muscam elephantis Indicus. In summa, caninam impudentiam retinent, nec ullam bonestatem spectant. Hanc impudentiam apud Homerum in primo Iliados exprobras Agamemnoni Achilles, dum ait: οἰνοβαρὲς, κύνος ὄμματ' ἔχων, κραδίῳ δ' ἐλάφοιο.

73. καὶ πότνια Πειθώ.

Eloquentie D'a est, quam Græci peculiari templo & caeremonijs colebant. Horatius:

Et bene nummatum decorat Suadela Venusq;

82. δῶργον ἐδώρησαν πῆμ' ἀνδράσιν ἀλφειῇσιν.

Ἀλφειῆς indagatores exponunt. Sed id accipiendum est in malam partem, pro curiosis, quia sic sunt hominum ingenia, ut presentia fastidiant, cupiant & desiderant alia. Sicut & pisces ἀλφειῆς vocant, quia statim adnatant solent, si quid abjeceris in piscinam. Porro proximè ista Curiositas reprehenditur apud Horatium Epistolarum libro primo:

Optat ephippia bos piger, optat arare Caballus, apud Mortialem:

Quod tuis esse velis, nihilq; malis.

83. Αὐτὰρ ἐπεὶ δόλον ἀπὺν ἀμήχανον.

Mittitur jam Pandora ad Epimetheum & recipitur. Hæc enim affectus nostri inexpugnabiles, ita ut jure illum propterea fortem virum vocare, qui voluptatem superaret. An non videmus maxima bella propter privatos affectus

*affectus nasci? Ut de tot morborum generibus interim
leam, quos latenter interdii & noctu sua sponte dis-
irrepere. Est autem elegans prosopopœia, qua fingit mor-
bos obambulare tanquam animantia.*

105. ἔτιος ἔ' τί πού) Epiphonemate claudie sen-
tentiam.

106. εἰ δ' ἐθέλεις ἔτερον τοι ἐγὼ

*Posteaquam hunc locum absolvit, cur tota hominum
vita nunc calamitosior sit, atque olim fuit: Aetates jam
fingit. Neque aliud hoc commento significat, quàm & na-
turam & mores subinde deteriores fieri. Sicut & Virgi-
lius. Sic omnia fatis*

In pejus ruere & retrò sublapfa referri.

*Porro, quia hanc descriptionem Aetatum Latini Poe-
ta imitati sunt, proderit hic observare, quomodo senten-
tias Hesiodi expresserint. Nam ea collatio docebit nos,
quomodo aut breves sententiae copiosius illustrandae sint, aut
longiores breviter & significatè efferendae. Hesiodus autem
versu dixit, liberos vixisse, id Ovidius amplificavit in
causis, quia sine judicijs rectè vivebant. Sic enim ait:
Poena metusq; aberant, nec verba minantia ferro
Aere ligabantur, nec supplex turba timebat
Iudicis ora sui, sed erant sine iudice tuti.*

Et Virgil. 7. Aeneid.

*Saturni gentem, haud vinclo nec legibus aequa
Sponte sua veterisq; Dei &c.*

*Item quod ait Hesiodus Terram ultrò fructum produ-
xisse copiosum: id quoque pluribus versibus amplificavit
Ovidius ex circumstantijs:*

*Ipsa quoq; immunis, rastrisq; intacta, nec ullis
Saucia vomeribus, per se dabat omnia rebus.*

Elegans metaphora est in verbo ἐκκροφώσω: significat

ἐκ κορυφῶω accumulo, ἐκ κορυφῶω tanquam
 a summo vertice repeto, oben anheben.

115. Γαλήνησι) ἐορταῖς exponunt. Vocant enim Γα-
 λίας sacras epulas, ἀπὸ τῆς γάλλειν, id est florere. Est
 autem non vulgare tranquillitatis & pacis Encomium,
 quod dicit, in convivjs delectatos fuisse sine omnibus ma-
 lis, & suaviter omnibus convixisse.

121. Τοὶ μὲν δαίμονες εἰσι Διὸς.

Quidam dicunt, Homerum ita Deum factum, & diu
 versatum fuisse inter homines. Et recte Cicero 2. de leg. li-
 bro scripsit: Cum omniam animi sint immortales, tum
 fortium ac bonorum esse divinos.

136. ἢ γέμεις ἀνθρώποισι κατ' ἥθεα.

Veluti dicat juxta proverb. νόμος & χάρις, vel sic-
 ut consuetum est singulis. Sunt enim alij aliarum
 gentium mores. Et ἥθεα, non mores tantum, sed loca
 in quibus consuevimus significat, ut apud Hom. in
 fine Iliad. ζ. & Iliad. x. ubi de apro loquitur. ἡ particula
 ἥθεα est ἀντὶ τῆς καθώς.

137. Ζεὺς Κρονίδης ἐκρυψε &c.

Significat propter impietatem & neglectam religionem
 aeternos esse. Et securis hominibus timorem incutere de-
 bet, quod semper graves dederunt pœnas impietatis, qui
 non solum irreverenter de Deo senserunt, verum etiam de-
 frauda bonore defraudârunt.

144. Ἐκ μελιᾶν.

Fingit natos ex arboribus, ut significet duriciem &
 feritatem animorum: quia soboles imitatur naturam eo-
 rum a quibus procreata est, ut Virg. testatur,
 Sic canibus catulos similes, sic matribus hœ-
 dos.

Idem & Dido, quum Æneæ immanitatem tribueret, ne-
 gat a Dijs ortum esse, sed ait:

Doris genuit te in cauitibus horrendis
Caucasus, Hyrcanæq; admorunt ubera Tigres.

145. Οὐδέ τι σίτον ἤσθιον.

Non ederunt frumentum, sed primi pecudes laniarunt,
& carne vesci coeperunt, quod antea magnum nefas est
credendum. Sic enim de bove aratore ait Varro: Ab hoc
antiqui manus ita abstinere voluerunt, ut ca-
pi e lancierint si quis occidisset. Et apud Home-
rum, quum socij Vlyssis, boves Solis mactasse dicuntur:
intelligi debent boves aratores, quos violare impietas
erat.

146. ἀλλ' ἀδάμαρτον ἔχον.

Pulchra descriptio virium corporis est, & volebat
significare, mirabilem duriciem in illorum animis fuisse,
quod a civilibus discordijs, quæ florentissimas Respubli-
cas evertere solent, impias manus non cohibuerint.

155. αὐτὰρ ἐπεὶ ἔειπετο.

Iam antè dictum est; hoc consilio Aetatum dif-
ferentias recenseri, ut describeret Poëta, quomodo vi-
tia hominum aucta sint. Adjecit autem tertiæ Aeta-
ti Heroicam Aetatem, quando Hercules, Iason & alij
Argonautæ vixerunt, qui propterea Heroes & Se-
medei dicebantur, quod naturæ communi hominum
nonnihil præstabant. Et Aristoteles scite vocavit heroi-
cam virtutem, impetum quendam peculiarem in ho-
mine, supra communem hominum captum, sicut in Cice-
rone major vis dicendi fuit quàm vulgus caperet. Et in
Hectore major fortitudo quàm in reliquum vulgus cade-
ret.

160. Πόλεμός τε κακός.

Artissimum belli epirheon est. Nam si Cicero
credimus

credimus, iniquissima etiam pax iustissimo bello præferenda est.

161. Τὴς μὲν ἐφ' ἐπιπύλῳ.

Heroica Aetas continet Argonautas, & res gestas ad Theben, & Trojanam historiam. Posteriora tantum tempora recenset. Vide de Thebano argumento Statium in 2.2. libris. Oedipus ille conjector & ænigmatum solutor, ut est in Andria Terentij, duos filios habuit, Eteoclem & Polynicen, qui monomachia decertarunt de regno, quum jam Thebe erat obsessa. Cadmus verò profectus ex Phœnicia, condidit primum has Thebas septem portarum in Bœotia. Septiportes dictæ ad differentiam Thebarum Ægyptiarum, quæ centiportes fuerunt.

162. μῆλα) pecudes, & postea synecdochicōs opes significant. οἰδιπόδης, & αο. prima vox est, non pastorem.

169. Ἐν μακάρων νήσοισι & c.

De Fortunatis insulis vide Plinium lib. 6. cap. 32. & Solinum in postremo capite. Sunt autem non procul à Mauritania.

172. Μηκέτ' ἔπειτ' ὦφ' ἄλλον ἐγὼ πέμπηοισι.) Descriptio postrema & Ferrea Aetatis, quæ pessimis prædita moribus est, id quod Poëta voluit quum ait:

Omne in præcipiti vitium stetit, utere velis.

Majorum mores Senes magis laudant, & rectè quidem: nam semper degeneramus, & sic est in natura rerum, ut subinde omnia degenerent. Iam quoque boni viri queruntur de moribus adolescentiæ, neque pater filiis similis, neque filij patribus. πᾶν γὰρ τοι πᾶδες & c. ut est apud Homerum. Neque hoc tantum videre est in natura rerum, aut in moribus, sed in omnib. rebus. Nam nemo

negare potest, olim Germanorum corpora fuisse robustiora ac proceriora multò quàm nunc sunt. Item semina à multis accipimus decrevisse, qui dicebant se pueros comperisse, multò majora & meliora simul olim semina frumentorum & leguminum fuisse quàm nunc sunt. Itaque non immeritò conqueri Hesiodus videtur, quòd in istam postremam ætatem & pessimos hominum mores incidere. Et si istis melioribus quidem temporibus ad comparationem nostri seculi, is rerum status fuit: in quam nos spes reservati simus, senescente jam mundo, & ingravescentibus hominum vitijs, videmus.

176. χαλεπὰς ἡ θεοὶ δώσῃσι μερμυγας.

A μερμυγῶν est, quod **curo**, sollicitus tum significat: quemadmodum est in Evangelio: Nolite solliciti esse, quid dicatis coram principibus, nam sollicitudo & angustia prohibent Fidem. Et sollicitum esse, est incredulum esse. Addidit tamen mitigationem & dicit, quòd ijs miscebuntur bona malis, quasi dicat: & rosa nonnunquam nascitur inter spinas.

181. Οὐδὲ ξενὸν ξενόδοκω,

Eleganter hanc sententiam ad verbum fere expressit Ovidius quum ait:

Non hospes ab hospite tutus,
Non socer à genero, fratrum quoque gratia
rara est.

Quod autem in Decalogo de honore Parentibus exhibendo est, hoc totidem hic fere verbis retulit Hesiodus, Neque dubium est illa ex sermone Patrum accepta, esse. Adde quòd lex nature sit, honorare parentes, id est, cedere illis, existimare de illis omnia bona, obedire &c quam prestare opes. Itaq; & promissio addita est: Ut sis longævus super terram. Athenis capitale fuit Σπένιερ

persolvere parentibus. Incredibilis quoque amor atque pietas erga senes parentes & volandi impotentes, inest Gigonij. Solus Homo vitiatæ naturæ vitio, renuncianti officium aut nunquam aut ægrè præstat.

187. χεῖρδ' ἰκνάς) violentos vocat, & quibus ius est in manibus, breviter, qui neq; ius neque leges morunt: cuiusmodi descripsit Ovidius:

Non metunt leges, sed cedit viribus æquum,
Victaq; pugnaci jura sub ense latent.

189. ὕβερν posuit pro ὕβερσιν, substantivè pro subjectivè, quemadmodum & Homerus ὕβερν ἀνέργα, pro ὕβερσιν ἀνέργα. Et Latinis Poëtis scelus pro iccelo, ito admodum familiare est.

193. Ζῆλον δ' ἀνθρώποισιν.

Hactenus descripsit in genere mores cuiusq; propemodum ætatis. Itaq; jam redit ad primam propositionem de malis, quas multa mala inter homines parere dicit. Potiusquam verò congerie quadam, Invidiæ epitheta enumeravit: fingit Pudorem & Nemesein Deas reliquisse terras, hoc est, nec pudore bonos absterri amplius à turpitudine, neque improbos metu vindictæ. Nemesis enim indignationem significat, quæ ulciscitur malefacta flagitiorum. Alioqui Nemesis Dea est, quæ significat illam fortunæ speciem, quæ irascitur ijs, qui quum res affluunt, nimis instantur & insolescunt, quos deinde punit & detrahit. Arist. posuit inter virtutes illum impetum animi generosi, qui dolet rebus malè gestis. Et Græci omnes virtutes, Deas fecerunt. Ovid. verò magis videtur illustrato locum de Iustitia sumpsisse, quam ex Hesiodo, quum inquit: Victa jacet pietas &c. Hos enim potissimum locos captavit, qui illustrari tractando poterant & illustrare, in loco adhibiti.

199. Κακὸν δὲ ὄν ἐσται &c.

Id est, in tantum malitia hominum invalescet, ut plane nullum vel remedium vel auxilium hisce tantis malis expectandum sit. Id enim ἀλὺν significat. Et perspexerunt sapientes, omnia in rebus humanis mala corrigi non posse: nec Ius Civile corrigit omnia. Multa enim toleranda & dissimulanda veniunt, non quod laudem mereantur, sed quod sine maximo incommodo e medio tolli nequeant. Quare posteaquam admodum rhetoricè questus est de publicis moribus, & de perturbatione omnium rerum (fuit enim totus ille locus, Querela temporum): commodè nunc præcepta subiicit.

200. Νῦν δὲ αἶνον βασιλεῶσι &c.

Propositio est, Tradam nunc præcepta Regibus & Magistratibus. Et priusquam perveniat ad Paraneses, narrat apologum, quo figuratè significat quales mores sint Tyrannorum, quod nihil minus deceat, quàm vi grassari more bestiarum. Significat enim αἶν & sermonem rectè aliquid monentem de moribus. Unde & Apologos αἶνους dixerunt. Enigma verò est obscura significatio.

200. Φρονέει καὶ αὐτοῖς.

Correctio propositionis est, quasi dicat: nunc monebo Reges, sed frustra moneo, sicut olim Lusciniæ accipitem. Nam veritas odium parit.

201. ἀηδόνα ποικιλόδεργον.

Epitheton Lusciniæ est, habet enim variatum collum. Magis tamen ad vocem quadrare puto quàm collum. Hac enim cum primis excellit, quemadmodum & Plinius in illa describenda lufit.

206. Τῇ δὲ εἰς ἧς αὖ ἐγὼ ὡς αἶνω.

Tyranni vox est planè proverbialis, de alterius vita pro-

libidinè

Abidine statuentis, quasi dicat: quantumvis justa sis & equa postules, tamen penes me est jus, de te statuendi quid velim. Convenit cum illo Agamemnonis quod est apud Homerum libro primo Iliados:

Εἰ δέ κ' εἰ μὴ δώσω, ἐγὼ δὲ κεν αὐτὸς ἔλωμαι.

Et alibi.

Ὅφρ' ὧς εἰδῆς

ἄριστον φέρτερός εἰμι σέθεν.

208. Ἀφρων δ' ὅσ' ἐθέλοι πρὸς κρείσσονας ἔστω.

Epiphonema seu Epimythion huius fabulae est. Sunt enim Epiphonemata sententiae ex superioribus consequentes. Monet non esse contendendum cum praestantioribus. Nec enim fieri potest, ut potiatur victoria unquam, verum ad dedecus mala quoque pati cogitur. Quae sententia eleganter germanismum expræssit. Er muss den spott zum schaden haben.

211. ὦ Πέρση, σὺ δὲ ἄκχε ἔστω.

Adbortatio est, O Perse fuge injuriam. Estq; primum præceptum. Nam in legibus naturæ prima lex est, ne quem ledamus. Huiusmodi notitias, quæ in omnibus sanis hominibus sunt, Græci προλήψεις vocant. Et Paulus quoque jus naturæ vocavit. Plutarchus integrum librum scripsit περὶ προλήψεως. Et prodest scire, quantum videatur Ratio: deinde videre, quid desit ei, & ad quæ pertinet nequeat.

211. δικλῶ) significat justitiam, iudicium & vindictam. Quod Romani ius vocant, hoc Græci δικλῶ. Germanica vox, Recht/ sic planè usque.

212. Ἐθλὸν pro forti exponendum censeo, ut sit sensus, Ne totis quidem vis injuriam perferre possit.

214. ἑτέρηφι pro ἑτέρω. Ionica Paragoge est, sicut dicimus dicier pro dici.

215. δίκη δὲ ὑπὲρ ἕβης ἔχει.

Ratio præcepti est, quare sit satius sequi Iustitiam, quam ad bonum finem perducere non potest, si quis injuria afficiat alium. Et quanquam injusta sæpe habeantur pro iustis, tamen fieri non potest, quin justum cognoscatur tandem, & homines scelerati opprimantur. Nam ut Veritas labi rare potest, extingui non potest: ita nec Iustitia. Atque hoc significare voluit quum inquit, ἐς τέλος ἐλθόντων ἰκεῖν verò est prævalere, den'plak behalten.

216. παθὼν δὲ τε νῆπι' ἐγνώ.

Proverbialis locutio est, quæ significat, miserrimam esse prudentiam quæ ex malis nostris proficiscitur. Commemorat autem longiusculè in collatione Iustitiæ & Iniustitiæ, ut metum incutiat hominibus, ne contra Iustitiam faciant. Ita & utriusq; cum incōmoda tum cōmoda recenset. Sicut in Scriptura Deus minatur & pollicetur, bonis quidam bene habeant, & ut res ipsorum sint incolumes, malis vero, ut quia semel in animum induxerunt iniustitiæ partes sequi, etiam fructus illa dignos auferant, hoc est, ut bello, latrocinij, seditionibus, Tyrannorum sævitia & omnibus malis affligantur.

220. ἢ δ' ἐπετοί κλαίῃσιν πόλιν τε.

Suspicio κτ' subintelligendum esse, ut sit sensus, Iustitia aère iam induta ut cerni nequeat, per urbem & domos incedens, dignas de iniustis pœnas sumet. ἐπετοί enim alioqui cum Dativo construitur.

223. οἱ ἰδίας ξείνοισι &c.

Argumentum est à præmijs, quæ justos sequuntur. Nam quum nihil sit quod æquè ad rectè faciendum benevolentes invitet, atque spes commodi alicujus ob oculos posita: etiam Principes hac ratione Hesiodus ad Iustitiam & honestatem colendam accendi posse arbitratur. Et videlicet hoc loco, quam pulchra sit in verbis amplificatio.

Arbor viret, populi florent, est pax, & illa quidem juvenum alumna, præterea dat magnam annonæ ubertatem. Quæ omnia, si quis pro dignitate luminibus verborum exprimaverit, facilius copiosam queat orationem efficere. Sane autem in primis Pacis & Belli epitheta observanda, quia Bello nihil calamitosius, nihil fugiendum, nihil detestandum magis, in quo humanitatis studia frigent, bonæ leges negliguntur, Religionis aut nulla aut perquam exigua cura est. Itaque etiam exemplo esse potest Turcicum bellum immanissimum, quod multis iam annis Christianæ Rempub. indignis modis atque omnium miserrimè afflixit. In Pace vero pueri artibus bonis imbuuntur, neque est quicquam vel magnificentius, vel admirabilius. Nam in Pace tempore omnium harum rerum metu liberamur, in bello magno cum periculo & acerbissimè ferre soleamus. Eadem Pacis commoda recenset Homerus in Clypeo Achillis, quæ hoc loco Hesiodus.

236. Οἷς δ' ὕβρις τε μέμνηε &c.

Antithesi quadam confert injustorum pœnas ad præmia justorum. Sunt autem omnia illa nata ex legibus naturæ: quia recta ratio dicit sceleratis & flagitiosis hominibus nullum malum fore impunitum, & mala non esse vitanda. Quod autem mala committuntur, & deponuntur flagitia, etiam si aliud moneat Ratio: in causa sunt Affectus, quibus vitiati sumus. ὕβρις contumeliam significat. Nam sic etiam Injuriam in legibus expressit Iureconsultus.

238. Πολλὰ κὶ καὶ ζυμπατα πόλις κακῶν αὐ-
δὲρς ἐπαυρεῖ.

Sententia totidem fere verbis est in Ecclesiaste, Scilicet universa civitas mali viri pœnam luit, ut tota Babilonia luit peccatum proditoris Munzeri. Æschines citavit

citavit hunc versum de perfidia Demosthenis. Et Dominus in sacris literis felicitatem, ob Naaman, Syriae deditur: mala vero omnibus ob peccata Manassæ dedit. ἐπαυγεῖν Latine dicitur luere peccata, quod nos redundius efferimus: entgilt eins Mäng / geneußt eins Mäng. Verrung enim significat. Usus est Homerus lib. primo Iliad.

241. λιμὸν καὶ λοιμὸν.

Poetae constanter observantur, semper pestilientiam sequi caritatem annonæ. Et nos experientia edocti sumus, verissimam esse quod dici solet, λοιμὸς μετ' λιμὸν, id est, pestis post famem. Sic enim & superioribus annis in Italia contigit.

249. Τετάρτοις) Emphasis in ea voce est, qua Poeta significat, ejusmodi odio inter se mutuo accendi atque exasperari homines, ut qui potentior sit, impotentiores plane conterat & ad nihilum redigat. Hujus rei multa exempla exstant apud eos qui rixantur in foro. Ibi est videre, quantum malitia valeat humanæ mentis, & quam furibundum reddat eum, qui semel conceptum in animo odium, in alterius perniciem summam, nullo tamen perquam exiguo suo commodo, ad finem perducere destitavit. Sed quum istis temporibus ejusmodi rerum factum fuerit: nemini mirum videri debet, quod de nostrorum temporum malis querimur.

254. ἢ δέ te παρθένη Πρὶ Δίκη, Διὸς.

Facit nunc Prosopopœiam, quum fingit iustitiam sedere juxta Iovem, atque illum adhortari, ut iustus det pœnia, de sceleratis vero sumat pœnas. Illo gestu sanctiorationem crescere: alioqui idem diceret, quod dixit rat supra: sed ne esset tædiosum, fingit personam quæ loquatur.

Taur.

261. Ταῦτα Φυλασσόμενοι βασιλῆες.

Apostrophe est ad Iudices, ut rectè judicent, neq; frustra est, quod hæc sæpius iterando inculcat. Nam eam esse humanæ mentis malitiam, ut difficilimè ad ea quæ recta superferatur, omnes passim viri sapientes viderant. Et subiecit gnomas aliquot, quas dubium non est ex legibus naturæ tanquam ex fonte promanasse. Prior posita sententia mire convenit cum ista quæ in sacris literis est. Incidit in foveam &c. Proxima est apud A. Gell.

265. νοεῖν est intelligere seu animadvertere, propriè mercedem.

268. Νῦν ἴε' γὰρ μήτ' αὐτὸς &c.

Ἄτ' πον argumentum, id est, ab absurdo, quasi dicat: Nil referret quales essemus, si non essent constituta pœnæ & præmia. Atqui sunt pœnæ & præmia. Itaque multum refert. Idem argumentum est, apud Aristophanem in *Pluto*, ubi oraculum consulitur, quibus artibus senex futurum instituat suum, ad virtutem ne, an ad quæstuosas artes conferat? & consultum est, ὡς σφόδρ' ἴδ' ἐν συμφορῇ, τὸ μηδὲν ἀπικεῖν ὕγιες, ἐν τῷ νῦν χρόνῳ. Ita Poeta dicit, Nolim ego justus esse, neq; filius iustus, si noceret esse justum, nec essent justis constituta præmia. Ad hunc modum Ratio djudicare non potest, multum referre, bonus ne quis an malus sit, esse non queat videre causas, nec djudicare cur malis bene sit, & bonis malè. Quemadmodum oculis colorem videt aliquis, licet nesciat cur non æquè naso vel pedibus: videt equum esse ledendum, quantumvis causas, cur sic vi-
det, ignoret. Atque hac de causa adiecit correctionem: sed hæc non puto facturum Iovem.

273. Καὶ ὡς δὶκας ἐπὶ δέχεται, &c.

Argumentatur à natura hominis, & jus naturæ demonstrabit, & dicit, hominibus quasdam sententias esse insitas, & divinitus inscriptas in animis, quæ doceant nos recta. bestijs non sunt ejusmodi sententiæ, quæ judicent quid faciendum; imò est videre in his, quòd omnia vi gerantur, quum hominibus jura constituta sint, coniungantur & conservantur. Ergo homines jure debent disceptare: vis humana est. Paulus eas leges, Veritatem Dei appellat. Sicut autem hæc ferè,

1. Deum cole.

2. Neminem lædito.

3. Quia ad societatem facti sumus, ergo benefacite alijs, & pro beneficio redde gratiam, juxta illas vulgares sententias. Manus manum lavat, digitus digitum.

4. Certis legibus connubia esse conjungenda, & eadem sobolem & defendendam.

5. Civitates esse constituendas, parendum Magistratui, & pacta servanda esse. Nam alioqui societas humanum non potest conservari, nisi fides servetur, in conservando.

6. Sicut medicus præscindit aliquam partem corporis, ut servetur totum corpus: ita ut societatis humanæ corpus conservetur, latrones tollendi sunt, & alij qui violentiam faciunt societati humanæ. Ideo & bella geri oportet.

7. Et quia natura non est lædenda, nec offendenda, societas: ideo in victu modus, & ordo in actionibus servandus est. Porro, sicut divinis legibus scriptis obtemperare nos oportet, ita & his Deus nos vult obsequi: & anima advertit in eos qui eas violant, id quod illi cruciatur in flagitiosis testantur, qui etiamsi nemo resciscat acrius facient.

nam, tamen naturaliter metuunt impendentes poenae:
 Item harum legum saepe mentio. Sic Iuvenal.

tumque aliud natura, aliud sapientia suadet?

287. Νῆκετον id est, immedicabiliter, quasi
 ἀνῆκετον. Est enim ὑπὸ Scretica particula: & ἀ-
 νῆκετον significat medeor. Et eleganter dixit ἀμυνεγτέ-
 τον, posteritas quæ propemodum oblite-
 rit. Neque enim tantum sumitur supplicium de ipso,
 sed etiam liberis: nam illi postea deterius habe-
 rent. Sicut & Mose dicit, quod Deus sumat supplicium
 de his qui mandata eius negligunt, in tertiam & quar-
 tam generationem. Græci hac de re libros scripserunt. Et
 libellus Plutarchi, de his qui sero puniuntur à nu-
 mero & querit mirabiles rationes. Ejus verba hac sunt:
 Non est divina negocia considerare homines
 sapientes, quam de Musicis disputare qui nō
 sunt Musici, & de re militari, qui ejus rei im-
 perant.

288. οὐδ' ἐγὼ ἐσθλὰ νοέων ἐγέω.

Ad Laborem nunc Poeta. Ductum argumen-
 tum ad Virtutis. Nam ita proponit Laborem, ut sit
 cum Virtute & Iustitia. Estq; egregia hac sen-
 tentia. Mala & improbitas ubiq; præ foribus sunt: Vel,
 recte est & facile: sed non est tam facile recta
 esse. Hunc locum imitatus est ille, qui literam Pythago-
 ris profert. Et Ovid. inquit:

Virtutis per mala facta via est.

288. Μάκρος ὁ καὶ ὀρθὸς οἶμος.

Inter enim, ut quod justum est, simplex, planum,
 rectum sit. Nam & Veritatis oratio simplex est:
 sibi per omnia constat. Ergo quoties aliquid
 dicitur, de quo inter sapientes viros non cōvenit, illud
 necesse est.

289. εἰς ἀνερῶν ἰκνῆται) Duplex lectio est. Sunt enim qui ἰκνῆται, sunt rursus qui ἰκνῆται legant. Quod si legant ἰκνῆται, tunc impersonaliter erit exponendum.

291. οὐτὸ μὲν πάντα ἐστίν.

Prior γνώμη fuit, Virtutem esse conjunctam cum Labore, quod Labore ad Virtutem perveniatur. Nunc secundum proponit de diversitate ingeniorum. Citat hunc verbum Aristoteles 1. lib. Ethicorum. Et Livius interpretatur est hunc locum penè ad verbum in Fabio & Minutius. Sæpè ego audiivi, milites, cum primum esse virum, qui ipse consulat quod in rem sit: Secundum eum, qui bene monenti obediat: Qui nec ipse consulere, nec alteri parere scit, est extremi ingenii esse. Minutij verba sunt.

296. Ἀλλὰ σὺ γ' ἡμετέρας &c.

Hæc est demum de Labore Propositio. Labora ut possit effugere famem. Et argumentatur à locis honestatis, quod & Djs & hominibus sint chari homines solertes: Odere autem semper dii ignavos. Addidit quoque similitudinem qua vitam inertium, Fucis comparat. Sunt autem Fucæ degeneres apes: estque genus insecti, simile quidem apibus sed ingenio dissimile: illi sunt qui mel apibus absunt, quum ipsi non laborent. Et sic etiam Plinius meminit libro 11. cap. 6. Aristo. lib. 9. de natura animalium inquit Vesparum aliæ carent aculeo ut fucæ, aliæ autem habent. καὶ οὗτος γὰρ nomen venit à κρύπτω, quod abscondo, aculeo, significat, & γὰρ cauda, Non enim exserunt aculeum sicut apes.

304. οὐδὲ δὲ ἔργα Φίλ' &c.

Reperit Propositionem cum insigni commendatione laboris.

312. οἱ ἐνθάδε) positum est pro ὁμοίως.

verò adjectitium est, complendi versus gratia adpositum.

313. αἰεσίφωνα θυμόν) Hesychius ματασιόφωνα
ponit, ὁ κ' ἔφας ἔχων τὰς φρένας.

315. Αἰδῶς δ' ὅν ἀγαθὴ ἔσσι.

Occupationes adiecit. Fortasse turpe tibi videtur laborare. Atqui non est turpe laborare, praesertim egenti. Citatur proverbialiter hic versus, Mendicos debere esse impudentes. Verum haec neutiquam Hesiodi sententia est. Est enim duplex Verecundia, bona scilicet, & minus bona. Probat in loco Pudor: obest, si quis hoc ignaviam suam praestet. Neq. aliud hoc loco Pudorem vocat, quam quod Hesiodus dixit, Degeneres animos.

318. Ζήματα δ' ἔχ' ἀεπαιτὰ θεόσδοτα.

Est in omnium ore haec sententia: Malè parta, male labuntur, honestè parta durant apud hæ-
rentes. Sunt enim θεόσδοτα, id est, divinitus data.

319. εἰ γὰρ τις καὶ χερσὶ βίῃ μέγαν ὄλβον.

Quo genera Injuriae facit, quibus duplices artes parandis intelligit. Sunt qui manus in alienas facultates impo-
nunt & vi rapiunt; hos raptores nominare licebit. Alii fraudem & perjuriam dutescere cupiunt, quorum ma-
gis copia est: Hi sunt qui lingua praedantur, id est, fraudulacis.

323. πεία τέ μιν μαυρεῖσι θεοὶ.

Solidissimum argumentum est, quo absterrentur ho-
mines à malefactis, videlicet, metu pœnarum. Atque ea
est secunda pars circumductionis, quæ absolvit senten-
tiam.

325. Ἴσον δ' ὅς θ' ἰκέτω.

Sequitur catalogus præceptorum de varijs officijs.
Inquit, est flagitium hospitem ledere & supplicem.

Maximi namq; olim hospitale ius fiebat. Et nota est historia de Campano illo & Romano milite. Multa Hospitalitatis mentio fit apud Homerum. Nec Hominis verbulo digni sunt, qui eam non ex animo præstant peregrino & egenti. Et Iupiter Ζεὺς dictus est, quod in ejus curæ sint hospites, Vnde est illud Virgilij:
Iupiter (hospitibus nam te dare jura loquuntur) &c.

Apud Homerum Odysf. 3. Nausicaa puella dicit quam peregrini sint Iovi curæ hospites & supplices, quum ait,
ὡς γὰρ Διὸς εἰσιν ἅπαντες
ἔεινοί τε πτωχοί τε: δόσις δ' ὀλίγη τὴ Φίλη τε.
Ἐρζετ Μεταρβησις est. Venit enim ἀρῆζω, ῥέζω in faciem.
326. ἀνὰ δέμνια βαίνου.) Imesis.

327. ὠδὴ καίρια, importuna, flagitiosa sunt.

328. Ὅς τὸ ἀφροδῖτης &c.

Et sacra scriptura horrendum supplicium q̄s minatur qui pueros ledunt. Est enim alioqui ea ætas obnoxio malo. Bis autem peccant, qui ledunt orphanos. τὸν τῶος, Doncè.

329. κακῶ ἐπὶ γῆρα & δῶ.

Antithesi quadam præcepta Decalogi refert. Nam quum in Decalogo doceamur, Parentes esse honorandos eamq; ob causam addita sit promissio: nihil præcipitur aliud, quàm, Non esse contumelia & probri afficiens. Itaq; & promissioni, quæ est in præceptis, Hesiodus condemnationem opponit, quod Iupiter tandem pro injustis operibus asperam retributionem sit compensaturus. Est item elegans metaphora ἐπὶ γῆρα & δῶ, id est, in senectute tenebræ, pro extrema senectâ, Atq; notati sunt Poætæ Latini.

338. καθύναμιν δ' ἔρδειν &c.

Præceptum est de faciendis sacris. Et vocabant libationes, quando in sacris fundebatur aut offerebatur vinum. Quemadmodum Æneas apud Virgil. in 1. qvum ad Didonem venerat. Α πένδω libo. quod si leviter degusto, πονδὴ venit. καθύναμιν, secundum potentiam, id est, pro viribus.

339. Ὅφρ' ἄλλων ὦνῃ κλῆρον.

Præcæst, ut aliorum juves rem familiarem, possessionem &c. Ad hunc modum etiam Christus in Evangelio monet, ut simus pauperes, quò alijs possumus dare, non ut accipiamus, ὦνῃ propter, versum o in ω muta-

340. τὸν φιλέοντ' Ἰπὶ δαῖτα καλεῖν, &c.

Præcæst quædam præcepta Liberalitatis, sed tamen aliter a primis illis Iustitiæ gradibus, sicut Cic in Off. Nec est impium, quòd inimicum omittendum esse, quam & Salomon ejus rei meminerit: cavendum tamen, ne nostro vitio accidat. φιλεῖν non amare tantum significat, sed etiam hospitio accipere, & communi tractare, ut:

φιλέον παρόντα φιλεῖν, ἐθέλοντα ἢ πέμπειν.

341. Τὸν ἱμερίστῃ καλεῖν,

Præcæst, Vicinum studiosè colendum esse. Qvum nostra vita ad societatem comparata sit: neque ignorat, quàm ingens bonum sit, Bonum habere vicinum. Nec Poëta hanc sententiam temere multis rationibus amplificavit, ubi vicinorum & cognatorum sedulitas in negocijs obeundis & officijs præstandis ita commendatur, quàm longissimè cognatos, sit opus si alieno auxilio vicini an. eccellant. Id quod & Cassia apologus apud Hesiodum indicat, ubi cognati multò minus faciunt quàm

vicini. Nec Themistoclem fugit, quod cum prædium vendidit, etiam hoc per præconem addendum censuit, Quod haberet bonum vicinam.

347. Εὐ μὲν μετρεῖσθαι &c.

Aliud præceptum de mutuo persolvendo. Et citatur hic locus in Offic. à Cicerone, ubi de gratitudine scribitur. Item in claris Oratoribus, ferè citatur hic versiculus, et dicitur de reddenda gratia. Nec est ullum vulgariius in gratitudine vitium in toto orbe, licet Deus impunitum non sinat. Nam & Salomon dicit: Non recedet in altum de domo ingrati. & ἡ προνομία exponi debet quemadmodum supra quoque. Est enim Subjunctiva particula, ut sit sensus: si mutuo sumpseris. Alterum εὐ undare videtur. Nam ita solent iterare has particulas, et Homerus quoque. μετρεῖσθαι, passivè exponendum, prout dimensum accipere, vel mutuo accipere, ut solt dir wol lassen messen. Suidas dicit μετρεῖν, non tantum mensurare vel mutuo dare, sed etiam mutuo accipere significare. Docet autem natura ipsa Gratitudinem: & illa lex naturalis verè divina est, etiam non esset præscripta. Et quum nulla tam inhumana bestia sit, in qua non sit sensus Gratitudinis; præstandum maxime, ut nec Homo ab hac sit alienus. Quid enim alibi sibi volunt exempla Leonis & Draconis, quàm ut Gratitudinem nobis commendent? Sive ea vera sive ficta sunt, nihil tamen aliud quàm Gratitudinem ob oculos his proponere viri sapientes voluerunt. Et qui Gratias pinxerunt pro una fingant geminas redire. Vna enim dat, geminas referunt.

351. Τὸν Φιλέοντα Φιλεῖν, καὶ τῷ &c.

Commendat nobis Amicitiam illa sententia. Et quum nonnulli adeo invidiosi sint, ut planè abhorreant

facere, & nullum animal propius homine ad illam acce-
 dat, addam etiam quod plures nec habere nec colere pos-
 simus. (nec enim ex quovis Amicitia constat, sed ex si-
 milibus natura) recte Hesiodus præcepisse judicandus est,
 quam doceat, non quosvis in amicitiam recipiendos, &
 danti esse dandum, non danti, id est, sordido nequa-
 quam. Et quanquam hæ sententiæ paulo gentiliores
 cum ipsa lege nature pugnare videantur, ut indicat Pla-
 to in Gorgia: tamen quia beneficium est compensandum,
 nec omnes juvare possumus: nemini dubium esse poterit,
 quos quosdam esse juvandos. Non autem sic obliga-
 ti illi, qui nihil de te meritus est, ut obligatis beneme-
 re. Quia naturaliter sic obligati sumus, ut reddamus
 officium, quemadmodum & Iureconsultus ait, obligari
 oportet ἀντιδωρε.

354. Δὼς ἀγαθὴν, ἀπαξ ἢ καὶ πλῆθος.

Liberalitatis præceptum est. Quanquam autem
 quædam leges cogant hominem ad Liberalitatem præstan-
 dam: ipsa tamen humanitas obtinet & cogit nos, ut
 benefaciamus bonis viris, & communem societatem ju-
 vemus. Quapropter & cum Virtute ita comparatum
 videmus, ut boni viri etiamsi multa Liberalitatis of-
 ficia præstent, semper tamen læti & hilares sint: Con-
 trariè mali etiamsi multa habeant, nunquam tamen tran-
 quillam & pacatam conscientiam a Furijs obtineant,
 vel hoc nomine doceremur, Liberalitatem plurimi-
 faciendam, non tam aliorum causa, quorum inopi-
 am nostra liberalitate sublevamus, quam nostra quoque,
 animi tranquillitatem istinc concipimus & posside-

358. Ἐπὶ χύωσιν) παχύωσιν significat gelidum

319. Εἰ γὰρ κεν καὶ σμικρὸν ὅτι σμικρὸν.

Ad multa utilis erit hæc sententia. Verum non inepte ad studia literarum referri queat. Commendat autem diligentiam & assiduitatem nobis. Est enim jucundum, præsentī copia frui, & semper aliquid habere præ manu. Et quanquam nemo adeo dives sit, qui non alterius egeret, neque quisquam adeo doctus, qui non opus habeat alieno adminiculo ad literas: tamen turpissimum est, quotidie velle emendicare, nec posse οἰκόστρον vivere.

361. αἰδοπα λιμὸν, id est, nigram famem, effectū dixit, quemadmodum Homerus frequenter αἰδοπα αἶνον. Sunt enim famelici nigri, & fames solet nigriores reddere. Hunc græcismum imitati sunt Germani, qui dicunt: der schwarze Hunger. αἰδωψ significat faciem comburens.

366. Ἀρχαίμυξ δὲ πίδυς ἔ λήγουντ' &c.

Præceptum est de Parsimonia. Quum res est, abunde majores sumptus facere potes: estq. Humanitatis hoc. Idcirco nihil proderit tum primum velle parcere, ubi patrimonium est amissum. Nam odiosa est in fundo parsimonia, juxta versum:

Nil juvat amisso claudere septa grege.

Rursus quum res abunde suppetunt, non decet ejusmodi sumptus facere, ut nihil reliquum facias, id enim Proditivitas, non Liberalitatis esset. Sed memineris juxta Sæpè ita derivare fontes tuos foras, ut tamen horum domus maneat. In summa, Poëta utraque extrema Liberalitatis fugienda monet, ut neque sis prodigus, neque prodidus.

368. Μισθὸς δ' αὖτε φίλω, &c.

Aliud præceptum, Mercenarij sunt benignè tractandi. Et debes sufficienter mercedem solvere ijs quos conducis.

si. Ita illi vicissim operam dabunt, ut respondeant in la-
terando.

369. Καί τε κασιγνήτῳ γελάσας.

Regia sententia, Non temere fidendum ulli. Nemi-
m fides, nisi qui cum modium salis absumpseris. Item,
cum fratre iocans adde testem. Quod si in ioco adhiben-
da testis, quanto magis in rebus serijs? Epitheton est in
participio γελάσας, quasi dicat, vide ne verba quæ io-
cundo dixeris, invertantur tibi: itaq; teste convenit cum
fratre iocari.

370. Πίσυς ἄρα ὁμῶς ἔ' ἀπιστία.

Id est, Credendum est & non credendum. V.
primis præceptum, quodq; in his sensibus reponen-
dum est. Illi enim potissimum experiuntur quæ vis sic
bulla sententiæ, qui versantur in Rebus pub. & graviori-
bus causis, præsertim periculosis temporibus. Nec Græci
fratrum monuerunt, μέμνησο ἀπιστεῖν. Nam si propter
sævam amicitiam vix fratri est adhibenda fides: quan-
tum alijs fidendum sit, facile æstimari potest.

371. Μηδὲ γυνή σε νόον πυγολάῳ.

Præceptum est de scortis. Probat enim Hesiodus Conju-
gium. Nam de eo infra dicit.

πυγολάῳ) composita dictio est, quasi dicas
οὐκ ἔστιν ἡ γυνή, ἀ' πυγὴ ἔ' σέλλω,

σε: νόον) te mentem, id est, tuam men-
tem. Utitur enim primitivis pro derivativis.

372. Φιλήτης). Hesychio. κλέπτης καὶ ληστής est
ἀ' ἄλλω, composita dictio. Φιλητής verò ama-

374. Μενόχρης ἢ παῖς σῶζοι.

Præceptum hoc præceptum est, quo non aliud admo-
net, quàm juxta vetus proverbium, Oculo Domini sa-

ginari equum. Est enim primum (secundum Catonis sententiam) in re rustica, bene colere.

375. Φερβέρῳ) Tonicus infinitivus est.

376. γηραιὸς ὃ γάμοις &c.

Duplex sensus horum versuum est. Prior ratio est, quod major liberorum grex relinquitur, hoc felicius procedere rem familiarem. Sic enim & Germani proverbio locum fecimus. Altera est, quod res domestica non unius tantum opera potest augeri. Si quidem unus vir nullus vir, ut habet proverbium.

379. σοὶ δ' εἰ πλεῖστα θυμὸς ἐέλδω.)

Conclusio generalis est, quæ continet laudem assiduitatis & industriae. Assiduitate ditescas, inquit. Sis sedulus in opere tuo, & ditescas, juxta versiculum:

Gutta cavat lapidem, non vi, sed sæpe cadēdo.

IN HESIODI LIBRUM

secundum Enar. Phil. Mel.

PRIORE libello præcepta de moribus tradita sunt. Secundus liber continet præcepta Agriculturae. Et quanquam discendæ Græcæ linguæ causa enarratur hic Autor; tamē si quam utilitatem & rerum cognitio, quæ hic docetur, adferet, non Verba tantum, sed Res etiam consideremus & discamus.

Quondam proderant hæc Hesiodi præcepta Agricultoribus, quia quo quidq; tempore facerent, hinc discebant. Non minus prosunt Physica & Astronomica quæ aspersa sunt. Nam sæpe causas naturales tempestatum, & aliarum tempestatum commemorat. Porro etiam totius anni tempora designat per insignium syderum ortus & occasus. Ita docet eandem rationem & varietatem ortus & occasus. Primum

autem perliberalis & valde honesta cognitio est omnium
Astronomiæ partium, & dignissima bono viro. Sicut Ovi-
dius testatur quum ait:

**Felices animæ, quibus hac cognoscere pri-
mum,**

**Inque domos superas scandere cura fuit.
Credibile est illos pariter, viciisque iocisque
Altius humanis exseruisse caput.**

Secundo necessaria est cognitio cœlestium motuum,
quia oportet nos in rebus publicis habere descriptionem An-
ni & Mensium: quæ si non haberentur, nulla posset me-
moriam præteritarum rerum haberi, & multæ præsentis res
intempestivè fierent Et Deus præcepit ob eam causam a-
stra observari, quum dicit, erunt in annos. Hic verò
libellus Hesiodi ita scite totum annum metitur, ut si fastos
non haberemus, ex Hesiodo confici possent. Et quidem hæc
ferè tota vetus Astrologia fuit.

Tertiò magnas adfert utilitates, quia ex cognitio-
ne cœlestium motuum tempestates annorum, fertilitas
& sterilitas prævideri possunt, ut licuit animadvertere
anno ab hinc tertio, ubi propter vim aquarum multis
locis corrupta seges est. Ideo & Moyses ait: Erunt
in signa, tempora, & annos, id est, diversitatem
temporum sidera efficiunt, ut aliàs æstus sit major, aliàs
frigus acrius, aliàs major siccitas, aliàs magis uvidus ær

Pleiades manipulus est septem stellarum in tergo Tau-
ræ quæ conspiciuntur noctu, ferè per hyemem. Porro, no-
cturnè conspici, est oriri $\chi\epsilon\omicron\upsilon\nu\alpha\omega\varsigma$, ut apud Ovid.
Quatuor autumno Pleias orta facit.

Initium Maij, cum Sole subvehuntur mane supra
horizontum. Id est oriri $\alpha\omicron\sigma\mu\alpha\chi\iota\omega\varsigma$. Mense Iunio prodeunt, ita

ut mane conspiciantur. Idque vocant oriri ἡλιακῶς paulo ante Solis ortum conspici. Ideo Hesiodus ait, messem instare quum oriuntur Pleiades, videlicet ortu Heliaco. Nocturni mane sub terram descendunt, quum noctu conspiciuntur. Id est, occidere κοσμικῶς. Id vero tempus sementi faciendæ idoneum judicant Agricola. Ideo Virgilius, dixit:

Antè tibi Eoæ Atlantides abscondantur,
Debita quàm fulcis committras semina, &c. Id est mane occidant, quod sit Hyeme. Sed ubi citius hyemæ est, citius serunt, ut in Germania. Id quoque præcipit Virgilius:

Dum sicca tellure licet, dum nubila pendent
Dicuntur Pleiades, quod sit plurimum conjunctarum stellarum proprius cætus. Latini Vergiliæ dixerunt, quæ in vere oriantur. Atlantis filiae finguntur. Et Cæde Atlantidem honorem haberi, quod docuerit Astronomiam. Poetæ trisyllabon faciunt πλειάδες. In soluta vero oratione, dissyllabon est, πλειάς.

1. Ἐπιτελλοµένων) α. Ionica dialecto interposita est.

3. αἱ δὴ τοι νύκτας τε,

Quod dicit, quadraginta dies noctesq; latere Vergilius sic accipe: à Majo subiectas supra terram, interdum cerni, propter vicinitatem Solis magna parte astatas. nocturni vero sub terra sunt. Post menses duos mane cernuntur, longius jam Sol discesserit à 7 auro. Deinde mense Octavo post matutinum occasum noctu rursus cernuntur. Nec est sic accipiendum, quod post occasum matutinum, autumnum lateant, nam ita noctu cernerentur. Poeta nec noctu nec interdum conspici dicit. Id fit in autumno dum Sol propius Taurum versatur.

4. κερύφαται) *tertia perso. est præter. pass. ut apud Homerum in 2. Iliad. Ἰπτερέαφαται.* Addunt enim Iones τὰ tantum ad præter. Activa vocis.

ἐπιλομήν ἐνιαυτὸν) *πέλομαι, existo, inde ἐπιλόμην.* Et est perpetuum anni epitheton. Gellius diligenter hanc vocem reddit. lib. 3. cap. 16. pro decurrente ad finem anno, & non circumacto anno.

6. Οὗτός τοι πεδίων πέλε νόμος.

Elliptica oratio est. Vult enim dicere: Illis qui propè mare habitant, quique valles concavas &c. hæc lex servanda est.

αἶγν) *palustrem terram significat.*

9. Γυμνὸν αὐεῖρεν.

A signo describit rursus tempus arationis & messis: Est autem arandum ante maximam severitatem hyemis. Et consuevit adiecit adhortatiunculam. Vide ut res tua tempore conficiatur, ne cogaris aliena vivere quadra.

11. 12. ὥς τοι ἑκάστῳ ὥρᾳ ἀέζη) *Verbo singulorum nomen plur. num. adiunxit, quod Græcis familiare est.*

αἰσώω) *Id est, trepidè peto alienas ædes.*

16. Ἔργα, τὰτ' αἰθρώποισι.

Quare sit laborandum. Quia homo factus & ordinatus est ad labores. Neque frustra est quod hoc tam seculum calcitrat & uiget Pœta. Nam præterquam quod Dei iubent laborare: etiam hoc significare Poeta voluit, ut scire faceret ut quis honeste vivat, nisi simul laboret. Et prætermodum maximæ res dilabuntur per discordiam, & per socordiam ac negligentiam, ut sæpe usque videmus. Sunt enim, qui tametsi non magnos faciunt

ciant sumptus, nec dilapident rem familiarem, tamen se-
cordia ad extremam paupertatem rediguntur.

16. Ἀγροτεχνείονμα) est ordino, constituo.

23. Οἶκον μὲν πρῶτα, γυναῖκα τε.

Primus versus huius libri continebat Propositionem,
complectens summam agriculturæ, mæsis videlicet & ara-
tionis. Nunc Narrationem contexit, quæ generalia qua-
dam præcepta continet, de constituenda re familiari.

24. κτητὴν & γαμέτλην.

Aristoteles œconomiam suam incipit ab hoc versu, &
refert ad Vxores, quum Ancillam intelligat Poëta. Dicit
post de uxore loquitur. Est elegantissimus locus de Con-
jugio in Xenophonte, quem Columella optimis & presta-
tissimis verbis expressit in præfatione 12. libri. Κτητὴν, an-
cillam emptam significat, & non nuptam.

25. Ζημίματα δὲ εἰς οἶκον.

Commendat ordinem & curam in re domestica
præceptum. Columella enim nihil magis prodesse dicit
quàm si servetur Ordo. Vetus, inquit est proverbium.
Paupertatem certissimam esse, quum alicujus
indigeas, uti eo non posse, quia ignoretur
projectum jaceat, quod desideratur. Itaque
in re familiari laboriosior est Negligentia quàm Diligen-
tia. Sic accidit in nostris studijs. Sunt qui multas
sententias tenent, sed quum est dicendum, & stilus exerce-
ndus: nullæ prorsus veniunt in mentem. Quid sis in casu
dictum est.

27. ἢ δ' ὥσπερ τὸ ἀγροτεχνείονμα).

Oporteret agricolam diligenter observare occasionem,
non levis iactura est in mutuo accipiendo. Dum enim
mutuum petis, perdis temporis occasionem.

28. Μηδ' αἰαβάλλεας ἔσ' τ' αὔριον

Sunt hæc communia præcepta de non cunctando. Rectè Ovidius in hanc sententiam dixit:

Qui non est hodiè cras minus aptus erit.

28. ἐνῆ) significat postremum mensis diem, significat item tertiam lunam seu perendinum diem, ut auctor Aristophanem, (quem Suidas citat) γάρσῃ, κατὰ πόλιν καὶ εἰς ἐνὴν ἔλθης, ἀντὶς, εἰς τρίτῳ.

32. ἡμῶς δὴ λήγῃ μὲν.

Secundum præceptum est de aratro faciendo, & quando vedenda sit materia ad rem rusticam. Orditur autem à Chronographia.

33. ἰδάλιμον καὶ μα) τ' ἰδρωτοποιὸν exponunt, id est,ustus qui sudorem ciet.

34. μὲν ἢ τρέπε) βρότε) χεῶς.

Est, remisso æstu respicit corpus. Nam præ æstus & calorem corpus prorsus torpet, neque homines solum ita afficiuntur, verum etiam inani-

35. Δὴ γὰρ τ' τε Σείρι) ἀστὴρ &c.

Stella in ore canis majoris, quæ cum leone supra terram subvehitur, sicut Lucan. in 10. testatur.

Qua mixta Leonis

stella sunt Cancro, rapidos quæ Sirius ignes
Exsternit &c.

Quæ ubi Sol accesserit Scorpionem, manè aliquantisper ante solem supra terram subvehitur Heliaco ortu. De-

no orto Sole statim labitur sub terram. Ideo dicit Hesiod.

τὸν Σείριον, id est, manè aliquantisper ante solis ortum supra terram emergere, ac non commorari diu post

ortum supra terram. Nomen Sirius à σείριος factum est, quod inflammare, arefacere significat.

ἡμῶς

38. ἡμῶν ἀδνηκτοτάτη πέλε).

Describit commodum tempus secandi ligna. Dicitur enim haec longo tempore, nec sunt obnoxia corrosioni. Hoc significat ἀδνηκτοτάτη, id est, incorruptissima, ἀδνηκω, id est, mordeo, quæ non mordetur à ver-
mibus.

41. Per ὄλμον τροπόδω, mortarium tri-
pedum intelligere videtur. Suspicor enim talibus mor-
tarijs usos esse pro molis.

44. δῶρον Græci appellant palmum, quod mune-
rum datio δῶρον appelletur. Id autem semper geritur per
manus palmi. Vitruvius libro secundo.

45. γύλῳ) id est, dentale, vocant lignum cui
vomer inseritur: quod tanquam artus continent corpus
manum, sic dentale contineat vomerem.

47. περὶνον) id est, iligneum, est enim valde
firmum.

48. Εὐτ' αὖν Ἀθηναίης.

Cerere vocat Athenæam, quod ipsa Atheniensis
atque adeo omnes homines de frugibus docuerit. Porro
tamen etiam vel ad Erichthonium, vel ad Triptolemonem
ferri.

54. ἔλυμα) id est, bursis, lignum longum est cui
ferum est Dentale. Locum Virgilij 1. Georg: cum hoc
fer, qui sic incipit:

Continuò in silvis magna vi flexa domantur.
In burim &c.

50. ὁρῶν ὃ θεῶν ἀρετὰ.

Indicat partem familias oportere bene instructam
ne quis casus per inopiam suppellectilis remoretur
cum laborem.

51. αὐτόγυον) vocant quum Vomer est insertus

ali clavis non affixo, sed quod Buri naturaliter est con-
tinuum: Sicut πηκτόν, cuius γύης clavis est affixus.

52. ἄζαις) ab ἄζω venit, id est, Frango, quod in
presenti in usu non est.

53. ἄκιον) quod non arroditur à vermibus,
nō sentiens illos vermes. κίς enim vermis ligni
est.

53. δάφνης) Plinius numerat quoque illa ligna in-
ter ea quæ cariem nesciunt.

54. βόε δ' ἐνασθήσω &c.

Eiusmodi boves conveniat agricolam habere.

59. Τοῖς δ' ἅμα πτοσάρχον (αετὴς.
Hæc hoc loco præceptum de ministro, quæ hunc etate &
maturæ prædictum esse oporteat. Et si tantum in ministro
requirit Hesiodus, ut juvenem bobus præficere voluerit,
quid minus Ecclesiasticis & Rebus præficeret?

60. ὀκτὰ βλωμόν) id est, octo morsum, ita ta-
men ut unum frustum habeat binos morsus. βλωμός
morsum significat.

64. καὶ Ἰππώορξιν ἀλέαδ
Hæc Virg. in 1. Georg. imitatus est hunc in modum:
Dum sicca tellure licet, &c.

Quam fera satio obest: neq. secunda satio tantum com-
mest habet, quantum tempestiva illa, quum robusta fæta
ferantur.

65. πλοεῖν αὐτ' πλοῖεῖν, est percelli, & tanquā
amonitum reddi, gassen.

66. Φεράσαδ δ' εὐτ' αὖ
Hæc suppellectilem rusticam & familiam agricolæ
significat: sequitur nunc, Quando sit arandum, &
quando sit arandum. Porro Poeta fingunt Grues avo-
lantes meridionalem regionem, in Egyptum videlicet,

ubi belligerantur cum Pygmæis, ut est apud Homerum *Iliad. lib. 3.*

Ἄτ' ἐπεὶ οὖν χθονὶα Φύγον, καὶ ἀγέσφατον ὄψιν
βροτῶν.

Verum Albertus scribit, non esse fabulosum, sed quod sint ibi monstra quaedam similia hominibus. Imitatus est hunc quoque locum Hesiodi Virgilius in 1. Georg.

69. καὶ δὲ δὴ δ' ἔδοξε αὐδ' ἔργος) Id est, terret eum cui non sunt boves, propterea quod jam instat tempus postremæ arationis. In dictione ἀβύττω, longa brevem concipit, ut sæpe supra.

71. πῆδ' ἰδὼν γὰρ ἔπειθε εἰπεῖν.

Negligentiam & insciam rusticorum taxat, qui non considerant quibus opus habeant, sed in alienam opem se impersunt intenti, id quod miserrimum est. Est autem ista cundam cum primis in hoc carmine, χθονὶα ἀγέσφατον λήψεως, quod confutat eorum rationem, qui obijcere poterant: Si quid desiderabimus in re familiari nostra, petimus ab alio mutuo petere. Et responder eadem opera posse petere & negare aliquem. Ab ἀπὸ & ἀντινομαί compositum ἀπανήνασθαι, & significat denegare.

74. Νῆπι' οὐδὲ ἔγ' οἶδ' &c.

Id est, Ignorat quot lignis opus sit. Nam magna congerie bonorum lignorum opus est ad fabricandum currum.

76. Εὐτ' αὖ δὴ πρῶτις &c.

Totus ille locus ad Arationem pertinet, & est adhortatio ut statim admoveant manum operi non tantum famuli, sed & ipse Paterfamilias. Addit deinde signa & circumstantias, qualis terra sit aranda, sicca scilicet & humida. Columella in hanc sententiam inquit: Neque

Saturo caveant, neque abundant uligine. Ita Hesiodus jubet
siccam & humidam arare, id est, non lutosam, & tamen
madefactam. Meminerunt quoque hujus præcepti Plini-
us & Theophrastus.

80. Εἰς αὐτὸν πῶλεῖν, ἵερε &c.

Præceptum est de reliquis arationibus. Pingue solum
solet quater arari, bis solem bis frigora sentit, sicut est so-
lum Italicum. Qui verò tenuius solum habent, ter arant.
Prima aratio est Proscissio. Secundo arant mense Ju-
nio, ante Solstitium. Latini Iterationem, Nos brach-
chia vocamus. Postremo ante sementem aratur. Hoc La-
tini, Tertiacionem vocant.

81. Νεῖον ἢ ἀνείρεν ἐπὶ &c.

Sed præceptum, quod intervalla sint facienda agris
quibus interspirent & quiescant. Sunt enim multò fera-
ciores, si permiseris intervalla, quàm sine intervallis. Est ἡ
hic locus commendatio Novalis. Nam quum terra quot-
annis ferendo non sit defatigata, nec penitus exhausta, fit
copiosorem fructum ferat, & gravior quoque sit. Est
autem Novalis, teste Plinio, quod alternis annis seritur.
Optime precium faciet studiosus puer, si quæ sunt in primo
Georg. Virg. cum hoc loco contulerit. Ita sine negotio He-
siodi sententiam poterit adsequi.

82. ἀλεξίκαρῶν id est, pellens execrationem.
Sed etiam agricolæ maledicere quando fructus ex sen-
tentia non proveniunt. Sic Hercules ἀλεξίκακῶν dictus
est quod depulerit mala hominibus, & fuerit domitor
monstrorum.

83. Ὁ χεῖρ ἢ Δὴ χθονίω &c.

De sacris faciendis præceptum. Admonet, Superos es-
se reverendos, ut hominum studia & labores bene jorru-
ant. Adm facit Virg. & Xenophon magnifice in Oeconom.

Quidam per terrenum Iovem intelligi putant Plu-
tum. Ego verò cum puto, qui gubernat & regit ter-
rena.

34. ἱεργὸν, id est, aram. Alludit enim ad Eleusinia Ce-
teris sacra, quæ Athenis fiebant, & vocabantur Myste-
ria. Videntur autem mihi fuisse conspirationes & fœdera,
quibus se adstrinxerant ad civilia officia cives. Hoc potest
colligi ex Cicero, ubi de Eleusiniis sacris disputat. Erant
autem maiora & minora sacra, & hæc sub autumnum fie-
bant. Porro fingunt Cererem, quum per orbem quærent
filiam, humaniter ab Atheniensibus receptam esse, & tunc
illis hanc gratiam reddidisse.

35. Ἀρχόμενον τὰ πρῶτα &c.

Circumstantia est, Quomodo sic arandum. Nam scriptum
dixit, Quando & Quoties sit arandum.

36. Ἑόρτου lignum significat quod est præ-
ximum temoni. Alioqui cor arboris hæc vox signifi-
ficatur.

37. πρῶτον integrum est, Poëta μῆστρον
Iulius Pollux locum esse dicit quod boves iugo
alligat.

38. πόνον ὀπίσθῳ τιθεῖν.

Illam fuit absolutio sententiæ. Et autem solacium
quod a Græcis fieri solent. In arando debet subsequi
quis, qui sciamus, id est maiores glebas confringat.
Iulius. Multum adeo rattris glebas qui frangit
crates, Vminicasq; trahit crates &c.

Et Plinius: Crata dentata, vel tabula aratro
nexus, quod vocant Lerare, operientes semina.
Hæc descriptio agricultura non convenit cum nostra, in
ἡλῶν dicitur ein ἤλῶν vel Ὀκτῶ. Διῆλῶν
Virgil. locum de occasione, huc refert.

39. Ὀδυμοσύνη γὰρ δέϊσιν &c.

Epithema est. Crede mihi, multum commodi adfert Industria. Homo ignavus vix unquam ditescet. Solet autem hoc Poeta subinde spargere sententias diligentia, quod sine ea nemo quisquam laude dignum efficere potest.

191. αἰδοσύνη) τ' αἰδρὸν, μέγα, πυχὸν Hesychius exponit. Nos seist/fruchibar. Et est sensus: Si ita fruges solum, spica multa ubertate, seu (ut Columella dixit) pinguedine nutent ad terram. Elegans pictura seu ὑποτόπωσις huius carminis, quare ita describit, ut omnia planè subiiciat.

29. Εἰ τέλῳ αὐτὸς ὀπιθεῖν

Regia hæc sententia est, quam nemo negare potest, salutarium religionis mansisse, ac veluti per manus traditam esse. Convenit enim cum primo decalogi præcepto, quo iubemur Deum honorare, ac illi fidere. Timemus, quum sola fiducia nostri relicta, omnem spem in Deum collocamus, hoc unum cogitantes, ne in rebus prosperis insolentiamus, contra in adversis deiciamur. Ad hunc modum Hesiodus Agriculturam, & quicquid est laborum nobis commendat. Vult ut pro se quisq; acriter in laborem animi intendat; verum finem laborum, & ut nos vocamus, benedictionem, non nisi a Deo expectet. Quod si ille laboribus nostris affulserit, ac gratam auram commoda opesstate aspiraverit: nemini dubium esse debet, quin omnes quoque labores adsequantur finem, & huiusmodi præmii mæssus proveniat, ut (quemadmodum hic dicit Pothinus) sit utendum omnibus vasis repurgatis, quibus diu non utitur.

95. πολλὸν ἔαρ) Canum ver, Epitheton Veris, quod adhuc ab hyeme & pruina canescit.

95. *Ὡχέων*) cum *ω* in antepenult. scribendum est. Concipit autem rursus longa brevem, ut sæpè jam facta.

97. *Εἰ δὲ κεν ἡελίοιο τροπῆς δρόνος*
 Aliud præceptum est, videlicet, Quod tempus sit vitandum. Nec est, quod ordo in præceptis te magnopere moleatur. Poteris enim per te fingere tibi vel hunc vel alium ordinem. Sitq; hoc secundum præceptum. *τροπῆς* Greci omnes conversiones vocant. Estq; *τροπὴ κατὰ μὲν καὶ θερινὴ*, id est, solstitium æstivum, & hybernium, quod Latini raro solstitium, sed brumam vocarunt, ἀπὸ τῆς βροχέας ἡμέρας, ut Servius ait. Vocant etiam æquinectia conversiones, quia tunc Sol quasi convertit se, & incipit descendere. Ita in conversione hyberna, quando Sol longissimè distat propter obliquitatem, tunc vertit se, & incipit ascendere, quia æstatio solis. Ideo monet non esse arandum sub brumam.

100. *Ὅσος δ' ἐν Φορμῷ &ς.*

Extenuatio est, Domum portabis, non vebes: opus erit tibi calatbo, non onusto plauistro: habebis enim multum culmerum, & parum granorum. *Φορμός* dicitur quicquid consutum est. *Φόρμιον* stragulum factum ex juncis, cui *Deffen* / hinc *Phormio* parasiti nomen.

101. *Ἄλλοτε δ' ἄλλοις ἡνὸς νότος.*

Tertium præceptum, Alio tempore sunt aliæ tempestates, aliquando citius, aliquando serius serendum, ut veniant tempestates. Quia nonnunquam differt Iupiter tempestatem, & quando nos felicissimum annum speramus, tunc deploratissimum experimur. Ergo Iovi committenda hujus rei cura, ut perficiat ex sua sententia quod volet.

103. Εἰ δὲ κεν ὀψ' ἀρόσης &c.

Quantum præceptum de sera aratione. Sin autem sero araveris, hoc poterit esse remedio, & Verna aratio tum felix esse poterit: si pluerit ad tertium usque diem, ita ut pluvia neque superet ungulam bovis neque destituat, in summa, ut impleat vestigia. Nam tum terra permadefit, & verna satio nihil infirmior sit autumnali. Et quia humor est principium vitæ, ideo fit quod humor tam facile nuletur quàm siccitas. Est autem pulchra periphrasis Veris, quum inquit: ἡμῶν κόκκυξ κοκκίζει. Cuculus enim Veris tempus adesse cantu suo prænunciare solet. Et principes Saxoniae hunc morem habent, ut qui prior arcu percusserit Cuculum, aureum habeat.

109. Ἐν θυμῷ δ' εὖ πάντα φυλάσσει

Admonet rursus Diligentia. Solet enim Poëta subinde morales sententias aspergere, præcipue de Sedulitate, cujus usus & vis in omnes vitæ partes sese extendit. Nam ut res diligentia crescunt: ita Socordia decrescunt. Iam quum nemo sit, quemadmodum Quintilianus inquit, qui non labore & diligentia sit aliquid consecutus: quæ pravitas humana mentis est, aut quæ vecordia, oscitantiam magis, quæ dedecori hominibus est, quàm diligentiam, ex qua nomen dignitasq; paratur, velle amplecti? In studijs literarum homines docti socordia multa dediderunt, ut est videre in Cicerone & Hortensio. Rectè itaq; Hesiodus facit, quod tam diligenter sedulitatem hominibus commendat.

111. Πὰρ δ' ἴθι χάλκεον ἰῶκον &c.

Admonet arationis tempore & quum negotia sunt expedienda, conventicula & alias nugas relinquendas esse. Atque hunc locum, quia perutilis est, quibusdam circumstantiis amplificavit. Prior est, quod quamvis nos simus cessatores,

cessatores; tamen tempus minimè cesset aut ferietur. Eam sententiam deinde repetit & auget ab effectu Famis. Siquidem tempus consumis, quod in opere faciundo summi tibi potuisses: fiet ut ignavia te in hyeme deprehendat, & fortiter cogaris esurire. Quod si famem vitare non poteris, certum est quod in valetudinem adversam incidēs, & maxime in dolorem pedum. Solet autem frigus naturaliter tumorem asserre, quia sanguis frigore coagulatur. Arist. prima sectione Problematum scribit, fame diutius laborantibus pedes intumescere. Huc alludit Hesiod. quum jubet cavere, ut fame tumefactum pedem demulcere non oporteat.

χάλκιδον θῶκον) æneam sedem, Tabernam vocant. Erant enim confectus in officiniis ferrarijs.

Επ' ἀλέα) in locis calidis, exponi potest. Quamquam suspicior mendam esse in tono, ut sit ἀλεᾶ scribendum, ab ἀλέομαι évito. Verum nolo quicquam mutare. Usus est autem & supra Ἰπὶ cum accusativo in ista significatione, dum ait, ἐπ' ἀπείρονα γαῖαν. ἀλεόν τὸν locum tepidum in aprico situm significat.

111. λέχλυ) λέχαι quondam dictæ sunt conventicula Philosophorum. Deinde quia in ipsos de rebus levissimis plerumq; agitabatur: factum est ut λέχαι dicerentur vulgò πύργαι. Suidas Homerum citans, inquit: λέχαις ἄλεγον δημοσίαις τιναῖς ἔπαις, οἷς χολῶν ἄγοντες ἐκαθέζοντο πολλοί. ὁμηροῦ δὲ θέλεις εὐδειν χαλκήϊον ἐς δόμον ἐλθῶν. ἢ ἐς λέχλυ.

116. Πολλὰ δ' ἀεργὸς ἀνὴρ &c.

Ignaviae effectum prosequitur. Indigens vir multa in la concipit in animo. Fieri enim non potest, ut minus

minime plane sit ociosa. Itaq; varios dolos ac fraudes excogitant hi qui rerum inopia laborant. Vnde Columella rectè iudicandus est, dum inquit: Homines nihil agendo malè agere discunt. Nihil enim usquam quicquam scelerum est, neq; ulla quantumvis pessima flagitia designantur, quæ non ex ignavia veluti ex fonte promanent. Huius rei passim in omnibus civitatibus, pagis & vicis plura exempla quàm numerari queant, à circulatoribus & decoctoribus eduntur, qui dum inanem spem (ut Hesiodus vocat) nimis diu fovère, tandem ad furta, latrocinia & sacrilegia animum applicant. Quare ut hæc flagitia è medio tollantur, solus Labor remedio esse poterit. Est enim per Laborem aditus ad Virtutem: per Desidia vero ad omnia genera flagitiorum non aditus tantum, sed rectissima via.

120. Δείκνυε ἢ δμῶεοσι.

Pargit rem in personas, atq; ita temporis circumstantia tangit. In media æstate certa opera præscribe. Sequitur ratio, quia non semper æstas erit. Hæc sententia speciem præteritii habet, qua monemur occasionem temporis non esse negligendam. Et nota est fabula de formica & cicada. Quin & Germani vulgari dicto cessatorum socordia putamus, quum dicimus, Post gratum solis calorem, ingratum frigus experiemini. Ἰεγεῖτο Ἰεγεῖ Doricè.

122. Μῆναι ἢ ληναῖωναι.

Simplificatio est à temporis descriptione longiori. Describit enim hyemem. Et est similis locus apud Virgilium in Georg. copiosissimè tractatus, Ληναίων mensis Brumalis, partim cadens in Decembrem, partim in Ianuarium. Læta & læta menses faciebat, non civilis ordinatio aut solis. Ληναῖωναι Ianuarium esse apparet ex Gaza,

qui ait: Λιωνα δὲ καὶ αὐτὸς ἦδαι ἱανυάριον ὄντα.
 Lenæona autem, & ipse norat Ianuarium esse. Lenæa enim
 Bacchi feriæ, & Pythia sub id tempus agebantur, quæ
 vini primitias libabant. Commentarius in Equit: Aristo-
 phan. continet, adolescentes eo tempore solitos fuisse cir-
 cumvehi, qui de plaustris convicia jaciebant.

122. βέρορα) frigora vocat quæ adurunt & ex-
 coriant boves. Sunt ea autem in mense Decembri,
 quum maxima vis Aquilonis sentitur, cui Germani &
 frigore nomē fecerunt, quum vocant ein schinden Heiß,
 quasi dicas excoriatorem boum. βέρω Græcis ex-
 corio significat.

124. περιόσωντ & βορέας δυσηλεγέες
 A circumstantijs rem tractat, videlicet, Unde spirat
 Teas, & Quid soleat fieri quum spirat. Spirat autem
 Thraciam, quia ad septentrionem Græci Thracia sita est.
 Multas quercus, altas abietes de monte deicit in vallē
 ad terram. Deinde auget ab habitu animantium. Er-
 feræ sævitiam hyemis ferre non possunt, quas natura
 πύτ: quanto minus nos.

124. δυσηλεγέες) scilicet glacies, id est, molestæ
 & δύς & ἀλέγω curo, quod adferant molestam curam.

134. Καί τε δὲ αἶψα ἄησι.
 Capræ epitheron est hirsutam esse. Virg. in 3. Geo-
 testatur, Capras valde obnoxias esse frigori.

136. Τροχάλὸν ὃ γέροντα τίθησι.
 Distributione quadam hyemis incommoda recenset.
 aptissime dicit incurvum senem Boreæ injurijs obnoxium
 quod hæc ætas omnium maxime gaudeat sole & frigore
 frigus. Unde notum est illud: Et apricos membra
 senes. Periphrasticōs autem Virginem innuptam
 pfit, quod opera autem Veneris ignoret. Estq;

observandum, quòd innuptæ non prodibant in publicum, sed adservabantur domi. Sed hæc cantilena non grata admodum foret nostratibus puellis.

140. λίπ') Apocope est pro λιπαρῶ ἐλαίῳ, id est, pingui oleo. Nam postrema syllaba abjecta est.

142. ἡματι χιμερίῳ, ὅτ' αὐόσει.

In hac descriptione hyemis, & Polypi piscis mentionem facit. Cujus hæc natura est, teste Plinio lib. 9. cap. 29. ut fame laborans sibi pedes arrodant, quo maxima hyemis sævitiæ notatur. Et quia vehementer frigore læditur, latet stygium in antro suo, nec egreditur piscatum: unde colligi quoque potest in frigidioribus aquis non esse. Per æstatem convehit & reponit victum, perinde ut Formica, ut ait Theophrastus. Sunt autem Polypi multæ species. Maxime cum illis cognatus esse videretur, quos Albius Rajas vocavit, dicit Kochen. Piscis magnus est, octo pedes, in quibus duo extremi pedes cotyloides habent, id est, concavitates, quibus nititur & se his quæ prehendit. Unde in Aulularia Plautus ait: Ego istos novi polypos, ubi quid teneant, tenent. Athenæus multos Autores citat, qui scripserunt, fame laborantem Polypum in calidæ brachia sua rodere. Cui sententiæ & Oppianus & Lucanus suffragantur. Sed Athenæus & Plinius putant, non accidere Polypo à Congris. Hesiodus verò hanc αὐόσειον vocat, quòd spinam non habeat, sed aginem pro spina. Dicunt illum venari pisces mistria, quum alioqui sit animal timidum. Verum comparatum est, ut illi consilio polleant natura, qui est negatum.

145. ἀλλ' ὅτι κυανέων ἀνδρῶν &c.

Id est, Sol vertitur supra populum nigrorum hominum. Intelligit autem Æthiopes qui sunt in Africa, quorum etiam nunc quidam sub imperio Caroli Caesaris sunt. κυανέων Græci vocant, quod nos cæruleum laur / est q, metalli genus, metaphorice pro obscuro & atro. Est autem sensus: Sol volvitur supra meridionales homines, nec diu moratur supra nostrum hemisphaerium, videlicet Græciæ.

147. Καὶ τότε δὴ κερφοὶ.

Adhuc in hyemis descriptione commemoratur. Cornuta feræ & non cornutæ, lugubriter frendentes per sylvas fugiunt.

148. μῶλη dentem molarem significat, quo fit verbum μυλιάω, quod significat dentes incutio, strideo propter frigus: & litera interpretata est.

148. δρυῖ) loca arboribus confita sunt, Hesychius describit.

151. γλάφυ) pro γλαφυρὸν Apocope est, & significat specum & concavitatem petrosam.

151. Τότε δὴ τρίποδι βροτῶ ἴσοι.

Est hoc loco Poëta delectatus enigmate Sphingis. Senes solent in baculum incumbentes demisso capite videre, & terram inspicere. Unde & Ulicen, nia dicitur. His similes esse dicit feras, cum penuria victus laborant propter nivem, undiq; per sylvas discurrunt.

153. νίφα) rursus Apocope est προ νιφάδα) sicut Homero.

154. καὶ τότε ἔοσθαδ &c.

Versatur per omnes circumstantias corporis, & propter frigus arcendum, crasso panno & multa

attendiendum esse. Graeci vero usi sunt admodum honesto vestitu, quemadmodum & reliqui honesti populi Romani & Iudaei. Pallio usi sunt supra tunicas, χιτὼν vero vestis interior erat.

156. κέρκα) Accusativus est pro κερκίδα, & significat id quod subducitur, ein eintrag. Apud Pollucem in libro de vestibus.

157. ἵνα τοι τέρχες ἀτρεμύωσι) id est, ne horreat corpus nimio frigore.

153. αἰελέω) ab αἰετέω, ut habeas quiddam quod aut pluviam.

155. ψυχρὴ γάρ τ' ἦώς.
Humectat iam causas pluviae. Quemadmodum enim ex olla in operculo percussus in aquam resolvitur. Sic ex terra in nubibus percussus in aquam resolvitur, & deinde decidit. Humectat autem aër sata &c.
Itaq; addit conveniens epitheon πορροφόρος. Quid Ventus sit dicit, nimirum nubium agita-

177. Τῆμ' ὧμιου βροῦν
Adservandum esse dimidium pabulum, Viro vero supersit aliquid in noctem scilicet. Nam Graeci boventum cenabant & largius quidem.

Ἰππρόθεν accurre significat.

ταῦτα Φυλασσόμενον &c.

Solvimus hactenus descriptionem Hyemis. Nunc autem descripti nem hoc caput continet. Estq; primum quod Hyemem Iupiter sexaginta dies, id est, duos menses, videlicet & Februarium consecrerit, post brachii conversionem Solis, tum stella Arcturus nuncia Hyemem apparere incipit. Est autem Arcturus stella

sub

sub Zona Bootæ. Oritur Acronycho ortu, id est, vespere, in
itio Veris, quando sol ingressus est Arietem.

186. Τὸνδε μὲν ὁρᾷ ἐγγὺν

Aliud est signum venientis Veris. Vide Ovidium in
sexto Metamorphoseos, quare Hirundo dicta sit Pandionis
filia. Comperi autem latere hyeme Hirundines in
do suo tanquam mortuas. Proinde non puto avolare eas.
Totum hyemem habent secum reserata ova, Reviviscunt
autem sub æstatem. Quare judico mirabile quoddam
opus esse, ac imaginem resurrectionis nostrorum corporum.

188. Ἴδὼ Φαίμυλον οἴνας

Summa hujus loci est, quod tempore Veris sint ampu-
tanda vites, nec sit expectandum, donec major æstas
venerit. Turgent enim tunc in palmitibus gemmæ, nec
sunt esse sine periculo, si tunc putentur vites.

οἴνας) dicunt significare, palmites. Vocabulum
tue est. Apud juniores ἀμπελὶς in usu.

189. Ἀλλ' ὁπότεν Φερέοις

Hoc præcepto Messis tempus describit. Quando æstus in-
quit, cœperit esse vehementior, ita ut quarant humides
loci testudines, tum falx erit acuenda & seges demen-
da. Est autem omnino tempestivior messis Græcis quàm
nobis. Sunt enim illi magis ad orientem & meridiem
quàm nos. Quare variant hæc præcepta, nec ad singulas
regiones accommodari possunt.

189. Φερέοις) Epitheton Testudinis est. Er-
tur enim domipota, quod ædes suas circumferat. Er-
ta est fabula de Testudine, quæ sola domi remanet,
quum reliqua animantia omnia suavisimis epulis
accipiebantur.

190. $\sigma\alpha\acute{\alpha}\Phi$) instrumentum est rusticum, apud Pollucem.

192. $\Phi\acute{\alpha}\lambda\lambda\upsilon \text{ ἢ } \sigma\kappa\iota\epsilon\rho\acute{\alpha}\varsigma \text{ Ἰ}\omega\upsilon\kappa\varsigma$.

Vides quàm non possit Poëta Sedulitatis oblivisci: Prohibet enim, tempore messis somnum ad multam lucem se protrahendum, quòd eo tempore reponenda sunt quibus in hyeme fruamur. Iam qui ad Auroram atque in matutinos id temporis dies stertere voluerit, miseram profectus vitam trahet, ubi hyems sui memoriam nobis in animum semel coeperit revocare: ibi tum licebit experiri verissimum esse Cicadae & Formicae apologum. Plurimum & venustatis & utilitatis hæc sententia habebit, si ad studia literarum traduxerit, quum illa cessato tempore maxime requirant, & qui in multam lucem queri possint. Adjecit deinde, ceu Gnomas quasdam, optimos quoque, quibus matutina opera hominibus commendat, & Auroram tertiam operis partem absolvere. Item, qui mane surgunt, plurimum promoveri, quosunque labores susceperint. Postremo etiam boves facilius ferre matutina opera quàm meridiana. Experiuntur etiam, quod bonarum literarum, Auroram Musis esse athenam. Quare diligenter has sententias observent & utantur hi, qui animum ad literas applicuere, quiq; suorum & amicorum expectationi æquisimè satisfaciant.

200. $\eta\mu\Phi \text{ ἢ } \sigma\acute{o}\lambda\upsilon\mu\acute{o}\varsigma \tau' \alpha\upsilon\tau\epsilon\iota$.
 Solstis à Solstitio descriptio. Primum ponit Prognosticum maximi æstus: Deinde Quid faciendum sit. Græci statim incipiunt Messem. Deinde sequitur Solstitiale: tunc nos habemus messem.

$\sigma\acute{o}\lambda\upsilon\mu\Phi$) carduus dicitur flore purpureo, & reliquæ species censentur, ut sunt Pa-

liuri, Chamæleones, Acanthi. Vide Plinium lib. 12. cap. 23. & libro 22. cap. 22. de carduo. Venerem. stimulare in vino, Hesiodo & Alcæo testibus, qui florente ea cicadas acerrimi cantus esse, & mulieres libidinis avidissimas, viros pigerriores in Venerem scripsere.

205. ἐπεὶ κεφαλῶν καὶ γένεα.

Ratib, quare hoc tempore Viri debilissimi sint, & mulieres lascivissimæ: quia calor resolvit totum corpus humanum, ergo leduntur magis aestu quàm frigore viri.

207. καὶ βίβλιν (οἶνον) A Biblia regione, biblinum vinum dictum esse, Athenæus scribit libro 1. Testatur autem dulce fuisse, atque à Sicilia Primum vinum dictum esse. Ex Homerus non uno loco statuit, Ibraciam nobilia vina habuisse.

208. μάζα τ') Libum lacteum intelligitur recenti lacte, sive lac coagulatum. Nostri homines eo vocant ein Sieger. Desiciunt autem lacte, nisi capiantur, Capræ: juxta Virgilium:

Quàm magis exhausto spumaverit ubera
molestra,

Læta magis prelsis manarint ubera manantia.

Item Capræ vincunt copia lactis Oves: laudatur Caprarum plus in libo quàm Ovium. Poterit & huius loci sententia esse, quia sub Autumnum statim adhibentur Capræ ad conceptum, & deinde desiciunt, Virgilium dum potes.

208. σβεννυμνάων). Æolica dialectos est, & sit interposita, quasi dicas, extinctarum aut tantarum.

209. καὶ βοὸς ὑλοφάγοιο κρέας) Vitulina

non intelligit, quæ non improbatursan: esse homini. Cæterum enixæ bovum carnem non laudat Poëta.

210. πρωτόγονων) Illa enim caro est valde laudata, quod facilis sit concoctu. Estq; in æstate istis cibis utenda, qui facile concoqui possunt: Itaq; & hujus mentionem hæc facit Poëta.

210. Αἰθροπαι οἶνον) Vel à calore dixit, quod aduritis faciem, vel à colore. Laudantur enim magis æstate rubra vina, quod pinguiora sunt, & magis alunt corpus. Cætera tenuiora sunt & facilius penetrant.

212. Ἀντίον Κυρῆε & αἰέμα &c. Inter cæteras voluptates non postrema est, si quis in æstate sub umbra gratam autam capiet, ita ut faciem leviter susurrantem ventum vertat. Intelligit autem hoc loco Zephyrum, quod Euri, Boreæ & Zephyri æstatis sunt temperati. Auster vero plerumq; noxius est, tam æstatis quam hyeme. Erit major hæc voluptas, si adfuerint flumines perpetuò scaturientes, quibus semper mulcum delecent. Poëta.

213. ἀφολωτ & ἀφολωτ, qui sit sine li-
pido, qui non sit lutulentus.

214. Τεῖς ὕδατ & πρὸς χέφιν. Similitudinem Græcorum observabis, qui nunquam vinum soliti erant bibere, verum semper vinum diluebant, ut testatur Athenæus lib. 10. qui hanc consuetudinem diluendi vini fuisse dicit, ut ad duos vinctos quinque aquæ adderent, alibi & ad quatuor vinctos quatuor aquæ. Ex Menandro citat Athenæus. ὡς γὰρ γ' εἶθ' ἥδον. & γὰρ αἶν ποτε ἔπινον τρεῖς οἶνον δὲ ἐν μόνον. Sic Athenæus. Καὶ Διοκλῆς ἐν ἱστορίαις, πῶς ἢ καὶ κεκραμμένον πίνον τὸν οἶνον ἑπτάσκιον καὶ δύο. ἢ δὲ ἐν κρείσσις αὐτὴ πρὸς τὸ εἶθ' &c.

τὸ δὲ εἶδος ἐπέμνησε (ἀχα καὶ τὴν θρυλαρχίαν
 παρρησίαν, ἢ πέντε πίνον ἢ τρία, ἢ καὶ τέτταρα. ἢ
 γὰρ δύο πρὸς πέντε πίνον Φησὶ δειν, ἢ ἓνα πρὸς
 τρεῖς. Apud Locrenses erat capitale vinum bibere ijs qui
 erant in Magistratu, nisi Medicus iussisset. Item Romani
 adolescentes non erant soliti vinum bibere ante vicefructum
 annum. Et Scythicè bibere dicebant merum bibere
 quasi barbarè, ut quibus sint robera validiora. Sic bibere
 apud Homerum Polyphemus Odyssæ. 1.

214. πρὸς χέειν, Infini. pro Imperativo. sic ἰέμεν.

215. δμῶσι δὲ ὑποτρύνον, Δημήτρε.

Servavit hunc ordinem Poëta, ut à Vere describeretur
 quicquid singulis anni temporibus fieri conveniret. Nunc
 subiicit præceptum de tritura, quæ fit in mense Augusti
 quum manè ortu Heliaco paulisper ante Solem emerit
 Orion cernitur. Virgil.

Et medio tostas æstu terit area fruges.

Addit locum in quem sit reponenda area, nam
 tum qui sit ventis expositus. Et quia fruges debent
 aerari à Sole: ergo necesse est locum esse expositum.
 Eadem verba sunt, in Varrone de re Rustica, quæ
 sunt. Area, inquit, sublimiori loco, qua per
 possit ventus. Alij intelligunt, area bene mota.
 Solebat enim cylindro æquari, ut est apud Virg.
 compingerent. Verum Varro rotundam esse dicit. Huius
 sequor. Vsi sunt equis aut bobus in trituratione
 tabulas trahebant, & ita excutiebant grana. Unde
 lud est in sacris literis: Bovi trituranti non
 gabis os.

218. Μέτρεω δὲ ἀνομίους.

Monet mensurandas esse fruges, ut sciat agricola, quantum ex agro redeat.

210. Ἰντα δόικον ποιεῖσθ.

Conducendum suadet Mercenarium aliquem, qui possit rebus domesticis vacare, qui non habeat multa quo sibi ipsi domi agat: fieri enim non potest, ut multa simul bene agere possimus, inquit Xenophon. Eadem ratio habenda Ancillæ, ut non habeat liberos. Subjicit deinde præceptum de Cane, quem vocamus custodem rei familiaris. In hoc alendo admonet sumptibus non esse nimium parcendum, quia observet, ne fures clanculum intrent in aedes domini, ac surripiant quippiam. Græci etiam canes distinguunt, idq; ab officijs; sunt enim ὄρνθοι, quos nos indagatores vocamus, canes venatici, nobilibus & divitibus admodum grati, qui venationi operam dant. Sunt rursus qui οἰκὸς ἐγγὺς vocantur quasi dicis custodes ædium. Agunt enim ex prætoribus, & de his Hesiodo hoc loco sermo est. In istius gradu sunt Μελιτῶν κυνίδια, id est, melitææ canes, nulli rei utiles, præterquam quod in delicijs sunt prædium matronis. Vnde etiam in proverbium est de delicatis.

22. καρχαρόδοντα) à sono factum esse videtur, ὀρνθον Canis. Sunt enim asperissimis dentibus, & omnium firmissime retinent, quæ sunt semel intra fauces re-

22. Φεῖδεο) οὐ in eo mutatum, & rursus eo in eu-
ποῖος. Est enim eadem ratio dissolvendi quæ contra-

23. ἡμερόκοιτος) qui interdum dormit & nocte
ambulatur, quod Fures solent. Suidas Piscem & Furem
scire ait.

224. χόετον δ' ἐπαμίσσα καὶ συφροτόν.

Quod de Cane dixit, idem de bobus & mulis intelligi debet. Neque enim convenit parum liberalem esse erga eos, quorum opera in colligendo victu plurimum sit usus. Monet itaque Hesiodus in annum victum paleam & frumentum comportari debere. Quibus hoc quoque subinducit agricolam non oportere studiosum esse tantum frumenti, sed etiam aliarum rerum viliorum. Fore sit enim, ut res in speciem nullius precij negligat, etiam res maiori precij sensim incipiat fastidire & amittere. Et notus est Senarius. Εἰ μὴ Φυλαίωσης τὰ μίκη, ἀπολείς τοὺς μείζονα.

225. Διῶας ἀναψύξαι.

Ferendum esse à labore, non tantum homini, verum etiam pecori. Sunt enim recuperandæ vires, alioquin mox tam ferreus esse poterit, qui sufficeret continuis laboribus, juxta illud Nasonis:

Quod caret alterna requie, durabile non est.

Hæc reparat vires, fessaque membra levat. Et sacre literæ præcipiunt, Férias esse habendas à laboribus, quas qui negligere avaritia exagitati, indignam benedictione Dei. Et nos docemur experientia, haud recte ad ullam frugem aspirare eos, qui in præscribendis laboribus admodum sunt liberales, & in supputando victu & ocio plus a quo tenaces.

226. ἀναψύξαι) scilicet fac: aut ut sit Imperativus pro Imperativo, recice, recrea famulos. Effusa genua fessæ labant, & fatigatio maxime in his sensibus ideo dixit, famulis chara genua esse resitienda.

227. Ὅτ' αὖ δ' ὥρῳ ἐς εἰς.

Posteaquam ordine descripsit anni partes, & quæ singulis fieri debeat: nunc subjicit caput de Autumno.

demia. Hunc ordinem Columella imitatus est, & Plinius aliquando. Oritur Arcturus manè cum Libra mense Septembri, quo tempore manè medio in cælo sunt Orion, & Canis: tam est Vindemia facienda. Addit descriptionem Fæstij vini: In qua rationem faciendi Vvas passas complectitur. Vide Plinium & Columellam. Coquunt prius vvas aliquantisper Sole, postea exprimunt vinum, & in lacum subijciunt.

231. Συσκιάσας) ἀσυνῶ & σκιάζω compositam. Intelligit autem, ex aprico in locum non expōitum Soli auferendas esse.

232. πολὺν γέ(&) Epitheton Bacchi, quasi dicas, lificantis. Exhilarat enim Vinum homines. Et nota sunt Bacchi encomia apud Poëtas, quæ huic spectant. Virgilius: Adsis lætitiæ Bacchus dator.

232 Αὐτὰρ ἐπὶ δὴ &c.

Redit ad Arationem & ad Hyemem. Sant verò ea. penda quæ supra de Aratione diximus. Nam pro quāta tate & natura soli proscinditur ager. Feracius solium. it minimum ter arari solet. Iam mense Octobri manè cum occidunt Pleiades & Hyades, item Orion, sed prius postis tursum apparent. Pleiades sunt in postrema parte Tauri. Hyades verò in fronte, quas Latini Succin carunt. Atque ita absolvit Poëta annum, Quid in ver, Quid in estate, Quid in autumno, Quid post autumnum, Quid hyeme faciendum sit. Nunc de Navigatione praecepta quædam subijcit, quia fuit illis familiare debebere fructus & merces, quemadmodum etiam alicubi in Homero videre est. Constat autem veterum negotiatio potissimum permutatione mercium. Et ideo Hesiodus præcepta tradit.

236. αὐτὸς δὲ σὺν ναυτιλίας δυνάμει φέλλει
 Prohibet sub autumnum esse navigandum, quum Pleiades occidunt propter tempestatem maris: insaniunt enim venti, & quemadmodum Virgilius ait, quā data porta raptant. Caterum post de aestiva navigatione dicit, & hanc probat. Orion insequentis gestum exprimit in ipsa Pleiades. Ideo dixit, πρὸ ληϊάδας φέλλει. Huius gestibus amplificat orationem.

236. δυνάμει φέλλει) Epitheton navigationis est. Sentiunt enim, quam sit periculosum & difficile in alieno elemento versari, qui aliquando sese credidere fluctibus. Hanc vocem compositam esse puto a δύς καὶ πέμπτω, vel quod egre remittat afflictos, vel quod sæpe non remittat navigantes. Varia queritur Etymologia huius vocis, sed non sunt usque adeo anxie querenda, quod tantum ad dicendum composita sint.

238. ἡεργόδεα) qui habet speciem aeris.

242. Ἐπ' ἡπείρου) in continentem, id est, in totalem terram. Inde Epirus.

244. χειμῶρον) aquam ex imbre collectam.

246. ἡνὸς πτερό) Remos intelligit.

247. πηδάλιον) gubernaclū navis, clavum.

248. ὡφείλοντο λῶον) Scilicet quum iam Ver exierit.

251. ὡς εἰς ἐμὸς τε πατρὸς ἑσός.

Exemplum adiecit Hesiodus Patri, quo ostendit, quam parum probari queat navigatio. Et dicit, paupertate patriam fuisse compulsam, quæ nihil non hominem experiri docuit, quod institueret mercaturam. Nemo enim eos laudat, qui gravem beate possent in patria vivere, ultra se periculis exponunt. Et Hesiodus negat ex Asia profugisse pauperem, sicut plerique cives qui propter invidiam ex opibus

conflatam in tuto manere non poterant. Non (inquit) illa causa fuit, sed victum quærebat.

253. καὶ τῇδ' ἡλθε) significat se in Ionia natum. Magnum mare vocat Ægeum mare. Æolicam Camam ideo vocat, quia Æoles eam condiderunt. Sita est in littorali Asia.

255. ἀφ' ἐν @) divitias significat. Proprie tamen redditus qui quotannis redeunt, sive annui redditus. Fingunt autem venire ab εἰς, ἐνός.

256. ἀλλὰ κακὴν πένιν.

Hic locus ad Providentiam pertinere videtur, quum dicit Iovem hominibus dare paupertatem, quia sæpè accidit, ut etiam boni & optimi viri sint pauperes. Hunc locum Aristoph. in Pluto diligentissimè prosequitur, apud quem quæ opus sunt ad hanc rem, requiras.

257. Νάσσατο δ' αὔχ' Ἑλικῶν @.

Describit nunc patriam suam Poëta, & dictum est jam sæpè fuisse pagum ad radices Heliconis, ubi habitaverit Hesiodus, & quod Pausanias scribat ipsum fuisse in Helicone sacerdotem Phœbi & Musarum. Non incommode hic versus παρ' ἑμὲ κακῶς posset usurpari, in quo hujusmodi laudes patriæ suæ enumerat, ut nulla fere anni parte commendari queat. Hyeme (inquit) mala est, astate diffidit & incommoda, breviter nunquam bona. Ovid. hujus præmentionem:

Est perpetuò sua quàm vitabilis Ascræ,
Musa est agricolæ Musa docere senis.

259. Τὴν δ' ὦ Πέσση ἔργων.

Quum in omni re temporis ratio habenda sit, tu vide & scire, ut suo quæq; tempore facias. Alia enim alijs temporibus conveniunt.

261. Νῆ ὀλίγῳ ἀντίθετον

Locus Rhetoricus est: utitur verò Antithesi, in qua aliquandiu commoratur, & commendat nobis denuo mediocritatem, & dicit, non frustra esse, si quis magnam quaestum facere velit, ut onerarias naves sibi comparat, & fieri non posse quin ex copiosa merce, copiosum quoque & magnum fructum quis auferat: tamen si quis ipsam recta via secum reputet, is proculdubio deprehendat, res parvas plus solida habere voluptatis ac securitatis, quam res in speciem magnas. Est enim omnibus in rebus tutior Mediocritas. Vocamus autem auctuarias, maiores & minores naves, in quibus homines vehi solent tempestate ingruente. Onerarias verò, majores, in quibus res depottantur.

266. Δείξω δὴ τοι μέτρα.

Occupationem adjecit. Tradam tibi praecepta nautica, tamen si non bene peritus sim rei nauticae. Si volueris, tum effugere & injucundam famem, ostendam tibi, dum, quando commodum sit navigare, & quando incommodum: licet navigationis peritus non sim.

265 λιμὸν ἀτεργῆν) Famis proprium epitheton. Nam ut dici solet, praeter se ipsam cetera omnia edunt. Fames. Et Homerus eleganter ventris importunitatem describit in Odyss.

266. πολυφλοίσβοιο) fictitia vox est, quae Poeta per antonomasiam, pro Iridenti mari. Φλοῖς enim nihil significat.

267. σοφισμῶν) peritus. Nam σοφία est docere, Inde Sophista simpliciter Doctor significat. Deinde ubi illi se verterunt ad inanem navigationem, vocabulum cepit in vicio esse, sicut in Nuo.

169. εἰ μὴ ἐς Εὐβοίαν ἐξ Αὐλίδος.

Subsequitur nunc occupationem historiola, in qua commemorat, quomodo victor exstiterit carminibus in Chalcedonia, & Musis suis in Helicone victorale in præmium dediderit, ut dignum erat homine Poëta. Aulis civitas litoralis est in Bæotia, non procul ab Helicone, neque procul fuit ab Aulide in Eubœam. Convenerunt autem Græci in Aulide, quum essent profecturi in Phrygiam. Vide præfationem Euripidis.

173. Chalcis est urbs celebris in Eubœa, hodie Negropont vocant, non multo antè à Turcis magna vi expugnata. Apparet sanè, Hesiodum Homero posteriorum ferè annis fuisse, proinde cum eo in hoc certamine non certavit.

175. τρίποδ' ὠτῶντα id est, tripoda aurite m. Hic auctor est, Tripodas significare pocula, non mensas, & sellas quoque. Puto enim hic loqui de poculo quod aures habere soleat & tres pedes. Vocant autem Græci ansas aures, quemadmodum Germani puerque.

176. ἀνέθηκα) id est, reposui, consecravi, vel dedicavi. Hinc ἀνάθημα.

177. ἐπέβησαν) Nam βίβα est stattere, & hanc gressus regere: usus est Homerus in secundis versibus.

180. Μῦσαι γάρ μ' ἐδίδαξαν) significat divinitus esse doctos Poëtas, quod hi qui egregium quiddam in poetica efficere voluerint, opus habeant furore poetico divinitus inspirato, quem furorem rectè Φυσικὰς δρετὰς dicunt. Et Homerus elegantissime huiusmodi iudicium homine, & hunc motum qui existit in Heroicis versibus, auream catenam cælo demissam esse

dixit, significans singularem quandam vim supra caput communem vulgi divinitus dari.

281. Ἡμεῖς πεντήκοντα μὲν τροπῆς ἔσμεν.

Aliud caput de æstiva navigatione, quam probat, & dicit, sub finem æstatis tempore calido esse navigandum: tum enim non facile perire homines, nisi aliquo singulari male pereant.

287. ἐν τοῖς γὰρ τέλει ἔσιν ἔσμεν.

Proverbialis est hic versiculus & valde pius, quo admonemur, bonitati divinæ adscribendum, si quem prosperum successum rebus nostris videmus: atque hoc nomine gratias Deo quoque agendas, ne ingratitude nostra sensus, finem imponat bonitati erga nos, ac deserat quæ prius fuerat amplexus & tutatus. Rursus si quando male multorum malorum premimur, non ita frangi oportere & deici animo, ut non speremus, Deum faciliorem impositurum omnibus istis malis. In hanc sententiam apud Homerum gravissime multa dicuntur, & test & proverbialiter in eos accommodari, qui omnia perierunt.

292. Μὴ γὰρ μὲν οἶνον τε νέον ἔσμεν.

Adjecit præceptum dignum memoria, videlicet ne pestive esse redeundum domum. Nam oculus domini paucit equum, ut dici solet. Est & hæc sententia, quare melius sit illam navigationem ante autumnalem facere. Quia non solum vinum soleat remorari instans navigationem, verum etiam autumnales imbres & pestates quotidie impendentes, & quod sexisimi sunt austri ut maxime tum insaniant. Itaque minime tum est tum se velle mari committere, & commodam navigationem propter pocula novi vini intermittere.

293. χερμῶν ὀπιόντα) Tempestatem sequentem vel impendentem, sic quoque in oratione dominica, & ὀπιῶσα dies dicitur dies impendens & subsequens. Notus, ventus est pluvialis. Notis enim timorem significat.

296. Ἄλλ' οὐκ εἰαμένους πέλε) &c.

Præceptum est de verna navigatione, quam à signo debet. Quando erumpunt primùm, inquit, ex ramis aut virgibus gramina aut flores, idque quantum est vestimentum cornicis, tum est mare meabile. Addit tamen corvinationem, qua deinde pervenit in locum communem, ubi omnia obediunt pecuniæ. Fateor mare esse navigabile verno tempore. Atqui ego laudare non possum, quæ variam tempestatem & pericula, quæ navigantibus instant, ut aliquis difficillimè effugiat malum. Ineffica est stultitia humanæ mentis, quæ etiam ipsum cælum, neque quicquam inaccessum relinquit.

304. χερμῶν γὰρ ψυχὴ πέλε) &c.

Enomica sententia est, qua rationem complectitur, ut homines in tantam stultitiam incurrant; & dicuntur Pecuniam posse, quam homines pluri faciunt animam. Latè pater huius sententiæ vis, in qua multa multa multa opera doctissimi quique cum Latinis, cum Græcorum sumpsere. Et paucissimi sunt, qui pendunt in quanta mala funesta Pecuniæ miseros.

307. Μὴ δ' εἰς νηυσὶν ἅπαντα βίον

Id est, ne semel adducas in discrimen quicquid est vitæ, & natum, nec omnia navibus committas: sed retineas, & vitiora impone, ne si navem frigeris, de toto periclitaris. Generaliter verò mediocritatis laudem agnoscet, quam qui servant, nec nimium discescere student.

student: sit, ut semper habeat unde vivant, quum ab omnia in questum producunt, de tota re familiari, augenda vel amittenda, incertam aleam fortuna cogatur subire.

310. Δεινὸν δ' εἰ κ' ἐπ' ἀμαζῶν

Adjecit similitudinem ab onusto plaistro ductam. Perinde enim ut si quis supra cursum immensum imponat, ejus molem axis sustinere nequeat, fieri non potest, quin cum magno dispendio omnia onera imposueris: ita in navigatione quoque usu venire, ut neque multa vehendo, periculum accersant & nihil proficiant.

312. Μέτρα Φυλαίσεσθαι.

Concludit nunc Epiphonemate generali, & dicitur esse servandum. Et quia supra de Mediocritate diximus, repetat ea qui volet.

312. Καίρες δ' ἔστι πάσῃ ἀρεῇ.

Occasio sive opportunitas, optima in omnibus rebus.

313. ὥρα δ' ἡ γυναικῶν τῶν

Præceptum de Conjugio. Tempestive ducantur dum adhuc vires integrae sunt & florent, non senectute, quando effactæ frigent in corpore vires. Aristoteles de hoc tempore disputat. Nam trigagesimum annum sunt confirmatae vires & erunt.

τέτορ') duale est, & significat quatuor. Iulius lux exponit pro quatuordecim, & quinto pro quinto anno, id est, quinta supra decimum. Aristoteles & Plato constituerunt puellæ docendum annum nubendi. Præcipit autem Hesiodus adolecentulam esse ducendam, ut castos mores imbibere queat, &

ad mores mariti, quod frustra quis expectet ab ann.
 huiusmodi nulla similitudo morum est, ergo nec ulla amici-
 a. Et tamen oportet ut sit similitudo quaedam vitae in
 conjugio, quia Iureconsultus dicit esse individuum socie-
 tatem. Aristoteles recenset in Oecono: hunc versum.

319. Μη γείτοσι χάριτα γήμης.
 hoc est, ne vicinis gaudia & ludibria ducas pro-
 priam fortunam & malum, nempe mala uxore. Ex
 hoc versu exponunt ludibria, hoc est, ne iocus sis quod
 duxeris uxorem. Nam vicini cuiusq; produunt in-
 iurias.

320. Οὐ μὲν γάρ τι γυναικὸς &c.
 commendat bonam Mulierem hic versus, quam etiam
 Philostratus non vulgariter praeclamat.

321. Δειπνολόχης) commensatrice quae pas-
 cat. Δειπνολόχης Suid. Δειπνολόχον exponit κλεπτο-
 ρόν.

322. ἥ γ' αὖτε καὶ Ἰφθίμου) Efficit ut eti-
 am, videlicet vir ante tempus senescat, ut itque
 inefase, id est, clam, etiamsi foris nihil appareat. Vo-
 cantur crudam senectam quae tempestiva est. Sic
 dicitur Cruda Deo viridisque senecta. Galenus in
 libro de conservanda valetudine dicit esse triplicem sene-
 ctam. Primam vocari Crudam; & qui in ea sunt cōmo-
 di. Secunda est circiter annum sexagesimum,
 in qua sunt γέροντες dicimus. Tertia est decrepita, qui
 γέρωνες καὶ πτωχολοὶ vocantur.

323. ἡ γ' αὖτε καὶ Ἰφθίμου) ex licet, urit, &c. Dicitur etiam αὖτε,
 ut apud Homerum.

324. ὅππῃ αὖτε καὶ τῶν βασιλέων
 Calo dicitur, Calo dicitur reliquiae & observanter. Ita
 dicitur, ut prospere succedat. ὅππῃ εὐχάμῃ &c. respice-
 re ad propria.

325. Μὴ ὅ κασιγνήτῳ ἴσον.

Hoc præceptum plenum humanitatis est, & significat nullam amicitiam, nullam necessitatem præponendam esse sanguinis conjunctioni. Cicer. lib. 1. ad Atticum, Pater ea quam à fratre disceisi, neminem plura quam te facio. Est verò natura & divinitus homini inspiratum, nullam esse sanctiorem conjunctionem quam fraternam. Quod si verò alium tibi adjunxeris, tunc inquit, ne statim te sejungas ab illo, quia non multum conducit novos amicos habere.

326. Μὴ ὅ ψευδοῦς γλώσσης χάριν.

Hoc est, ne præ te feras benevolentiam simulatam, nec aliud sentias & aliud dicas. Hæc est germana expositio, est ita accipiendū, ut χάριν χρημάτων intelligas, sed simules, ne præ te feras lingua quandam gratiam, ne ben. gnitatem linguæ e mentiaris.

328. ἢ τι ἔπ' εἰπὼν & c.

Si quis aut verbis offendet alium, aut manibus vim inferet, memor sit quod retalietur injuria multipliciter. Nihil enim malum impunitum.

329. Εἰ δὲ κεν αὐθις & c.

Aliud præceptum, Sit ne admittendus denno is qui amicitiam violaverit, & cupiat nobiscum redire in gratiam, respondet, esse recipiendum, quod satius sit redire in gratiam cum amico veteri, quam novos subinde amicos adiungere.

332. σὲ ὅ μὴ τι νόον κατελεγχέτω εἰδὼς.

Tuam men. cin ne coarguat vultus, id est, vultus præ se ferat iracundiam & similitatem, sed reus ex animo eūcias omnem memoriam pristinarum injuriarum; nulla sit significatio offensi animi. In summa, satisfiat ex animo ἀμνηστία. Nam nihil illiberalius, nobis inest, quam similitatem alere: estq. alienum ab humanitate. Nulla unquam fuit tanta conjunctio

num, quæ non offensi aliquid senserit. Et quum Ovidius dicat, Orestem cum Pylade in gratiam rediisse: nemo huiusmodi illiberalis ingenij sit, ut propter inveteratum odium, viam amico in gratiam redeundi præcludat. Hoc præceptum diligenter inculcat Hesiodus, quod amicitia sit necessaria in rebus humanis. Sumus enim nati ad societatem. Ergo qui aufert amicitiam, aufert societatem. Et Atticus inquit, Neque cælo, neque aqua, neque igni potius uti frequentius quàm amicitia.

332. αἰ γὰρ μὴ) accusativus pro dativo Attice.

333. Μηδὲ πολὺ ἔσθον μηδ' ἀζήθον

Itaq, extrema Liberalitatis fugienda esse monet. Est enim Prodigus, & exhaurit facultates omnes, qui crebris conviviis. Contra Sordidus est, qui nemini de suis communicat, & qui suum ipse defraudat genium. Ex Prodigalitate homines Decoctores veniunt, qui involant bona aliena: ex Sorditate Inhumanitas nascitur, ut neminem amicum habeas.

334. Μὴ γὰρ κακῶν ἔταρξεν &c.

Admonet malorum consuetudinem esse fugiendam, corrumpunt enim bonos mores colloquia prava. Proveniunt autem duo mala ex malorum commercio. Primum, quia nos induimus mores istius qui cum vivimus. Secundo etiam famam propriam prostituimus, quia si non corrumpatur aliquis, tamen homines iudicant nos corrumpi, quia & proverbium dicit, Claudio iocundus claudicat ipse brevi. Ergo malorum consuetudo est vitanda.

334. Μηδ' ἐσθλῶν ὑφεστῆρα.

Id est, ne facias convicium bonis, quia Virtus est honoranda. Sunt autem pessimi omnium hominum, qui ex convitiis non tantum honorem meritum auferunt, peritiam

verum etiam de virtute bene meritos convicijs præcedunt. Hujusmodi conviciatorem principum & bonorum virorum describit Homerus Iliad, lib. 2. Et consolari debet bonos, quod impossibile sit in benefactis invidiam effugere, quemadmodum nec corpus umbram potest deponere.

335. Μηδὲ ποτ' ἐλοιδόρω πένυλιν &c.

Congeries quædam præceptorum est. Docet autem in loco, nemini exprobandam esse pauperiam: ratio quod sit donum Dei, esse divitem vel pauperem. Græci profecto dictum. Sunt enim qui hinc laudem ingenij præstant & magni viri haberi volunt, si pauperes & miseri non solum præ se contemnant, verum etiam convicijs seiscindant. Hos admonet Hesiodus, ut perpendant, exprobratum esse, non in nostris viribus, sed in fortuna sitisse. Itaque non est liberalis ingenij, calamitatem exprobrare cuiquam. Neque enim in nostris viribus est, ut ab aliis discamus: & quotidie experientia condiscimus, alijs laborantibus, nihil: alijs dormientibus, omnia conficere Deum plurimum laborant, egent plerumque: & contrarium videtur in ijs, qui non laborant.

335. ἐλοιδόρω πένυλιν θυμοφθόρον) Græci ponunt plura epitheta sine conjunctione.

336. τέτραθ') sustineas, ausis &c.

337. Γλώσσης τοι θησαυρός,

Generalis hæc sententia est. Linguae thesaurus est, inter homines optimus. Nam sermo vincit omnia, pes, & quicquid est admirabile in rebus humanis, hoc ita solet evenire, ut quo res melior, eò frequentius in abusu sit. Rectè itaque dicit Poeta: Pacis lingua magnam gratiam esse, hoc est, quæ in loco legitur.

non solet effutire quidlibet sine delectu & ratione. Et
 consuetudo non tam alios quàm ipsos auctores laedit.

340. Μηδὲ πολυζέων δαίτῳς &c.

Ad praeceptum, debere nos aliquid conferre in pu-
 blicum, quia nos vicissim multa accipimus à Magistrati-
 bus. Hic sensus convenire huic loco videtur, quem transtu-
 lit Poëta ad convivium, ubi ut parvo sumptu multi alun-
 unt, ita etiam in Rebus pub. parvo sumptu, parvo tributo
 comparamus pacem. Potest & hic sensus esse, ut si
 quando amici & cognati conveniunt, non simus sordidi,
 sed libenter & nostra conferamus ad publicum convivi-
 um. Nam parvo sumptu magnum lucrum emitur, dum
 bene multorum apparatus splendidus. δυσέμπε-
 δος & πέμπω, difficilis, morosus, quasi di-
 gne mittens, der nicht gern gibt. Supra dixit,
 δυσπεμφέλης

341. Μηδὲ πῶτ' ἐξ ἡῶς Διὶ λείβειν

Atque leges tradidit quae ad mores pertinent. Iam
 caeremonias, id est, ritus sacrorum. Fuit enim hic
 sacerdos. Sunt autem illi ritus, symbola quaedam,
 allegoriae, ut in Mose: Bovi trituraniti, ne ob-
 scuris, significatur quo animo in illos esse debea-
 mus. Operum opera utimur: atque ita gratitudinis illo-
 rum admonemur erga homines. Non enim bobus, sed
 hominibus scribebatur Lex. Ad hunc modum & de his
 iudicandum est. Nunquam ab auroa, (id
 est, auro) Iovi libes nigrum vinum manibus il-
 libat. Significat sacra reverenter esse tractanda, & ut non
 solum corpus, verum etiam animum à contagione
 abluant. Hæc revera ex Patribus sumpta sunt.
 Virgilius ad eam Consuetudinem, quod illotis
 non tractabant sacra antiquitus, dum ait: Do-
 nec

Donec me flumine vivo Abluero. Et Hector
Homerum ex pugna rediens, negat idipsum sibi licere.

345. Μὴ δ' αὖτ' ἡελίοιο.

Aliud, Adversus solem ne me, iusto Verecundia
& pudorem commendat nobis hæc sententia, ut dis
honestos & magnos viros reverenter esse tractandos.

349. ἐζόμην & ὅς γε &c.

Commoratur in præcepto Verecundie, & recenset
quot ritus, qui adhuc apud Turcos durant. In Turcis
nimis lege ingens flagitium designari credunt, si quis in
publico cacaret aut mingeret. In lege Mosi quoque in
tum erat, ne quis cacaret in castris. Est autem non
religiosum Turcis, ut sedentes mingant, quam nostris
est. Unde apparet, Mahometen veteres quosdā ritus
des, suis posteris pro Iustitia, quæ coram Deo est, relin
quere.

350. εὐερκῆς) dicitur id quod bonum se
habet.

351. Μὴ δ' αἰδοῖα, γονῇ &c.

A congressu uxoris ne sacra accedat
net rursus Verecundia, ut sacra purè peragantur. In
antem sacra quæ Dīs domesticis fiebant. Habebant
omnes in vestibulo aras quasdam, quibus soliti sum
nere Vestam, in cuius tutela res erat familiaris. Eam
Dea mentionem alicubi Virg

353. Μὴ δ' ἀπὸ δυσφύμοιο γάφω &c.

Ab hilariore convivio, & non à tristibus sacris
hum esse ad uxorem: quod ex humido nascentur
tur omnia aëmiantia, & ideo Venus ex mari videtur

353. δυσφύμοιο) omnino & in
a δυσφύμω.

355. Μὴ δὲ πῶτ' αἰνάων πῶτα μὲν &c.

Poeta senserunt, vim quandam numinis esse

omnes res. Itaq; & in omnibus fluminibus suos Deos
fixerunt, qui illa agitarent & moverent, ob quam cau-
sam & sacra illis fecerunt.

358. ὅς ποταμὸν Διῶν, κακότητι (hoc est, qui
non probana mente est, ut contemnat hanc religionem,
& feret infortunium à dijs.

360. Μηδ' ἀπὸ πεντόζοιο θεῶν &c.
Non esse ungues præcidendos in convivio.

360. πεντόζοιο) à manu quinque ramorū.

362. Μηδὲ πὸτ' οἶνοχόῳ τιθέμεν.
Nunquam pone lagenam supra poculum.
Satis constat quid voluerit significare hoc loco.

364. Μηδὲ δόμον ποικῶν &c.
Est, Spartam quam nactus es orna. In quo-
vis vitæ genere versaris, in illud incumbe, nec cogita quo
subinde mutes tuam functionem; Ita fiet, ut assidui-
& diligentia ad frugem pervenias: quod non fiet,
si non constiteris, & ex alio vitæ genere subinde in al-
terum transferaris. Malum omen est, si crocitet Cornix, ut
Virg. Sæpe sinistra cava prædixit ab ilice
Cornix. λακέρυζα pro κελάρυζα, id est, garrula,
arguta, proprium epitheton Cornicis, à κελάρ-
quod significat telono.

366. Μηδ' ἀπὸ χυτροπόδων &c.
Ab ollis non sacrificatis ne capias cibum, id
est, priusquam dixeris precationem. Elegans cum
& pius hoc præceptum est, neque dubium, quin à
sanctissimis sit desumptum. Apud Homerum nun-
quam pocula sumunt, nisi prius libaverint. Eandem con-
suetudinem & apud Virgilium Dido servat.

371. Μηδ' γυναικείῳ λυγρῶ.
Condamnat rursus Verecundiam. Deinde admones

*sacra non esse illudenda, quòd semper pœnas impietatis
derint, qui religiones contempserunt.*

375. Μηδὲ ποτ' ἐν πρῶχον.

*Non esse perturbandos fontes. Nam si honor est
dus bonis rebus: etiam fontibus debetur suus honor,
bus bibimus. Quare & hi in fontes rectè imminguntur,
cuntur, qui sacram doctrinam commaculant.*

379. Φήμη γάρ τε κακὴ πέλε.

*Significat, nullam famam omnino petire, cum
se omnino de nihilo quod vulgò fertur, quemadmodum
& ille dixit: Sed nequit ex nihilo volucris
furgere fama; Et partem veri fabula quæ
tenet.*

*Locus Virg. in 4. Ænei. hinc desumptus, quia
Fama malum, quo non aliud velocius
Mobilitate viget, viresq; acquirit eundem
Homerus fingit quoque Famam Deam esse, hinc
vis, lib. 2. Iliad.*

μὲν δὲ σφισιν ὅσα δέδωκε
ὄτρυνον ἰέναι Διὸς ἄγγελον

FINIS ENARRATIONVM

in Opera.

IN HESIODI DIEBUS

TRadit discrimina dierum, qui fausti vel infæ-
sint, item alia alijs diebus licere. Quædam re-
mina ad causas naturales referri possunt: quædam
ex superstitionibus. Sunt autem eatenus discrimina
vandâ, quatenus causæ naturales cogunt. Superstitiones
præter causas naturales est, & ex impietate.

però infania, non habere naturæ rationem, quam nobis usui sit, & nostra causa à Deo condita. Itaque discrimina dierum nata sunt aliqua ex parte ex aspectibus Luna intuetur Solem. Sicut Medicorum Critici, quartus, quartus decimus, vigesimus primus. Nam quadratus aspectus cient pugnam naturæ cum morbo. Sed sapientiosa observatione aucta sunt. Nam inde apparet, esse certam rationem discriminis dierum apud Hesiodum, quod ait, aliis alios dies probari. Primus dies inauspicatus. Sunt enim omnia initia sacra. Quartus item inauspicatus, quia eo die prodit à coitu Luna: & videri potest Luna, quia principium est conspiciendæ Lunæ. Septimum inauspicatum facit, quia Luna distat à Sole quarta parte, qui aspectus quadratus dicitur, & inauspicatus. Octavus & duodecimus dies utiles prædicantur crescentibus, & inauspicatis. Etenim humores alit crescentia Lunæ. Undecimus & duodecimus varie laudatur, quia trigono Luna Solem Luna intuetur, cum aspectum vocant be-

1. ἡμεῖς δὲ ἐκ Διόγεν.

Proposit Poëta se dicturum de observatione dierum, & ordinationem divinam, qui sint auspicati dies & inauspicati. Orditur à prima mensis die, quam dicit esse. Et enumerat congerie quadam, quid eo die agere consueverit. Solebant autem in feriis labores agrorum expendere, atque pro his numerare & pagare. Item in feriis conveniebat populus ut iudicium, doceretur de religione, & ut mores formarentur. Scenici ludi fiebant, qui vice concionum fuerant. Hi ritus ad res politicas & non physticas referendi pertinent enim ad mores, ex quibus sumpti sunt, & ad res naturales.

6. Ἐν) prima dies est: ἕνας δ' ἄς veteres Magistratus. De hac voce copiosè Suida.

11. τείνειν) propriè de Ovibus dicitur, & significat tondere.

11. οἷς) pro οἷας.

13. τῇ γὰρ τοι) τῇ pro ταύτῃ scil. duodecima.

13. αἰσσιπότης (Θ)) in aëre pendens, vel pides in aërem elevans, epitheton Aranea.

14. ὅτε τ' ἴδεις σωρὸν ἀμᾶται) hoc exponunt Formica, sed haud scio an rectè.

16. Μηνὸς δ' ἰσημέριος &c.

Absolvit jam primum, quartum, septimum, octavum, nonum, undecimum & duodecimum diem, quos videri Medios. Iam prosequitur in enumerando, & dicit cavendum esse ut sementem faciamus tertia die. Est autem optima ad alendas atque educendas plantas. Quod autem sationi tredecimum diem ait esse, propter immodicum humorem sit. Vetant enim seminare in solo humidiorè justo. Contra plantas serere propriunt, pluvijs etiam tempestatibus. Plinius, Arborum radices Luna plena aperito. Ex Plinio illa possunt intelligi.

Ἐκτῇ δ' ἡ μέσση μάλιστα &c.

Decima sexta dies valde incommoda est plantis, sicut tredecima dies utilis erat plantis, quod tunc Luna propè erat plena & humor redundabat, inutilis vegetationi, ut dictum est; ita decima sexta dies decrescens Luna inutilis est & incommoda plantis, utilis vero gignendis. Nam ex humido semine semella, ex frigido pulli nascuntur. Et decrescente Luna semen minus est quam crescente.

Οὐτ' αἶ γάρ μιν ἀντιβολῆσαι.

Id est, non est utile puellis, ut tum contrabant nuptias, quia à plenilunio cœpit iam humor deficere. Et addidit quædam pastoralia officia, quod illud tempus sit bonum caprationi, quod hoc tempore conveniat stabula pastoralia vacare, quod sit bonus dies gignendis maribus. Postremo aptius sit dies convicia dicere, mendacia proferre, blandos sermones miscere, & arcana colloquia habere. Omnia ad quadratum aspectum pertinere videntur.

26. Μηνὸς δ' ὀγδοάτῃ &c.

Tempore caprum & bovem castrare convenit.

28. Εἰκάδι δ' ἐν μεγάλῃ &c.

Εἰκοστή die dicit prudentem virum nasci, & qui prædicare prædixit sit. Ἰσορῥεῖα vocat, qui multa vidit, hinc ἰσορῥεῖα quasi dicas inspectio, & coram inveneri & colloqui.

30. Κέρη δὲ τε τετραὰς.

Id est, Puellæ gignendæ est bona decima. Nam tum Luna abundat humore. Et hac die (quæ est in oppositione) convenit boves, canes & canes curare. Nam quando abundant humore, necesse est remedia frigida, quia lumen Lunæ est gelidum & calor temperatior.

Εἰλίποδας) quasi dicas, curuanres vel tra-

pedes, qua voce Homerus libenter utitur.

33. πεφύλαξο ἢ θυμῷ &c.

35. Ἄλγεα θυμοβόρεῖν, μάλα &c.

Id est, a fine mensis, & decimam quartam interlunium dubie, quia tum oppositio, tum interlunium est frigida. Ideo dicit θυμοβόρεῖν, quia consumuntur. Qui laborant Cholericis morbis, ad postremam

quartam magis languent: Phlegmatici verò contrà. In postremos illos dies in Luna vocant Cholericos dies, quod concitent in corporibus siccos humores.

36. Ἐν ἡ τετάρτῃ μηνὸς ἀγεῖται &c.

In quarta die mensis ducenda est uxor, & observanda auguria & diiudicanda. Est autē Metathesis in ἔργῳ τῷ nomine, quod ἀρέζω venit.

38. πέμπτης δὲ ἐξαλέσας.

Quintas monet esse fugiendas, videlicet primam quintam, decimam quintam & vicesimam quintam. De qua re quum nulla sit naturalis ratio, contenti ea simus, quod de religione est. Per id enim tempus obambulant Furæ, expetunt poenas à sceleratis hominibus.

41. Μέσῃ δὲ ἑβδοματῇ ἀημήτερος.

Absolvit præceptiones de dierum discriminibus, quæ verò nunc sequuntur, ex quibus rationibus nata sunt paulò ante. Itaq; nunc monet Poëta, frumentum esse ventilandum, non crescente sed decresciente Luna, quia hoc incommodus lædit frumentum, ariditas verò præstat. Quare manifesta ratio est ex usu rerum, cur fruges nilunio jubeat ventilare, quia sub id tempus excitantur venti, & aura sicciore est. Prodest autem importatum frumentum siccius, nam madidum statim corrumpitur importatum. Dictum est autem supra; quod Varro præcipit aream fieri debere rotundam.

43. ὕλοτόμον τε ταμῆν θαλαμῆν.

Aliud præceptum, Faber secato ligna ad tertiam media septima, id est, decresciente Luna. Diximus autem supra ex Plinio, quod materia decresciente Luna cadit, fit, quod illa firmior sit: quæ verò crescente cadit, putrescat. In quarta videlicet die incipe glutinare, quod fragile, quod rectius sit quum aura est humidior.

46. εἰνὰς δ' ἡ μέσση Ὀπιδείελα &c.

Nonā dies media, id est, decimanona meridiana melior
est, scilicet est. Ὀπιδείελα est adverbium pluralis nu-
meri, sicut πρῶτα. δείελον crepusculum vocant, δει-
λινὸν & δείελος meridianus; & meridianum
tempus δειλινὸν vocant.

47. Πρωτίση δ' εἰνὰς παναπήμων &c.

Prima nona dies, scilicet à principio mensis, prorsus in-
utilis est, propter tergeminum aspectum, quum Sol abest à
Luna 120. gr. Hæc dies utriq; gignendis accommo-
dat. Et nunquam prorsus mala dies est, videlicet, si ali-
qua die facias quod conveniat.

50. παῦργι δ' αὐτ' ἴσασι &c.

Pauci sciunt vigesimam nonam optimam mensis,
quæ datur de biduo ante ἐνλω καὶ νέαν. Est enim tum
tempus ad aperiendum dolium: ita in boves, mulos & e-
quos portare iugo. Ad hæc bona dies est demittere navem
in mare, quia sub id tempus est temperatissima & tran-
quilla.

αὐξάσθαι πύθ.) Græcis est pro aperire do-

54. παῦργι δέ τ' ἀληθέα κικλήσκουσιν.

Pauci certum sciunt, quæ dies præstat: pauci re-
ferunt hoc dierum discrimen.

55. Τετραδί δ' οἶγε πύθον.

Quarta, id est, decima quarta dolium aperi, quod
tempus præ omnibus sacra sit.

56. παῦργι δ' αὐτὲ μετ' εἰκάδα &c.

Paucis est, nam ad dies referri debet, ut sit sensus,
post vigesimam mensis optimam, probant sequentes
dies, quæ sunt tempestasum & corporum maxime mutatio-
nis tempus, principio postremæ quartæ, quod observando po-
tèst esse.

58. Αἱ δὲ μὲν ἡμέραι εἰσιν &c.

Epilogus praeceptorum est, Aliae dies sunt hominibus magna utilitas, aliae sunt ancipites. Μετὰ δὲ ποτὶ ἐκείνην sonat promiscue. Est igitur diligenter considerandum, quid religio praecipiat, deinde quid oriatur ex causis naturalibus, ut si Luna sit in signo illo quod dominatur membro alicui, id membrum naturali de causa vetant tangendum esse ferro, ita de reliquis sentiendum, Quod autem non ex vera religione, neque de certa causa naturali sit, illud superstitio est.

59. ἀκήροισι δὲ Φέρεσθαι.

Politianus videtur vertisse emortuos dies. Et Homer. somnia vocat ἀκήερα quasi dicas inania.

60. Ἄλλοτε δὲ ἀλλοίῳ αἰνεῖ

Hic videmus, Hesiodum non ubique secutum certam opinionem, sed in plerisque superstitionem & consuetudinem antiquum.

61. Ἄλλοτε μιν τευιὴ πέλας ἡμέρη &c.

Mirae sunt vices rerum, & natura tam multipliciter nos ledit quam innuat.

62. τάων εὐδαίμων τε καὶ ὀλβίος &c.

Bene ille habebit qui servaverit quidem dierum discrimina. Adjecit tamen correctionem, quod alij alias praecipiant ac laudent. Verum iste inculpabilis erit Dñs, id est, ille qui peccabit, qui suo quaque die fecerit, & qui auguria, illius signa & transgressionem observat, hoc est, qui non violat ea quae religiose & utiliter constituta sunt.

Dñs savoris hys qui natura recte utuntur.

Τ Ε Λ Ο Σ

ΑΝΑΛΤΕΙΣ
ΕΡΓΩΝ ΚΑΙ
ΗΜΕΡΩΝ
HESIODI.

XXIII. TABVLIS
Comprehensa

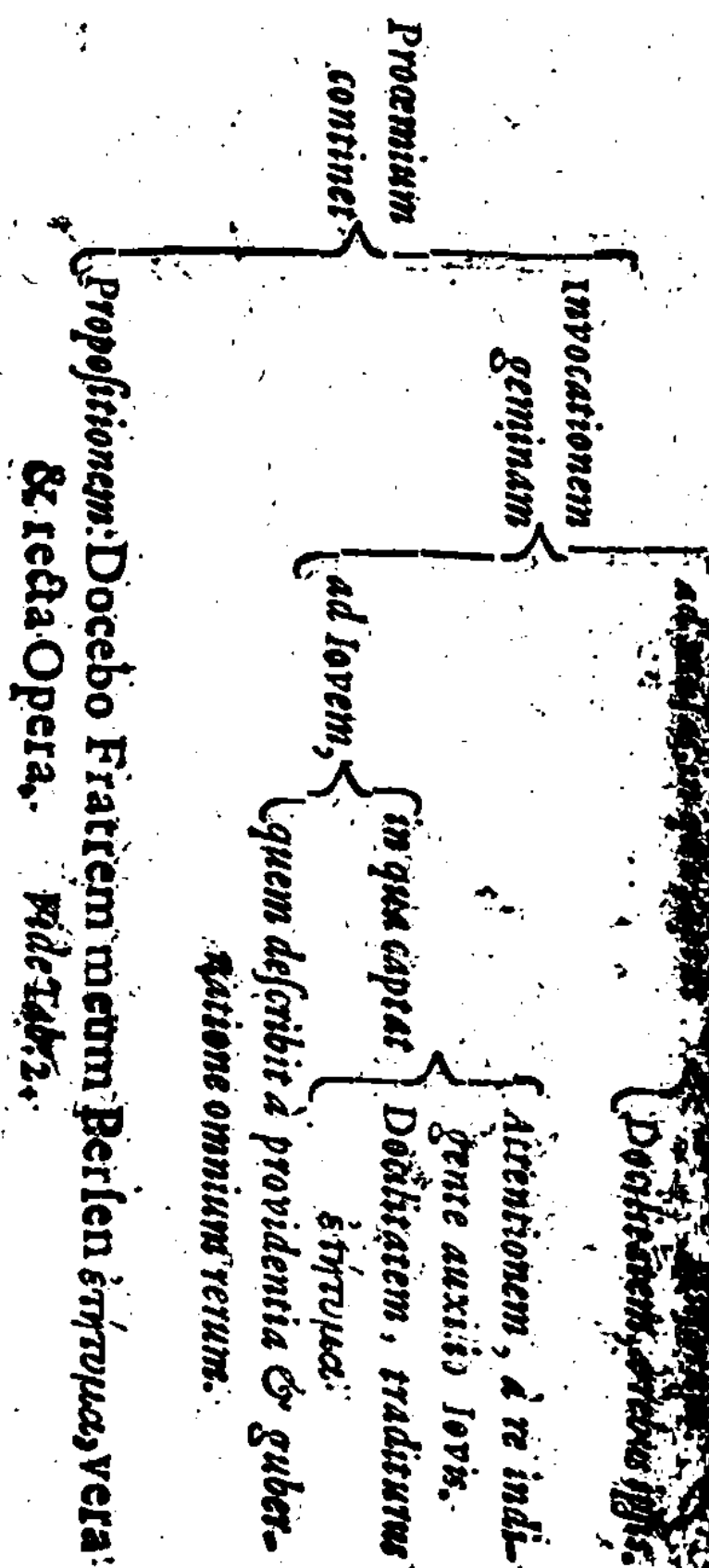
A

M. ERASMO SCHMIDT.

I. T A B V L A.

1. μῦθοι Περσέην) •

II. TABVLA.

Opera, que Hesiodus
fratri prescribit, sunt

Quotidiana in
li. 1. que sunt

Iustitia, cuius tracta-
tionem amplificat.

Labor. Vide Tab. 11.

His annectit precepta morum genera-
lia. Vide Tab. 12.

Distincta in certa tempora

1. *De agrotis* Contentione
Vide Tab. 3.

2. *αιτιολογια* difficultis victus
& omnium calamitatum
Vide Tab. 4.

3. *Εβουλα* de Accipere & Lu-
scinia. Vide Tab. 6.

4. *Αποστροφης* πλινθια. Vide
Tab. 7.

Anni, lib. 2. Vide Tab. 13.

Mensis, in ημεραις. Vide Ta. 13.

III. T A B V L A.

11. Οὐκ ἀρετὴ μὲν ἔστιν

Contertio, seu
acquisitio vi-
ctus, duplex:

Laudanda
cujus { effectus est, facere indurum
eum, qui antea fuerat
ignavus; quod declaratur
ἐπαγωγῇ exemplorum

que fit { Fraude.

(ab Effectu, quia
Poenarum vel
Censorum.

vituperat { dignit discordia,
ab Ortu, quia est à Nocte.
ab iniuria, quia abducit à labo-
ribus.

quā dissuadet { à difficili, quia paupertas
non patitur illi indulgere

Huius membro, παροξυσμικὸς ἀνέστη

reprensione iniquorum iudicium, qui ignorant vim

Iustitie.
Frugalitatis.

IV. TABVLA.

42. Κρύψαντες γδέχασιν)

Causa difficile
victus, Inju-
sticie & o-
mnium mala.
miseriam, tres;

1. Offensio Iovis facta à Prometheus in distributione carniū.
in Ione summi sublato.

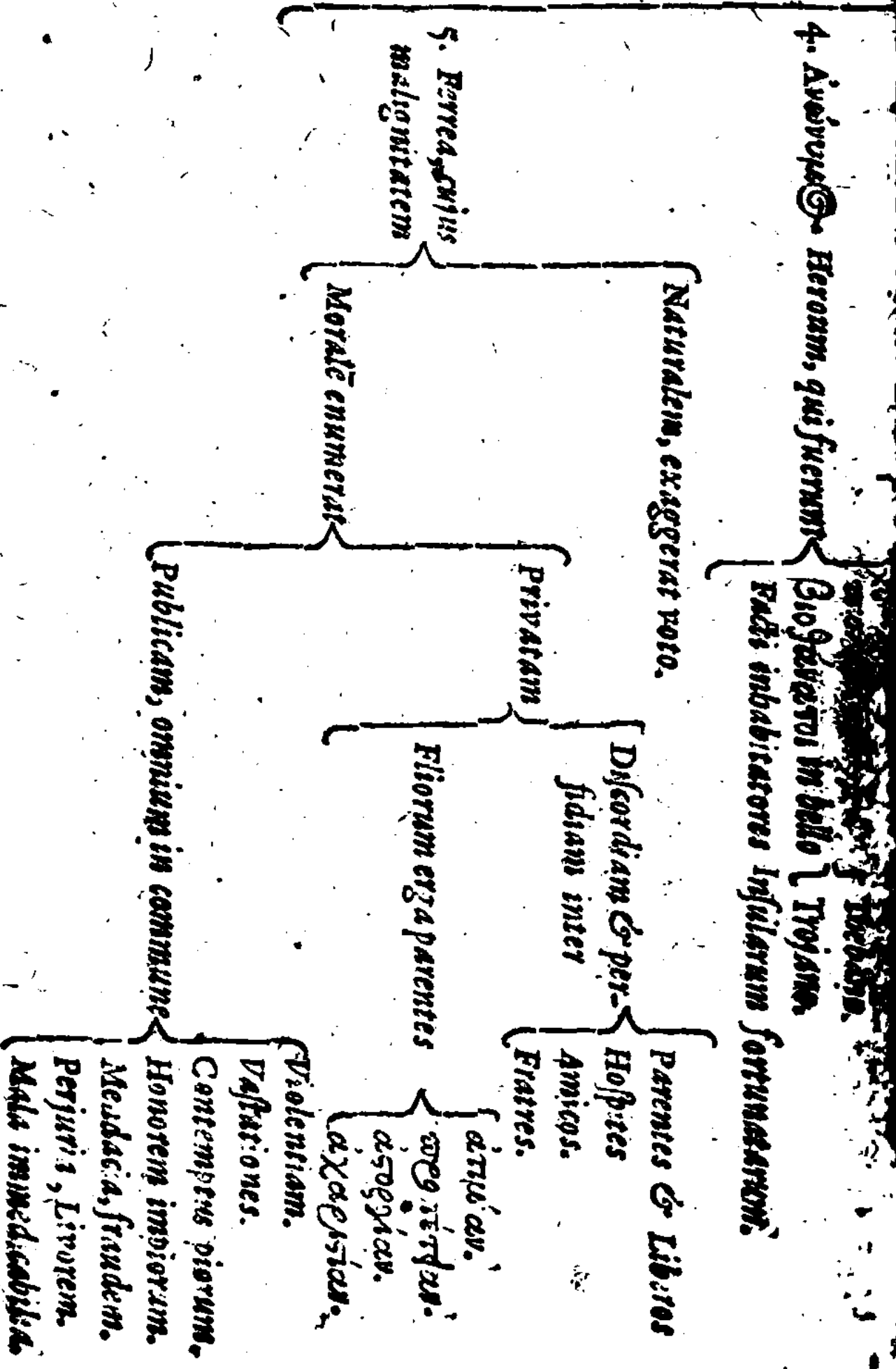
2. Receptio Pan-
dore que

Facta est iussu Iovis.

instructa

à Vulcano, facie virginea
à Pallade, artificio texend.
à Venere, venustate, desiderio, curis.
à Mercurio, impudentia, mendacijs, fraude.
à Gratijs & Suda, monilibus aureis.
ab Horis, corolla, & floribus vernis.
Missa ad Epimethea, fratrem Promethei.
Recepta ab Epimetheo contra monitum Fratris,
omnis generis mala disseminavit.

3. e Degeneratio atatum, quarum recenses quinque.
Vide Tab. 5.

VI. T A B V L A

200. Νῦν δὲ αἶνον βασιλεῦς ἐρέω)

Fabula

Cuius ἀπαιτήσεων Iudicibus prescribis, ut nimirum
ab Injustitia desistant.In qua Accipit
ter capiam
Lusciniam al-
loquitur

1. quod lugendo nihil proficiat.

2. quod in sua potestate sit eam vel

devorare.

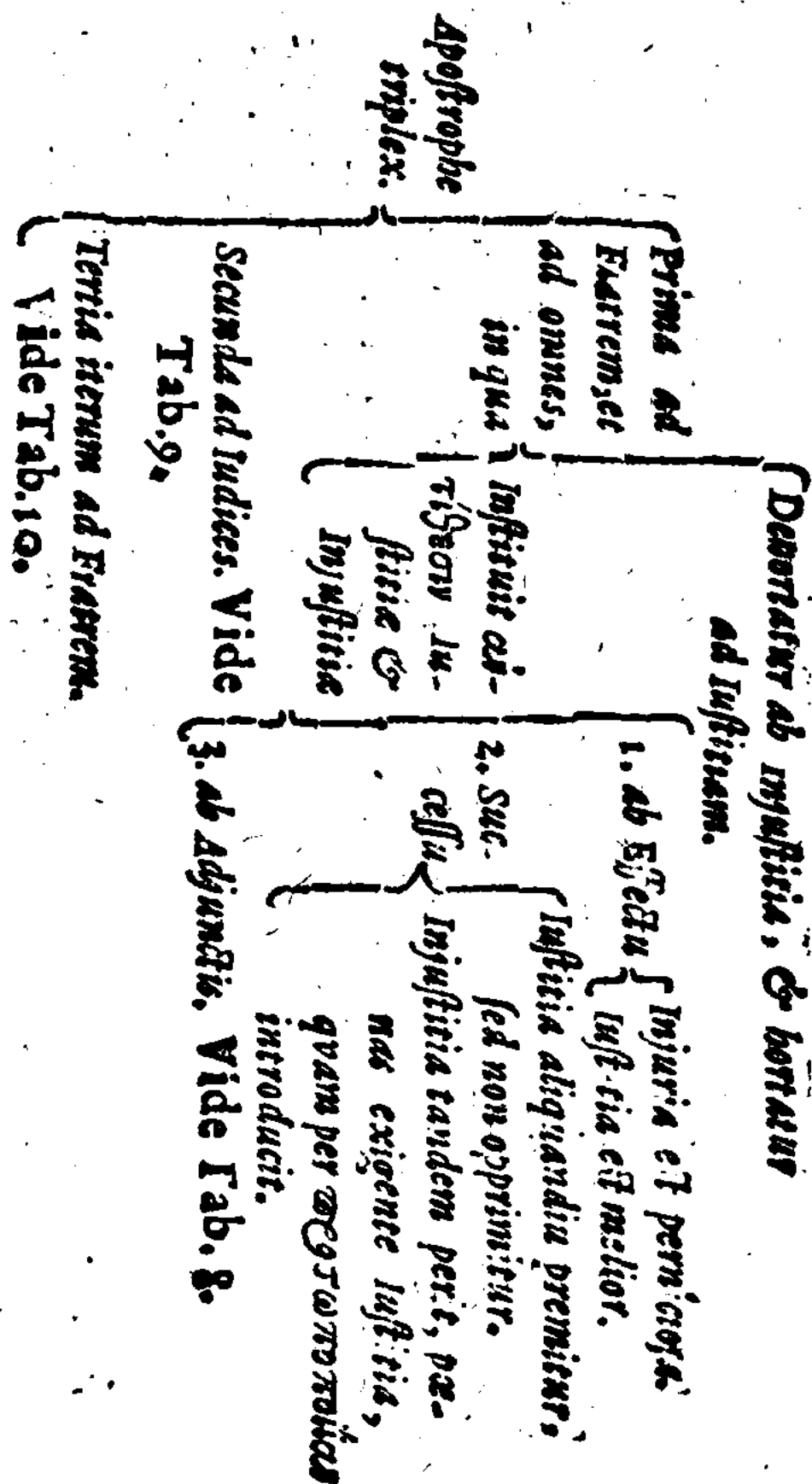
dimittere.

3. Gnomem addit, Frustra im-

becilliores contendere cum
potentioribus.

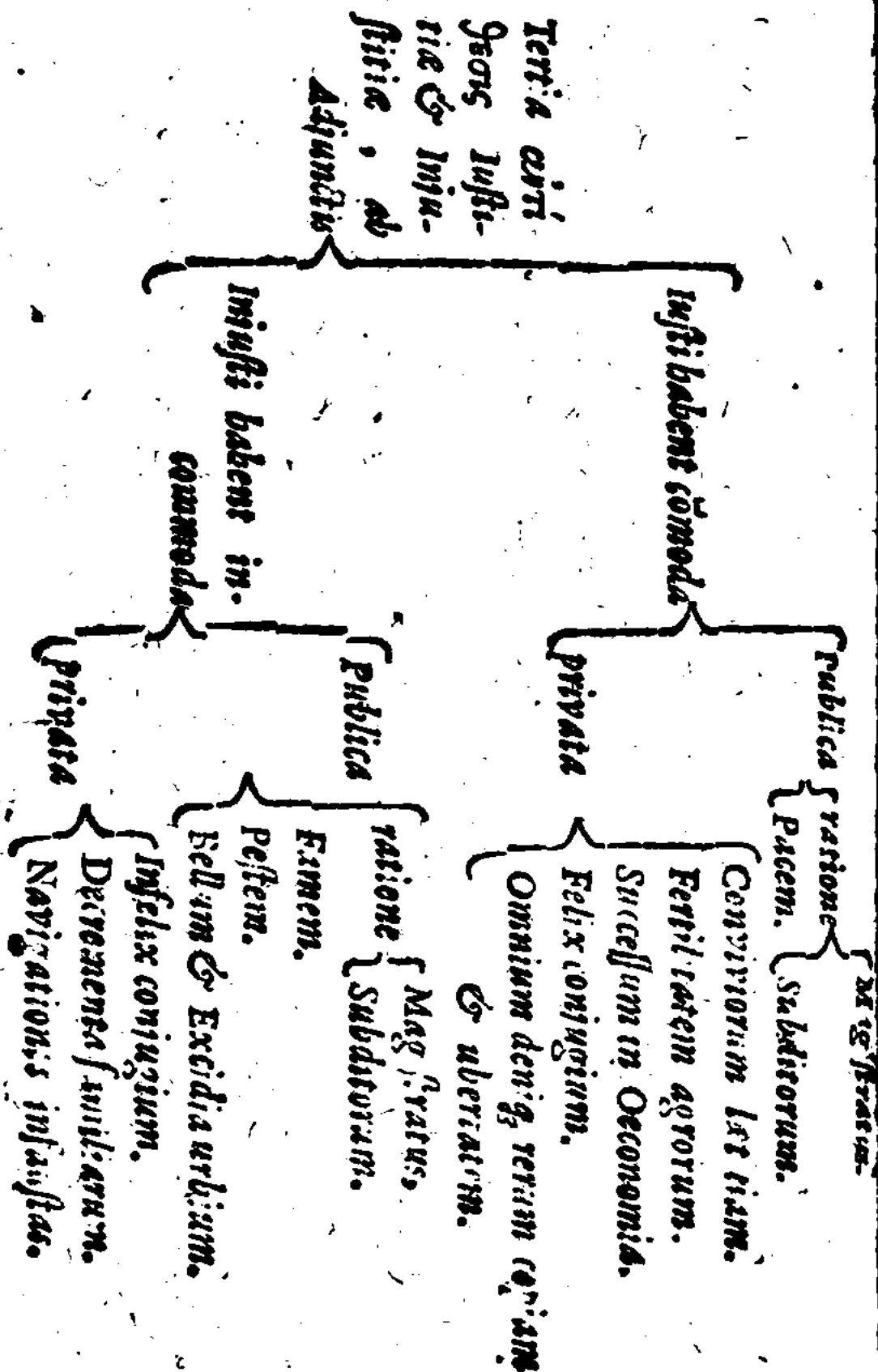
VII. T A B U L A.

211. ὁ Πέρον, οὐδ' ἄλλος)

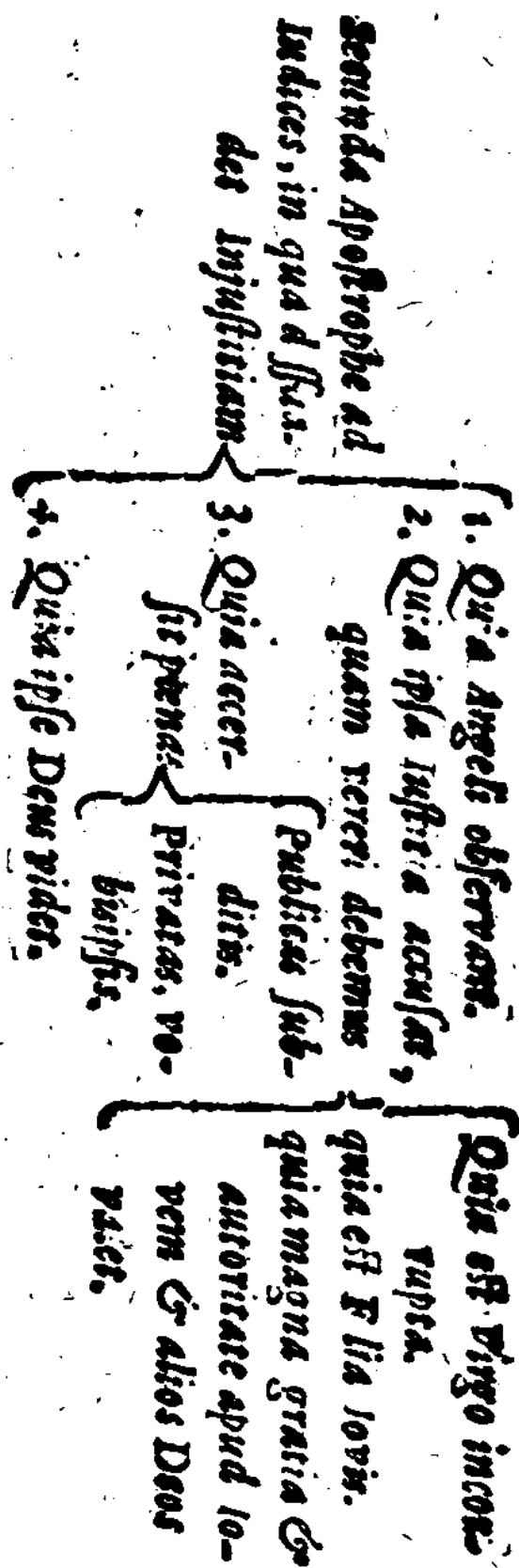
VIII. TABULA

223. Οἱ ἵστοιχοὶ

IX. TABULA.

246. ὡ βασιλεῖς υἱοῖς δὲ)

X. ΤΑΒΥΛΑ.

272. ὁ Πέρση, οὐ δὲ ταῦτα)

Tertia Arostophe, item
ad Fratrem infinita, in
qua hortatur ab Injusti-
tia ad iustitiam

1. ab Honesto & Lege naturæ, seu præstantia
hominum, quos non decet ut bestia, se-
minus quasi devorare.
2. ab Inutili & contra ab Utili, id est, à pa-
nis Injustitiæ, & præmij iustitiæ etiam
in posterum.

Hæcenus de Iustitia.

XI. TABULA.

284 σοι δ' ἐγὼ ἐῶ λαὸ νοῶν)

Instru-
tione de
Labore
sunt

1. Antithesis { Male, cuius habitus facilis est.
virtutis { cuius habitus difficilis.
quam commendat a causis efficientibus { Labore.
annus est opti- { Tempore.
Perseverantia.

2. Enumeratio trium generum ho-
minum, quorum { primum mediocre.
alterum inusit.
tertium inusit.

3. Adhorratio { ab Honesto, quia decet preclaram indolem.
ad Laborem { ab Utili { ut fame propulsata, rebus necessariis
ad se { abundet.
ut hominum & Deorum benevolentiam
sibi conciliet.
ut tempestivo fructu horrea implerentur.
ad alios, qui tali exemplo incitabuntur ad
similem Laborem.
ab Effeto, quia gloria sic acquiritur.

4. Modus acquirendi per Laborem divitiarum { in Laboribus, viratorem
dore in honesto.
dixit, vitia aduicia, sive { dicitur.

Postulationem de Iustitia & Labore,
annectuntur
præcipia mo-
rum generalia.

Задача

1. Non violatus simplex aut bogges
2. Non facinorans adulterium.
3. Non ledendi pupilli & orphani.
4. Cavenda impetas erga parentes.

хаддун ахуй.

αγνως και καλαθως.

gmi Jar

placuit, ad ordines regni su-
asidens, nunc et vespere.

¡Tenga Amigos y Vecinos.

2. *Liberalitatis* in reddendo munus, & fugiendo lucri: in donationibus & vitandis rapinis.

3. Seductivitas

Unus cogitans alienis ah.

4. *Passimonia*.

5. *Infirmitas in solvenda debita mercede.*

6. *Cautionis in diffidendo* } *Fratri.*

Mulieri.

7. *Cura relinquendi soboles*

*Liberosq̃, non individuas
sed ex legitimo conjugio
industriam.*

Haecenus de Operibus quotidie exercenda.

LIBER II. ΕΡΓΩΝ.
XIII. ΤΑΒΥΛΑ.

*In Libro secundo, ubi Poëta
ἐργα in certa anni tempora
distributa tractat, informis
simul Fratrem ut*

<i>Πεντακτύλι in</i>	<i>Αgricultura, Vide Tab. 14.</i>
<i>Μαρίν. Vide Tab. 21.</i>	<i>Navigatione, Vide Tab. 20.</i>
<i>Κίτον πρῶτον, Vide Tab. 22.</i>	

Κ 5.

XIV. TABULA.

1. Πληιάδων Ἀτλαγμάτων)

Agriensis.
re praecipua.

generalia

1. Pleiadum

Ortu Heliaco, facientium messis initium.
occasu } Cosmico, Aratio Autumnalis.
Heliaco, Aratio Autumnalis.

2. Aratio, Satio & Messis à nudo fiat.

3. Debita solvenda.

Domus.

Uxor, de qua possed.

4. Habenda

lumenta.

Serva.

Urensilia.

ne opus sit ista mutuari, & ita impediri.

5. Non procrastinandum.

Autumno. Vide Tab. 15.

Hyeme. Vide Tab. 16.

Specialia in Vere. Vide Tab. 17.

Aestate. Vide Tab. 18.

Uxoribus in Autumno. Vide Tab. 19.

VICIS PRO hominibus.

quo tempore

alendi Boves

duo. novemnes. masculi. pro Aratione. Dentale lignum. Aratra duo. Temo ex lauro vel ulmo. Barii ex quercu.

Servus robustus, in optima aetate. sanus, cui cibi est appetitus. industris.

qui non trahet ludicra cum coetaneis.

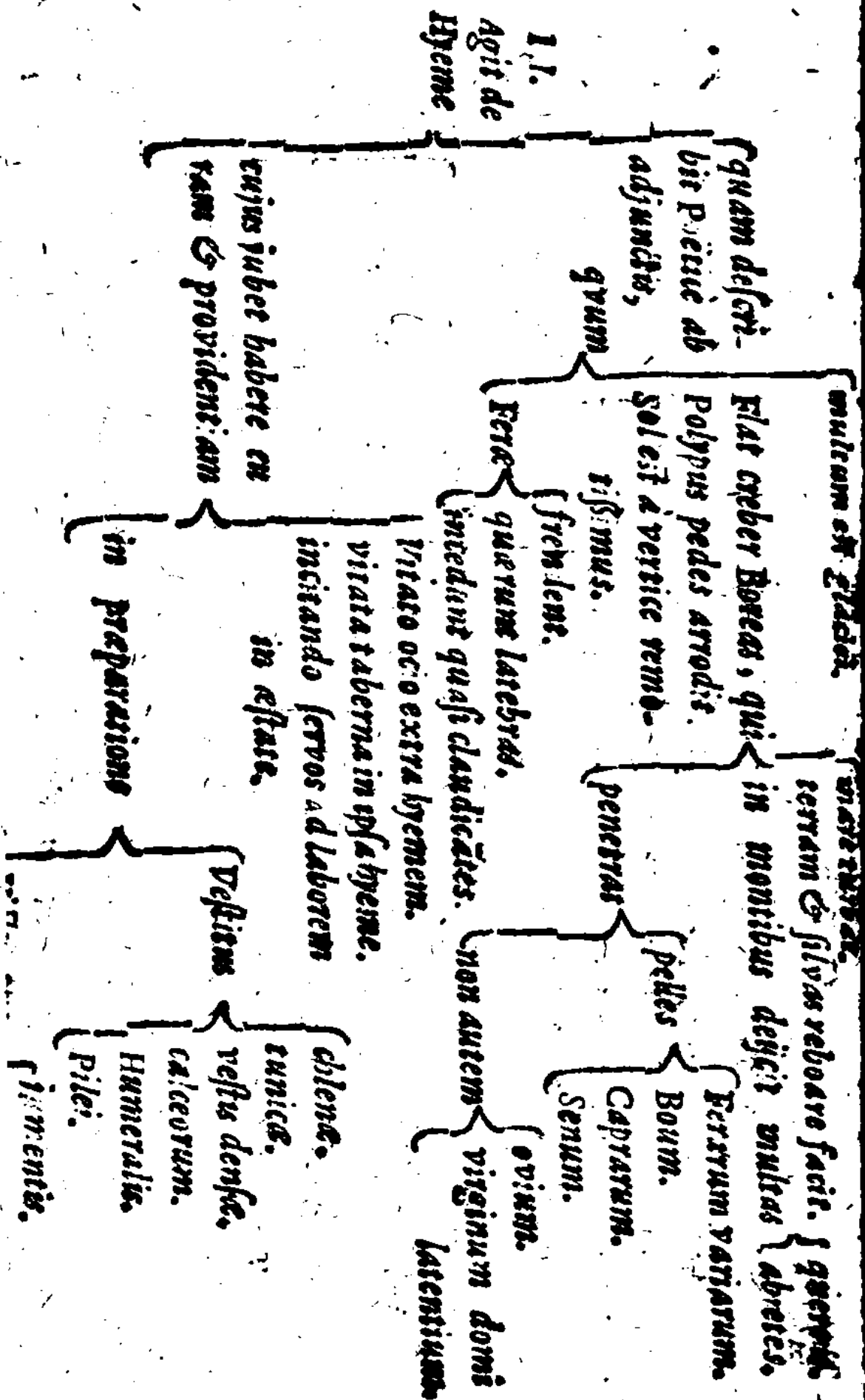
cuius socium sunt Gruae a volentis.

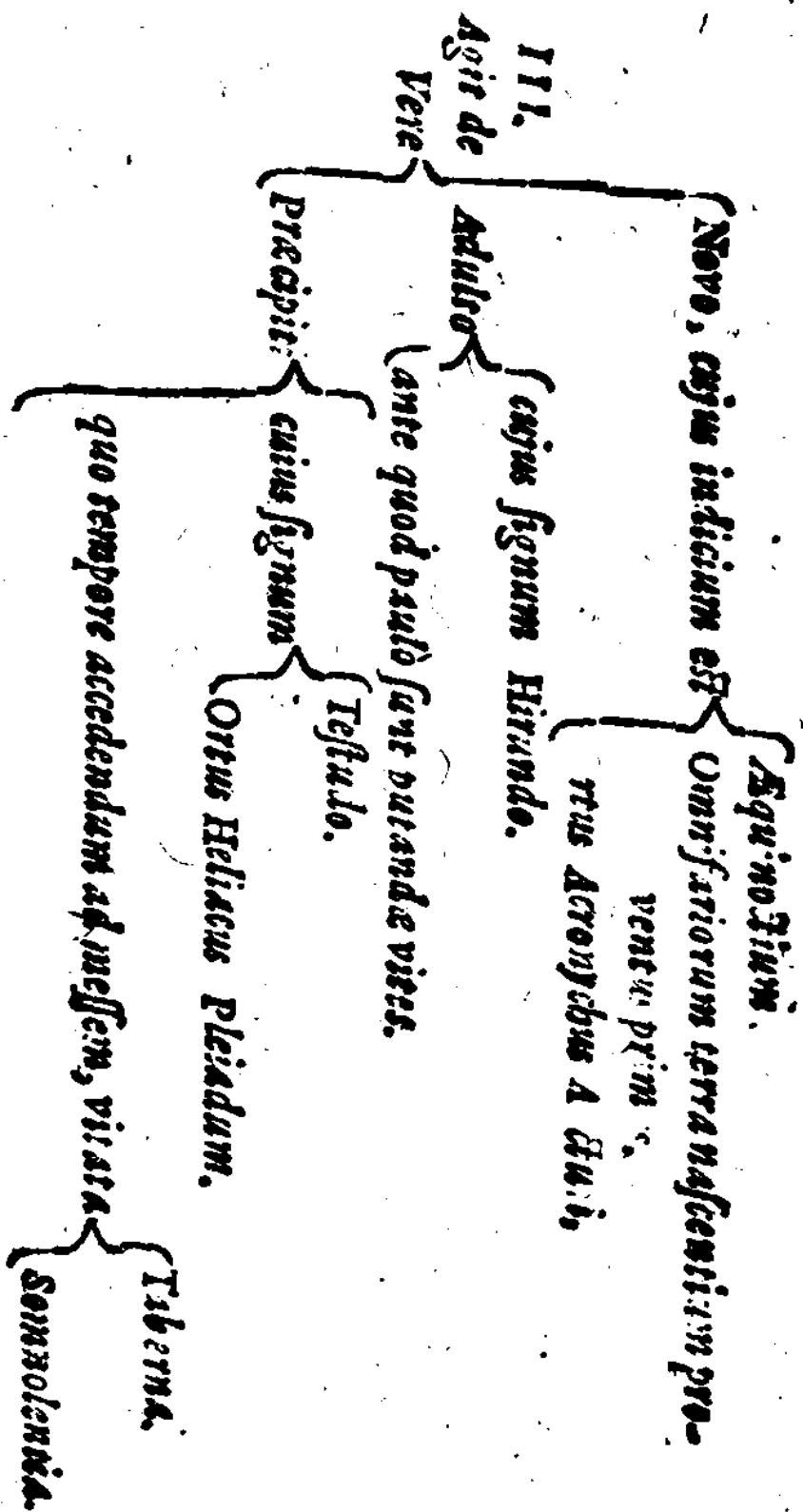
Aratio inchoanda quae fiat praemissa praedictis.

ut terra semina opera humectet.

XVI TABULA.

109. ἐν ἡμέρῃ τοῦ πέν(θ)

quoniam deſer-
bis p. dicit ab
adjuuctis,

etiam creber novus - qui in monibus
Polypus pedes arrodit.
Sol est a verice veno-

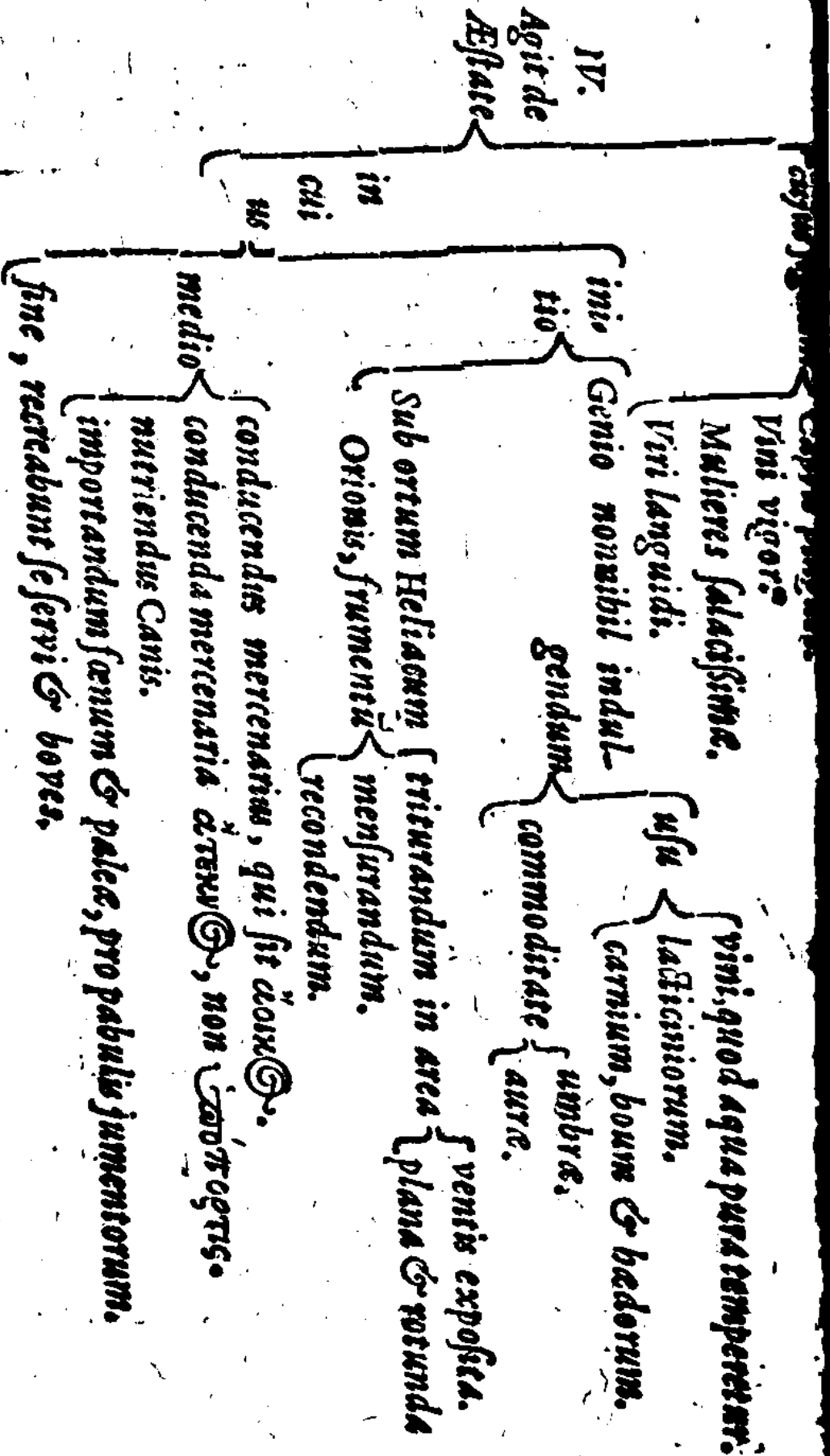
pekes

Рокит.

Садитум.

XVIII. TABULA.

200. ἡμεῖς ὁ σκόλυμος τ' ἀνθεῖ

XIX. T A B V L A.

227. Εὐτ' αὖ δὲ ὤρεϊων καὶ σέρι(Θ)

*Redit ad Autumnum,
in quo iubet Fraternem*

*Sub Ortum Cosmicum Arctum
facere vindemiam.*
*Sub Pleiadum, Hyadum atq. Ori-
nis occasum Cosmicum, facere
Arat' onem Autumnalem,
de qua supra egit.*

Haecenus de Agricultura.

XX. TABVLA.
236. αἱ δὲ σὲ ναυπλῆης)

Post agricul-
turam tra-
cta, ubi
Gaude Nau-

Navigationem
facit triplicem

Interpestivam Autumnalem
sub Occasum Cosmi-
cum Pleiadum, quando

Tempestivam suscipiendam
E. diebus post Solstitium
aestivum, Sole in 20. gra-

du & circiter, nec procrastinandam
in Autumnum. Diluit autem haec
Objectionem de imperitia.
Periculosam Vernam, quae re-
men est usitata propter lucrum.

Naves In continentem tra-
henda.
lapidibus munienda.

Instrumenta
omnia domi
reponenda.

vela complicanda,
& remi compo-
nendi.
Clavus fumo ex-
ponendus.

Tria praecepta

proponit

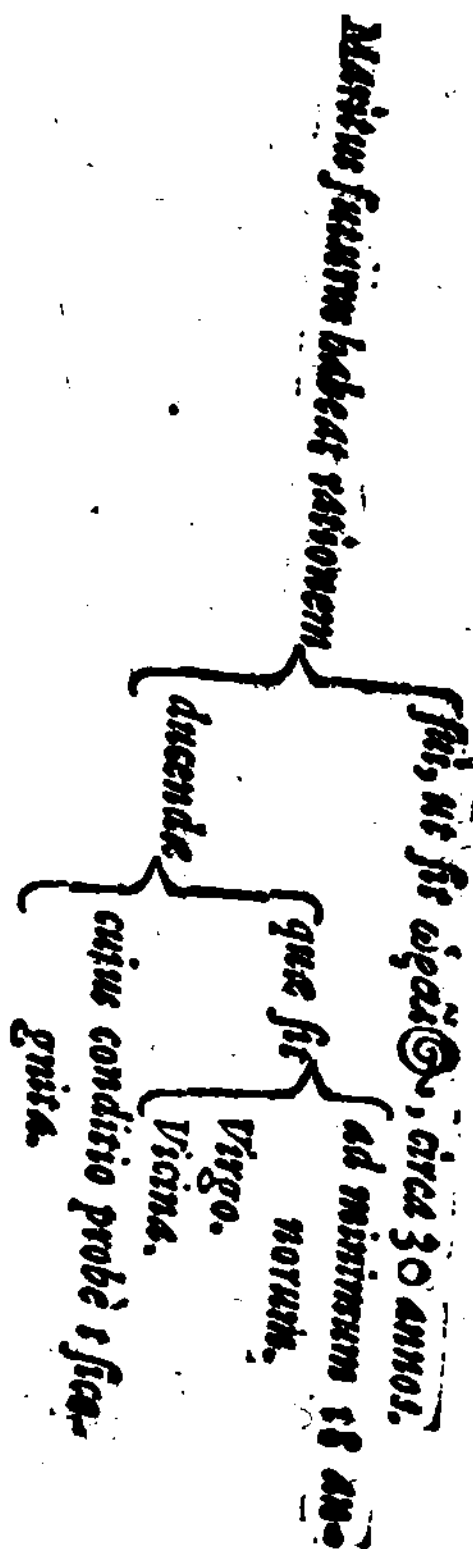
de Navigatione patris sui.

1. Omnis navi imponendum apri: ubi obiter recitat historiolum
2. Omnis imponendum navi satis capaci.
3. Non omnis substantia semel navi committenda, sed major pars domi relinquenda.

Hactenus instruxit Poëta Fratrem, ut 25. nauticus

313. ωραῖος ὁ γυναικας)

Haecenus instruxit Poeta Fratrem, ut
futurum Maritum.

Homini
privato ob
servanda

2. Studiū erga homines
cum quibus colatur
amicitia
3. Reverētia in cultu divino
4. Verecū-
dia, ne
in via.
{ ad versus Sole.
extra viam.
nudato corpore.
5. Continentia, ne habeatur consuetudo cum uxore
{ ante sacra Vestē.
post funebria.
6. Religio in transitu fluminum.
7. Verecundia in convivio.
8. Cautio in vitando in fausto omine
{ in convivis.
in intermissione operum.
9. Muliebris mollicies, & levitas
{ in edenda & lavando.
in educandis liberis.
10. Religiosa presentia inter sacrificandum.
11. Verecundia in egiendis extremis.
12. Fuga male fame.

HESIODI.

Equantur Opera suscipienda certis diebus Mensum.
 Eorum autem omnium, quæ in hoc opusculo adducit
 era, quædam habent causas Physicas & Astrologicas,
 de cædendis lignis &c. quædam civiles seu politicas,
 in respectu ad consuetudinem, ut de exigendis vsuris &
 alieno tempore Novilunij &c. quædam ad institutionem
 divinam, licet Ethnicis incognitam referuntur, ut
 sanctitate diei septimi & decimi quarti: quædam de-
 rant sunt superstitiosa & ἀνατιολόγητα, ut de
 nectijs, blandis sermonibus, & clandestinis collo-
 quijs, & similia, quæ observare Christiani sacrarum li-
 terarum autoritate prohibentur.

Sciendum autem est, Menses hic intelligendos es-
 synodicos, ubi primus semper dies in ☾ ☉
 idus: quartus in * ☽ ☉: Septimus in ☐: nonus ferè
 ☐: 14. vel 15. in ☿ ☽ ☉: 19. 20. vel 21. circiter in
 ☐: 24. circiter in ☐: 27. circiter in *: usquedum
 ☿ ☽ ☉ mensẽ terminans, Novilunium a-
 ducit.

Quid autem Hesiodus singulis diebus præcipiat, ex
 tabula patet:

XXIII. TABULA.

1. ἡμετέρα δὲ ἐκ Διόςθεν)

1. ἐν ἡ εἰς ἀ ἰove. vers. 5. Sacra dies. v. 6.
 2. 7
 3. 7 μυσταῖοι, ἀκῆροι, ἔτι φέρσται. v. 52
 * 4. ἀ ἰove. v. 5. Sacra dies. v. 6. Vitanda tristitia. v. 35. Vxor ducenda. v. 36. observatis augurijs. v. 37. ves item compingenda. v. 45.
 5. Fugienda. v. 38. quia Furiae obambulant. v. 39. gignenda puella. v. 21. bona pro castrandis gregibus ovium. v. 22. & profaciendo sepro v. 23. viripara. v. 24. crebra litibus, mendacijs, blanditijs, & occultis colloquijs. v. 24. & 25.
 □ 7. ἀ ἰove. v. 5. Sacra dies. v. 6. hac enim Latona gignit pollinem. v. 7.
 8. Bona ad curandum opera. v. 9. Porcus & Bos. v. 25.
 Δ 9. Bona ad curandum opera. v. 9. planè innoxia. v. 47. na ad plantandum. v. 48. & ad generandum sexus sobolem. v. 48.
 10. Bona viripara. v. 30.
 11. Bona rondendis ovibus v. 11.
 12. Bona segetibus metendis. v. 11. melior quæstus. v. 12. Tela ordiendæ. v. 15. opus inchoandum. v. 27. muli castrandi. v. 27.
 13. Sementis non incipiendæ. v. 17. Optima plantandis & inferendis. v. 17.
 ♀ 14. Bona pro gignenda puella. v. 30. Cicuræ. v. 31. boves. v. 31. canes & muli. v. 32. sacra præcurrenda. v. 55. aperiendum dolium. v. 55.
 15. Vitanda ut quinta. v. 38. & 39.
 16. Plantis incommoda. v. 18. Bona viripara. v. 19. sive gignenda sive elocanda. v. 19. & 20.

17. Fruges ventilanda. v. 41. cadendaq; ligna. v. 43.

18. μετὰ δὲ πῶ, ἀκῆρ, ἔτι φέρου. v. 59.

19. Post meridiem est melior quam ante meridiem. v. 46.

20. Procreandus vir prudens. v. 28.

21. Mane optima : post Meridiem vero infestior. v. 56.

ἔ 57.

22. } μετὰ δὲ ποί, ἀκῆρ, ἔτι φέρου. v. 59.

24. Vitanda tristitia. v. 34. ἔ 35.

25. Vitanda ut quinta. v. 38. ἔ 39.

26. μετὰ δὲ πῶ, ἀκῆρ, ἔτι φέρου. v. 59.

27. Bona aperire dolium, v. 51. Boves, mulos & equos ad aptare iugo, v. 52. naves in mare trahenda, v. 53.

28. } μετὰ δὲ ποί, ἀκῆρ, ἔτι φέρου. v. 59.

29. } μετὰ δὲ ποί, ἀκῆρ, ἔτι φέρου. v. 59.

30. Optima ad incipiendum opera, demensumq; distribu-

endum. v. 2. ἔ 3. Iudicij dicata. v. 4.

Sunt autem haec omnia praecepta generalia, & si qua

causas Astrologicas habent, tantum ex situ Lunae ad So-

lem petita : cuius vis quum ab aliorum Planetarum, &

Fixarum etiam configurationibus, à loco Zodiaci, & de-

micilio caeli &c. plurimum varietur : manifestum est, sa-

pe etiam hoc Poetae nostri prognosticum esse irritum : Ex

amen in ijs quae non sunt ἀνατιολόγητα, ὡς ὅτι τὸ πο-

λεῖ generaliter, non omnino leffectu suo carere, ut quae de

cadendus lignis, facienda sementi, plantando, inse-

rendo, ovibus tondendis, frugibus ventilan-

dis & similibus monentur.

Finis Tabularum Operum
& Dierum,

ΗΣΙΟΔΟΥ

ΘΕΟΓΟΝΙΑ.

ΜΟΤΣΑΩΝ ἑλικωνιάδων δὲ χῶμα
εἶδον,
Αἶψ' ἑλικῶνθ' ἔχουσιν ὄρεθ' ἔμψυχον
ζαθέον τε,

Καί τε πρὶ κελύων ἰοειδέα πρὸς ἀπαλοῖσιν
ὄρχευνται, ἔβωμόν ἐρροθενέθ' κρογνίωνθ'
Καί τε λοεσάμεναι τέρενα χροῖα Τερμησοῖο,
ἢ ἵππερ κελύης, ἢ Ὀλμειῶ ζαθέοιο,

Ἀκροτάτῳ ἑλικῶνι χορὸς ἐνεποιήσαντο
καλὸς, ἡμερόντας, ἐπερρώσαντο δ' ἱπποσίῳ.
Ἐνθεν δ' ἰπποσύμεναι, κεκαλυμμέναι ἤερ' ὡς
ἔστιν ἰπποσύμῃσι, κελύωνι ἑλκύνοντο.

10 Ἐννύχιαί σῃχον, πρὶ καλλείᾳ ὄσαν ἰεῖσαι,
ἵμνευσαι δία τ' αἰγίοχον· καὶ πότνιαν Ἥρην,
Ἀργεῖην, χρυσεόισι πεδίλοις ἐμβεβαῖαν·

Κέρην τ' αἰγίοχοιο Διὸς γλαυκῶπιν Ἀθηνῶν,
Φοῖβόν τ' Ἀπόλλωνα· καὶ Ἄρτεμιν ἰοχέαιραν.

15 Ἡδὲ Ποσειδάωνα γαιήοχον ἐννοσίγαιον·
καὶ Θέμιν αἰθαίλου· ἐλικοβλέφαρόν τ' Ἀφροδίτην·

Ἡβην τε χρυσοσέφανον· καλλιὴν τε Διώνειον·
Ἡὼ τ'· Ἡελιόν τε μέγαν· λαμπράν τε Σεληνίην·

Ἀπλώ τ', Ἰαπετόν τε, ἰδὲ Κρόνον ἀγκυλομήτην,
20 Γαῖάν τ', Ωκεανόν τε μέγαν, καὶ Νύκτα μέλαιναν·

Ἄλλων τ' ἀθανάτων ἱερὸν γένος, αἶεν ἔοντες,
Αἵ νύ ποθ' Ἡσιόδον καλλιὴν ἐδίδαξαν αἰοῦσιν
Ἄρνας ποιμαίνονθ' ἑλικῶνθ' ὑπὸ ζαθέοιο.

HESIODI DE OR RVM GENERATIO.

Musis Heliconi adibus incipiamus canere,

Quæ Heliconis tenent montem magnamq; di-
vinumq;.

Et circa fontem cæruleum pedibus teneris
Saltant, atamq; præpotentis Saturnij:

Atq; abluta tenerum corpus Termesso,

Aut equi in fonte, aut in Holmio sacro,

Summe in Helicone choreas duxerunt

Pulchras, amabiles, & fortiter tripudiarunt pedibus.

Inde concitata, velata ære multo

Noctu incedebant, perpulchram vocem emittentes,

Celebrantes Iovemq; ægida-tenentem: & venerandam
Iunonem

Argivam, aureis calceamentis incedentem:

Filiamq; Ægiochi Iovis cæruleos-oculos habentem Miner-
vam:

Phæbumq; Apollinem: & Dianam sagittis-gaudentem:

Atq; Neptunum terram continentem, terræ motorem:

Et Ibemin venerandam: & rotundas-palpebras-habentem,
Venerem;

Hebenq; aurea-corona-decoram: formosamq; Dionem:

Auroramq; Solemq; magnum: splendidamq; Lunam;

Eatonamq; Iapetumq; ac Saturnum varij consilij:

Terramq; Oceanumq; vastum, & Noctem arcam;

Aliorumq; immortalium sacrum genus semper existentium.

Quæ olim Hesiodum pulchrum docuerunt carmen,

Agros pascentem Helicone sub divino.

Τόντε δέ με πρῶτις Θεαὶ πρὸς μῦθον ἔειπον·
 25 Μῆσαι Ὀλυμπιάδες, κῆραι Διὸς αἰγιόχοιο·
 Ποιμένες ἀγραυλοὶ, καὶ ἐλέγχεα γαστέρες
 οἶον,

Ἰδμεν ψεύδεα πολλὰ λέγειν ἐτύμοισιν ὁμοῖα·
 Ἰδμεν δὲ, ὅτ' ἐθέλωμεν, ἀληθέα μυθήσασθαι.

ὣς ἔφασαν κῆραι μεγάλη· Διὸς δὲ τιέπης·
 30 Καί μοι σκήπτρον ἔδον Δάφνης ἐριηλέες ὄζον,
 Δρέψασθαι θήτην· ἐνέπιψον δέ μοι ἀνδρῶν
 Θείων, ἵνα κλείοιμι τὰ τ' ἐσόμενα, πρὸ τ' ἐόντων·
 Καί με κέλονθ' ὑμνεῖν μακάρων· γῆν δ' αἶψ' ἐοῖμαι
 Σφᾶς δὲ αὐτὰς πρῶτον τε καὶ ὕστερον αἶψ' αἰεεῖν.

35 Ἀλλὰ τίη μοι ταῦτα· πρὶ δρυὶ ἢ περὶ πέτρῳ
 Τιυῇ Μισαίων δαχόμεθα, ταῖ Διὶ πατρὶ
 ἵμνεσσαι, τέρεσσιν μέγαν νόον ἐντὺς Ὀλύμπου·
 Εἰρεῦσαι τὰ τ' ἐόντα, τὰ τ' ἐσόμενα, πρὸ τ' ἐόντων·
 Φωνῇ ὁμηρεῦσαι· τῶν δὲ ἀνάματ' ῥέει ἀνδρῶν.

40 Ἐκ σομάτων ἦδεῖα· γελᾷ δέ τε δώματ' αἰ πατρῶν
 Ζηνὸς ἐργαδᾶποιο, Θεῶν ὅππ' λειροέσση
 Σκιδναμνή· ἦ χεῖ ᾧ κάρη νιφόεντ' Ὀλύμπου
 Δώματά τ' ἀθανάτων. Αἱ δὲ ἄμβροτον ὄοσαν
 ἰεῖσθαι·

Θεῶν γῆν δ' αἰδοῖον πρῶτον κλείουσιν αἰοῖν·
 45 Ἐξ δ' ἀρχῆς ὅς Γαῖα καὶ Οὐρανὸς εὐρύς ἐστιν
 Οἳ τ' ἐκ τῶν ἐγγύοντα Θεοὶ δωτῆρες ἐάων,
 Δεύτερον αὖτε Ζηνά, Θεῶν πατέρ' ἦδ' ἐκατόν τε
 δαῶν,

Ἀρχόμηναι δ' ὑμνεῦσι Θεαί, λήγασί τ' αἰοῖν·
 Ὄσον φέρτατός ὦσι Θεῶν, κάρτει τε μέγιστος·
 50 Αὐτὸς δὲ ἀνθρώπων τε γῆν δ' αἰδοῖον, κρατερῶν τε
 τῶν

ἵμνεσσαι, τέρεσσιν Διὸς νόον ἐντὺς Ὀλύμπου·

Hoc autem me primum Deæ sermone compellarunt

25 Musa Olympiades, filia Iovis Aegiochi:

Pastores in agris pernoctantes, mala probra, ventres
veluti,

Scimus mendacia multa dicere veris similia:

Scimus etiam, si voluerimus, vera loqui.

Sic dixerunt filia Iovis magni veridice:

30 Et mihi sceptrum dederunt lauri perviridis ramum,
Decerpendum mirandū: inspirarunt insuper mihi vocem
Divinam, ita ut canere possem futura, & præterita:
Et me iubebant celebrare beatorum genus sempiternorū,
Se verò primò & ultimò semper decantare.

35 Sed quare mihi hæc circa quercum, aut circa petram?

Ergò à Musis ordiamur, quæ Iovi patri

Canendo oblectant magnum animum in Olympo,

Memorantes & præsentia, & futura & præterita,

Voce concinentes: illarum verò indefessa fluit vox

40 Ab ore suavis: rident autem domus patris.

Iovis valde tonantis, Dearum voce florida.

Dispersa: resonant verò vertices nivosi Olympi,

Domusq; cœlitum. Hæ verò immortalem vocem emit-
tentes,

Deorum genus venerandum inprimis celebrant cantilena,

45 Ab exordio quos Tellus & Cœlum latum genuerant,

Quiq; ex his prognati sunt Dii datores bonorum,

Secundò rursus Iovem Deorum patrem, atq; etiam
hominum,

Incipientesq; laudant Deæ, finiuntq; carmen,

Quam sit præstantissimus deorum, & imperio maximus.

50 Porro & Hominum genus, fortiumq; Gigan-
tum

Celebrantes, oblectant Iovis mentem in Olympo,

Μῆσαι Ὀλυμπιάδες, κῆραι Διὸς αἰγρόχαιε
 Τὰς ἐν Πιερίῃ Κρονίδῃ τέκε πατρὶ μιγείσῃ
 Μνημοσυνῇ, γουνοῖσιν ἑλὰ θῆς μεδέεσσαι,
 5 Λησμοσυνῷ τε κακῶν, ἀμπαυμά τε μερμηρεῖαι.
 Ἐννέα γάρ οἱ νύκτας ἐμίσγετ' μητίετα Ζεὺς,
 Νόσφιν ἀπ' ἀθανάτων ἱερὸν λέχῃ εἰσανα-
 βαίνων.

Ἀλλ' ὅτε δὴ ῥ' ἐνι αὐτὲς ἔβην, πρὶ δ' ἔτραπον ὥραι
 Μελῶν φθινόντων, πρὶ δ' ἡμᾶτα πόλιν ἐτελέεον.
 60 Ἡ δ' ἔτεκ' ἐννέα κῆρας ὁμόφρονας, ἣσιν αἰοιδῇ
 Μέλλε'), ἐν σήθεσσιν ἀκηδέα θυμὸν ἐχέσσαις.
 Τυτθὸν ἀπ' ἀκροτάτης κορυφῆς νιφόεντος Ὀλύμπου
 Ἐνθά σφιν λιπαροὶ τε χοροὶ καὶ δώματα καλά.
 Πὰρ δ' αὐτῆς Χάριτες, καὶ ὁ Ἰμερὸς οἰκί' ἐχέουσιν.
 65 Ἐν θαλίῃς: ἐρατὴν γ' Ἀἰά σῶμα ὅσῃαν ἰεῖσαι
 Μέλπον'), πάντων τε νόμους, καὶ ἦθεα κεδνὰ
 Ἀθανάτων κλείουσιν, ἐπήρατον ὅσῃαν ἰεῖσαι.
 Αἱ τὸτ' ἴσαν πρὸς Ὀλύμπου ἀγαλλόμηναι ὑπὶ καλῇ
 Ἀμβροσίῃ μολπῇ: πρὶ δ' ἴαχε γαῖα μέλαινα
 70 Τμνεύσας, ἐρατὸς γ' ὠδῶν ὑπο δῶπος ὀρώρε.
 Νηιομογῶν πατέρ' εἰς ὄν: ὃ δ' οὐρανῷ ἐμβασι-
 λῶει.

Αὐτὲς ἔχων Βροντίῳ, ἥ δ' αἰθαλόεντα κεραιῶν.
 Κάρτει νικήσας πατέρα Κρόνον. εὐ γ' ἕκαστα
 Ἀθανάτοισι διέταξεν ὁμῶς, καὶ ἐπέφραδε τιμᾶς.
 75 Ταῦτ' ἄρα Μῆσαι ἄφρον, Ὀλύμπια δώματ' ἐχόν.
 Ἐννέα θυγατέρες μεγάλῃ Διὸς ἐκγεγαυῖαι.
 Κλέω τ', Εὐτέρπη τε, Θάλφά τε, Μελπομένη τε,
 Τερψιχόρη τ', Ἐρατώ τε, Πολύμνια τ', Οὐρανία τε.
 Καλλιόπη θ', ἥ γ' ὠρεφρεσάτη ἐστὶν ἀπαίδει.
 80 Ἡ γὰρ καὶ βασιλεῦσιν ἀμ' αἰδοίοισιν ὀπιδεῖ.
 Ὅτι πνα τιμήσῃσι Διὸς κῆραι μεγάλοι.

Musæ Olympiades, filiæ Iovis ægida-habentis,
 Quas in Pieria Saturnio peperit patri mixta
 Mnemosyne, fertilitati Eleutheris imperans,

55 Oblivionemq; malorum, & solatium curarum.

Novem enim ei noctes mixtus est prudens Iupiter,
 Seorsim ab immortalib. sacrum lectum conscendens.
 Sed quum jam annus exactus, circumvoluta verò essent
 tempora

Mensium elapsorum, diesq; multi transacti essent,
 60 Ipsa peperit novem filias concordēs, quibus carmen
 Curæ est, in pectoribus securum animum habentibus.

Paululum à summo vertice nivosi Olympi:

Vbi ipsis splendidig; chori, & ædes pulchræ.

Iuxta verò eas Gratiæ & Cupido domos habitant;

65 In convivijis: amabilemq; per os vocem emittentes

Canunt omniumq; leges, & mores pudicos

Immortalium celebrant, amabilem vocem emittentes.

Istæ tum ibant ad Olympum, lætæ voce pulchra,

Immortali cantilena: vndiq; verò resonabat terra atra

70 Canentibus hymnos, jucundus verò à pedibus strepitus ex-
 citabatur

Proficiscentium ad patrem suum: Is verò cœlo imperitat,

Ipse habens tonitru, atq; candens fulmen,

Strenuè victo patre Sasurno, bene autem singula

Immortalibus disposuit simul, & indixit honores.

75 Hæc sanè Musæ canebant, cœlestes domos tenentes,

Novem filia, magno è Iove progeneræ:

Clioq;, Euterpeg;, Thaliaq;, Melpomeneq; ,

Terpsichoreq;, Eratoq;, Polymniaq;, Uraniaq; ,

Calliopeg;, hæc autem excellentissima est omnium.

Hæc enim & reges venerandos comitatur,

Quemcumq; honoratura sunt Iovis filia magni.

Γφνόμενον τ' εἰδῶσι, διοτρεφέων βασιλῆων.
 Τῷ μὲν ὅππῃ γλώσῃ γλυκερὴν χεῖρσιν αἰοῖται,
 Τῷ δ' ἔπε' ἐκ σώματ' ὅρρει μέλιχα: οἱ δέ νυ
 λαοὶ

- 85 Πάντες εἰς αὐτὸν ὀρώσι, Διὰ κρύνοντα θέμιστας
 Ἰθείησι δίκησι: ὃ δ' ἀσφαλὲως ἀγορεύων,
 Αἰψά τε καὶ μέγα νεῖκε' ὅππιστα μὲν κατέπαισε.
 Τ' ἔνεκα γὰρ βασιλῆες ἐχέφρονες, ἔνεκα λαοῖς
 Βλαπτομένοισι ἀγορήφι μετὰ τροπα ἔργα τελεῦσι.
- 90 Ῥηϊδίως μαλακοῖσι πῶδα φάμενοι ἐπέεσσιν.
 Ἐρχόμενον δ' ἀνὰ ἄστυ, Θεὸν ὥς ἱλάσκον
 Αἰδοῖ μὲν λιχίη: μὲν γὰρ πρὸς ἀγορομένοισιν.
 Οἷα τοι Μῆσαω ἰνεῖν δόσις ἀνθρώποισιν.
 Ἐκ γὰρ Μῆσάων καὶ ἐκηβόλας Ἀπόλλωνος,
- 95 Ἄνδρες αἰοδοὶ ἔαοσιν ὅππῃ χθόνα, καὶ κισσαριτῆας.
 Ἐκ γὰρ Διὸς βασιλῆες. Ὅδ' ὅλβιος, ὃν τινα Μῆσαω
 Φιλεῦν: γλυκερὴ οἱ δ' ἀπὸ σώματ' ὅρρει αὐδή.
 Εἰ γάρ τις ἐπένθ' ἔχων νεοκτεδὲί θυμῷ
 Ἄζητος, κραδίῳ ἀκαχημὲν: αὐτὰρ αἰοδός.
- 100 Μῆσάων θερσίπων κλέια πρεστέρων ἀνθρώπων
 Τμνήσῃ, μακάρας τε θεῶς, οἱ ὀλυμπον ἔχουσιν:
 Αἰψ' ὅγε δυσφρονέων ὀπιλήθε', εἰδὲ τε κηδεαί.
 Μέμνηται, ταχέως γὰρ παρέτραπε δῶκε θεῶν.
 Χαίρετε τέκνα Διός, δότε δ' ἡμερθεσσαν αἰὲν
 δῖον.
- 105 Κλείετε δ' ἀθανάτων ἱερὸν γῆρας αἰὲν ἔοντα:
 Οἱ γὰρ ἐξεγμόντο, καὶ οὐρανὸν ἀστερόεντα
 Νυκτὸς καὶ ὄνοφερῆς, οὐς θ' ἀλμυρὸς ἔτρεφε
 Πόντος.
- Εἵπατε δ' ὡς τὰ πρῶτα θεοὶ καὶ γαῖα γμόντο.

*Et in-lucem- editum aspexerint à-Iove-nutritorum
Regum.*

*Cui quidem super linguam dulcem fundunt cantilenam;
Hujus verba ex ore fluunt blanda: cæterum populi*

*85 Omnes ad ipsum respiciunt, discernentem jus
Rectis judicijs: hic autem prudenter loquens,
Statim etiam magnam contentionem scitè diremit.*

*In hoc enim reges prudentes, quòd populis
Damnum inferentibus, in foro vicissitudinem rerum fa-
90 Facile mollibus appellantes verbis. (ciant,*

*Incedentem verò per urbem, Deum veluti placant
Reverentia blanda: eminet verò inter ipsos congregatos;
Tale Musarum ingens munus hominibus.*

*A Musis etenim & eminus-feriente Apolline,
95 Viri cantores sunt super terram, & citharædi:
Ex Iove verò Reges. Ille verò beatus, quemcunq; Musæ
Amant: suavis æ ab ore fluit vox. (nimo
Si quis exim luctum habens recenti-dolore-saucio a-
Tristetur, corde dolens: cæterum Poëta*

*100 Musarum famulus, res claras priscorum hominum
Laudibus vexerit, beatosq; Deos qui Olympum incolunt:
Statim hic (quamvis) ægrè-ferens obliviscitur, nec
dolorum*

Meminit, sed citò deflexerunt (eum) aliò dona Dearum.

Salvete natæ Iovis, date verò amabilem cantilenam,

*105 Celebrate quoq; immortalium divinum genus semper ex-
istentium:*

*Qui Tellure prognati sunt, & Cælo stellato,
Nocteq; caliginosa, quos idem salsus nutritiv Pontus,
Dicite insuper, ut primum Dÿ & Terra facta fue-
runt,*

Καὶ Ποταμοὶ, καὶ Πόντος ἀπείρητος οἶματι
θύων,

110 Ἄσπερά τε λαμπετόωντα, καὶ Οὐρανὸς εὐρύς ὑπερθεῖν,
οἳ τ' ἐκ τῶν ἐγγύοντο θεοὶ διωτῆρες ἑάων,
ὧς τ' ἄφεντος διάσσαντο, καὶ ὡς τιμὰς διέλοντο,
Ἡδὲ ὥς τὰ πρῶτα πολὺπύχον ἔχον Ὀλύμπου.
Ταῦτά μοι ἔσπετε Μῦσαι Ὀλύμπια δώματ' ἔχουσαι,

115 Ἐξ ὁρχῆς, καὶ εἴπαθ' ὅ, τι πρῶτον γῆρετ' αὐτῶν.
Ἡ τοι μὲν πρῶτις Χάος γῆρετ'· αὐτὰρ ἔπειτα
Γαῖ' Ὀρύστειντος, πάντων ἐδ' ἀσφαλὲς αἰεὶ
Ἀθανάτων, οἳ ἔχουσι κάρη νιφόεντος Ὀλύμπου·
Τάρταρόν τ' ἠεργέοντα μυχῶ χθονὸς Ὀρυοδείης·

120 Ἡδ' Ἐρως, ὃς κάλλιστος ἐν ἀθανάτοισι θεοῖσι,
Λυσιμελὲς πάντων τε θεῶν πάντων τ' ἀνθρώπων,
Δάμνα' ἐν σήθεσσι νόον ὃς Ὀπίφρονα βελλύνει.

Ἐκ Χάος δ' Ἐρεβός τε, μέλαινα τε Νύξ ἐγγί-
νοντο·

Νυκτὸς δ' αὖτ' Αἰθήρ τε καὶ Ἡμέρη ἐξεγγύοντο·

125 Οὗς τέκε κυσαμμένη Ἐρεβὸς Φιλότῃτι μιγῆισα.

Γαῖα δέ τοι πρῶτον μὲν ἐγένεατ' ἴσον ἑαυτῇ
Οὐρανὸν ἀστερόενθ', ἵνα μιν πᾶσι πάντα καλύπτῃ.
Ὅφρ' εἴη μακάρεσσι θεοῖς ἐδ' ἀσφαλὲς αἰεὶ
Γεῖνατο δ' Οὐρεα μακρὰ, θεῶν χαρμέντας ἐσθλὰς
λους

130 Νυμφῶν, αἳ ναίουσιν ἀν' ἔρεα βροσθήεντα.

Ἡδὲ καὶ ἀτρυγέτον Πέλαγος τέκεν οἶματι θύων,
Πόντον, ἄτερ Φιλότῃτος ἑφιμέρου. Ἀὐτὰρ ἔπειτα
Οὐρανῶ Ὀυηθεῖσα, τέκ' Ωκεανὸν βαθυδίνην·
Κοῖον τε, Κρεῖον δ', ἑπερίονά τ' Ἰάπετόν τε.

135 Θείαν τε, Ρείαν τε, Θέμιν τε, Μνημοσύνην τε,
Φοῖβόν τε χρυσοσέφανον, Τηθύν τ' ἐρατὴν τε.
Τὴς δ' ἐμὲθ' ὀπλότατος γένετο Κρόνος ἀγκυλομήτης.

Διόντιος

Et Flumina & Pontus immensus, æstu fervens.

110 Astrag, fulgentia, & Cælum latum superne:

Et qui ex his nati sunt Dii, datores bonorum.

Vtq, opes diviserint, & quomodo honores distinxerint,

Atque quomodo primum multis-implicatum-sphaeris
nuerint cælum.

Hæc mihi dicite Musæ cælestes domos inhabitantes,

115 Ab initio, & dicite quod nam primum fuerit illorum.

Primo omnium quidem Chaos fuit: at deinde

Tellus lata, omnium fundamentum solidum semper

Immortalium, qui tenent iuga nivosi Olympi:

Tartarag, tenebricosa in recessu terræ spaciøsæ:

120 Atque Amor, qui pulcherrimus inter immortales deos,

Solvens curas & omnium Deorum, & omnium hominum,

Domat in pectoribus animum & prudens consilium.

Ex Chao verò Erebusq, nigrag, Nox editi sunt.

Nocte porro tam Æther quàm Dies progeneri sunt:

125 Quos peperit, ubi concepisset Erebo amore mixta.

Terra verò primum quidem genuit parem sibi

Cælum stellis ornatam, ut ipsam totam obregeret,

Vt esset beatus Dii's sedes iuta semper.

Genuit præterea Montes altos, Dearū gratas speluncas

130 Nympharum, quæ habitant per montes concavos.

Atq, etiam insrugiferum Pelagus peperit unda concitata,

Pontum, absq, amore suavi. Cæterum deinde

Cælo concumbens, peperit Oceanum profundos-vortic-
ces-habentem:

135 Cœumq, Creumq, Hyperionemq, Iapetumq,

Phœumq, Rheumq, Themiumq, Mnemosyneumq,

Phœbeng, aurea corona-insignem, Terhynq, amabili-
lem.

Hos verò post novissimus natus est Saturnus raser,

Acervi

Δφνότατοι παίδων: θαλερόν δ' ἤχθηρε ταῖα.
Γέννατο δ' αὖ Κύκλωπας, ὑπέρβιον ἦτορ ἔχοντα,
Τας,

140 Βρόντιόν τε, Στερόπιόν τε, καὶ Ἀργίον ὀβριμόθυμον.
Οἱ Ζῶνι βρόντιόν τ' ἔδοσαν, τεύξαι τε κεραιόν.
Οἱ δ' ἤτοι τὰ μὲν ἄλλα θεοῖς ἐναλίγκιοι ἦσαν:
Μένει δ' ὀφθαλμός μέσσω ἐπέκρητο μετώπῳ.
Κύκλωπες δ' ὄνομα ἦσαν ἐπώνυμον, ὅθεν ἄρ' αὖ
σφέων

145 Κυκλοτερὴς ὀφθαλμός ἐὼν ἐνέκρη μετώπῳ.
Ἰχὺς τ' ἠδὲ βίη, καὶ μηχαναὶ ἦσαν ἐπ' ἔργοις.
Ἄλλοι δ' αὖ Γαῖης τε καὶ Οὐρανῷ ἐξεγλύοντο.
Τρεῖς παῖδες μεγάλοι καὶ ὀβριμοί, σὺν ὀνομασίᾳ
Κότῃ τε, Βριάρεώς τε, Γύγης δ', ὑπερβόηον
να τέκνα.

150 Τῶν ἑκατὲν μὲν χεῖρες ἀπ' ὤμων αἴσαντο:
Ἄπ' αἰσῶν: κεφαλαὶ δ' ἑκάστω πεντήκοντα.
Ἐξ ὤμων ἐπέφυκον ὅππῃ σιβαργῶσι μέλεσσι.
Ἰχὺς δ' αἰσῶν, κρατερή, μεγάλῳ ὅππῃ ἐστὶν.
Ὅσοι γὰρ Γαῖης τε καὶ Οὐρανῷ ἐξεγλύοντο,

155 Δφνότατοι παίδων, σφετέρῳ δ' ἤχθηοντο ταῖα.
Ἐξ δεξιῆς καὶ τῶν μὲν ὅπως τις πρῶτα γλύκεται.
Πάντας δ' ἀποκρύπτασκε, καὶ ἐς Φάειον σπῆκεται.
Γαῖης ἐν κόλποις: κακῶ δ' ἐπετέρεπτα.
Οὐρανός. Ἡ δ' ἐν τὸς σοναχίζετο Γαῖα ταῖα.

160 Στεφνομύη: δολίην δ' κακίην ἐπέφραδε ταῖα.
Αἴψα δ' ποιήσασα γῆν, πολὺν ἀδάμαντα.
Τεύξε μέγα δρέπανον, ἥ ἐπέφραδε παῖσιν.
Εἶπε δ' ἰθαρσύνουσα, φίλον τετιμυμένην ἦτορ:
Παῖδες ἐμοί, καὶ πατρός αἰσῶν, ἀπ' ὧν ἔσονται

165 Πείθεαι, πατρός γε κακίην πιαίμεθα λαοὶ.
Τμήτερ: πρότερον γὰρ αἰετὴα μῆσαντο ἔργα.

Aerrius inter liberos: floridum autem odorat parentem.

Porro genuit & Cyclopes superbum cor habentes,

140 Brontemq;, Steropemq;, & Argen sorti animo praeditum:

Qui Iovi & tonitru dederunt, & fabricarunt fulnes:

Hi sane per alia Dii similes erant:

Vnus vero oculus media positus erat fronte.

Cyclopes vero cognomento erant, eo quod ipsorum

145 Circularis oculus inerat fronti.

Roburq; & vires, & molimina erant in operibus:

Alij deinde è Tellure & Caelo prognati sunt

Tres filij, magni & prevalidi, non nominandi,

Cottusq;, Briareusq;, Gygesq;, superba proles.

150 Quorum centum quidem manus ab humeris protuberabant:

Informes: capita vero unicuiq; quinquaginta

Ex humeris procreverant super robustos artus.

Robur autem immensum, validum, magna in forma.

Quotquot enim Tellure & Caelo procreati sunt,

155 Vehementissimi filiorum, suo vero invisi erant parenti

Ab initio: & hos quidem ut quisq; primum nasceba-

tur,

Omnes occultavit, & ad lucem non submisit,

Terra in lasebris: malo autem oblectabatur opere

Colum. Ipsa vero intus ingemiscebat Terra vasta,

160 Arctata: dolosam vero, malamq; excogitavit artem.

Sensim vero quum edidisset sætum, ex cano adamante

fabricavit magnam falcem, edixit vero charis liberis:

165 Dixit autem sumpta fiducia, chara mœrens corde:

Filij mei & patris nefarii, si volueris

170 Perete, patrii malum ulciscemur contumeliam.

Vestri: prior enim iniqua machinatus est opera.

ὣς Φάτο. Τὰς δὲ ἄρα πάντας ἔλεν δέσθαι· καὶ
τις αὐτῶν

Φθίγγατο. Θαρσύνοντας ἢ μέγας Κρόνον· ἀγκυλομήτην
Ἄψ αὐτὶς μύθοισι προσήύδα· μητέρα κεδνίω·

70 Μητὲρ, ἐγὼ κεν ἔτ' ὑποχόμην· τέλει σαιμιν.
ἔργον, ἐπεὶ πατὴρ γε δυσωπύμενος οὐκ ἀλεγέμενος
ἡμετέρη· πρότερόν· γὰρ ἀκνέα μήσωτο ἔργα.

ὣς Φάτο. Γήθησιν ἢ μέγα Φρεσὶ Γαῖα πελομένη
Εἴσε δέ μιν κεύψασα λόχῳ, ἐνέθηκε ἢ χεῖρ
75 Ἄρπην καρχαρόδοντα, δόλον δὲ ὑπεθήκατο
πάντα.

Ἦλθε ἢ Νύκτ' ἐπάγων μέγας Οὐρανός· ἀμφὶ δὲ
Γαίῃ

ἱμεῖρων Φιλότητ' ἐπέχετο, καὶ ῥ' ἐτανύετο
Πάντη. ὃ δ' οὐκ λοχσοῖο παῖς ὠρέξατο χεῖρ
Σκαιῇ, δεξιτερῇ ἢ πελώριον ἔλλαβεν Ἄρπην,

80 Μακρὴν, καρχαρόδοντα, φίλῃ δὲ δὸπὸ μήδεα
τὸς

ἔοσυμνός ἤμησε· πάλιν δὲ ἔρριψε· φέρεσθαι
ἔξοπίσω. Τὰ μὲν ἔτι ἐτώσια ἐκφυγε χεῖρ·
ὄσσαι γὰρ ῥαδάμιν γὰρ ἀπέσσυθεν αἵματόεσσαι,
Πάσας δέξατο Γαῖα· πέντε λομφῶν δὲ ἐκίναται

85 Γαῖαν· Ἐρινύς τε κρατερὰς, μεγάλας τε Γαῖαν
Τεύχεσι λαμπομένους, δόλιχ' ἐγχεα χερσὶν ἔχου-
σας.

Νύμφας δ' αἷς Μελίας καλέεσθ' ἐπ' ἀπείρονα
Μήδεά· ὧς τ' ἐπρώτον δόποτμήξας, αἰδομένη
Κάββαλ' ἐπ' Ἠπέρῳ πολυκλύς ὡς ἐνὶ πόσσιν

90 ὣς φέρετ' ἀμπέλαγ'· πούλιον χροῖον
λόκος

Ἀφρὸς ἀπ' ἀθανάτων χροὸς ὤρετο, τῷ ἢ
Ἐθρεφθῆναι πρῶτον ἢ Κυθήρῳ ζαθέαισιν.

Sic dixit. Illos verò omnes invasit mæris: neque quisquam illorum

Locutus est. Confirmato animo verò tandem magnus Saturnus versutus

170 Econtra verbis compellavit matrem castam:

Mater, ego certè hoc in me recipiens peragam

Facinus, patrem enim inauspicatum nihil curo

175 Nostrium: prior enim iniqua meditatus est opera.

Sic dixit, Gavisæ est autem valde animo Tellus ingens

Collocavit autem ipsam celans in insidiis, indiditq; manui

180 Falcem asperis dentibus: dolo autem instruxit omni.

Venit autem Noctem adducens magnum Cælum, undiq; vero Terræ

Cupiens amorem imminebat, & sanè extentum est

Undiq;: quum ex insidiis filius prehendit manu

185 Sinistra, dextra vero immanem cepit falcem,

Longam, asperos-dentes-habentem, chariq; genitalia

Patris

Bestinanter demessuit: rursusq; abiecit, ut ferrentur.

190 Pone. Illa quidam non incassum elapsa sunt manu.

Quotquot enim guttæ protuberant cruentæ,

195 Omnes suscepit Terra: circumvolutis autem annis,

Produxit Erinnyes validas, magnosq; Gigantes.

Armis nitentes, longas bastas manibus tenentes:

200 Nymphasq; quas Melias vocat super immensam terram.

205 Testiculusq; modo resectis, adamantem

210 Deiecit circa Epirum nudis-agitatum in pontum.

215 Sic ferebantur per pelagus longo tempore: circumcirca verò alba

220 Spuma ab immortalis corpore ferebatur, in quo puella

225 Invenit a est, primum verò ad Cytheras divinas

ἔσλανε, ἔπλεν ἔπλετο παρ' ἑρμυτον ἵκετο Κέπρω.

Ἐκ δ' ἔβη αἰδοίη καλὴ θρὸς· ἀμφὶ δ' ἦ ποίη

295 Πρωτὴν ὑπὸ ραδνωῖσιν αἵξετο· τίω δ' Ἀφροδίτῃ

Ἀφρογυῖάν τε Θεῶν, καὶ εὐτέφανον Κυθήρην,

Κικλήσκουσι Θεοὶ τε καὶ αἰέρες, ἔνεκ' ἐν Ἀφροδίτῃ

Θρέφῃ· αἵ τ' αὖ Κυθήρην, ὅτι προσέκυρσε Κῦ

θήρης·

Κυτωργυίαν δ', ὅτι γυῖτο πολυκλύς ω ἐνὶ Κί

πρῳ.

300 Ἥδ' ἐφίλομαι μὴδέα, ὅτι μὴδέων ἐξέφααί μ' ἦ.

Τῇ δ' ἔρ' ὦμάρτησε, καὶ ἱμερ' ἔσπετο καλὴ

Γινομμένη τὰ πρῶτα, Θεῶν τ' ἐς Φύλον ἴσθη.

Ταύτῃ δ' ἐξ δαχῆς τιμὴν ἔχῃ, ἥδ' ἐλέλογχε

Μοῖραν ἐν ἀνθρώποισι καὶ ἀθανάτοισι Θεοῖσι.

305 Παρθένους τ' ὀάρους, μειδήματά τ', ἐξαπατά

Τέρψην τε γλυκερὴν, Φιλότῃ' αὖτε, μέλιχιλόν τε.

Τὰς δ' ἦ πατὴρ Τιτίωας ὀπίκλῃσιν καλέεσκεν

Παῖδας νεκείων, μέγας Οὐρανός, ὅς τέκεν αὐτὰς

Φάσκε δ', τιταίνοντας ἀτασθαλίῃ μέγα ρέζας.

310 Ἔργον, τοῖο δ' ἔπλετο τίσιν μετόπιθεν ἔσοιτο.

Νύξ δ' ἔτεκε συγερὸν τε Μόρην, καὶ Κῆρας

λαίναν,

Καὶ Θάνατον, τέκε δ' Ἴπνον, ἔπικτε δ' ἐ Φύλον

νεύρων·

Οὐ τινι κοίτῃ θεῖσσι Θεὰ τέκε Νύξ ἐρεβενή.

Δούτερον αὖ Μῶμον, καὶ Οἷζυν ἀλγυνάσασσαν,

315 Ἐσπερίδας δ', αἷς μῆλα πέρβην κλυτὰ τε δένδρεα

Χρύσεα καλὰ μέλυσσι, φέροντά τε δένδρεα

πόν·

Καὶ Μοῖρας, καὶ Κῆρας ἐγένεατο νηλεσπάρτοις

ἑλκώσιν τε, Λαχεσίην τε, καὶ Ἀτροπὸν, καὶ τὴν

Γεινομένοισι δίδασιν ἔχον ἀγαθόν τε καὶ κακόν.

Rebebat, inde tum circumflam pervenit ad Cyprium :
 Prodyt verò veneranda formosa dea : circum verò herba
 225 Pedibus sub mollibus crescebat : Aphraditen autem ipsam
 Spuma-progenitam-deam, & decoram-pulchrum-sertu Cy-
 theream.

Nominant tam Dii quàm homines, sed quòd in spuma
 Nutrita est : sed Cytheream, quòd appulit Cythetis.
 Cyprigenam verò, quòd nata est undosa in Cypro.

300 Atque amantem genitalia, quia ex genitalibus orta.
 Hanc Amor comitatus est, & Desiderium sequebatur
 pulchrum,

Natam primum, & Deorum ad ortum euntem.

Hunc verò ab initio honorem habet, atque sortita est

Partem inter homines & immortales Deos,

Virgineas confabulationes, & risus, & deceptiones,

Oblectationemq; suavem, & amicitiam, blanditiâq;

Pater verò Titanes cognomento vocabat,

Filios objurgans, magnam Cælum, quos genuit ipse.

Dictabat porro, nocentes ex protervia magnam pa-
 trasse

400 Facinus, cuius deinceps ultio in posterum futura sit.

Nox præterea peperit odiosum Fatum, & Parcam a-
 riam,

Et Mortem, peperit etiam Somnum, peperitq; agmen So-
 mniorum ;

(Hob) Non ulli condormiens Dea peperit Nox obscura.

Rursum postea Momum, & Ærumnam dolore plenam,

Hesperidesq;, quibus mala ultra inclitum Oceanum

Aurea pulchra cura sunt, ferentesq; arbores fructus.

Et Fatales - Deas, & Parcas genuit immites,

Clothoq; Lachesinq;, & Atropon, quæ mortalibus

Editis dant habendam bonumq; malumq;.

20 Αἴτ' ἀνδρῶν τε θεῶν τε παραιδασίας ἐφείπετο
 Οὐδέποτε λήγουσι θεὰ δεινοῖο χόλου,
 Πρὶν γ' ὅπῃ τῷ δάωσι κακὴν ὅπιν, ὅς τις ἁμάρτηται
 Τίκτε ἥ καὶ Νέμεσιν, πῆμα θνητοῖσι βροτοῖσι,
 Νύξ ὅλοή· μετὰ τὴν δ' Ἀπάτιν τέκε, καὶ Φιλότητα,

25 Γῆρας τ' ἐλόμφρον, ἣ ἔρην τέκε καρτερόθυμον.
 Αὐτὰρ ἔρως θυγατρὸς τέκε μὲν Πόντον ἀλγινόεντα,

Ἀήθλιον τε, Λοιμὸν τε, τε καὶ Ἄλγος δακρυόεντα
 Τσμίνας τε, Φόνος τε, Μάχας τ', Ἀνδροκτεσίας τε,
 Νέμεα τε, ψεύδους τε λόγους, Ἀμφιλογίας τε,

30 Δυσνομίην, Ἄτιον τε, συνηθείας ἀλλήλοισιν.
 Ὀρκον δ', ὅς δ' ἔπειτα λείπον ἔπιχθονίους ἀνθρώπους
 Πημελάνθη, ὅτε καὶ τις ἐκὼν ἔπιορκον ὁμόοσιν·

Νηρέα δ' ἀψώδεον καὶ ἀληθεῖα γείνατο Παντὶ,

Πρεσβύτατον παίδων· αὐτὰρ καλέεσσι γέροντα,

35 Οὐνεκα νημερτὴς τε καὶ ἥπιος, ἔδδ' ἱερκίς ἐσσι
 Δῆθε, ἀλλὰ δίκαια καὶ ἥπια μῆδεα οἶδεν.

Αὐτὸς δ' αὖθις αὐτῷ θαύμαντα μέγαν, καὶ ἀγλύορον
 Πῦν,

Γαίην μισγόμενον, καὶ Κητώ καλλιπάρηον,

Εὐρυβίην τ' ἀδάμαντα, σὺν Φρεσὶ θυμὸν ἔχουσαν,

40 Νηρῆος δ' ἐγένοντο μεγάλα τέκνα θεάων.

Πόντος ἐν ἀπενυγέτω, καὶ Δωρίδ' ἠὲ Νηκτοῖο.

Κέρης Ωκεανοῖο τελέεντο ποταμοῖο·

Πρωτὴ τ', Εὐκρότη τε, Σαῶ τ', Ἀμφοτρίτη τε,

Εὐδωρή τε, Θέτις τε, Γαλήνη τε, Γλαύκη τε,

45 Κυμοδόη, Σπῆώ τε Ἰοή, Θαλίη τ' ἐργεδοῖα,

Καὶ Μελίτη χαρίεσσα καὶ Εὐλιμένη, ἣ γαίης

- 210 Quæq; hominumq; & Deorum delicta insequentes,
 Nunquam desinunt Dea à vehementi ira,
 Priusquam rependerint alicui malam ultionem, quisquis
 peccarit. (minib;)
 Peperit præterea & Nemefin, nocumentū mortalibus ho-
 Nox perniciofa: post hancq; Fraudem enixa est, &
 Amicitiam,
 225 Seniumq; noxium, & Contentionem peperit pertinacem;
 Caterū Contentio odiosa peperit quidem Laborem
 molestum,
 Oblivionemq;, Pestemq;, & Dolores lacrymabiles,
 Pugnaq;, Cadesq;, Præliaq;, Stragesq; virorum,
 Iurgiaq;, Mendaciaq;, Disceprationesq;,
 230 Licentiam, Noxamq;, familiares inter sese:
 Iuramentumq;, quod plurimum terrestres homines
 Ledit, quando quispiam volens peieraverit,
 Nereum autem alienum à mendacia & veracem ge-
 nuit Pontus,
 Maximum natu filiorum: sed vocant Senem,
 235 Eò quod verax atq; placidus, nec iurus & æqui
 Obliviscitur, sed iusta & mansueta consilia novit.
 Deinde rursus Thaumantem magnum, et fortem Phorcym
 Terræ commistis, & Ceto pulchri genus præditam,
 Eurybiamq; adamantis in pectore animum habentem.
 240 Ex Nereo porro prognati sunt perquam amabilis
 soboles Dearum
 Ponto in infructuoso, & Doride pulchricoma,
 Filia Oceani perfecti fluvij.
 Proteq;, Eucrateq;, Saog;, Amphitriteq;,
 Eudoraq;, Ibetiq;, Galesq;, Glaucq;,
 245 Cymothoe, Spiog;, velox, Thaliaq; amabilis
 Et Melita gratiosa, & Eulimene, & Agave.

- Πασίθην τ', Ἐρπυῖα τε, καὶ Εὐνύκη ῥοδόπηχον,
 Δωτώ τε, Πρωτώ τε, Φέρυσά τε, Δυναμένη τε,
 Νησαίη τε, Ἐκταίη, καὶ Πρωτομέδεια,
 250 Δωρίς, Ἐπανόπη, καὶ Ὠφείη Γαλαΐττα,
 Ἴπποθόη τ' ἑρέουσα, καὶ Ἴππονόη ῥοδόπηχον,
 Κυμοδόκη θ', ἥ κύματ' ἐπ' ἡερεφδεῖ πόντῳ
 Πνοιάς τε ζαθέων ἀνέμων σιῶν Κυματολήγη
 Ῥεῖα πεπνυμένη, καὶ εὐσφύρω Ἀμφιτρίτη,
 255 Κυμώ τ', Ηἰόνη τε, εὐσέφας θ' Ἀλιμήδη,
 Γλαυκονόμη τε Φιλομυθήης, καὶ Ποντοπόρεια
 Ληαγόρη τε, καὶ Εὐαγόρη, καὶ Λαομέδεια
 Πελωνόμη τε, καὶ Αὐτονόμη, καὶ Λυσισάνασσα,
 Εὐάερη τε Φυλίω τ' ἑρατῇ Ἐείδῳ ἀμύμονι
 260 Καὶ Ψαμάθῃ χαρτέουσα δέμας, δῖη τε Μενίππη,
 Νησώ τ', Εὐπάμοπη τε, Θεμισώ τε, Περωνόη τε,
 Νημερτής θ', ἥ πατὴρ ἔχει νόον ἀθανάτοισιν
 Αὐταὶ μὲν Νηεῖα ἀμύμονι ἐξερχόμεναι
 Κῆραι πεπνυμέναι, ἀμύμονα ἔργ' εἰδυῖαι
 265 Θάυμας δ' Ὀκεανοῖο βαθυρρεῖταις θυγατέρας
 Ἠγάγετ' Ἠλεκτρίδι· ἥ δ' ὥπεια τέλει ἔργων
 Ἠρόκμοις δ' Ἀρκύϊας, Ἀελλώ τ', Ὀκυπέτῃ τε
 Αἱ ῥ' ἀέμων πνοῖαι καὶ οἰωνοῖς αἰεὶ ἔποντο
 Ὀκείης περὶ γαστρί· μεταχρόνιαι γὰρ Ἰαλλοῖ
 270 Φόρκυι δ' αὖ Κητώ Γραίας τέκε καλλιπάρῃ
 Ἐν ἡρετῇ πολιᾷ· τὰς δὲ Γραίας καλέουσι
 Ἀθάνατοί τε Θεοὶ, χαμαὶ ἐρχόμενοι τ' αἰετῶν
 ποι·
 Περφιδώ τ' εὐπεπλον, Εὐνώ τε περικόπεπλον
 Γοργάς θ', αἱ ναῖοσι πέρι κλυτὰς Ὀκεανοῖο
 275 Ἐξαπλή πρὸς νυκτὶν· ἐν Ἐσπερίδῃσι λιγυφάτοις
 Σθενώ τ', Εὐρυάλη τε, Μέδουσά τε λυγρὰ
 καὶ μὲν ἔτι θυγῆτι, αἱ δ' ἀθάνατοι Ἐσπερίδῃσι

Pasitheaq, Eratoq, & Eunice roseis-cubitis,
 Dotoq, Protoq, Pberusaq, Dynameneq,
 Neseaq, & Actea, & Protomedea,
 50 Doru, & Panope, & speciosa Galatea,
 Hippothoëq, lepida, & Hipponoe roseis-ulnis,
 Cymodoceq, quæ fluctus in obscuro ponto
 Et flatus divinorum ventorum, una cum Cymatolege
 Facile mitigat, & pulchros-talos-habente Amphirrite
 55 Cymoq, Eioneq, pulchreq, coronata Halimede,
 Glauconomeq, renidens, & Pontoporia,
 Liagoreq, & Evagore, & Laomedea,
 Polynomeq, & Autonome, & Lysianassa,
 Evarneq, tam indolis grata, quam inculpata forma
 60 Et Psamathe decora corpore, divinaq, Menippe,
 Nesoq, Eupompeq, Themistoq, Pronoëq,
 Nemertesq, quæ patris habet animum immortalis
 Hæ quidem ex Nereæ inculpata procreatae sunt
 Filiae quinquaginta, inculpata opera callentes.
 65 Thaumæs verò Oceani profundisflui filiam
 Duxit Electram: hæc autem celexem peperit Irim,
 Pulchricomasq, Harpyias, Aëlloq, Ocypetenq,
 Quæ ventorum flamina, & aves assequuntur
 Pernicibus aliis: in cælo enim degentes volitant.
 70 Phorcyi post hæc Cero Græas peperit pulchris-ge-
 nis-præditas,
 A partu canas: quas ob id Græas vocant
 Immortalesq, Di, humiq, incedentes homines:
 Ephyredoq, pulchro-peplo, Enyoq, croceo-peplo:
 75 Gorgonesq, quæ habitant ultra celebrem Oceanum
 In extrema-parte ad noctem, ubi Hesperides argutæ,
 Medusæq, Euryaleq, Medusaq, gravia perpeffa.
 80 Quæ quidem erat mortalis: reliquæ verò immortales, &
 senio-non-obnoxie

Αἰδύο: τῇ δ' μὴ παρελέξατο κυανοχαίτης,
 Ἐν μαλακῷ λήμῳ, καὶ ἄνθεσιν εἰαρινοῖσι.

280 Τῆς δ' ὅτε δὴ Περσῶς κεφαλῇ ἀποδέρσεται
 Ἐξέθορε Χρυσάωρ τε μέγας, καὶ Πήγασος ἵππος
 Τῷ μὲν ἐπώνυμον ἦν, ὅτ' ἄν' ὤκισαν περὶ πηγάς
 Γεῖνεθ'· ὁ δ' ἄορ χρύσειον ἔχεν μὲν χερσὶ Φίλησι,
 Χῶ μὲν δαπνῆά μιν περιπλὺν χθόνα μητέρου
 μήλων,

285 Ἴκετ' ἐς ἀθανάτας, Ζηνὸς δ' ἐν δώμασι ναίει·
 Βροτῶν τε σερπῶν τε φέρων διὲ μητιόεντι.

Χρυσάωρ δ' ἔτεκε τρικάρηνον Γηρυονῆα,
 Μιχθεὶς Καλλιρρόῃ κέρε κλυτὰ ὤκεανοῖο.
 Τὸν μὲν αἶε ἐξενάρηξε βίη Ἡρακλεΐη,

290 Ἦσσι παρ' εἰλιπόδεσσι περὶ ῥύτῳ εἰν Ἐρυθραίῳ
 Ἦματι τῷ, ὅτε περ βούς ἤλασεν Δρυμενέ-
 πους

Τίρηνθ' εἰς ἱερὴν, Δαδάς πόρρον ὤκεανοῖο,
 Ὀρθον τε κτεῖνας, καὶ βυκόλον Εὐρυλίωνα,
 Σταθμῷ ἐν ἡερόεντι, πέρι κλυτὰ ὤκεανοῖο.

295 Ἡ δ' ἔτεκε ἄλλο πέλωρον, ἀμύχανον, αἰ-
 εοικός·

Θνητοῖς ἀνθρώποις, δ' ἀθανάτοισι θεοῖσι,
 Σπῆν ἐνὶ γλαφυρῷ, θείῳ κρατερὸφρονι Πάρι
 Ἦμισυ μὲν νύμφῳ ἐλακώπῳα καλλιπαρῆα,
 Ἦμισυ δ' αὐτὲ πέλωρον ὄφιν ὀφνόν τε μέγαν τε

300 Ποικίλον, ὠμῆσιν ζαθέης ὑπὸ καίθεσι γαίῃ
 Ἐνθα δέ οἱ σπένθη καὶ κάτω, κοίλῃ ὑπὸ πύλῳ
 Τηλοῦ ἀπ' ἀθανάτων τε θεῶν, θνητῶν τε

Ἐνθ' αἶε οἱ δάσαντο θεοὶ κλυτὰ δώματα
 Ἦδ' ἔρυτ' εἰν Ἀρμόμοισιν ὑπὸ χθόνα λυγρῇ

305 Ἀθανάτῳ νύμφῃ, καὶ ἀγέῃ ἡμάδα

*Duc : cum hac verò una concubuit cærulea-cæsarie(Ne-
In molli prato, & floribus vernis. (pronus)*

80 *Eius autem quum Persens caput amputasset.*

Exsiliæ Chrysaor magnus, & Pegasus equus.

*Huic quidem cognomentum erat, quòd Oceani apud fon-
tes*

Natus esset : Ille verò ensẽ aureũ tenebat manibus charis.

*Et ille quidem quum auolasset, relictã terra matre
animalium,*

85 *Pervenit ad immortales, Iouis verò in domibus habitat,
Tonitruq; & fulgur ferens Iovi prudenti.*

Chrysaor porro genuit triplicem Geryonem,

Mixtus Calirhoæ filia nobilis Oceani.

Illum quidem armis-exiit vis Herculana,

90 *Boves apud flexipedes, circumflua in Erythia,*

Die illo, quum boves abegit latas frontes habentes

Tirynthem in sacram, emensus iter Oceani,

Orthog, interfecto, & bubulco Eurytione,

Stabulo in obscuro, ultra inclytum Oceanum.

*Ipsa(Ceto) insuper peperit aliud monstrum immane,
nihil simile*

Mortalibus hominibus, neq; immortalibus Djs,

Specu in concauo, diuinam animo forti Echidnam,

Dimidio nympham, limis-oculis pulchris-gentis,

*Dimidia item parte ingentem serpentem, horrendumq;
magnumq;*

Varium crudivorum, divinæ sub cavernis Terræ.

Ille verò ei specus est in imo, caua sub petra,

Procul ab immortalibusq; Djs, mortalibusq; hominib;

Æne ei destinarunt Dii inclytas domos incolere.

Atq; coërebat in Arimis sub terra tetra Echidna,

Immortalis nympha, & senio-illæsa perpetuo.

τῇ δ' ἔτι Φάονα Φασὶ μιγήμεναι ἐν Φιλόπῳ,
 Δφνὸν δ' ὑβρίτω τ' ἄνεμον, ἐλικώπιδι κέρει.
 Ἡ δὲ ὑπεκυσσάμεν' ἡ τέκετο κρατερὸν Φροῖα
 τέκνα :

310 ὅρ' ὅν μιν πρῶτον κυῖα γένετο Γηρυονῆι.
 Δώτερον αὖτις ἔτικτεν ἀμήχανον, ἔτι Φατῆρι.
 Κέρβερον ὠμητῶν, Αἰδῶ κυῖα χαλκῆς Φροῖας,
 Πεντηκόντακάρηνον, ἀναιδέα τε, κρατερόν τε.
 Τὸ τρίτον Ἰδρῶν αὖτις ἐγένετο, λυγρὸν εἰδυῖαν
 Δερναίῳ, μὲν θρέψε Θεὰ Λοκώλειον Ἡρῆ.
 315 Ἀπλητον κοτέσσα βίη Ἡρακλεΐη.
 Καὶ τῶν μὲν Διὸς υἱὸς ἐνήρατο νηλεῖ χαλκῷ
 Ἀμφιτρυωνιάδης, σὺν δὲ Πίφίλῳ Ἰολαῷ.
 Ἡρακλῆς, βελήσιν Ἀθηναίης ἀγελείης.
 Ἡ δὲ Χίμαιραν ἔτικτε, πνέουσαν ἀμαυράν τε
 πύρ,

320 Δεινὴν τε, μεγάλην τε, ποδώκεά τε, κρατεράν τε.
 Τῆς δ' ἔτι τρεῖς κεφαλαί· μία μὲν χαλκῆς Φροῖας,
 Ἡ δ' ἔτι χιμαίρης, ἥ δ' ὅφιν κρατεροῖο δράκοντος.
 Πρῶτον λέων, ὅππην δ' ὀφίων, μέσση δ' ἔτι χίμαιρα.
 Δφνὸν δ' ἀποπνεύσσει πύρ' ἔτι μὲν αἰθομένοιο.

325 Τῶν μὲν Πήγασον εἶλε, ἑὸν δὲ Βελήσιν.
 Ἡ δ' ἄρα Σφίγγ' ὀλοῦν τέκε, Καδμείῳισιν ἀνέκτα.
 ὅρ' ὅν ὑπεδμηθεῖσα, Νεμειῶν τε λείαντοισι.
 Τὸν ῥ' Ἡρῆ θρέψασα, Διὸς κεδνὴν πύρ' ἔτικτε.
 Γουνοῖσιν κατένασσε Νεμείης, πῆμ' ἀνθρώποις.

330 ἔνθ' ἄρ' ὅγ' οἰκείων, ἐλθὼν φάετο Φίλ' Ἰφιδάμῳ.
 Κοιρανέων τρητοῖο Νεμείης πόλιν Ἀπείραντος.
 Ἀλλὰ ἐξ ἐδάμασσε βίης Ἡρακλεΐης.
 Κητῶ δ' ὅπ' ὀλοῖτον, Φόρκυϊ Φιλόπῳ.
 Γείατο δφνὸν ὅφιν, ὃς ἐρεμνῆς κείθεσσι.

335 Πείρασιν ἐν μεγάλοις παγχεύσας ἄνδρα.

Hic Typhaonem aiunt mixtum esse amore.

Vehementem & violentum ventum, limas-oculis-coniunctum
 ti puellæ.

Illa verò gravida facta, peperit fortes filios:

Orthum quidem primò canem peperit Geryoni.

Iterum secundo edidit immanem, minime affabilem,

Cerberum crudivorum, Plutonis canem valida voce,

Quinquaginta capitum, impudentemq, fortemq;

Tertiò Hydram genuit odiosa edoctam

Lernaam, quam nutritiv Dea albis-ultis Iuno,

Vehementer indignans virtuti Herculanæ.

Ac illam quidem Iovis filius occidit sævo ferro

Amphitryoniades, cum bellicoso Iolao,

Hercules, ex consilijs Minervæ prædatrix.

Tum ipsa Chimæram peperit, spirantem terribilem
 ignem,

Trucemq, magnamq, pernicipemq, validamq;

Illi erant tria capita: unum quidem terribilis leonis,

Alterum capellæ, tertium verò serpentis, robusti draconis:

A fronte leo, pone verò serpentis, robusti draconis:

Horrendè efflans ignis robur ardentis.

Hanc quidem Pegasus cepit, & strenuus Bellerophontes.

Illasane Sphingem exitialem peperit, Cadmeis pernicipem,

Ortho subacta, Nemeamq, leonem,

Quam Iuno quum-enutrivisset, Iovis veneranda uxor,

In locis fertilibus collocavit Nemeæ, cladem hominibus.

Ibi sane hic commorans decipiebat tribus hominum,

Imperans cavernosæ Nemeæ atque Apesanti.

Sed ipsum robur domuit virtutis Herculanæ.

Cito verò, minimum-natu, cum Phorcyi amoris indulgens

Peperit gravem serpentem, qui o'scura latibulis terra,

Terribus in amplis, antea mala custodit.

Τῆτο μὲν ἐκ Κητῆς καὶ Φόρκου γένετ' ἔτι,

Τηθύς δ' Ὠκεανῷ ποταμὸς τέκε διμήνητος:

Νεῖλόν τ', Ἀλφειόν τε, καὶ Ἡριδανὸν βαθυδίνην,
Στρυμόνα, Μαίανδρόν τε, Ἐῖσρον καλὰ κέε' ἔργον,

340 Φᾶσιν τε, Ῥῆσόν τ', Ἀχελώϊον δρυγροδίνην.

Νέστον τε, Ῥοδίον θ', Ἀλῖάκμονά θ', Ἐπὶ ἅπαντες

Γελωϊκόν τε καὶ Αἰσηπὸν, Θείον τε Σμῖνντα,

Πηνελόον τε, καὶ Ἑρμόν, εὐρρεΐτιν τε Καΐκον,

Σαγγαρίον τε μέγαν, Λαδωναί τε, Παρθένιον τε,

345 Εὐμῶν τε, καὶ Ἀρδισκόν, Θείον τε Σκάμανδρον.

Τίκτε ἢ θυγατέρων ἱερὸν γένος, αἳ κ' ἔτι γαῖαν

Ἄνδρας κερύσσει σιωὶ Ἀπόλλωνι ἀνακτι,

Καὶ ποταμοῖς: ταύτῃ ἢ Διὸς πάρος μοῖραν ἔχουσιν:

Περσῶ τ', Ἀδμήτη τε, Ἰάνῃ τ', Ἠλέκτρῃ τε.

350 Δωρὶς τε, Περμυνώ τε καὶ Οὐρανίῃ θεοφθίῃ,

Ἰππῶ τε, Κλυμύρῃ τε, Ῥοδία τε, Καλλιρρόῃ τε,

Ζαξώ τε, Κλυτίῃ τε, Ἰδυϊά τε, Πασίφῃ τε,

Πληξαύρῃ τε, Γαλαξαύρῃ τ', ἐρατῇ τε Διώνῃ,

Μηλόβοσις τε, Θοή τε, καὶ Ὀφείῃ Πολυδάμῃ

355 Κερκῆϊς τε Φυλῷ ἐρατῇ, Πλατῶ τε βοῶπις,

Περσῆϊς τ', Ἰάνφρᾳ τ', Ἀκάσῃ τε, Ζάνῃ τε,

Πετραίῃ τ' ἐρρέεσα, Μενεστώ τ', Εὐρώπῃ τε,

Μῆτις τ', Εὐρυνόμῃ τε, Τελεστώ τε κερκόπῃ τε,

Κροισίῃ τ', Ἀσίῃ τε, καὶ ἱμερρέεσα Καλυψώ,

360 Εὐδώρῃ τε, Τύχῃ τε, καὶ Ἀμφισῶ, Ὀκυρόῃ τε,

Καὶ Στύξ, ἣ δὴ σφέων προφερεσώτη ἐστὶν αἰὲς.

Αὗται δ' Ὠκεανῷ Τηθύϊ ἐξεγύνοντο.

Πρεσβύτα) κῆραι. Πολλαὶ γέ μιν εἰσι ἐνθάδε.

Τρεῖς γὰρ χίλια εἰσι τανύσφυργι Ὠκεανῷ.

365 Αἱ ῥα πολυάστερες, γαῖαν καὶ βένθεα καὶ ὕδατα

πάντῃ ὁμῶς ἐφέπῃσι θεάων ἀγλαὰ τέκνα.

Τόσσοι δ' αὖθ' ἔτεργι ποταμοὶ καναχέοντες,

τέρας,

Non quidem ex Cero & Phorcynæ genus est,

Tethys autem Oceano flumina peperit verricosi:

Nilumq, Alpheumq, & Eridanum profundos vortices habentem,

Strymonem, Meandrumq, & Istrum pulcherrimum,

340 Phasiumq, Rhesumq, Acheloum limpidum,

Nessumq, Rhodiumq, Haliacmonemq, Heptaporumq,

Granicumq, & Aesapum, diuinumq, Simoenta,

Peneumq, & Hermum, amœnæq, fluentem Caicum,

Sangariumq, magnum, Ladonemq, Partheniumq,

345 Euenumq, & Ardesium, diuinumq, Scamandrum.

Peperit quoq, filiarum sacrum genus, quæ per terram

Viros à teneris educant, unâ cum Apolline rege,

Et Fluminibus: hanc verò à Ioue sortem habent:

Pirhoq, Admèteq, Iantheq, Electraq,

350 Doruq, Prymnoq, & Vrania forma-deam-referens,

Hippoq, Clymeneq, Rhodiag, Callirhoëq,

Zeuxoq, Chytiaq, Idyiaq, Pasitroëq,

Plexaureq, & Galaxaure, amabiliq, Dione,

Melebofisaq, Ithoëq, & venusta Polydora,

355 Cerceiaq, indole amabilis, Plutoq, bovinis oculis,

Perseuq, Ianiraq, Acasteq, Xantheq,

Petraaq, lepida, Menesthoq, Europaq,

Metuq, & Eurynome, Telesthoq, croceo-peplo,

Crisieq, Asiaq, & blanda Calypso,

360 Endoreq, Tycheq, & Amphero, Ocyroëq,

Et Styx, quæ ipsarum excellentissima est omnium.

Atq, hæ Oceano & Tethye progeneræ sunt,

Graviores natu filie. Multæ quidem sunt & alie.

Inter mille enim sunt celeres filie Oceani,

365 Quæ sanè dispersæ, terram & profunditates lacus

Pasim pariter incolunt, Dearum splendida proles.

Et rursus alij flumij, cum strepitu fluentes.

Τίεες Ωκεανῷ, τὺς γένατο πότνια Τηθύς·

Τῶν ὀνομ' ἀγαλέον πάντων βροτὸν ἄνδρα ἐνίσσῃ·

870 Οἱ ᾗ ἕκαστοι ἴσασιν οἱ ἂν φθιναιετάσῃ.

Θεία δ' Ἡελίον τε μέγαν, λαμπρὰν τε Σελλήν·

Ἡὼ θ', ἥ παντεσσιν Ὀπικθονίοισι φαείνῃ.

Ἀθανάτις τε θεοῖς, τὰ ἔρανον ἄρῃ ἔχουσι.

Γείναθ', ὑπὸ νηθεῖς ὑπερίον· ἐν φιλότῃ κ.

875 Κοῖῃ δ' Εὐρυδίῃ τίκτεν Φιλότῃ μιγείσῃ.

Ἀστράϊόν τε μέγαν· Πάλλαντά τε, δῖα θεάων.

Πέρσιον θ', ὅς κ' αἰ παῖσι μετέπρεπεν ἰδμοσὺν ἡσῃ.

Ἀστραῖα δ' Ἡὼς Ἀνέμους τέκε καρτεροθύμους.

Ἀργείον, Ζέφυρον, Βορέιον λαυψήροκέλευθον.

880 Καὶ Νότον, ἐν φιλότῃ θεῷ θεὰ Ἄνηθεῖσα.

Τῆς ᾗ μετ' ἀστρα τίκτεν Ἐωσφόρον ἡερὺν ἡσῃ.

Ἀστρά τε λαμπετόωντα, ταῖτ' ἔρανος ἐσεφαῖα θ'.

Στυξ ᾗ τέκ' Ωκεανῷ θυγάτηρ, Πάλλαντι μιγείσῃ.

Ζῆλον, καὶ Νίκην καλλιόφυρον, ἐν μεγάροισι.

885 Καὶ Κράτ' ἔκ' ἠδὲ Βίον, δειδείκτα γένατ'

τέκνα.

Τῶν σὺν ἔς' ἀπάνευθε Διὸς δόμῳ, ἔδ' ἐτις ἑσῃ.

Οὐδ' ὁδὸς, ὅππῃ μὴ κείνοις θεὸς ἡγεμονεύῃ.

Ἀλλ' αἰεὶ παρ' ἑλὼ βαρυκτύπῳ ἐδριόωνθ'.

ὣς γὰρ ἐβέλεσε Στυξ ἄφθιτ' Ωκεανίνῃ.

890 Ἡμᾶτι τῷ, ὅτε πάντας Ὀλύμπῳ ἀστράσῃ.

τῆς

Ἀθανάτις ἐκάλειε θεὸς ἐς μακρὸν Ὀλύμπῳ.

Εἶπε δ', ὅς ἂν μ' εἰο θεῶν Τιτῇσι μάχωντ',

Μὴ τιν' ἀπορήσῃν γερῶν, τιμῇ ᾗ ἕκαστον.

Ἐξέμεν, ἢ τ' παρ' ἑμὲ γέμετ' ἀθανάτοισι θεοῖσιν.

895 Τὸν δ' ἔφαθ', ὅς τις ἀπὸ Κράτ' ἔσῃ.

γέρας θ'.

Τιμῆς καὶ γερῶν ἐπιβησύνῃ, ἥ γέμῃς ἐσῃ.

*Fili Oceani, quos peperit veneranda Tethys,
Quorum nomina difficile omnium mortalem virum
proloqui :*

170 *Sed singulatim noverunt, quotquot circum habitant.*

*Ibea verò Solemq; magnum, lucentemq; Lunam,
Auroramq; quæ omnibus terrestribus lumen præbet,
Immortalibusq; Dijs, qui cælum latum tenent,
Genuit congressa cum Hyperione in amore.*

175 *Cæo verò Eurybia peperit per amorem mixta,
Astræumq; magnū, Pallantemq;, præstantissima Dearū:
Persenq; qui omnes præcellebat peritia.*

*Astræo vero Aurora Ventos peperit magnanimos,
Argesten, Zephyrum, Boream rapidum,*

180 *Et Notum, in amore Dea cum Deo congressa.
Post hos stellam genuit Luciferum manè genita,
Astræq; fulgentia, quibus Cælum cinctum est.*

*Styx vero peperit, Oceani filia, Pallanti mixta;
Zelum & Nicen pulchros talos habentem, in ædibus,*

185 *Et Robur, atq; Vim, præclaros genuit filios.
Quibus non est seorsim à Iove domus, nec ulla sedes,
Neq; via, qua non illis Deus præit:
Sed semper apud Iovem graviter-tonantem sedem
habent.*

Sic enim consuluit Styx incorruptibilis Oceanine,

190 *Die illo, quando omnes Olympius fulgurator
Immortales vocavit Deos ad altum cælum.
Dixit autem, quod quisquis unà secum Deorum contra
Titanes pugnet,*

Non cariturus sit muneribus, sed honorem quemq;

*Habiturum, quem antea inter immortales Deos
(habuit):*

195 *Illum verò dixit qui honoris expers fuerit sub Saturno,
& sine præmio,*

ἦλθε δ' ἄρα πρώτη Στυξ ἄφ' Ἰτ' ἔλυμπόν τε
Συν σφίσι παίδεσσι, Φίλῃ δ' αὖ μήδεα πατρός·
Τὴν δ' ἔτι Ζεὺς τίμησε, πρῶτα δ' ἔδωκεν.

400 Αὐτὴν μὲν γὰρ εἶπεν Θεῶν μέγαν ἔμμεναι ὄρκον·
Παῖδας δ' ἡμᾶς πάντας εἰς μετ' ἀναιέτας εἶναι.
ὣς δ' αὐτὸς πάντεσσι Δαμπερές, ὥσπερ ὑπέρθε
ἔξετέλεσ'· Αὐτὸς δ' ἐμὲν κρατεῖ, ἥδε ἀνάσσει.

Φοῖβη δ' αὖ Κοῖσ πολυήρατον ἦλθεν εἰς Ὀνκίαν.

405 Κυσαμένη δ' ἠπείτα Θεὰ Θεοῦ ἐν Φιλότῃτι,
Λητὴ κυανόπεπλον ἐγένεατο, μείλιχον αἰεὶ,
ἥπιον ἀνθρώποισι καὶ ἀθανάτοισι Θεοῖσι.

Μείλιχον ἐξ ἀρχῆς, ἀγανώτατον ἐντὶς ὀλύμπῳ.

Γένεατο δ' Ἀστερίω Διώνυμον, ἃν ποτὲ Πέρσης

410 ἦγάγετ' εἰς μέγα δῶμα, Φίλῃ κεκλήσθαι ἀκοῖν.
Ἡ δ' ὑποκυσαμένη Ἐκάτῃ τεκε, τὴν πέρι πάντων

Ζεὺς Κρονίδης τίμησε· πόρρεν δὲ οἱ ἀγλαὰ δῶρα
Μοῖραν ἔχον Γαῖης τε καὶ ἀτρυγέτοιο θαλάσσης·
Ἡδὲ καὶ ἀστερόεντος οὐρανοῦ ἔμμορε τιμῆς.

415 Ἀθανάτοισι τε Θεοῖσι τετιμῆναι ὅσῃ μάλιστα.

Καὶ γὰρ νῦν ὅτε πρὸς τις Ὀπιδονίων ἀνθρώπων
ἔρδων ἱερὰ καλὰ κτ' νόμον ἰλάσκηται,

Κικλήσκει Ἐκάτῃ· πολλὴ γὰρ οἱ ἔσπετο τιμὴ,
ρεῖα μάλ' ὧ πρὸ Φρων γὰρ Θεὰ ὑποδέχεται αἰχάς·

420 Καὶ οἱ ὀλβὸν ὀπάσει· ἐπεὶ δι' αἰμῆς γὰρ πάρεσσι
Ὅσοι γὰρ Γαῖης τε καὶ οὐρανοῦ ἐξερχόμενοι,
Καὶ τιμὴν ἔλαχον, τέτων ἔχει αἴσαν ἀπάντων!

Οὐ δὲ ἴ μιν Κρονίδης εἰσίστατο, εἰδὲ τ' ἀπὸ πύθωνος
Ὅσ' ἔλαχεν Τιτῇσι μὲν πρῶτερισι Θεοῖσιν.

Ad honores ac premia ascensurum, ut fas est.

Venit autem prima Styx incorruptibilis ad Olympum,

Cum suis filiis, chari per consilia patris.

Ipsam verò Iupiter honoravit, abundantiaq; dona dedit.

400 *Ipsam enim constituit Deorum magnum esse iuramentum,*

Filios autem, diebus omnibus suos cohabitatores esse.

Similiter etiam omnibus perpetuò, sicut pollicitus est,

Perfecit. Ipse autem præpotens est, atq; regem agit.

Rursus & Phæbe Cœi genialem venit ad lectum.

405 *Gravida verò facta deinde Dea Dei in amore,*

Latonam cæruleo-peplo peperit, blandam semper,

Mitem hominibus atq; immortalibus Dijs.

Blandam ab initio, in-primis-hilarem intra Olympum.

Genuit insuper Asteriam claram, quam olim Perſes

410 *Duxit in domum amplam, chara ut vocaretur uxor.*

Illam verò gravidatam, Hecaten peperit, quam super

omnes

Iupiter Saturnius honoravit: dedit verò ei splendida dona,

Partem ut haberet Terræq; & infrugiferi Maris,

Imò etiam stelligero à Cælo sortita est honorem,

415 *Immortalibusq; Dijs honorata est maximè.*

Etenim nunc sicubi aliquis terrestrium hominum,

Faciens sacra honesta ex lege placat (Deos),

Invocat Hecaten: ingens eum sequitur honor

Facillimè, cuius benevola Dea susceperit preces:

420 *Et illi felicitatem largitur: nam facultas ipsi adest.*

Quotquot enim Terra Cælogq; prognati sunt,

Et honorem sorte-acceperunt, istorum habet sortem

omnium:

Neq; quicquam ipsi Saturnius per-vim-ademit; neq;

pruauit,

Quæcumq; sortita est, Titanes inter priores Deos:

- 425 Ἀλλ' ἔχῃ, ὡς τὸ πρῶτον ἀπ' ἀρχῆς ἐπλετο δαίμων
 Οὐδ', ὅτι μνησθῆναι, ἥσων Θεὰ ἔμμορε τιμῆς,
 Καὶ γέρας ἐν γαίῃ τε καὶ ἐραίνῳ, ἥδ' ἰσχυράσῃ.
 Ἀλλ' ἔτι ἔτι πολὺ μᾶλλον, ἐπεὶ Ζεὺς τίεται αὐτῷ.
 ὧς δ' ἐθέλει, μεγάλως πρὸς αἰνέειν, ἥδ' ὀνίνησι.
- 430 Ἐν τ' ἀγορῇ λαοῖσι μεταπρέπει, ὃν κ' ἐθέλῃσιν.
 Ἡδ' ὅπότες ἐς πόλεμον Φθισιῶρα θωρήσων
 Ἀνέρες, ἐνθα Θεὰ πρὸς αἰνέειν, οἷς κ' ἐθέλῃσιν.
 Νίκην προφρονέως ὁπάσαι, καὶ κῦδος ὀρέξαι.
 Ἐν τε δίκῃ Βασιλεῦσι παρ' αἰδοίοισι καθίξαι.
- 435 Ἐσθλὴ δ' αὖθ', ὅπότες ἄνδρες ἀγῶνι ἀεθλοῦσιν
 Ἐνθα Θεὰ καὶ τῆς πρὸς αἰνέειν, ἥδ' ὀνίνησι.
 Νικήσας ἢ βίῃ καὶ καρτεῖ, καλὸν ἀεθλὸν
 Ρεῖα φέρει, χαίρων τε τοκεῦσιν κῦδος ὁπάξει.
 Ἐσθλὴ δ' ἱππῆεσσι παρεσάμην, οἷς κ' ἐθέλῃσιν.
- 440 Καὶ τοῖς· οἱ γλαυκῶ δασυέμφελον ἐργάζων,
 Εὐχοντάς θ' ἑκάτῃ, καὶ ἐρικτύπῳ ἔννοσι γαίῃ.
 Ῥηϊδίως δ' ἄρ' ἔλινε κερδὴ Θεὸς ὅπασε πολλῶν,
 Ρεῖα δ' ἀφείλετο φαινομένοισιν, ἐθέλῃσιν γὰρ θυμῶ.
 Ἐσθλὴ δ' ἐν σαρκοῖσι σὺν Ἑρμῇ ληΐδ' ἀέξειν,
- 445 Βυκολίας τ', ἀγέλας τε, καὶ αἰπόλια πολλὰ ἀγῶνι
 Ποίμνας τ' ἐρηπτόνων οἴων, θυμῶ γὰρ θέλῃσιν,
 Ἐξ ὀλίγων βεβιάει, καὶ πολλῶν μείονα θῆκεν.
 Οὕτω τοι καὶ μνησθῆναι ἐκ μητρὸς ἔσται,
 Πᾶσι μετ' ἀθανάτοισι τετίμη' γέρας ἐστίν.
- 450 Θῆκε δέ μιν κερνίδης κερστροφόν, οἷ μετ' ἐσθλῇ
 νίῃ,
 Ὀφθαλμοῖσιν ἰδόντο φάος πολυδερκέος ἥϊος.
 Οὕτως ἐξ ἀρχῆς κερστροφόν. Αἱ δέ τε τιμαί.
 Ρεῖη δ' αὖθ' ὁμῆσθαι κερνῶ τέκε φαιδρῶν τιμῶν.
 Ἐστίν, Δήμητρα, ἔστιν ἥρην χρυσοπέδιλον,
 455 Ἰφθιμόν τ' Αἰδών, ὅς τ' ἐπὶ χροὸν δαίμαρ νείκεν.

- 425 Sed habet, sicut prius ab initio facta est distributio.
 Nec, quia unigenita, minorem Dea sortita est honorem,
 Et premium tam in terra ac cælo, quam in mari:
 Sed insuper multo maius, quia Iupiter honorat ipsam,
 Cui verò voluerit, magnificè præsto est, atq; iuuat.
- 430 Inq; soror inter homines decorat, quem ipsa voluerit.
 Et quando ad bellum perdens homines armantur
 Viri, tum Dea adest quibus voluerit.
 Victoriæ cupide ut præbeat, & laudem porrigat.
 Inq; iudicio Regibus venerandis asidet.
- 435 Bona insuper, quando viri in certamine colluctantur,
 Ibi Dea & illis præsto est atq; iuuat.
 Qui verò vicerit virtute & robore, pulchrum præmium
 Facile fert, lætusq; progenitoribus gloriam præbet.
 Commoda item Equitibus adstare, quibus voluerit:
- 440 Et his qui in glauco (mari) tempestuoso laborant,
 Votaq; faciunt Hecate, & valde frementi Neptuno.
 Facile etiam prædam inclyta dea dare solet copiosam,
 Facile vero auferre solet apparentem, volens animo.
 Bona præterea in stabulis cum Mercurio pecus augere,
- 445 Armenta q;, gregesq; & custodias latas caprarum,
 Gregesq; lanigerarum ouium, animo volens:
 Ex paucis multa facit, & ex multis pauciora reddit.
 Adeo sanè licet unigenita ex matre existens,
 Omnibus inter Deos honorata est muneribus.
- 450 Fecit autem ipsam Saturnius alumnam-iuvenum,
 qui post ipsam
 Oculis aspexerunt lumen multa-contuentis Auroræ.
 Sic ab initio nutriens filios, Atq; hi sunt honores.
 Rhea verò compressa à Saturno, peperit illustres liberos,
 Vestam, Cererē, & Iunonē aureis-calceamentis gaudētē
- 455 Fortemq; Plutōnem, qui sub terra domos incolit

Νηλεὺς ἦτορ ἔχων, καὶ ἐρίκτυπον ἔννοσίγαιος,
Ζηῶά τε μητιόεντα, Θεῶν πατέρ' ἠδὲ καὶ αἰ-
δρωῶν,

Τῷ καὶ ὑπὸ βροντῆς πελεμίζεται Ὀρεΐα χθών.
Καὶ τὸς μὲν κατέπινε Κρόνῳ μέγας, ὃς ἴς ἑκάστου
460 Νηδύῳ ἐξ ἱερῆς, μητρὸς πρὸς γονιῷ αὖ ἵκοιτο·
τὰ Φρονέων, ἵνα μή τις ἀγαυῶν ἔρانيώνων
Ἄλλῳ ἐν ἀθανάτοισιν ἔχη βασιλῆϊδα τιμῷ.
Πάρεστο γὰρ Γαίης τε καὶ Οὐρανὸν ἀσερόεντα,
οὐνεκά οἱ πέπρωτο ἔω ὑπὸ παιδὶ δαμνῶναι,
465 Καὶ κρατερῷ περ ἐόντι, Διὸς μεγάλου Διὸς βου-
λαίς.

Τῷ ὅγε οὐκ ἀλασκοπιῶν ἔχεν, ἀλλὰ δοκῶσαν
Παῖδας, εὖς κατέπινε. Ρέω δ' ἔχον πένθ' ἄ-
λαστον.

Ἀλλ' ὅτε δὴ Δί' ἔμελλε Θεῶν πατέρ' ἠδὲ καὶ αἰ-
δρωῶν.

Τέξασθαι, ὅτ' ἐπύτα Φίλους λιγάνετο κῆρας
470 Τὸς αὐτῆς, Γαῖάν τε καὶ Οὐρανὸν ἀσερόεντα,
Μῆτιν συμφράσασθαι, ὅπως λελάθοιτο τέκνον.
Παῖδα Φίλον, τίσσι τοι δ' ἐριωνὺς πατρὸς, εὐοῖο
Παίδων, ὃς κατέπινε μέγας Κρόνῳ ἀγκυλομή-
τις.

Οἱ γὰρ θυγατρὶ Φίλῃ μάλα μὲν κλύον, ἠδ' ὀπίθοντο·
475 Καὶ οἱ πεφροσμένῳ ὅσαι περ πέπρωτο χυεῖσθαι
Ἀμφὶ Κρόνῳ βασιλῆϊ, καὶ ὑεὶ καρτεροθύμῳ.
Πέμψαν δ' ἐς Λύκτον Κρήτης ἐς πόνον ἀήμαν.
Ὅπ ποτ' ἄρ' ὀπλότατον παίδων ἤμελλε τεκέσθαι,
Ζηῶα μέγαν· τῇ μὲν οἱ ἐδέξατο Γαῖα πελώρη,
480 Κρήτη ἐν Ὀρεΐῃ, τραφέμεν τ' ἀνταλλέμεναι τε.
ἔνθα μὲν ἵκτο Φέρουσα, θολὴ Διὸς νύκτα μελαιναῖα
Πρῶτον ἐς αὐτὴν Λύκτοι· ἐκρυψε δ' ἐ χειρὶ λα-
βοῦσα.

Immitte cor habens, & valde sonantem terræ-concussorem
(Neptunum),

Iovemq; consiliarium, Deorum patrem atq; hominum,
Cujus & à tonitru concutitur lata terra.

Atq; istos quidem deglutiebat Saturnus magnus, quicumq;

460 Ex utero sacro, matris ad genua venerat:

Hæc animo volvens, ne ullus clarorum Cœligenarum
Alius inter Deos haberet regium decus.

Audierat enim ex Terra & Cœlo stellis-micante,

Quod sibi fatale esset proprio à filio domari,

465 Quamvis robusto existenti, Iovis magni per consilia.

Ideoq; hic non cœcam-speculationem habuit, sed insidias
struens,

Filios suos devorabat. Rbecam autē habebat luctus gravis.

Sed quando jam Iovem erat Deorum patrem atque vi-
torum

Paritura, jam tum charis supplicabat parentibus

470 Suis, Terræq; & Cœlo stellis-aprato,

Consilium ut suggererent, quo pacto clam pareret

Filium charum, possetq; ulcisci furias patris, suos.

Contra filios, quos devorabat ingens Saturnus versi-
pellis.

Illi verò filiaē dilectæ auscultarunt, atq; morem gesserunt.

475 Et ei commemorarunt, quæcumq; fati constitutum esset
fieri

Circa Saturnum Regem, & filium magnanimum.

Miserunt autem Lyctum Cretæ ad divitem populum,

Quum minimum-natu filiorum esset paritura.

Iovem magnum: hunc quidem ipsi suscepit Terra vasta

480 In Creta lata, ad educandum & enutriendum.

Tum quidem pervenit ferens, celerem per noctem nigram,

Primum ad ipsam Lyctum: abscondit autem ipsum mani-
bus prebensum.

Ἄντρω ἐν ἡλιβάτῳ, ζαθέης ὑπὸ κλέθεσι Γαίης,
 Ἀργαίῳ ἐν ὄρεϊ πεπυκασμένῳ ὑλήεντι.

485 Τῷ δ' ἀσπαρνίσασα μέγαν λίθον ἐγγυάλιξε·
 Οὐρανίδη μέγ' ἀνακτιθεῶν· πρεσβύτερῳ βασιλῆϊ.
 Τὸν τόθ' ἐλὼν χεῖρεσσιν, ἐλὼ ἐγκατθετο νηδυῖ,
 Σχέτλι· ὃ δ' ἐνόησε μὲν Φρεσὶν, ὡς οἱ ἀπίοισα
 Ἀντὶ λίθου εὐὸς ὑὸς ἀνίκητ'· καὶ ἀκηδῆς

490 Λείπεθ', ὅ μιν τάχ' ἐμελλε βίη καὶ χερσὶ δαμάσ-
 σας,

Τιμῆς ἐξελάαν, ὃ δ' ἐν ἀθανάτοισιν ἀνάξειν.
 Καρπαλίμως δ' αἶε' ἐπύτα μὲν καὶ Φαίδιμα
 γυναι.

Ἡὔξετ' τοῖο ἀνακτ'. Ἐπιπλομένη δ' ἐν αὐτῇ
 Γαίης ἐννεοῖησι πολυφραδέεσσι δολωθεῖς.

495 Ὀν γόνον ἄψ' ἀνέηκε μέγας Κρόν'· ἀγκυλομή-
 τις.

Νικηθεῖς τέχνησι βίηφί τε παιδὸς εὐῖο.
 Πρῶτον δ' ἐξήμησε λίθον πύματον καταπί-
 νων.

100 Τὸν μὲν Ζεὺς στήριξε κ' ἔχθρονος Ἐρυοδείης,
 Πυθοῖ ἐν ἡγαθέῃ, γυάλοις ὑπὸ Παρνησοῖο,
 Σῆμ' ἐμὲν ἐξοπίσω, θάῤῥμα θνητοῖσι βρο-
 τῖσι.

Ἄλυσε δ' πατροκασιγνήτας ὀλοῶν ὑπὸ δεσμοῖν
 Οὐρανίδας· ὅς δ' ἦσε πατρὸς ἀεσιφροσυνῶν.
 Οἱ οἱ ἀπεμνήσαντο χάριν εὐεργεσιῶν,

Δῶκαν δ' βροντῇ, ἥ δ' αἶθαλόεντα κεραυνῶν,

500 Καὶ στεργπύην· τὸ πρὶν δ' πελώρη Γαῖα κενάει·
 Τοῖς πίσυνον, θνητοῖσι καὶ ἀθανάτοισιν ἀνίστα·
 Κέρει δ' Ἰάπετος καλλίσφυρον Ωκεανίνην.
 Ἠγάγετο Κλυμῆνιν, καὶ ὁμόν λέχον· εἰσάνε-
 βαινεν.

Ἡ δ' οἱ Ἀτλαντα κροτέρόφρονα γείνατο παῖδα

*Antro in excelso , divinæ sub latebris Terræ ,
Argæo in monte denso sylvofo.*

485 *Huic ausẽm fascijs-involutum magnum lapidem in
manus dedit*

*Cæli filio , præpotenti deorum priori regi (Saturno).
Quem tum arreptum manibus , suum condidit in alvum ,
Miser: nec cogitavit animo , quod sibi in posterum
Pro lapide, filius inuictus & ærumnæ-expers*

490 *Superesset , qui ipsum max vi & manibus domitum
Ex honore expulsurus , ipseque immortalibus imperaturus
esset.*

*Celeriter autem deinde robur & fortia membra
Crescebant illius Regis. Vertente autem anno
Terræ consilio astuto circumventus ,*

495 *Suam sobolem iterum emisit magnus Saturnus versutus ,
Victus artibus ac vi filij sui.*

*Primum vero evomuit lapidem ultimo deuoratum.
Illum quidem Iupiter firmiter defixit in terram spaci
osam.*

Pytho in divina , iugis sub Parnassi ,

500 *Monimentum ut sit in posterum , miraculum mortalibus
hominibus.*

Soluit vero fratres-ex-patre noxijs à vinculis

Cæligenas , quos vinxerat Pater ex amentia.

Qui ipsi memores fuerunt propter beneficia ,

Dederuntque tonitru , atque candens fulmen ,

505 *Et fulgur: quæ antè immanis Terra occultabat.*

Quibus confisus , mortalibus atque immortalibus imperat.

*Puellam porro Iapetus pulchros talos habentem
Oceaninen*

Duxit Clymenem , & eundem lectum conscendit.

Ipsa vero ei Atlantem magnanimum peperit filium.

§ 10 Τίκτε δ' ὑπερκύδαντα Μενόιτιον· ἦδ' Ἐπιμηθεῖα
 Ποικίλον, αἰολομήτην· ἀμαρτινοὸν τ' Ἐπιμηθεῖα,
 ὃς κακὸν ἐξ ὀρχῆς ἤμετ' ἀνδράσιν ἀλφειῇσι.
 Πρῶτ' ὅ γάρ ρα Διὸς πλάσιν ὑπέδεκτο γυναικά,
 Παρθένον, ὑβριῶν ἧ Μενόιτιον Δρύοπα Ζεὺς

§ 11 Εἰς Ἐρεβ' ὅ κατέπεμψε, βαλὼν ψολόεντι κεραι-
 νῶ,

Εἵνεκ' ἀσφαλείης τε καὶ ἠγορέης ὑπερῶν λυγρῶν.
 Ἄτλας δ' οὐρανὸν Δρυὶ ἔχ' κρατερῆς ὑπ' ἀ-
 νάγκης.

Πείρασιν ἐν γαίῃ, πρῶταρ Ἐσπερίδων λιγυφώνων.
 Ἐσηῶς, κεφαλῇ τε καὶ ἀκαμάτοισι χερσὶ.

§ 20 Ταῦτίω γάρ οἱ μοῖραν ἐδάσσατο μητιέ' α Ζεὺς.
 Δῆσε δ' ἀλυκτ' πέδησι Περμηθεῖα ποικιλόβου-
 λον,

Δεσμοῖς δ' ἑταλίοισι μέσον Διὰ κίον' ἐλάσας·
 Καί οἱ ἐπ' αἰετὸν ὥρεσ' τανυσίπτερον· αὐτὰρ ὃ γ'
 ἦπαρ

Ἦσθιεν ἀθάνατον, τόδ' αἰέξετο ἶσον ἀπάντη

§ 25 Νυκτὸς, ὅσον πρῶταρ ἦμαρ ἔδει τανυσίπτερον
 ὄρνις.

Τόν μιν ἄρ' Ἀλκιδώης καλλισφύρε' ἄλκιμος υἱὸς
 Ἡρακλῆς ἐκτῆνε· κακῶ δ' ἀπὸ νῆσον ἀλαλχεν
 Ἰπτετιονίῃ, καὶ ἐλύσατ' δυσφροσυνάων,
 οὐκ ἀέκητι Ζηνὸς ολυμπία ὑψιμέδοντ' ὅτι,

§ 30 Ὅφρ' Ἡρακλῆ' ὀηθαλμέ' ὀκλέ' εἴη.
 Πλείον' ἔτ' ἢ τὸ πάριθεν, ὅππ' ἡδονὰ πηλυβοτήρην
 ταῦτ' ἄρα ἀζόμενος, παύσῃ χόλῳ, ὃν πρὶν ἔχεσθαι,
 οὔνεκ' ἐρίζετ' βελαῖς ὑπερμενεῖ Κρονίαντι.

Καὶ γὰρ ὅτ' ἐκρίνοντ' θεοὶ θνητοὶ τ' ἀνθρώποι

§ 35 Μηκάνῃ, τότ' ἐπὶ τὰ μέγαν βῆν πρὸ φρονι θυμῷ
 Δαδασάμην' ὅ περ ὕθηκε, Διὸς νόον ἐξαπατήσαντα.

§ 10 Peperit præterea gloria præsignem Menæcium, atq;
Prometheum

Varium, versipellem: stultumq; Epimetheum,
Qui noxa statim ab initio fuit hominibus inuentoribus re-
Primus enim Iovis fictam suscepit mulierem (ram.
Virginem. Iniurias verò inferentem Menæcium late-vi-
dens Iupiter

§ 11 4 In Erebum detrusit, feriens candenti fulmine,
Propter stulticiam & superbiam immensam.
Atlas vero cælum latum sustinet dura ex necessitate,
Finibus interra, e regione Hesperidum argutarum
Stans, capiteq; & indefessus manibus.

§ 20 Hanc enim ipsi sortem destinavit prudens Iupiter.
Ligavit verò insolubilibus compedibus Promethea
versutum,

Vinculis difficilibus mediam per columnam adigens:
Et ei Aquilam immisit expansis alis: cæterum hæc epar
Comedebat mori-nescium, quin ipsum crescebat par ubiq;

§ 2-5 Nocte, quantum, tota die edebat extentas alas habens
avis.

Hanc quidem Alcmenæ pulchros talos habentis fortis
filius

Hercules occidit, malum verò morbum profligavit
Iapetionidæ, & liberavit ab ægitudine,
Non invito Iove Olympio in alto-imperante,

§ 30 Quo Hercules Thebis-geniti gloria esset
Maior etiam quam antea, super terram multos pascentē.
Ob idq; veneratus honorabat præclarum filium,
Et licet succensens remisit iram, quam prius habuerat,
Eò quòd contendisset consilio cum præpotenti Iove.

§ 3 5 Etenim quando disceptabant Dî mortalesq; homines
Meconæ, ibi tum magnum bovem prompto animo
Divisum proposuit, Iovis mentem fallens.

Τῷ μὲν γὰρ σάρκας τε καὶ ἔγκατα πίωνι δημῷ
 Ἐν ρινῷ κατέθηκε, καλύψας γαστρί βροχή·

540 Τῷ δὲ αὐτ' ὅσέα λύκα βοός δολίη ἐπὶ τέχνη
 Εὐθετίσας, κατέθηκε καλύψας δρυγὶ δημῷ
 Δὴ τότε μιν προσέειπε πατρὸς ἀνδρῶν τε θεῶν τε·

Ἰαπετιονίδη, πάντων δριμύνησ' ἀνάκτων,
 ὦ πέπον, ὥς ἐτεροζήλως διδάσασαο μήρανι.

545 ὣς Φάτο κερταμέων Ζεὺς ἄφθιτα μῆδεα εἰδώς,
 Τὸν δ' αὖτε προσέειπε Περσηγεὺς ἀγκυλομήτης,
 Ἡ κ' Ὀπμιφδόσας, δολίης δὲ ἔλθ' ἀλήθετο τέχνης·
 Ζεῦ κύδισε, μέγιστε θεῶν λαίδηρυσταίων,
 Τῶν δὲ ἔλθ', ὅπ ποτέρῃ σε ἐνὶ φρεσὶ θυμὸς
 ἀνώγῃ.

550 Φῆ γὰρ δολοφρογνέων. Ζεὺς δὲ ἄφθιτα μῆδεα εἰδώς,
 Γινώρ', οὐδὲ ἠγνοίησε δόλον· κακὰ δὲ ὄσσετο θυ-
 μῷ

Θνητοῖς ἀνθρώποισι, τὰ καὶ τέλεσθ' ἔμελλεν.
 Χερσὶ δὲ ὄγ' ἀμφοτέρησιν ἀνείλετο λύκον ἀλφειῶν
 Χώσατο δ' Ὀφρέας, ἀμφὶ χόλῳ δέ μιν ἵκετο θυ-
 μῷ,

555 ὣς ἴδεν ὅσέα λύκα βοός δολίη ἐπὶ τέχνη,
 Ἐκ τῆς δὲ ἀθανάτοισιν ἐπὶ χθονὶ Φῦλ' ἀνθρώπων
 Κάκισ' ὅσέα λύκα θυγέ'των ἐπὶ βωμῶν.

Τὸν δ' ἔμεγ' ἀχθήσας προσέειπεν Ὀδυσσεύς,
 Ἰαπετιονίδη, πάντων πέρ μ' ἔμμεν μῆδεα εἰδώς,

560 ὦ πέπον, ὥς ἀρετῇ δολίης ἐπιλήθῃς τέχνης·
 ὣς Φάτο χωόμηνος Ζεὺς ἄφθιτα μῆδεα εἰδώς.

Ἐκ τῆς δὲ ἠπείτα δόλῳ μεμνημένῳ αἰεὶ
 Οὐκ εἶδ' Ὀδυσσεὺς πύρρος μῦθον ἀκαμάτης,
 Θνητοῖς ἀνθρώποις, οἳ ἐπὶ χθονὶ καίεσθαι.

565 Ἀλλὰ μιν ἐξαπατήσιν εὖς παῖς Ἰαπετιονίδης.

Hæc enim carnes q̄ & intestina pingui adipè
In pelle deposuit, regens ventre bouino:

40 In altera rursus ossa alba bovis, dolosa arte
Rite-disponens, deposuit regens candida aruina.

Iamq̄ tum ipsum allocutus est pater hominumq̄ Deūmq̄:
Iapetionide omnium celeberrime regum,
O tu, quàm iniquè divisisti partem.

45 Sic dixit, convicijs proscindens Iupiter solida consilia
sciens.

Hunc rursus allocutus est Prometheus vaser,
Dixit, & subridens dolosæ non obliviscatur artis:
Iupiter gloriosissime, maxime Deorum sempiternorum,
Harum elige, utram te in pectoribus animus iuber.

50 Dixit sane dolosa cogitans. Iupiter autem solida consilia
sciens,

Cognovit, nec ignoravit dolum: mala autem prospiciebat
animo

Mortalibus hominibus, quæ & perficienda erant.

Manibus verò hic utrisq̄, sustulit album adipem

Irascebatur autē mente, ira vero eius occupavit animum,

55 Ut vidit ossa alba bovis, dolosa ab arte.

Ex illo tempore verò Diis super terram genus hominum,
adolevit ossa alba odoratis in aris. (piter.

Hunc verò valde ingemiscens allocutus est nubitogus Iu-
Iapetionida, omnes supra consilia edoctus,

60 O tu, nondum dolosæ oblitus es artis?

Sic dixit ira percitus Iupiter prudentissimus.

Ex illo tempore doli memor semper,

Non dabit Melius ignis robur indefessi,

Mortalibus hominibus, qui super terram habitant.

65 Sed ipsam decipit bonus filius Iapeti,

Erratum

κλέψας ἀκαμάτοιο πυρὸς τηλέσκοπον αὐ-
γλήν.

Ἐν κοίλῳ νάρθηκι. Δάκεν δ' ἄρα νήϊοι θυμὸν
Ζεῦ ὑψιβρεμέτιν : ἐχόλωσε δέ μιν Φίλον ἦτορ.
ὣς ἴδεν ἀνθρώποισι πυρὸς τηλέσκοπον αὐγλήν.

570 Αὐτίκα δ' ἀντὶ πυρὸς τεύξε κακὸν ἀνθρώποισι.
Γαίης γὰρ σὺμπλάσσε πεικνυτὸς Ἀμφιγυῆς
Παρθενῶ αἰδοίῃ ἱκελὸν, Κρομόδεω δ' αὖ βελάς·
Ζῶσε δ' καὶ κόσμησε Θεὰ γλαυκῶπις Ἀθηνῆ
Ἀργυρῇ ἐσθῆτι : καὶ κρήθεν δ' καλύπτειν

575 Δαίδαλέῳ χεῖρεσσι κατέχευε, θαῦμα ἰδέσθαι·
Ἀμφὶ δέ οἱ σεφάνης νεοηλέας αἴθεσι ποίης
ἱμερτὲς παρέθηκε καρήατι Παλλὰς Ἀθηνῆ·
Ἀμφὶ δέ οἱ σεφάνῳ χερσέῳ κεφαλῇ Φιν ἔθηκε.
Τὴν αὐτὸς ποίησε πεικνυτὸς Ἀμφιγυῆς,

580 Ἀσκήσας παλάμησι, χαρίζομαι δὲ πατρί.
Τῇ δ' ἐνὶ δαίδαλα πολλὰ τέτ' ὄχατο, θαῦμα
ιδέσθαι,

Κνώδαλα, ὅσ' ἤπ' ἔμελλ' ἰδέσθαι, ἡδὲ θαλάσσια·
Τῶν ὅγε πούλ' ἐνέθηκε (χάρης δ' ἀπελάμπη
πολλή

Θαυμασίη.) ζῳῶσιν εἰκότα φωνήεσιν.

585 Αὐτὰρ ἐπεὶ δὴ τεύξε καλὸν κακὸν αὐτ' ἀγαθόν·
Ἐξάγαγ' ἐνθα περ ἄλλοι ἔσαν θεοὶ ἢ δ' ἀνθρώποι·
Κόσμῳ ἀγαλλομνύν γλαυκῶπιδος ὀβριμοπώτης
Θαῦμα δ' ἔχ' ἀθανάτης τε θεοὺς, θνητὸς τε
θρώπους,

ὣς εἶδον δόλον αἴπυν, ἀμήχανον ἀνθρώποισιν.

590 Ἐκ τῆς γὰρ γυναικῶν θηλυτεράων.
Τῆς γὰρ ὀλῳϊὸν δὲ γυναικῶν, ἔφυλα γυναικῶν·
Πῆμα μέγα θνητοῖσι μετ' ἀνδράσι ναιετάει·
Οὐλομνύης πενίης ἀξύμφορος, ἀλλὰ κόροιο.

Putatus indomiti ignis eminus-apparentem splendorem,
In concava ferula. Momordit verò imò animo
Iovem altisonantem : ad iram verò ipsum commovit
charum cor,

Ut vidit (inter) homines ignis procul lucentem splen-
dorem.

70 Protinus autem pro igne struxit malum hominibus.
E terra enim conformavit celebris viroq; pede-claudicante
(Vulcanus)

Virgini pudicæ simile, Saturnij consilio :

Cinxit verò & adornavit Dea caesis-oculis Minerva,
Candida veste. à capite verò calyptram

75 Ingeniose-factam manibus detinebat, mirum visu.
Circum verò ei setta florentis è floribus herbæ
Amabilia imposuit capiti Pallas Minerva,
Eiq; coronam auream capiti circumposuit,
Quam ipse fecerat inctytus Vulcanus,

80 Elaborans manibus, gratificans Iovi patri.
In hac artificiosa multa cæcata-erant, mira visu,
Animantia, quæcumq; continens alit, atq; mater.
Ex illis hic multa indidit (gratia verò resplendebat
magna,

Mirabilis) animantibus similia vocalibus.

85 Cæterum postquam effecit pulchrum, malam pro bono,
Eduxit eo ubi alij erant Dij atq; homines,
Ornatu gestientem cæsiæ Palladis forti-patre-progenitæ.
Admiratio autem cepit immortalesq; Deos, mortalesq;
homines,

Vbi viderunt dolum arduum, inexplicabilem hominibus.

90 Ex illa enim genus est Mulierum tenerarum.
Illius enim perniciosum est genus : & sexus mulierum
Nocumentam ingens mortales in cerviros habitant :
Perniciosa paupertati non accommoda, sed saturati.

ὥς δ' ὅπ' ἐν σμύναςι κατηρεφέεσσι μέλισσαι
 595 κηφύνας βόσκῃσι, κακῶν ξυνήονας ἔργων·
 Αἱ μὲν τε πρέπουσιν ἡμᾶς ἐς ἥλιον καὶ αἰετῶν
 ἡμάτιασιν ἀφύδασι, τιθεῖσιν τε κηρία λόφῃ.
 Οἱ δ' ἐν τράχευ μένοντες ἐπηρεφέας κ' ὅσιν ἐλθεῖν,
 ἄλλοτ' ἄλλον κάματον σφετέρῃσι ἐς γαστέρας ἀμύν-
 ται·

600 ὥς δ' αὐτῶς ἀνδράσιν κακὸν θνητοῖσι γυναικῶν
 Ζεὺς ὑψιβρεμέτης θῆκε, ξυνήονας ἔργων
 ἀργαλέων. ἕτερον ἢ πόρεν κακὸν αὐτ' ἀγαθοῖο,
 ὅς κε γάμον φάσιν, καὶ μέρμερα ἔργα γυναι-
 κῶν,

Μὴ γῆμαι ἐθέλη· ὅλοόν δ' ὅπ' ἔστι γῆρας ἱκῆν·
 605 χήτη γηροκόμοιο ὅδ', ὅς βιότῃσιν ἐπιδολεῖται,
 Ζῶει, ἀποφθιμύει ἢ ἀπὸ κτήσιν δατέον·
 Χηρῶσά, ὡς δ' αὐτὲ γάμος μὲν μοῖρα γυνήται,
 Κεδνὴ δ' ἔχεν ἀκοιτὴν, δαρυῖαν περὶ
 δεσσι·

Τῷ δ' ἀπὸ αἰῶνος κακὸν ἔοδ' ἄντι φερέει·
 610 ἔμμεναι. ὅς δ' ἐκεῖ τετμήναι ἀταρτηροῖο χρέος ἔστι·
 Ζῶει ἐνὶ στήθεσιν ἔχων ἀλίαςτον αἰῶνα
 θυμῷ καὶ καρδίῃ· καὶ ἀνήμερον κακὸν ὄσιν·
 ὥς γὰρ ἔστι Διὸς κλέψαι νόον, ἔδ' ἐπαρελθεῖν.
 Οὐδὲ γὰρ Ἰαπετιονίδης ἀνάκηται Περσηγεύς

615 τοιοῦτό γ' ἐπεξήλυξε βαρὺν χόλον, ἀλλ' ἐπὶ
 νάγκῃς

καὶ πολὺ ἵδρην ἔοντα μέγας κ' ἐσθλὸν
 βριάρεω δ' ὡς τὰ πρῶτα πατρὸς ὠδύσασθαι θυμῷ·
 Κότῃ τ' ἠδὲ Γύγῃ, θῆσε κρατερῶν ἐν δεσμοῖς,
 ἠνορέλῃσι ἐπερὶ πλοῦν ἀγῶνι, ἠδὲ καὶ αἰῶνι

620 καὶ μέγεθ' ὅσ'· κατένευσεν δ' ἐπὶ χερσὶν αἰῶνι
 δείης·

- Ac veluti quum in alvearijs rectis Apes
 595 Fucos pascunt malorum participes operum :
 Illæ quidem per-totum diem ad solem occidentem
 Diurnæ festinant, faciuntq; favos albos :
 At illi intus permanentes coopertis in alvearijs,
 Alienum laborem suum in ventrem metunt:
 600 Similiter Viris rem malam immortalibus Mulieres
 Iupiter altitonans dedit, participes operum
 Difficilium. Aliud verò præbuit malum pro bono.
 Qui nuptias fugiens, & sollicita opera mulierum,
 Non uxorem ducere velit : nocivam verò attigerit se-
 nectam :
 605 In penuria ejus - quæ - senem foveat hic, etiam non vi-
 ctus indigus,
 Vivit, mortui verò possessionem inter se dividunt
 Remoti- cognati. Cui verò nuptiarum conditio conti-
 gerit, (diis :
 Pudicam verò habuerit conjugem, convenientem præcor-
 Huic ab ævo malum bono equiparat
 610 Esse. Qui verò adeptus fuerit (uxorē) nocentis nativitatibus ;
 Vivit in pectoribus habens indefinentem mæsticiam,
 Animo & corde : & immedicabile malum est.
 Vsq; adeo non licet Iovis fallere mentem, neq; præterire.
 Neque enim Iapetionides nihil-mali-promeritus, Pro-
 metheus
 615 Illius evitavit gravem iram, sed necessario,
 Quamvis multiscium existentem, magnū vinculū coërcet.
 Briareo verò ubi primum pater iratus est animo,
 Corroq; atq; Gygæ, ligavit (eos) forti vinculo,
 Fortitudinem immanem admiratur, atq; etiam formam,
 620 Et magnitudinem : collocavit aurem sub terram latam,

ἔνθ' οἷγ' ἄλγέ' ἔχοντες ὑπὸ χθονὶ ναιετάοντες
 εἶατ' ἐπ' ἐξατιῇ μεγάλης ἐν πείρασιν γαίης,
 Διὶ γὰρ μάλ' ἀχνύμενοι, κραδίη μέγα πένθ' ἔχοντες.

- Ἀλλὰ σφέας Κρονίδης τε ἰδὲ ἀθάνατοι θεοὶ ἄλλοι,
 625 Οὓς τέκεν ἦὑκομεν ῥεῖη Κρόνος ἐν φιλότῃ
 Γαίης φραδομοσυήσιν ἀνήγαγον ἐς Φάειαν αἶψαν·
 Αὐτὴ γάρ σφιν ἅπαντα διωκεύως κατέλεξε,
 Συὺ κείνοισιν νίκῃω τε καὶ ἀγλαὸν εὖχ' ὀρέσθ'.
 Διὲρ γὰρ μάραντο πόνον θυμαλγέ' ἔχοντες.
 630 Τιτῶνες τε θεοὶ, καὶ ὅσοι Κρόνος ἐξεγρόντο,
 Ἀντίον ἀλλήλοισι, Διὰ κρατερὰς ὑσμῖνας·
 Οἱ μὲν ἄφ' ὑψηλῆς Ὀθρυῖος Τιτῶνες ἀγαυοὶ,
 Οἱ δ' ἄρ' ἀπ' Οὐλύμποιο θεοὶ δωτῆρες ἐάων,
 Οὓς τέκεν ἦὑκομεν ῥεῖη Κρόνω δυνήθεισιν.
 635 Οἳ ῥα τ' ἀλλήλοισι μάχῃω θυμαλγέ' ἔχον-
 τες,

Συνεχέως ἐμάχοντο δέκα πλείους ἐνιαυτὸς.
 Οὐδὲ τις ἦν ἐριδὲν χαλεπῆς λύσης, ἔδ' ἐτε-
 λάτῃ

- Οὐδετέρους· ἴσον ἦ τέλ' ἐτέτατο πολέμοιο.
 Ἀλλ' ὅτε δὴ κείνοισι παρέχεθεν ἄρμεμα πάντα,
 640 Νέκταρ τ' ἀμβροσίην τε, τὰ περ θεοὶ αὐτοὶ εἶδον.
 Πάντων ἐν στήθεσιν αἰέξετο θυμὸς ἀγλιώρ,
 ὣς νέκταρ τ' ἐπάσαντο καὶ ἀμβροσίην ἐρατὴν ἴναι.
 Δὴ τότε τοῖς μετέσπε πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν
 τε·

- Κέκλυτέ μοι Γαίης τε καὶ Οὐρανῶ ἀγλαὰ τέκνα,
 645 Ὅφρ' εἴπω, τὰ με θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι κελεύει.
 Ἦδη γὰρ μάλα διὲρ ἐναντίῃ ἀλλήλοισι,
 Νίκης καὶ κράτεος ὡς μαρνάμεθ' ἡμᾶς πάντα,
 Τιτῶνες τε θεοὶ, καὶ ὅσοι Κρόνος ἐκγόμομεθα.

*Vbi dolores habentes sub terra agentes,
Sedent in extremitate magnæ in finibus terræ,
Diu valde mœrentes, corde magnum luctum habentes.
Sed ipsos Saturnius atq; immortales Dii alij,*

*625 Quos peperit pulchricoma Rhea Saturni in amore,
Terræ consiliis subduxerunt ad lucem iterum.
Ipsa enim eis cuncta prole æ recensuit,
Cum illis victoriamq; & splendidam gloriam accepturos.
Diu enim pugnarunt, laborem animum-cruciantem
habentes,*

*630 Titanesq; Dii, & quotquot è Saturno nati sunt,
Contra sese mutuò per validas pugnas:
Ipsi quidem ab alta Othy Titanes nobiles,
Ab Olympo vero Dii datores bonorum,
Quos peperit pulchr. coma Rheæ Saturno concumbens.*

*635 Illi sanè tum inter se pugnam animum-excruciantem
habentes,
Continuè pugnant decem plus annis.
Neq; ulla erat contentionis molestæ compositio, neq;
finis*

Alterutris: æqualiter autem finis extensus erat belli.

Sed quando iam illis apposuit (Iupiter) congruentia omnia;

*640 Nectarq; ambrosiamq;, quibus Dii ipsi vescantur:
Omnium in pectoribus augebatur animus superbus,
Vbi nectar gustarunt, & ambrosiam amabilem.
Iam tum ipsis interlocutus est pater hominumq;
Deorumq;:*

Audite me Terræq; & Cæli inclyti filij,

*645 Ut dicam quæ me animus in pectoribus iubet.
Iam enim admodum diu adversi nobis mutuò,
Victoria & impero propugnāvimus dies omnes,
Titanesq; Dii, & quotquot è Saturno sati sumus.*

Ἰμεῖς ἢ μεγάλῳ τε βίῳ, καὶ χεῖρας ἀάπτῃς
 650 Φαίνετε Τιτῶεσσιν ἐναντίοι ἐν δαΐ λυγρῇ,
 Μνησάμενοι Φιλότῃτ' ἐνέτῃ, ὅσα παθόντες
 Ἔς Φάτ' ἄψ' ἀφίκεσθε διυσηλεγέτ' ὑπὸ δεσμῷ
 Ἡμετέρης Διὸς βλαῖς ὑπὸ ζόφῳ ἤεργεντ'.

ὣς Φάτ'. Τὸν δ' ἐξαῦτις ἀμείβετο Κότῃτ' ἀμύμων :

655 Δαιμόνι', σὺ κ' ἀδάηται πιφαύσκεαι· ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ
 ἴδμεν, ὅτι πέρι μὲν πρᾶπίδες, πέρι δ' ἔστ' νόημα
 Ἀλκίτῃς δ' ἀθανάτοισιν δρῆς γνέο κρυερῷο·
 Σῆσι δ' ὅππῃ φροσυνῶσιν ὑπὸ ζόφῳ ἤεργεντ'.

Ἄψορρον δ' ἐξαῦτις ἀμφλίκτων ὑπὸ δεσμῶν
 660 Ἠλύθοντες Κρόνῳ ἢ ἄναξ, ἀνάελπτα παθόντες.
 Τῷ καὶ νῦν ἀτενέει τε νόω, καὶ ὅππῃ φροσὶ βελῇ,
 ῥυσόμεθα κρατ' ὑμὸν ἐν αἰνῇ δηϊότητι,
 Μαρνάμενοι Τιτῇσιν ἀνὰ κρατερὰς ὕσμινας.

ὣς Φάτ'. Σπῆνῃσαν ἢ Θεοὶ δωτῆρες ἑάων.

665 Μῦθον ἀκούσαντες· πολέμῳ δ' ἐλιλάμετ' θυμὸς
 Μᾶλλον ἔτ' ἢ τ' πάργιθε. Μάχῳ δ' ἀμέγαρτα
 ἐγχεσθῶν

Πάντες θήλφαί τε καὶ ἄρσενες, ἥματι κείνῳ,
 Τιτῶες τε Θεοὶ, καὶ ὅσοι Κρόνῳ ἐξελγόντο,
 Οὓς τε Ζεὺς Ἐρέβῳ σφιν ὑπὸ χθονὸς ἦκε Φόβῳ·
 670 Δφνδοί τε κρατεργί τε, βίῳ ὑπὲρ πλὸν ἔχοντες·
 Τῶν ἐκαστὸν μὲν χεῖρες ἀπ' ὤμων αἰῶσοντο
 Πᾶσιν ὁμῶς, κεφαλὰ δ' ἢ ἐκάστῳ πεντήκοντα
 Ἐξ ὤμων ἐπέφυκόν ὅππῃ σιβαργῶσι μέλεσσιν.
 Οἱ τότε Τιτῶεσσι κατέστανεν ἐν δαΐ λυγρῇ,

675 Πέτρας ἡλιβάτης σιβαρῆς ἐν χερσὶν ἔχοντες·
 Τιτῶες δ' ἐτέρωθεν ἐκαρτυῖαντο Φάλαγγας
 Περσφρογνέως χειρῶν τε βίης θ' ἅμα ἐργὸν ἐφάσαντο

Vos verò magnamq; vim & manus invictas

- 656 *Ostendite Titanibus contrarij in pugna gravi,
Memores amicitiae placidae, quibus affecti
Ad lucem redieritis molesto à vinculo,
Nostra per consilia à caligine obscura.*

*Sic dixit. Illum verò rursus excepit Cottus irrepre-
bensibilis :*

- 657 *Venerande, non indocta loqueris: sed & nos
Scimus, quòd excellunt quidem praeordia, excellens verò
est intellectus:*

*Depulsor verò immortalibus execrationis fuisti horrenda:
Tua verò prudentia è caligine opaca.*

Retro iterum, acerbis à vinculis.

- 660 *Venimus, Saturni fili rex, insperatis affecti.
Ideoq; nunc intenta mente & prudenti consilio,
Vind. cabimus vestrum imperium gravi conflictu.
Pugnantes cum Titanibus per acra praelia.*

*Sic dixit. Collaudarunt verò Dii datores honorum,
Sermone audito: Bellum verò cupiebat animus.*

- 665 *Magis etiam, quàm, antea. Pugnam verò arduam exci-
tarunt*

*Omnes, fœminaq; & mares die illo,
Titanesq; Dii, & quotquot Saturno procreati sunt,
Quosq; Iupiter ex Erebo sub terra misit ad lucem,*

- 670 *Acres robustiq; vires immensas habentes.
Horum centum quidem manus ab humeris concitabantur,
Omnibus simul: capita verò unicuiq; quinquaginta
Ex humeris enata sunt super firmis membris.
Qui tum Titanibus oppositi sunt in pugna luctuosa.*

- 675 *Saxa prærupta validis in manibus gestantes.
Titanes verè ab altera parte confirmarunt phalanges.
Alacriter manuumq; viriumq; simul opus ostentabant*

Ἀμφότεροι δεινὸν δὲ πείραχε Πόντῳ ἀπείρων·
 Γῇ δ' ἢ μέγ' ἐσμαράγησεν· ἐπέστενε δὲ Οὐρανὸς Ὀρέας
 680 Σφόδρῳ· παρόθεν δὲ ἐπινάσσετο μακρὸς Ὀλύμπῳ

ῥιπῇ ὑπ' ἀθανάτων· ἔνοσις δὲ ἴκανε βαρεῖα
 Τάρταρον ἠερέντα, ποδῶν ἀπεία τ' ἰωὴ
 Ἀσέτχιω χμοῖο, βολάων τε κοατεράων.
 ὣς ἂρ' ἐπ' ἀλλήλοισι ἴεσαν βέλεα σονόεντα.
 685 Φωνὴ δὲ ἀμφοτέρων ἴκετ' ἔρηνον ἀσερόντα
 Κεκλομένων· οἱ δὲ ζώϊσιν μεγάλῳ ἀλαλη-
 τῷ.

Οὐδ' ἂρ' ἐτι Ζεὺς ἴχεν ἐὼν μῦθῳ· ἀλλὰ νῦν ἔγω
 εἶπα μῦθον μῦθε· πλὴν το Φρένες, ἐκ δέ τε πάσης
 Φαῖνε βίῃ· ἀμυδὶς δὲ ἂρ' ἀπ' ἔρηνῃ ἢ δ' ἀπ' Ὀ-
 λύμπου

690 Ἀσράπῃων ἔσχε σιωνχαδόν· οἱ δ' ἢ κεραυνοὶ
 ἴκταρ ἅμα βροντῇ τε καὶ ἀστροπῇ ποτεόντο
 Χερσὶ δ' ἀπὸ σιβαρῆς, ἱερὴν Φλόγα τ' εἰλυφόωντες
 Ταρφέες· ἀμφὶ δ' ἢ Γαῖα Φερέσβι· ἐσμαράγη
 Καιομένη· λάκε δὲ ἀμφὶ πυρὶ μεγάλ' ἄσπετ-
 ῶν·

695 Ἐξέειχεν δ' ἡ γαῖα καὶ ὠκεανοῖο ῥέεθρα,
 Πόντῳ τ' ἀτρέχεται· Τὸς δὲ ἀμπετο θερμός
 αὐτῇ

Τιτλιῶας χθονίους, Φλόξ δὲ ἠέρα διὰν ἴκανεν
 ἄσπετῳ, ὅσους δὲ ἡμέρδ' ἐφθίμων περ ἐόντων
 Αὐτὴ μαρμαίρσσει κεραυνοῦ τε σερπῆς τε.

700 Καῦμα δ' ἢ θεσπέσιον κάτεχεν Χάθ· εἶσατο δ' αὖτε
 Ὀφθαλμοῖσιν ἰδεῖν, ἢ δ' ἔασιν ὅσων ἀκῆσαι
 Αὐτὸς ὡς ὅτε γαῖα καὶ ἔρηνος Ὀρέας ὑπερῆν
 Πίλνατ· ῥιπῇ γάρ κε μέγιστ' ὀδύρῃ
 Τῆς μὲν ἐρπυμνῆς, ἔδ' ὑψόθεν ἐξερχομένη
 705 Τάσθ' ὀδύρῃ ἐπλήτο Θεῶν, ἔρδι ζωιόντων

Vriq; : horrendè verò insonuit pontus immensus :

Terra verò stridebat : ingemiscebat verò latum Cælum

680 *Quassatum : ab ima verò concutiebatur amplius O-*
lympus

Impetu à Deorum : motus verò venit gravis

Ad Tartarum tenebricosum, pedum acutus strepitus

Immodici tumultus, ictuumq; fortium.

Adeo invicem mirtebant tela suspiriosa.

685 *Vox autem utrorumq; pervenit ad cælum stellatum*

Adhortantium. At illi congregiebantur magno cum
clamore.

Neg; sanè amplius Iupiter cohibebat suum robur : sed ipsius

Statim robore implebantur animi, & omnem

Exseruit vim : simul etiam à cælo atq; Olympo

690 *Fulgurans incedebat confertim : fulmina autem*

Celerrimè una cum tonitru & fulgure volabant

Manu à robusta, sacram flammam iaculantia

Crebrò : circum verò Terra alma reboabat

Ardens : crepitabat verò undiq; igne valde magna sylvæ

695 *Fervebat verò terra tota, & Oceani fluentia,*

Pontuq; immensus. Circumdedit autem calidus vapor

Titanas terrestres, flamma verò ad aërem divinum

pervenit

Magna, oculos verò visu-privabat quantumvis fortium

Splendor radians fulminisq; fulgurisq;.

700 *Incendium autem immensum occupavit Chaos. Simi-*
le-erat autem coram

Oculis aspicere, ac auribus vocem audire,

Itidem ac si terra & cælum latum superne

Corrueret. Talis enim maximus strepitus ex-
citabatur,

Hac quidem diruta, illo autem ex alto diruente.

705 *Tantus fragor erat Diis confligentibus.*

Σιωὶ δ' αἶε μοι ἔνοσιν τε κόνιν θ' ἅμα ἐσφαιρόμεν,
 Βροντῶν τε σερπῶν τε ἑαυτολόεντα κροαυόν,
 Κῆλα Διὸς μεγάλου, Φέρων δ' ἰχθυὶ τ' ἐνοπλῶν τε
 Ἐς μέσον ἀμφοτέρων: ὅτοβ' ὁ δ' ἀπλητ' ὁρῶν
 710 Σμερδαλέης ἐρλ' ὁ δ' ἀναφαίνεται ἔργον
 Ἐκλίνθη ἡ μάχη· πρὶν δ' ἀλλήλοισι ἐπέχοντες,
 Ἐμμενέως ἐμάχοντο διὰ κρατερὰς ὑσμῖνας.
 Οἱ δ' ἄρ' ἐνὶ πρῶταισι μάχῃ δρμεῖαν ἔχοντες,
 Κότ' τε, Βριάρεώς τε, Γύης τ' αἶατ' ἀπολέ-
 μοια.

715 Οἳ ῥα τριηκοσίας πέτρας σιβαρῶν δ' ἀπὸ χειρῶν
 Πέμπτον ἐπ' αὐτῶν, κ' δ' ἐσκίασαν βελέεσσιν
 Τιτῶν, καὶ τὰς μὲν ὑπὸ χθονὸς Δρυοδείης
 Πέμψαν, καὶ δ' ἐσμοῖσαν ἐν δρυγαλέοισιν ἔδησαν,
 Νικῆσαντες, χερσὶν ὑπερθύμους περ ἔοντες,

720 Τάσσαν ἐνερθ' ὑπὸ γῆς, ὅσων ἔρανος ἐς δ' ἀπὸ γαῖης
 Ἴσον γὰρ τ' ἀπὸ γῆς ἐς Τάρταρον ἡερέντα.
 Ἐννέα γ' ὀνύχας τε καὶ ἡμάτια χάλκεα ἄκμων
 Οὐρανὸν κατιῶν, δεκάτῃ ἐς γαῖαν ἵκοιτο·
 Ἐννέα δ' αὖ κύνεας τε καὶ ἡμάτια χάλκεα ἄκμων

725 Ἐκ γαῖης κατιῶν, δεκάτῃ δ' ἐς Τάρταρον ἵκοιτο
 Τὸν περ χάλκεον ἔρκ' ἐλήλαται, ἀμφὶ δ' αὖ
 νύξ

Τριτοίχῃ κέχυται πρὶ δερῶν: αὐτὰρ ὑπερβαῖν
 Γηερίσαι πεφύκασιν, καὶ ἀτρυγέτοιο θαλάσσης
 Ἐνθα θεοὶ Τιτῶν ὑπὸ ζόφῳ ἡερόεντα

730 Κεκλούφα), βυλῆσι Διὸς νεφεληγερέτα,
 Χάρω ἐν δρυῶντι, πελώρης ἔχαστα γαῖης
 Τοῖς αὖ ἐξίτον ἔει: κύλας δ' ἐπέθηκε Ποσειδῶν
 Χαλκίης: τείχεα περικεῖ δ' ἀμφοτέρωθεν
 Ἐνθα Εὐφης, Κότ' τε, ἑα Βριάρεως μάχεται

Simul quoque venti motumq, pulveremq, cum strepitum
excitabant,

Tonitruq, fulgurq, & ardens fulmen, (moremq,

Ardentia tela Iovis magni, ferebant autem fremitum cla-

In mediū utrorumq, : strepitus autem ingens excidebatur

710 Stupendæ pugne, roburq, exferebatur operum:

Inclinata verò est pugna, prius vero sibi mutuo immi-
nentes,

Fortiter pugnabant in forti prælio.

Hi verò inter primos pugnam acrem excitarunt,

Cottusq, Brare q, Gygesq, insatiabilis bello.

715 Hi sane trecentas petras robustis à manibus

Mittebant frequentes, obumbrarunt autem jaculis

Titanas, atq, hos quidem sub terram latè patentem

Miserunt, & vinculis molestis alligarunt,

Vincentes manibus magnanimus, licet existentes,

220 Tantum infra sub terram, quantum cælum distat à terra,

Par enim (spacium) à terra in Tartarum caliginosum.

Novem enim noctes ac dies ferrea incus

Cœlitus delapsa, decimo die ad terram venire possit:

Novem rursus noctes & dies ferrea incus

725 Ex terra descendens, decimo die ad Tartarum venit.

Quem circa ferreum septum ductum est : circum verò
ipsum nox

Triplici ordine fusa est circa collum : sed superne

Terræ radices creverunt, & infructuosi maris.

Ibi Dii Titanes sub caligine opaca

730 Absconditi sunt, consilijs Iovis nubicogi,

Regione in squalida, vastæ (circa) ultima terræ.

Huius non exitus patet : portas verò imposuit Neptunus

Ferreas : murus etiam circumiacet utrinq,

Illic Gyges, Cottusq, & Briareus magnanimus

- 735** Ναίεσιν, Φύλακες πρὸς Διὸς ἀγίοχοιο.
 Ἐνθάδε Γῆς ὀνοφερῆς, ἃ Ταρταρὸν ἡερέεντ'
 Πόντε τ' ἀτρυγέτοιο, ἃ Οὐρανοῦ ἀσερέεντ',
 Ἐξείης πάντων πηγὰ καὶ πείρατ' ἔασι,
 Ἀργαλέ' ὤρωντα, ἃ τε συχέουσι θεοὶ περ.
- 740** Χάσμα μέγ': ὃδ' κε πάντα τέλεσ' Φόρβη εἰς ἑπάντη.
 Οὐδ' αἰκοῖτ', εἰ πρῶτα πυλέων ἔνθαδε γήμοιτο.
 Ἀλλὰ κεν ἔνθα ἃ ἔνθα φέρει προθύελλα θυέλλη,
 Ἀργαλέη· (δεινόν τε καὶ ἀθανάτοισι θεοῖσι
 Τῷτο τέρας) καὶ νυκτὸς ἐρεμνῆς οἰκία δεινὰ
- 745** Ἔσηκεν, νεφέλης κεκαλυμμένα κυανέησι.
 Τῶν πρὸς τ' Ἰαπετῖο παῖς ἔχει ἄρανὸν ὤρων,
 Ἐσηὼς· κεφαλῇ τε καὶ ἀκαμάτῃσι χέρεσσιν
 Ἀσεμφέως, ὃς νύξ τε καὶ ἡμέραι ἄσπον ἴσται.
 Ἀλλήλας προσέειπεν, ἀμφιβόμβηαι μέγαν ὄδον
- 750** Χάλκεον· ἢ μὲν ἔσσω καταβήσε', ἢ δ' ἴθι θυράζων.
 Ἔρχε': ὃδ' ποτ' ἀμφοτέρως δόμοις ἐντὸς ἔειχ'·
 Ἀλλ' αἰεὶ ἐτέρηγε δόμων ἔνθαθεν ἔστα,
 Γαῖαν ὀπιστρέφε': ἢ δ' αὖ δόμοις ἐντὸς ἔστα,
 Μίμνῃ τι καὶ αὐτῆς ὤρων ὁδῷ, ἔς τ' ἂν ἵκηται.
- 755** Ἡ μὲν Ὀπχθονίοισι φάτο πολυδερκέες ἔχουσα·
 Ἡ δ' ἴππον μὲν χερσὶ, κασίνην τε Θανάτοιο
 Νύξ ὅλοη, νεφέλη κεκαλυμμένη ἡερέει.
 Ἐνθα δ' Νυκτὸς παῖδες ἐρεμνῆς οἰκοὶ ἔχουσι·
 ἴπν' καὶ Θάνατ', δεινοὶ θεοὶ· ὃδ' ποτ' αὐτῶν
- 760** Ἡέλιος φασέων ὀπιδέρκε' αἰκτίνεσσιν·
 Οὐρανὸν εἰστανκὼν, ὃδ' ἄρανόν τε καταβαίνων.
 Τῶν ἑτέρων μὲν γλῶττε καὶ ὤρεα νῶτα θηλάων·
 Ἡπυχὸς αἰστέφε', καὶ μέλιχος ἀνθρώπων·
 Τῷ δ' ὀπιδέρκε' ἐκείνη, χάλκεον δ' οἱ ἦτορ
- 765** Νηλεὲς ἐν σήθεσσιν· ἔχ' δ' ὃν πρῶτα λάβηται
 Ἀνθρώπων· ἔχ' ὅς τ' ἡ καὶ ἀθανάτοισι θεοῖσι

- 735 *Habitant, custodes fidi Iouis ægida-habentis.
Ibidem Terræ tenebricosæ, & Tartari opaci,
Pontiq; infructuosi, & Cæli stelligeri,
Ex ordine omnium fontes, & fines sunt,
Molesti, squalidi, quos oderunt etiam Dî.*
- 740 *Hiatus ingens: nec verò integro anno
Solum attinget, ubi primum portas intra venerit:
Sed sanè huc & illuc fert impetuosa procella,
Molesta, (horrendum etiam immortalibus Diis
Hoc monstrum) & noctis obscuræ domus horrendæ*
- 745 *Stant, nubibus obtectæ nigris.
Has iuxta-Iapeti filius sustinebat cælum latum,
Stans, capiteq; & indefessis manibus
Firmiter: ubi tam Nox quàm Dies propè euntes
Sese compellabant, per-vices mutantes magnum limen*
- 750 *Ferreum: hæc quidem intrat, illa vero foras
Egreditur: neq; vnquam utraq; domus intus cohibet.
Sed semper altera domos extra existens
Supra terram movetur: altera rursus in domo existens,
Exspectat horam itineris sui, donec veniat.*
- 755 *Hæc quidem terrestribus multa-cernens Lumen habens,
Illa vero Somnum in manibus, fratrem Mortis,
Nox noxia, nuba tecta obscura.
Ibi autem Noctis filij obscuræ domos habent,
Somnus & Mors, graves Dî: neq; unquam eos.*
- 760 *Sol lucidus intuetur radiis,
Cælum scandens, nec cœlitus descendens.
Horum alter quidem terramq; & lata dorsa maris
Quietus percurrit, & placidus hominibus.
Alterius verò ferreum quidem cor, æreum verò cipectus*
- 765 *Crudele in præcordijs: habet autem quē semel arripueris
Hominum: hostis, verò etiam immortalibus Dîs.*

Εὐθα Θεῶν χθονίῃσιν προΐεν δόμοι ἡχήμεντες,
 Ἰφθίμῃ τ' Αἰδέω, καὶ ἐπαινήσιν Περσεφονείης
 Ἐσσι: δεινὸς ἢ κύων προπάροιθε Φυλαίας,
 770 Νηληϊῆς, τεχνίῳ ἢ κακίῳ ἔχῃ: ἐς μὲν ἰόντας
 Σαίνει ὁμῶς ἔρῃ τε Ἐσσι ἀμφοτέρωσιν:
 Ἐξελθεῖν δὲ σὺν αὐτίς ἐὰν πάλιν, ἀλλὰ δὴ
 κῶων

Ἐθίει, ὃν κε λάβῃσι πυλέων ἐκτοδὲν ἰόντα
 Ἰφθίμῃ τ' Αἰδέω καὶ ἐπαινήσιν Περσεφονείης.
 775 Εὐθαδε ναιετάει συγερῇ Θεὸς ἀθανάτοισιν,
 Διὸς Στύξ, θυγάτηρ ἀψοῦρος Ωκεανοῖο.
 Πρεσβυτάτη: νοσφιν ἢ Θεῶν κλυτὰ δώματα καὶ
 Μακρῇσι πέτρῃσι κατηρεφέ· ἀμφὶ ἢ παντὶ
 Κίουσιν δρυγέροισιν πρὸς ἄραν ἑστῆκε.
 780 Παῦρα ἢ θαύμαντα θυγάτηρ πόδας ὠκείας
 ἱεῖς,

Ἀγγελίης πωλεῖται, ἐπ' Ἄρεα κῶτα θαλάσσης.
 Ὅππότε ἔρῃ καὶ νείκεα ἐν ἀθανάτοισιν ὄρη,
 Καί ῥ' ὅς τις ψεύδῃ Ὀλύμπια δώματ' ἐχόντων
 Ζεὺς δὲ τε ἱερὸν ἔπεμψε Θεῶν μέγαν ὄρκον ἑτάροισιν.
 785 Τηλόθεν ἐν χεῖρσιν προχόω πολυώνυμον ἕρποντα,
 ψυχρὸν, ὃ, τ' ἐκ πέτρης κατὰ λείβε' ἠλιδάων
 ἱψηλῆς: πολλὸν ἢ ὑπὸ χθονὸς ἄρουραίης.
 Ἐξ ἱερῶν ποταμοῖο ῥέει Διανύκτα μελαναῖαν,
 Ωκεανοῖο κέρως: δεκάτη δὲ σπὶ μοῖρα δέδωκε
 790 Εὐνέα μὲν πρὶ γλῶττι καὶ Ἄρεα κῶτα θαλάσσης
 Δίνης δρυγρέης εἰλιγμυθῆς εἰς ἅλα πύλην.
 Ἡ δ' ἢ μὲν ἐκ πέτρης προέρει, μέγα πῆμα Θεῶν
 ὅς κεν τιῶν σπέρκον ἀπολείψας ἐπομάσσει
 ἀθανάτων, οἳ ἔχουσι καὶ ἐνὶ φρεσὶν Ὀλύμπου.
 795 Κεῖται νήποτμος τετελεσμένον εἰς ἐνὶ φρεσὶν
 Οὐδέ ποτ' ἀμβροσίης καὶ νέκταρος ἔρχεται

- Illic Dei inferi in anteriore parte ædes resonantes,
 Fortiusq; Plutonis, & gravis Proserpinæ
 Stant: asper autem Canis ante fores custodit,
 70 Sævus, artem autem malam habet: ad introeuntes
 quidem
 Adulatur pariter caudaq; & auribus ambabus:
 Exire vero non iterum permittit denuo, sed observans
 Devorat, quemcunque prenderit portas extra euntem
 Fortiusq; Plutonis & gravis Proserpinæ.
 75 Ibidem habitat abominanda Dea Immortalibus
 Horrenda Styx, filia reciprocantis Oceani
 Maxima natu: seorsim vero à Dijs inclytas ædes incolit
 Ingentibus saxis supernè tectas: circum vero quaq;
 Columnis argenteis ad cælum firmatæ sunt.
 80 Raro vero Thaumantæ filia pedibus velox Iris,
 Nuncij causa versatur super lata dorsa maris,
 Quando lus & contentio inter Deos exorta fuerit.
 Et sanè quisquis mentiatur cœlestes domos tenentium,
 Iupiter tum Irim mittit, Deorum magnum iusiurandum
 ut ferat
 85 E longinquo in aureo gutturnio celeberrimam aquam
 Frigidam, quæ è petra destillat alta
 Excelsa: multa vero subtrus terram spaciosam
 E sacro flumine fluit per noctem nigram,
 Oceani cornu: decima vero pars attributa est.
 90 Novem quidem circa terramq; & lata dorsa maris
 Vorticibus argenteis intortus in mare labitur:
 Hæc vero sola ex petra profluit, magnum damnum Dijs,
 Quisquis perjurium relictis iuraverit
 Immortalibus, qui tenent vertices nivosi cœli,
 95 Iadet exors integrum per annum.
 Neque ambrosiæ & nectaris accedit propius
 Cibum:

ΒρώσιΘ: ἀλλὰ τε κείται ἀνάπνυστος ἑ ἀναυδῶ
 στρωτοῖς ἐν λεχέεσσι, κακὸν δ' ὅππῃ κῶμα κα-
 λύπτει.

800 Αὐτὰρ ἐπὶ νῆσον τελέσῃ μέγαν εἰς ἐνιαυτὸν,
 Ἄλλῃ δ' ἐξ ἄλλῃ δέχε' χαλεπώτατ' ἀθλῶ
 ἐννάετες ἢ Θεῶν ἀπομείρε' αἰὲν ἐόντων:
 οὐδὲ πατ' ἐς βαλὼν ὀπιμίσγε', ἔδ' ὅππῃ δαΐτας,
 ἐννέα πάντ' ἔτεα: δεκάτῳ δ' ὀπιμίσγε' αὖτις
 εἰρέας ἀθανάτων, οἳ Ὀλύμπια δώματ' ἔχουσι.

805 Τοῖον αἶρ' ὄρκον ἔθεντο Θεοὶ Στυγὸς ἄφθιτον ὕμῳ
 Ὠγύγιον, τὸ δ' ἴησι κατὰ σφύλας Διὰ χώρας,
 ἐνθάδε Γῆς ὀνοφερῆς καὶ Ταρτάρου ἠερέεντ',
 Πόντε' ἄτρυγέτοιο, καὶ οὐρανῷ ἀστερέεντ',
 ἐξείης πάντων πηγῶν καὶ πείρατ' ἔασιν,

810 Ἀργαλέ, εὐρώεντα, τὰ τε συγέουσι Θεοὶ περ.
 ἐνθάδε μαρμάρεά τε πύλαι, ἑ λαῖν' ἑδῶς,
 Ἀσπερφῆς, ῥίζησι διμυεκέεσσιν ἀσπερφῶς,
 αὐτοφυῆς: πρὸθεν ἢ, Θεῶν ἑκτοθεν ἀπάντην,
 Τιτῶνες ναίεισι, πέριχ' ἁέει Ζοφεροῖο.

815 Αὐτὰρ ἐρυσμαράχοιο Διὸς κλέτοι ὀπίκρουσι
 δώματ' αἰετῶσιν ἐπ' ὠκεανοῖο θεμέθλοισι,
 Κότῃ τ' ἠδὲ Γύγῃ: Βεργαρέων γέ μιν ἦν ἐόη,
 Γαμβρόν ἐόν παῖσαι βαρύκτυπ' ἐννοσίγαια:
 Δῶκε ἢ Κυμοπόλιν ὀπίφ' ἱερὰ τέρα λῶ.

820 Αὐτὰρ ἐπεὶ Τιτῶνας ἀπ' οὐρανοῦ ἐξέλασεν
 Ζεὺς,

ὅτ' ὅτ' αὖτον τέκε παῖδα Τυφώα Γαῖα παλαιή,
 Ταρτάρου ἐν Φιλότῃ, Διὰ χερσὶν Ἀφροδίτης
 οὐ χεῖρες μὲν ἔασιν ἐπ' ἰχθυί' ἔργματ' ἔχουσι
 καὶ πόδες ἀκάματοι κρατερῶν Θεῶν. ἐν ὧν
 ὦμον

- Cibum: sed iacet non respirans & maris,
 Stratis in lectis, malus autem veteris obtegit.
 Sed postquam morbo defunctus est magnum per annum,
 10 Aliud ex alio excipitur difficillimum certamen.
 Novennio autem à Diis relegatur sempiternis:
 Neq; unquam ad consilium adhibetur, neq; ad epulas,
 Novem totis annis: decimo tandem commiscetur iterum
 Cælibus immortalium, qui cælestes domos incolunt.
 15 Tale enim iuramentum constituerunt dii, Stygis perennem
 aquam
 Antiquam, quæ tranat aridum locum,
 Vbi Terræ caliginosæ, & Tartari obscuri,
 Pentiq; infructuosi, & Cæli stellati,
 Ex ordine omnium fontes & fines sunt
 20. Molesti, squalidi, quos oderant etiam Di.
 Illic marmoreæq; portæ, & lapideum limen
 Immotum, radicibus longis compactum,
 Supersponte-enatum: ante illud verò extra omnes Deos
 Titanes habitant, ultra Chaos caliginosam.
 25 Cæterum valde-tonantis Iovis inclyti auxiliarij
 Domos incolunt in Oceani fundamentis,
 Cottus atq; Gyges: Briareum quippe bonum existen-
 tem,
 Generum suam fecit graviter-fremens Neptunus:
 Dedit autem Cymopoleam uxorem-ducere filiam
 suam.
 30 Ast ubi Titanes è cælo expulsi Iupiter,
 Minimum-natu peperit filium Typhoeum Terra magna.
 Tartari compressu, per auream Venerem:
 Cuius manus quidem sunt ob robur operibus aptæ,
 Et pedes indefessi robusti Dei: ex humeris verò ei

825 Ἦν ἑκάτον κεφαλαὶ ἄφιτο, δεινόιο δράκοντος,
 Γλώσσησι δνοφερῇσι λελγχιμότες: ἐκ δέ σι ὄσων
 Θεσπεσίης κεφαλῇσιν ἔω' ὄφρυσι πῦρ ἀμάρυσσε.
 Πασῶν δ' ἐκ κεφαλῶν πῦρ καίετο δεσπομόιο,
 Φωναὶ δ' ἐν πάσῃσιν ἔσαν δεινῆς κεφαλῇσι,

830 Παντοίῳ ὅπ' ἰεῖσαι, ἀφροφάτην. ἄλλοτε μὲν

γὰρ
 Φθέγονθ' ὥς τε θεοῖσι συνιέμεν: ἄλλοτε δ' αὖτε,
 Ταύρου ἐριβρύχεω, μῆν' ἀχέτου ὄσαν, ἀγασσάμενοι.
 Ἄλλοτε δ' αὖτε λέοντες, ἀναιδέα θυμὸν ἔχοντες,
 Ἄλλοτε δ' αὖτε σκυλάκεσσιν ἐοκότες, θαύματ' ἀ-
 κῆσαι:

835 Ἄλλοτε δ' αὖ ροίζαχ': ἔω δ' ἦχεν ἔρεα μακρὰ
 Καὶ νύ κεν ἔω λετο ἔργον ἀμήχανον ἥματι κείνῳ.
 Καὶ κεν ὅγε θνητοῖσι β' ἀθανάτοισιν ἀναξεν,
 Εἰ μὴ ἀρόξ' ὅ νόησε πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε:

840 Σμερδαλέον κονάβησε, καὶ ἑρμῆος ὄρεος ὑπερβύτης
 Πόντος τ', ὠκεανὸς τε ροαί, καὶ τάεταρα γαῖα.
 Ποσσὶ δ' ἔω' ἀθανάτοισι μέγας πελειῶς ἐόχετο
 πτόν,

Ὀρνυμένειο ἀνακτοῖς: ἐπεβανάχιζε δ' ἰαχὴν.

845 Καῦμα δ' ἔω' ἀμφοτέρων κατεχεν ἰοφδέα πτόν,
 τήν,

845 Βροντῆς τε στροπῆς τε πυρὸς δότο πτοῖο πελειῶς
 Πρηστῆρων, ἀνέμων τε, κεραυνῶν τε φλεγέθοντες.
 Ἐζες δ' ἔχθρων πάσα, καὶ ἑρμῆος, ἠδὲ θαλάσσης.
 Οὐδ' ἀρ' ἀμφ' αἰθέρας, περὶ τ' ἀμφὶ κορυφὰς
 μακρὰς,

Ῥίπῃ ἔω' ἀθανάτων, ἔνοσις δ' ἄσβεστος ἦεν.

850 Τρέσσει δ' Ἄρης, ἐνέροισι καταφθιμένοισιν ἔοικεν.
 Τιτῶνες δ' ἔω' ἀετάρχοι, κρόν' ἀμφὶς ἐόχετο.

- 815 Erant centum capita serpentis, horrendi draconis;
 Linguis nigris lambentia: præterea ex oculis ei
 Admirandorum capitum sub supercilijs ignis micabat.
 Omnibus autem ex capitibus ignis flagrabat cernentis.
 Voces quoque in omnibus erant horrendis capitibus,
 830 Omnigenum sonitum emittentes, ineffabilem: inter-
 dum enim
 Sonabant, ut Djs intelligere (liceret): interdum rursus
 Tauri valde mugientis, robore incoercibilis vocem,
 ferocis:
 Interdum rursus leonis, impudentem animum habentis:
 Interdum rursus catulis similem (vocem), mira auditus:
 835 Interdum verò stridebat: resonabantque montes alii.
 Et sane erat opus perplexum die illo,
 Atque certè ipse mortalibus & immortalibus imperasset:
 Nisi acutè rem-cogitasset Pater hominumque Deumque:
 Graviter autem intonuit atque fortiter: undique verò terra
 840 Horrendè edidit fragorem, & cælum latum superne,
 Pontusque & Oceani fluxus & infima loca terræ:
 Pedibus verò sub immortalibus magnus contremuit Olym-
 Impetum-faciens Rege: ingemiscebat autem Tellus. (pius
 Ardor autem ab utroque occupabat nigrum pontum,
 845 Tonitruque & fulguris igne ab isto immani,
 Presterum, ventorumque & fulminis ardentis.
 Fervebat autem terra omnis, & cælum, atque mare.
 Furibat autem circum littora, admodumque circa fluctus
 magnos, (oriebatur
 Impetu à Deorum, commotio verò difficilis sedatu co-
 850 Expavit autem Pluto, inferis mortuis imperans,
 Titanesque sub-Tartarum-detrusi, à Saturno seorsim
 existentes

Ἄσβεστος κελεύδοιο, καὶ αἰνῆς δηϊότητι.

Ζῶς δ' ἐπεὶ ἐν κόρυθιν ἐὼν μένος, εἶλετο δ' ὅπλῃ
Βρογνίῳ τε σερπικῷ τε ἑαυτάλοέντα κεραινόν:

855 Πλήξεν ἀπ' ἐλύμποιο ἐπάλμῳ: ἀμφὶ δὲ πα-
σας

Ἐπρεε θεσπεσίας κεφαλὰς δεινοῖο πελώρου.

Αὐτὰρ ἐπεὶ δὴ μιν δάμασε πλεγυῆσιν ἱμάσας,

Ἥριπε γυῖα θείας: σενάχιζε ἧ Γαῖα πελώρη.

Φλόξ ἧ κεραινωθέντι ἀπέσσυτο τοῖο ἀνακτι.

860 Οὔρεσσι ἐν βήσῃσιν αἰδνῆς παιπαλοέσσης,

Πληγέντι: πολλὰ ἧ πελώρη καίετ γαῖα

Ἀτμῇ θεσπεσίῃ, καὶ ἐτήκετο καυσίτερ' ὥς

Τέχνη ἔω' αἰζηῶν, ἔω' τ' ὀτρύνει χαλάνοιο

Θαλφθεῖς: ἥδ' οἰδῆρ' ὅπερ κρατερώτατος ὤν,

865 Οὔρεσσι ἐν βήσῃσι, δαμαζόρῳ πυρὶ κηλέῃ

Τήκε ἧ ἐν χθονὶ δῖῃ, ὑφ' Ἡφαίστου παλάμῃσι:

Ὡς ἄρ' ἐτήκετο γαῖα σέλα πυρός αἰθομένοιο.

Ῥῖψε δὲ μιν θυμῷ ἀνάχων ἐς Τάρταρον ἄριον.

Ἐκ ἧ τυφώεσσι ἔς ἀνέμων μέν' ὕψος
αἰέντων,

870 Νόσφι Νότῃ, Βορέῳ τε, καὶ Ἀργέσῳ, Ζεφύρῳ

Οἶγε μὲν ἐκ θεόφιν ἤλυε, θνητοῖς μέγ' ὄνταρ.

Αἱ δὲ ἄλλαι μαψαῦραι ὀπιπνεῖσι θάλασσαν

Αἱ δὴ τοι πίπῃσαι ἐς ἡερῶδ' ἄ πόντον,

Πῆμα μέγα θνητοῖσι, κακῇ θυγὸν ἀέλη.

875 Ἄλλοτε δὲ ἄλλαι αἰεῖσι, Δρακιδνάσσι τε νῆας

Ναύτας τε φθείρουσι: κακὸν δὲ ἔγινε ἧ ἀλκή

Ἀνδράσιν, οἱ κείνοισι σιωντῶσι καὶ πόντι.

Αἱ δὲ αὐτὲ καὶ γαῖαν ἀπείριτον ἀνθεμόεσσαν

Ἐργ' ἐργατὰ φθείρουσι χαμαιγυνῶν ἀνθρώπων

880 Πυμπλάσαι κόνιος τε καὶ δὲ γαλέῃ κολοσσῶν

Ob inextinguibilem fremitum, & gravem conflictum.
Iupiter verò postquam accumulavit suum robur, sumpsit
qve arma,

Tonitruq, fulgurq, & coruscans fulmen:

155 Percussit ab Olympo insiliens: circum verò omnia

Combussit ingentia capita sævi portenti.

Cæterum ubi ipsum vicit ictibus percutiens,

Cecidit mutilatus, ingemiscebat autem terra vasta. (gk,

Flamma autem fulmine icti cū impetu ferebatur illius rō

160 Montis in concavitates opacas, asperas,

Percussi: multa autem vasta ardebat terra,

Præ vapore ingenti, & liquecebat Stannum veluti

Arte ab iuvenum, & fabrefacto catino-fusorio

Calefactum: atq, Ferrum quod solidissimum est.

165 Montis in concavitatibus, victum igne ardente,

Liquefcit in terra divina, à Vulcani manibus:

Sic sanè liquecebat Terra iabare ignis ardentis.

Abiecit autem ipsum animo indignatus, in Tartarum
vastum.

Ex Typhoëo autem est Ventorum vis humidè flantium;

170 Excepto Noto, Boreaq, & Argeste, Zephyroq:

Qui sanè ex Dijs nati, hominibus magna utilitas sunt.

Ast aliæ leves-auræ inspirant mare,

Quæ utiq, incidentes in nigrum pontum,

Clades magna hominibus, malo furunt turbine.

175 Nunc autem hæ, nunc illæ flant, dissipantq, naves;

Nautasq, perdunt: mali autem non est remedium

Viris, qui illis conflictantur in ponto.

Eædem rursus per terram immensam floribus ornatam

Opera iucunda corrumpunt humo-prognatorum hominū.

180 Replentes pulvereq, & molesto strepitu.

Αὐτὰρ ἐπεὶ ῥα πόνον μάκαρες θεοὶ ἐξέτελεσαν
 Τιτλήεσσι ἱπιμάων κέρναντο βίηφι :
 Δήρ' αὖ τὸτ' ὠτρυνον βασιλῶέμεν ἠδὲ ἀνάσσειν,
 Γαίης φραδομοσυνῆσιν, Ὀλύμπιον Ἐρυόπαν Ζεῦ
 88 Ἀθανάτων. ὃ ἱ τοῖσιν εὖ διεδάσαστο τιμὰς
 Ζεὺς ἱ Θεῶν βασιλεὺς, πρῶτ' αὖ ἀλκχον θέτο
 Μητρίν,

Πλείστα Θεῶν εἰδυῖαν, Ἐθνητῶν ἀνθρώπων.
 Ἀλλ' ὅτε δὴ ῥ' ἤμελλε Θεὰν γλαυκῶπι Αἰθιῶν
 Τέξεσθ', τότε ἔπειτα δόλῳ φρένας ἐξαπατήσας
 890 Αἰμυλίοισι λόγοισιν, ἐλὼ ἐς κατ' ἔτο νηδυῖ,
 Γαίης φραδομοσυνῆσι, καὶ Οὐρανῷ ἀσεργέντι.
 Τὼ γάρ οἱ ἐφροσάτ' ἵνα μὴ βασιληίδα τιμῇ
 Ἀλλ' ἔχη, Διὸς ἀντι, Θεῶν ἀμειψέταων.
 Ἐκ γὰρ τῆς εἰμαρτῆς περὶ φρονά τεκνα γνέσθ' :
 895 Πρῶτ' αὖ μὲν κέρ' αὖ γλαυκῶπιδα Τριτογυνῆσιν
 Ἴσον ἔχουσαν πατρὶ μὲν, καὶ Ὀπιφρονα βεβαῖα
 Αὐτὰρ ἔπειτ' ἄρα παῖδα Θεῶν βασιλῆα καὶ αἰ-
 δεῶν,

ἤμελλεν τέξεσθ', ὑπέρβιον ἦτ' ἔχοντα.
 Ἀλλ' ἄρα μιν Ζεὺς πρῶτον ἐλὼ ἐγκατ' ἔτο νηδυῖ
 900 ὥς δὴ οἱ φράσαστο Θεὰ ἀγαθόν τε κακόν τε.
 Δώτερον ἠγάγετο λιπαρὴν Θέμιν, ἣ τέκεν
 Ωῖρας,

Εὐνομίην τε, Δίκην τε, Ἐιρηνίην τε θαλυσίαν,
 Αἵτ' ἔργ' ὠραίησι καλὰ θνητοῖσι βροτοῖσι :
 Μοίρας δ', ἥς πλείω τιμῇ πρὸς μητιότα Ζεὺς
 905 Κλωθῶ τε, Λάχεσιν τε, καὶ Ἀτρεόπον, αἵτε διδοῦσι
 Θνητοῖς ἀνθρώποισιν ἔχ' ἀγαθόν τε κακόν τε.
 Τρεῖς δὲ οἱ Εὐρυνόμη Χάερ' αὖ τέκε καλὰ καὶ αἰ-
 ρήας,

Ὠκεανῷ κέρη, πολυήρατον εἰδὼ ἔχουσαν

Ἀγλαῖαν

Sed postquam sanè laborem beati Dÿ perfecerunt ,

Cum Titanibus autem (pro) honore pugnarunt ut :

Iam tum impellebant regnare atq; imperare ,

Ex Terræ consilio , Olympium late-cernentem Iovem

85 *Immortalibus. Hic vero inter illos ritè distribuit munia.*

*Iupiter autem Deorum rex , primam vxorem suam ,
fecit , Prudentiam.*

Plurimum præ Dÿs edoctam & mortalibus hominibus.

Sed quum iam esset Deam cæsis-oculis Minervam

Paritura , ibi tum doli animo decepto ,

90 *Blandis sermonibus , in suam condidit alium ,*

Telluris consiliis , & Cœli stellati.

Illi-duo enim ei consuluerunt , ne regium honorem

Alius haberet , Iovis loco , Deorum sempiternorum.

Ex hac enim in-fatis-erat , prudentes liberos nasci.

95 *Primam quidem , virginem cæsis oculis*

Tritogeniam ,

Pat habentem patri robur , & prudens consilium.

Cæterum deinde sanè filium , Deorum regem & virorum

Erat paritura , magnum animum habentem.

Sed ipsum sanè Iupiter antè suo condidit ventre.

100 *Sic sanè ei consuleret , Dea bonumq; malumq;.*

Postea duxit splendidam Themis , quæ peperit Horas ,

Eunomiamq; , Dicenq; , & Irenen florentem ,

*Quæ opera mature-faciunt bona apud mortales ho-
mines ;*

(ter.

Parcasq; , quibus maximum honorem dedit prudens Iupi-

105 *Clotboq; , Lachesinq; , & Atropon , quæ dant*

Mortalibus hominibus habere , bonumq; malumq;.

*Tres vero ei Eurynome Gratias peperit pulchras-genas-
habentes ,*

Oceani filia , peramabilem formam habens ,

Ἀγλαΐην, Ἐὐφροσύνην, Θαλίην τ' ἐρατὴν αὖ·
 910 τῶν καὶ ὑπὸ βλεφάρων ἔρ' εἶβeto δερκομυῖαν
 Λυσιμελῆς, καλὸν δέ θ' ὑπὸ ὀφρύσι δερκιδόων.
 Αὐτὰρ ὁ Δήμητρ' παλυφύρεθ' ἐς λέχθ' ἦλθεν,

Ἢ τέκε Περσεφόνειν λωκώλενον· ἡὖ Ἀΐδωνος
 ἤρπασεν ἥς πατρὸς μητρός· ἔδωκε ἥ μητιέτα Ζῶσι
 915 Μνήμοσυνῆς δ' ἐξ αὐτῆς ἐράσαστο καλλικόμοιο,

Ἐξ ἧς αἱ Μῆσαι χρυσάμπυκες ἐξηγρόντο
 Ἑννέα· τῆσιν αἶδον θαλίας, καὶ τέρψις αἰοιδῆς.

Λητώ δ' Ἀπολλῶνα, καὶ Ἀρτέμιν ἰοχέαιραν,
 Ἰμερρόεντα γόνον πέρι πάντων ἔρανκόνων,

920 Γείνατ' ἄρ, αἰγιόχοιο Διὸς Φιλότῃ μιγείσας·
 Λοιοδοτάτην δ' Ἡρῆν θαλερῶν ποιήσατ' ἀκοίτων.

Ἢ δ' Ἡβην, Ἀΐρη, Ἐΐλείθυιαν ἔτικτε.

Μιχθεῖσ' ἐν Φιλότῃ Θεῶν βασιλῆϊ Ἐσθρῶν.

Αὐτὸς δ' ἐκ κεφαλῆς γλαυκώπιδα Τριτοχόειαν

925 Δεινίην ἀγροκύδομον, ἀγέστρατον, ἀτρυτώνην,
 Πότνιαν, ἥ κέλαδοί τε αἶδον, πόλεμοί τε, μάχαι τε·
 Ἡρῇ δ' ἩΦαιστον κλυτὴν ἐν Φιλότῃ μιγείσας,
 Ἐκ πάντων τέχνησι κεκασμῆρόν ἔρανκόνων,
 Γείνατο, καὶ ζαμένησε, καὶ ἤρσε ὦ πατρὸς αἰοίτῃ.

930 Ἐκ δ' Ἀμφιτρίτης καὶ ἐρικτύπῃ Ἐννοσιγίαν·
 Τρίτων Ὀρυβίης γένετ' μέγας, ὅς τε θαλάσσης
 Πυθμὸν ἔχων, πατρὸς μητρὸς Φίλην Ἐπαυρίαν·
 Ναΐφ' ἔχουσα δ' αἶψ' αἰνὸς Θεός. Αὐτὰρ Ἀΐρη
 Ρίνοτόρῳ Κυβέρῃ φόβον καὶ Δεῖμον ἔτικτεν.

935 Ἀφνὺς, οἳτ' ἀνδρῶν πυκινὰς κλονέουσιν Φάλαγγας,
 Ἐν πολέμῳ κρυόεντι, σὺν Ἀρῇ πολυπόροισι·
 Ἀρμονίην θ', ἡὖ Κρόνον ὑπὲρ θυμῷ θ' ἀκαίῃ

Aglaiam, & Euphrosynen, Thaliāq; amabilem:

910 *Quarum & à palpebris amor destillat contuentium
Solvens-membra, iucundum verò sub supercilijs aspiciunt.*

*Porro hic Cereris multos-pascentis ad lectum venit,
Quæ peperit Proserpinam pulchris-ulnis: quam Pluto
Rapuit sua à matre: dedit autem consiliarius Iupiter.*

915 *Mnemosynen verò deinceps amavit pulchricomam,
Ex qua Musæ aurea-mitra-revinctæ natæ sunt*

Novem: quibus placent convivia, & oblectatio cantus.

*Latona autem Apollinem, & Dianam sagittis-gau-
dentem,*

Amabilem prolem supra omnes cœlites,

920 *Genuit sanè, Aegiochi Iovis amor mixta.*

Postremam verò Iunonem floridam fecit vxorem.

Hæc autem Heben, Martem, & Lucinam peperit.

Mixta amore Deorum regi & hominum.

Ipse vero ex capite cæsis-oculis Tritogeniam,

925 *Acrem, in-agris-tumultuantem, ducem exercitus,
indomitam,*

*Venerandam, cui clamoresq; placuerunt, bellaq;, pu-
gnæq;.*

Iuno autem Vulcanum inclytum amor indulgens,

Præ omnibus, artibus ornatum, cœlitibus,

Genuit, & succensuit, & contendit cum suo marito.

930 *Ex Amphitrite autem & gravicrepe Neptuno,*

Triton late-potens natus est magnus, qui maris

Fundum tenens, apud matrem charam, & patrem regem.

Incolit auream domum, vehemens Deus. Sed Marti

Clypeos-diffecanti, Venus Phobum & Dimum peperit.

935 *Graves, qui virorum densas turbant phalanges,*

In bello horrido, unà cum Marte vrbes-devastante:

Et Harmoniam, quam Cadmus magnanimus duxit.

uxorem.

Ζῶνι δ' ἄρ' Ἀτλαντὶς Μαίη τέκε κύδιμον Ἑρ-
μῆν,

Κήρυκ' ἀθανάτων, ἱερὸν λέχῃ εἰσυναβᾶσα.

940 Καδμείη δ' ἄρα οἱ Σεμέλῃ τέκε Φαίδιμον υἱόν,
Μιχθεῖσ' ἐν Φιλότῃ, Διώνυσον πολυμηδέα,
Ἀθάνατον θνητῇ: νῦν δ' ἀμφοτέρῃ θεοί εἰσιν.
Ἀλκμήνῃ δ' ἄρ' ἔτικτε βίβῳ Ἡρακλεΐῳ,
Μιχθεῖσ' ἐν Φιλότῃ Διὸς νεφεληγερέταο.

945 Ἀγλαΐῳ δ' Ἡφαιστῷ ἀγακλυτὸς, ἀμφιγυῖα
Ὀπλοῖσιν χαρίτων θαλερῶ ποιεῖσάτ' ἀκοι-
τιν.

Χρυσοκόμης δ' ἄρα Διόνυσῷ ξανθῶν Ἀρ-
αδνῶν,

Κέρῳ Μίνῳ θαλερῶ ποιεῖσάτ' ἀκοιτιν.

Τῶν δέ οἱ ἀθάνατον καὶ ἀγῆρω θῆκε Κρονίων.

950 Ἡβῶν δ' Ἀλκμήνης καλλισφύρα ἄλκιμῳ υἱῷ
Ἰς Ἡρακλῆ, τελέσας σπονδέντας ἀέθλης,
Παῖδα Διὸς μεγάλοιο, καὶ Ἥρης χρυσοπεδίλα.
Αἰδοίῳ θέτ' ἀκοιτιν, ἐν ἑλῷ νιφόμεντι,
Ὀλβιῷ, ὃς μέγα ἔργον ἐν ἀθανάτοισιν ἀνύσας,

955 Νάκει ἀπήμαντ', ἐς ἀγῆρα ἥματα πάντα
Ἡελίῳ δ' ἀκαίμαντι τέκε κλυτὴν Ωκεανίνην

Περσῆς, Κίρκην τε ἑ Αἰήτῳ βασιλῆα.

Αἰήτης δ' υἱὸς Φαεσιμβρότης Ἡλείοιο.

Κέρῳ Ωκεανοῖο τελέεντ' ποταμοῖο

960 Γῆμε, Θεῶν βεβλήσ', Εἰδυῖαν καλλιπαῖρον.

Ἡ δέ τε οἱ Μήδῃαν εὖσφυρον ἐν Φιλότῃ

Γείναθ' ὑποδμηθεῖσα, Διὶ χρυσῶν Ἀφροδίτῃ

Ἰμῶς μὲν νῦν χαίρετ' Ὀλύμπια δώματ' ἔχον-
τες,

Νῆσοί τ', ἡπείροι τε, καὶ ἅλμυρος ἔνδοθι πάντ'.

Iovi vero Atlantis-filia Maia peperit gloriosum
Mercurium,

Praeconem Deorum, sacrum lectum conscendens.

940 Cadmi-filia vero ei Semele peperit clarum filium,

Mixta in amore, Bacchum bilarem,

Immortalem mortalis: nunc vero ambo Dii sunt.

Alcmene vero peperit vim Herculeam,

Mixta amore Iovi nubicogo.

945 Aglaidam vero Vulcanus valde intlytus, claudicans,

Minimam natu e Gratijs floridam duxit uxorem,

Sed aureo-crine-conspicuus Bacchus flaram Ariadnem,

Filiam Minois, floridam fecit coniugem.

Hanc vero ei immortalem expertemq; senij fecit Satur-
nius.

950 Heben autem Alcmenae pulchros-talo-habentis
fortis filius,

Vix Herculis, peractis luctuosis certaminibus,

Filiam Iovis magni, & Iunonis aureis-calceamentis-uten-

Pudicam duxit uxorem, in Olympo nivoso, (tu.

Felix, qui magno facinore inter Deos confecto,

955 Habitat illaesus, & carens-senio perpetuo.

Soli autem rapido peperit inclita Oceanine

Perseis, Circenq; & Aeten regem.

Aeetes autem filius lucem hominibus-dantis Solis,

Filiam Oceani perfecti fluvij

960 Duxit, Deorum ex voluntate, Idyiam pulchris-genis.

Haec autem ei Medeam pulchros-talos-habentem amoris
indulgens

Peperit succumbens per auream Venerem.

Vos quidem nunc valere caelestes domos tenentes,

Insuleq; & continentes-terrae, & salsus intus pontus.

965 Νῦν δ' Θεάων Φῦλον αἰεῖσατε ἠδυέπαι·
 Μῦσαι Ὀλυμπιάδες, κῆραι Διὸς αἰγιόχοιο,
 Ὅσσαι δὴ θνητοῖσι παρ' ἀνδράσιν ἐνηθεῖσαι
 Ἀθάνα, γέναντο θεοῖς ὀπείκελα τέκνα.

Δημήτηρ μὲν Πλῆγην ἐγένεατο, δῖα Θεάων,

970 Ἰασιῶ ἥρωι μιν γείσ' ἐρατῇ Φιλότῃτι,
 Νῆω ἐνὶ τριπόλῳ, Κρήτης ἐν πιονὶ δήμῳ,
 Ἐσθλὸν, ὅς εἰς ὀπί γυνῶ, καὶ ἄρεα κῶτα θα-
 λάσσης,

Πᾶσαν· τῷ δ' τυχόντι, καὶ ἔκ' ἐς χεῖρας ἵκη,·
 Τὴν δ' ἀφνέον ἔθηκε, πολλὴν τέ οἱ ὤπασεν ὄλβον.

975 Κάδμω δ' Ἀρμονίῃ θυγάτηρ χρυσοῦς Ἀφροδίτης,
 Ἰνώ, καὶ Σεμέλῳ, καὶ Ἀγαυίῳ καλλιπάρῃον,
 Αὐτονόῳ δ', ἧν γῆμεν Ἀριστῷ βαθυχαίτης,
 Γείνατο, καὶ Πολύδωρον εὖσεφάνω ἐνὶ Θήβῃ.

Κέρη δ' Ὠκεανοῖα Χρυσάορι καρτεροθύμῳ

980 Μιχθεῖσ' ἐν Φιλότῃτι πολυχρῆστος Ἀφροδίτης,
 Καλλιερῇ, τέκε παῖδα βροτῶν κάλλιστον ἀπὸν-
 των,

Γηρυονῆα, τὸν κτεῖνε βίῃ Ἡρακλεΐης.

Βοῶν ἔνεκ' εἰλιπόδων ἀμφιρρύτῳ ἐν Ἐρυθείῃ.

Τιβωνῶ δ' Ἠὼς τέκε Μέννονα χαλκοκορυτίῳ,

985 Αἰθιοπῶν βασιλῆα· καὶ Ἡμαθίονα ἀνακτα.
 Αὐτὰρ τοὶ κεφάλῳ φυτήσατο Φαίδιμαν υἱόν,
 Ἴφθιμον φαέστον, θεοῖς ὀπείκελον ἄνδρα.
 Τὸν ῥα νέον, τέρεν αὐτῷ ἔχοντ' ἐρικυδέα ἦβης,
 Παῖδ' ἀπαλὰ φρονέοντα Φιλομυηδῆς Ἀφρο-
 δίτη

990 ὧςτ' ἀγαδὲξαρμένη, καὶ μιν ζαθέαις ἐνὶ κηῖς
 Νηοπόλον νύχιον ποιήσατο, δαίμονα δῖον.

Κέρην δ' Αἰήταο διοτρεφέα βασιλῆα,

Διὶ δ' ἑταίρῳ

THEOGONIA.

965 Nunc autem Dearum cœtum cantate suaviloquæ
 Musæ Olympiades, filiæ Iovis Ægiochi,
 Quæcunq; mortales apud viros cubantes
 Deæ, pepererunt Dÿs similem prolem.

Ceres quidem Plutum genuit, præstantissima Dearum,

970 Iasio heroi mixta jucundo amore,
 Novali in ter-proscisso, Cretæ in divite populo,
 Bonum, qui vadit super terram, & lata dorsa maris,
 Omnem: Ei verò qui adipiscitur, & cæjus ad manus ve-
 nerit,

Illum locuplerem facit, multamq; ei præbuit felicitatem.

975 Cadmo verò Harmonia filia aureæ Veneris,
 Ino & Semelen, & Agaven pulchras genas habentem,
 Autonoëq; quæ duxit Aristæus densa-cæsariæ-præditus,
 Genuit, & Polydorum (mænijs) pulchrè-cinctis in Thebis.

Filia vero Oceani Chrysaori magnanimo

980 Mixta amore abundantis-auro Veneris,
 Callirhoë, peperit filium mortaliū pulcherrimū omnium,
 Geryonem, quem interfecit vis Herculana,
 Boves propter flexipedes circumflua in Erythea.

Tithono verò Aurora peperit Memnona ærea-galea-
 munitum,

985 Aethiopum regem: & Emathionem regem.

Cæterum Cephalo genuit inclytum filium,
 For'em Phaëthontem, Dÿs similem virum:

Quem sanè iuvenem tenerum florem habentem gloriosæ
 pubertatis,

Puerum iuvenilia sapientem amans-genitalia Venus

990 Incitavit instituens, & ipsum diuinis in templis
 Aedituum nocturnum fecit, dæmonem divinum.

Filiam verò Aetææ à Iove-nutriri regis,

Aesonides.

Αἰσονίδης, βελήσι θεῶν αἰφ' ἄνυσταίων,

Ἦγε παρ' Αἰήτης, τελέσας σπονόεντας ἀέθλης,

995 Τῆς πολλὰς ἐπέτελλε μέγας βασιλεὺς, ὑπερή-
νωρ,

Ἰβριτῆς Πελίας, καὶ ἀτάσθαλῳ, ὀβριμοεργός.

Τῆς τελέσας ἐς Ἰωλκὸν ἀφίκετο, πολλὰ μαγῆ-
σας,

Ῥακίης ὅπῃ νηὸς ἄγων ἐλκώπιδα κέρει,

Αἰσονίδης, καὶ μιν θαλερῶ ποικίλατ' ἀποι-
τιν.

1000 Καί ῥ' ἤγε διμηθεῖς ὑπ' Ἰήσωνι ποιμὴν λαῶν,

Μήδειον τέκε παῖδα, τὸν ἔρεσιν ἔτρεφε Χείρων

Φιλυρίδης. Μεγάλῃ δ' Διὸς νόθῳ ἐξετελείτο.

Αὐτὰρ Νηεΐδες κέραι ἀλίοιο γέρουσι,

Ἦτοι μὲν Φῶκον ψαμάθῃ τέκε δῖα θεάων,

1005 Αἰακὴ ἐν Φιλότῃ, Δία χρυσῶν Α' Φροδίτῃ.

Πηλεῖ δ' ἐν διμηθεῖσι θεὰ θεῖς δ' ἐν γέ-
πεσσά,

Γείνατ' Ἀχιλλῆα ῥηξιδόρα, θυμολέοντα.

Αἰνείαν δ' ἄρ' ἐπικτεν εὐσεφάτῳ Κυθέρ-
ρεια,

Ἀγχισηῆρ' ἠρώϊ μιγείσ' ἐρατῇ Φιλότῃ,

1010 Ἰδῆς ἐν κορυφῇσι πολυτήχῃ ὕληεσσας,

Κίρκῃ δ' Ἠελίῃ θυγάτηρ Ἰπερμονίδαο,

Γείνατ' Οὐροσῆθ' Ὀδυσσεὺς ἐν Φιλότῃ,

Ἀγχιον, ἠδὲ Λατῖνον, Ἀμύμονά τε, Κρατερῶν
τε.

Οἳ δὴ τι μάλα τῆλε μυχῶν νήσων ἱερῶν,

1015 Πᾶσιν Τυρσηνοῖσιν ἀγακλυτῶσιν ἀνασάν.

Ναυσίθοον δ' Ὀδυσῆϊ Καλυψῶ δῖα θε-
αῶν

Γείνατ,

Aesonides, voluntate Deorum sempiternorum,
Abduxit ab Aeeta, peractis plenis-suspirijs certaminibus.

995 Quæ multa imperabat magnus rex, superbus,
Iniuriosus Pelias, & iniquus, sortium-facinarum-patru-
tor.

Quibus peractis ad Iolcum redijt, multa perpeffus,
Veloci in nave vehens pulchris- oculis-præditam puellam
Aesonides, & ipsam floridam fecit uxorem.

1000 Et sane hæc domita ab Iasone pastore populorum,
Medeum peperit filium, quem in montibus educabat
Chiron

Phillyrides. Magni verò Iovis voluntas perficiebatur.
Cæterum Nereides filia mari. i senis,
Et quidem Phocum Psamathe peperit præstantissima
Deorum,

1005 Aeaci in amore, per ætheream Venerem.

A Peleo autem subacta Dea Thetis candidos- pedes
habens,

Genuit Achillem prorumpentem-per-viros, leonis-ani-
mum- habentem.

Aeneam porro peperit pulchre-coronata Cyberea,
Anchise heroi mixta incundo amore,

1010 Idæ in verticibus, habentis- multos anfractus, sylvas.

Circe verò Solis filia, filij-Hyperionis,

Peperit Ulyssis ærumnosi in amore,

Agrium, atq; Latinum, Amymonemq;, Craterumq;:

Qui sanè valde procul in recessu insularum sacrarum,

1015 Omnibus Tyrrhenis valde inclytis imperabant.

Nausiboum verò Ulyssi Calypso excellentissima Dea-
rum

Genuit

Γείνατο, Ναυσινόον τε, μιγείσ' ἐρατῇ Φιλότῃ.
 Αὐται μὲν θνητοῖσι παρ' ἀνδράσιν βύνηθ' εἶσαι,
 Ἀθάνα δ' γείναντο θεοῖς Ὀπείκελα τέκνα.
 1020 Νῦν δ' Γυναικῶν Φῶλον αἰείσατε, ἡδυέπφαι
 Μῦσαι Ὀλυμπιάδες, κῆραι Διὸς ἀγχιόχοιο.

λείπει ἐνθάδε τὰ εἰς Γυναικας ἀδόμῳ, ἃ ΜΕ
 ΓΑΛΑΣ ΗΟΙΑΣ ἐκάλεν, καθάπερ πολλὰ
 χθ' μαρτυρεῖ ὁ Πausanias. ὦν μόνον τι ἢ ἔ
 Ἡρακλῆος ἀσπίς ὄσι. Τὸ δ' ἐν τῇς
 ἐξῆς εὐρήσεις.

Genuit, Nausinoumque, mixta grato amore.

Hæ quidem mortales apud viros cubantes

Deæ, pepererunt Diis pares filios.

1020 *Nunc verò Fœminarum ægmen cantate, suaviloqua.*

Musa Olympiades, filia Iovis à capra-nutriti.

*Desunt hęc ea quæ de Mulieribus cecinit Poeta, quæ M A-
GNAS EQEAS vocarunt, ut passim testatur Pausa-
nias. Quorum particula quedam est Scis-
tum Herculis. Hanc in sequentibus
invenies.*

ΑΝΑΤΕΙΞ

ΘΕΟΓΟΝΙΑΣ

ΗΣΙΟΔΟΥ

XIII. TABVLIS

comprehensa

à

M. ERASMO SCHMIDT

TAB.

T A B V L A I.

Exordium à Musarum ^[laudibus.]
 à v. 1. ad 103. ^{genere.}
 officio & operibus.

Partes
 hujus o-
 peris,

Propositio
 duplex

I. Invocat
 Musas ut
 canant
 v. 104.

Deos ex prima o-
 rigine Telluris
 & Cæli. v. 106.
 Noctis prosapiam.
 v. 107.

Ponti prosapiam.
 v. 107.

Oceani prosapiam.
 v. 109.

Cæli & Cælestium
 Deorum prosa-
 piam. v. 109.

II. Invocat eadem, ut canant
 Deas cum Hominibus con-
 gressas. v. 966.

Narratio, à v. 116. ad v. 962. & à v. 969.
 ad v. 1018. B.

Epilogus, cum transitione ad clararum fæ-
 minarum historiam. v. 1018.

Q

II. TA.

TABVLA II.

A. Narratio, in qua sunt	ex primis orta,	Prima òvto. v. 116.	{ Chaos. Tellus. C. Tartarus. Eros.	
		Chaei v. 123.	{ Erebus Nox. F.	{ Aether. Dies.
			{ Caelum. C.) Cui ex ipso geniti Ti- tanes qui v. 208. Montes.	Dii belli moverit. v. 630. Oppressi. v. 675. Vbi et In- ferni est descriptio a v. 720. ad v. 814.
	Tellure v. 126.	{ ex seipsa v. 127.	{ Pontus seu Pelagus.	
		{ ex Caelo. C.	{ Nereus. G. Thaumas. D. Phorcys. } H. Ceto. } Eurybia. L.	
		{ ex Ponto v. 233.	{ qui describitur, vers. 821.	
		{ ex Tartaro, Typhoeus v. 821.	{ ex quo sunt Ventio- mines præter Car- dinales. v. 869. Vide L.	
	Dea cum Hominiibus congressæ. N.			

C.

T A B V L A I I I.

Oceanus. I.

Cæus. L. Huic ex Phœbe { Latona.
v. 404. { Asteria.

Cereus.

Hyperion. Huic ex Thea { Sol. D.
v. 371. { Luna.
{ Aurora.

Iapetus, cui ex Clymen: { Atlas.
v. 507. { Menoetius
{ Prometheus-
{ Epimetheus-

Thea.

Rhea.

Themis.

Mnemosyne.

Phœbe

Tethys. I.

Saturnus. E

Cyclopes, qui

v. 139.

sunt { Brontes.
{ Steropes.
{ Arges.

descri-
buntur

ab effectu { Tonitru.
{ Fulminum
à forma, Dijs similes.
à constitutione corporis.
Unus oculus in me-
dia fronte.
à nomine, Κύκλωπες,
quia oculus totum
duc.
à robore & præstantia
opetum.

Centimani. D

v. 147,

B.
Telluri ex
Cælo geni-
ti v. 132.

T A B V L A IV.

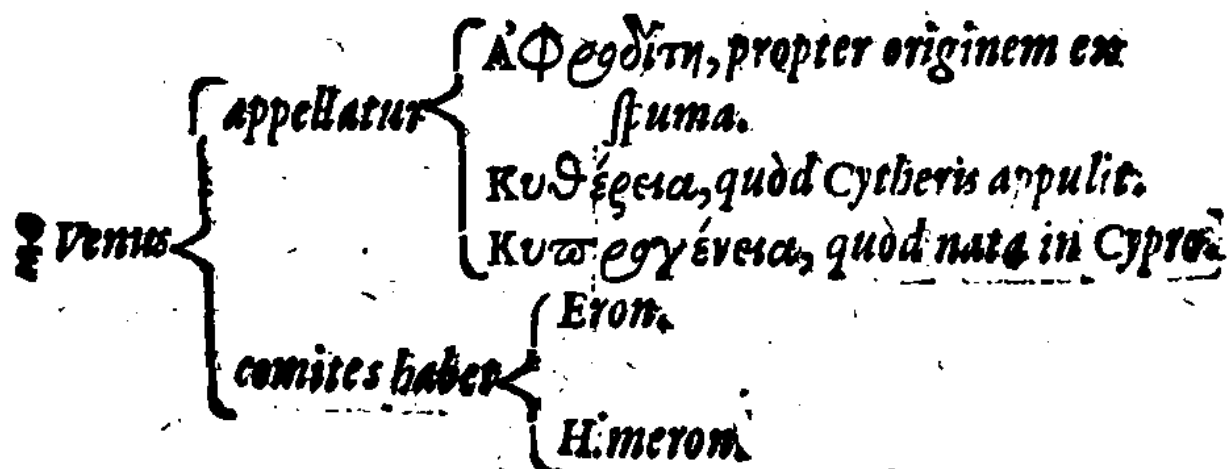
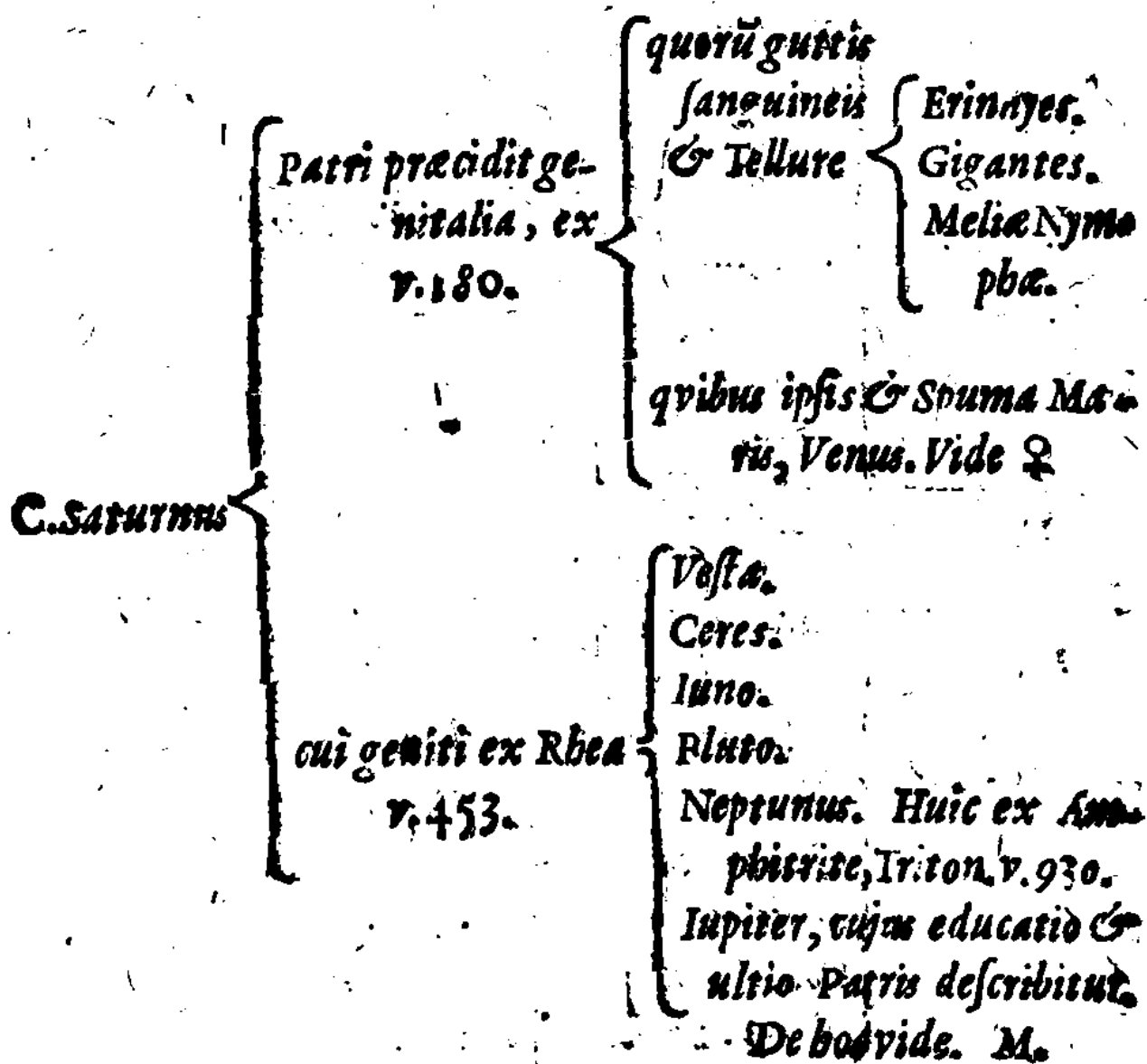
B. Thaumanti ex Electra { Iris. De cuius officio. v. 780.
v. 265. { Aello.
{ Harpyia { Oypere.

C. Soli ex Perseide { Ciræ,
v. 956. { Aetes. Huic ex Idyia, Medea. v. 960.
Medeæ ex Iasone, Medeus v. 1001.

C. Centimani { sunt { Cottus.
v. 147. { Briareus.
{ Gyges.
describuntur { à magnitudine.
v. 150. 670. { à viribus.
{ à violentia.
{ à superbia.
{ à centum manibus.
{ ab ἀπλᾷσῖα.
{ à quinquaginta capitibus.
{ à vehementia comparatè.
{ ab odio in patrem Cælum.
{ &c.
cum Iove & Dijs Titanas opprimunt.
v. 617.

E.

T A B V L A V.

TABULA VI.

Fatium.

Κήρ.

Mors.

} ubi habitent, v. 759

Somnus.

Somnia.

Mortua.

Oizys.

Hesperides.

B.

Nocte genita

v. 211.

} Clotho.

Parca } Lachesis.

Atropes.

Nemesis.

ἀπάτη.

Φιλότης.

Senium.

Consentio. Hac

v. 226,

} Labor.

Oblivio.

Pestis.

ἀλγέα.

ὑσμῖναι.

Φόνοι.

μάχαι.

ἀνδροκτεσάαι.

νείκεα.

Ψέδη.

ἀμφιλογίαι.

δυσνομία.

ἀτη.

ὄρη.

T A B V L A VII.

B.
Nereæ ex
Doride natæ
v. 240.

1. Proto.	26. Panope.
2. Eucrate.	27. Galatea.
3. Sao.	28. Hippothoe.
4. Amphitrite.	29. Hipponoe.
5. Eudora.	30. Cymodoce.
6. Thetis.	31. Cymatolege.
7. Galene.	32. Cymo.
8. Glauce.	33. Eione.
9. Cymothoe.	34. Halimede.
10. Spio.	35. Glaucome.
11. Thalia.	36. Pontoporia.
12. Melita.	37. Liagore.
13. Eulimene.	38. Evagore.
14. Agave.	39. Laomedea.
15. Pasithea.	40. Polynome.
16. Erato.	41. Autonome.
17. Eunice.	42. Lysianassa.
18. Doto.	43. Evarne.
19. Proto.	44. Psamathe.
20. Pherusa.	45. Menippe.
21. Dynamene.	46. Neso.
22. Nesaea.	47. Eupompe.
23. Actæa.	48. Themisto.
24. Protomedea.	49. Pronoe.
25. Doria.	50. Nemertes.

T A B V L A I X.

C.

● Oceano ex Tethye

v. 337.

Flumina

Nilus.

Alpheus.

Eridanus.

Strymon.

Meander.

Ister.

Phasis.

Rhesus.

Achelous.

Nessus.

Rhodius.

Haliacmon.

Heptaporus.

Granicus.

Æsopus.

Simois.

Peneus.

Hermus.

Caicus.

Sangarius.

Ladon.

Parthenius.

Evenus.

Ardescus.

Scamander.

Alia multa. v. 367.

Filia Nymphae. v. 346. K.

K
T A B V L A X.

I.
Nymphae
Oceanides
v. 346.

Pitbo.
Admete.
Iantbe.
Electra.
Doria.
Prymno.
Vrania.
Hippo.
Clymena.
Rhodia.
Callirhoe.
Zeuxo.
Clytie.
Idyia.
Pasithae.
Plexaure.
Galaxaure.
Dione.
Melobosis.
Thoe.

Polydora.
Cerceis.
Pluton.
Perseis.
Ianira.
Acaste.
Xantbe.
Perraea.
Menestbo.
Europa.
Metis.
Eurynome.
Telestbo.
Crisie.
Asia.
Calypso.
Eudora.
Tyche.
Amphiro.
Ocyrhoë.
Styx. Huius dignitas,
v. 399. & 786.

B.C.
ex
Eury
v. 37

T A B V L A X I.

B. C. Coco ex Eurybia v. 375.	<i>Astræus. Huic</i> <i>ex Aurora</i>	{ <i>Venti Cardinales</i> { <i>Argestes.</i> <i>Zephyrus.</i> <i>Boreas.</i> <i>Noctus.</i>	{ <i>Lucifer.</i> <i>Astra reliqua.</i>			
				<i>Pallas. Huic ex Styge</i> v. 383.	{ <i>Zelus.</i> <i>Nice.</i> <i>Cratos.</i> <i>Bia.</i>	
						<i>Perfes. Huic ex Asteria Hecate, cuius lau-</i> v. 411. <i>des & officia describun-</i> <i>tur.</i>

T A B V L A X I I.

Meti, Minerva, quam { Meris concepit.
 v. 886. { Jupiter ipse edidit per
 caput. v. 924.

Themide { Eunomia,
 v. 901. { Hore { Dice.
 { Irene.
 { Parca { Clotho.
 { Lachesis.
 { Atropos.

Eurynome { Aglaia, Vxor Vulcani.
 v. 945.

ex Con- { Oceanine, Gratia { Euphrosyne.
 jugib9 { v. 907. { Thalia.
 Cerere, Proserpina. v. 912.

Mnemosyne, novem Musæ { Clio.
 v. 915. { Euterpe.
 v. 77. { Thalia.
 { Melpomene.
 { Terpsichore.
 { Erato.
 { Polymnia.
 { Urania.
 { Calliope.

E.

Iovi

Latona { Apollo.
 v. 918. { Diana.
 { Hebe.

Iunone { Mars. Huic ex Venere { Phobus.
 v. 921. { Lucina. v. 934. { Dimus.
 { Vulcanus. { Harmonia.

Maia, Mercurius.

v. 938.

ex alijs { Semele, Bacchus, qui Ariadnam uxorem
 v. 940. duxit. v. 947.

Alcmene, Hercules, qui Heben duxit.

v. 943.

v. 950.

N.

T A B V L A X I I I.

Ceres ex Iasio, Plutum.
v. 969.

Harmonia ex Cadmo
v. 975.

Ino.
Semelen.
Agaven.
Autonoën, quam duxit
Aristæus. v. 977.
Polydorum.

Callirhoë ex Chrysaore, Geryonem. v. 979.

B.

Medea ex Ho-
minibus ge-
nerum

Aurora, ex { Tithono { Memnonem.
v. 984 { Cephalo, Phaëthonem.
Emathionem.

Medea ex Iasone, Medeum. v. 992.

Psamathe ex Æaco, Phocum. v. 1004.

Thetis ex Peleo, Achillem. v. 1006.

Venus ex Anchise, Æneam. v. 1008.

Circe ex Ulysse { Agrium.
v. 1011. { Latinum.
Anymonem.
Craterum.

Calypso ex Ulysse { Nausitbom.
v. 1016. { Nausinom.

Ἀναλύσεις τῆς Θεογονίας
τέλ.

Η ΣΙΟΔΟΥ

ΠΟΙΗΜΑ ΠΕΡΙ ΤΗΣ
ΑΨΙΔΟΣ Ἡρακλέους.

ΤΠΟΘΕΣΙΣ ΤΗΣ
ΑΨΙΔΟΣ.

Τ Ἀφίοι στρατεύσαντες ὅπῃ τὰς Ἡλεκτρεύων
βῆς, αἰεῖλον τῆς Ἀλκμυῆς ἀδελφῆς, τῶν
θρεμμάτων ὑπερσχυριζομένων. Τῇ δ' Ἀμ-
Φιτρεύων βελομένη αὐτῇ συνελθεῖν, ὃ πρὸς
αὐτῷ ὑπέχετο, πρὶν ἢ ὧσα τῶν ἀδελφοκτό-
νων εἰσπρῆξται τιμωρίαν. Ὁ δ' ὅπῃ στρατεύσας,
αἰεῖλεν αὐτῆς. Κατὰ δ' τὴν αὐτῷ νύκτα, συνέρ-
χον, αὐτῇ ἀμφοτέρω, ὃ τε Ζῶς καὶ ὁ Ἀμφιτρεύ-
ων. Ὁ μὲν ἐκ τῆς πολέμου ὑποσρέψας, Ζῶς δ' βελη-
θεὶς τοῖς ἀνθρώποις βοηθὸν γυνῆσαι. Ἡ δ' κύνει, ἐκ μὲν
Ἀμφιτρεύωνος Ἰφικλέα, ἐκ δ' Διὸς Ἡρακλέα. ὅς ἐστι
ὅπῃ Κύκνον Ἄρεος υἱόν, βύιοχον ἔχων Ἰόλαον, στρατῶ-
ν, ὃς τῆς τὰς δεκάδας ἀγούρας εἰς Πυθῶν, πρὸς
σύλα. Σκεπαθεὶς ἔνθ' ἠφαιστοτεύκτω ἀσπίδι, πρὸς
σιν εἰς Τραχίνα πρὸς Κήυκα. Συμβάλων δ' τῷ Κύ-
κνῳ, αὐτὸν μὲν ἀναιρεῖ. Τὸν δ' Ἀρμυ ὑπερσχυ-
ρίζοντα ἔκ τῆς, καὶ μῆρον τιτρώσκει. Καὶ ἔτι πρὸς
Κήυκα. Ἦν δ' ὁ Κύκνος, γαμβρὸς
Κήυκ, ὅπῃ θυγατρὶ Θε-
μισάνῃ.

HESIODI

POEMA DE SCUTO

Herculis.

ARGUMENTVM

Scuti.

T *Aphij militantes ob Electryonis boves, interfecerunt Alcmena fratres, jumentorum defensores. Amphitryone autem volente ipsi coire, non prius ei promissit, quam de fratricidis poenas sumpsisset. Ille autem bellum inferens, interfecit eos. Sed in eadem nocte coeunt ipsi utriq, Jupiter & Amphitryon. Hic quidem ex bello reversus: Jupiter autem volens hominibus auxiliatores generare. Illa verò parit ex Amphitryone quidem Iphicleum, ex Iove autem Herculem: qui & contra Cycnum Martis filium, aurigam habens Iolaum, militat, qui decimas ducentes ad Pytho, deprædabatur. Proteus igitur per-Vulcanum facto scuto, accedit ad Trachina, ad Ceycem. Congressusq, cum Cycno, ipsum quidem interemit: Martem vero scuto defendentem filium, in cruce vulnerat. Atque ita venit ad Ceycem. Erat autem Cycnus gener Ceycis, ob filiam Themistoclen.*

ΗΣΙΟΔΟΥ ΠΟΙΗ-

ΜΑ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΣΠΙ-

δος Ἡρακλέους.

Οἴη περιλιπούσα δόμους καὶ πατρίδα
γαῖαν.

Ἦλυθεν εἰς Θήβας, μετ' Ἀρήιον Ἀμφιτρί-
ωνα,

Ἀλκμήῃ θυγάτηρ λαοσφόρῃς Ἡλεκτρεύων.

Ἦ ῥα γυναικῶν Φύλον ἐκαίνυτο θηλυτεράων.

Εἶδεῖ τε μέγ' ἔτε· νόον γὰρ μὴ ἔτις ἔριζε

τάων, αἷς θνητῶν θνητοῖς τέκον ἀνηθείσαι.

Τῆς καὶ ἀπὸ κρηθεν, βλεφάρων τ' ὑπὸ κυανέῳ,

τοῖον αἶψ', οἷον τε πολυχρύσου Ἀφροδίτης.

Ἦ ἢ καὶ ὥς κ' ἱμῶν ἐόν τίσκεν ἀκοίτῃ,

10 ὣς ἡς ἂν ἔπειτ' ἔτισε γυναικῶν θηλυτεράων.

Ἡμῶν οἱ πατέρ' ἐσθλὸν ἀπέκτανεν Ἴφι δαμάσας,

Χωσάμην· πρὶν βροσί. Λιπὼν δ' ὅγε πατρίδα
γαῖαν,

εἰς Θήβας ἰκέσσε Φερεσσανέας Καδμείδας.

Ἐνθ' ὅγε δώματ' ἐνάει σὺν αἰδοίῃ πατρὶτι

15 Νόσφιν ἄτερ φιλότητ' ἐφίμερος. ἔγχε' οἱ ἦεν

πρὶν λεχέων σπιδύσαι εὐσφύρος Ἡλεκτρεύωνης.

πρὶν γὰρ φόνον τίσαιτο κασιγνήτων μεγαθύμων

ἡς ἀλόχῃ μαλερῶ ἢ κατὰ φλέξαι πυρὶ κώμας

Ἀνδρῶν ἡρώων ταφίων, ἰδὲ Τηλεβοάων.

20 ὣς γάρ οἱ διέκτε· θεοὶ δ' Ὀπιδάρτερι ἦσαν.

τῶν ὅγ' ὀπίζετ' ἡμῶν· ἐπείγετο δ' ὅττι τάχιστα

ἐκτελέσαι μέγα ἔργον, ὃ οἱ Διόθεν θέμις ἦεν.

τῷ δ' ἄμα ἱέρηχοι πολέμοιο τε φυλόπιδός τε

βοιωτὶ πλῆξιπῶοι, ὡς ἐρ σπικέων πνέοντες,

HESIODI OPVS

DESCVTO

Herculis.

Vt qualis relinquens domos & patriam terram,

Venit ad Thebas, ad bellicosum Amphitryonem,

Alcmene filia populos servantis Electryonis.

Quæ certè mulierum genus ornabat tenerarum,

5 *Et pulchritudine & magnitudine: prudentia autem nulla contendebat*

Earum, quas mortales mortalibus pepererūt cōcumbentes.

Huius & ab capite, & palpebris à nigris,

Tale spirabat, quale & (ab) aureæ Veneris.

Quæ & tantum in animo suum honorabat maritum,

10 *Quantum nondum aliqua honoravit mulierū tenerarum.*

Quamvis illi patrem bonum interfecisset vi domans,

Iratius pro bobus. Relinquens autem ille patriam terram,

Ad Thebas (veniens) supplicavit scuta-ferentibus Cad-

Vbi ille domos habitavit cum veneranda uxore. (meis)

15 *Seorsum sine desiderato amore. Non enim ipsi licuit*

Prius lectū conscendere pulchras-suras-habentis Electryonæ.

Quàm cædem ultus esset statrum magnanimorum

Suæ uxoris, acrig, combussisset igne vicos

Virorum heroum Taphiorum, & Teleboarum.

20 *Sic enim ipsi constitutum erat. Dii autem testes erant.*

Horū ille reverebatur iram: & festinabat quàm celerrimè

Persicere magnum opus, quod sibi ex Iove fas erat.

Huius autem simul cupidi & belli & pugnae

Bæoti, percussores-equorum, super scuta spirantes.

5 Λοκροί τ' ἀγχιμαχοί, καὶ Φωκῆες, μεγάθυμοι,

ἔαποντ'· ἦρχε δ' ἑοῖσιν εὖς παῖς Ἀλκαῖοιο,
Κυδριῶν λαοῖσι. Πατὴρ δ' αἰετῶν τε θεῶν τε
ἄλλῳ μῆτιν ὑφαίνει μιν Φρεσιν, ὅφρα θεοῖσιν
ἄνδράσι τ' ἀλφειῇσιν δέησ' ἀλκτῆρα φυτῶσαι.

30 ὦρτο δ' ἀπ' ἐλύμποιο, δόλον Φρεσὶ βυασοδομένη,
ἱμείρων Φιλότητι· εὐζώνοιο γυναικός,
ἔννυχι· τάχα δ' ἴξε τυφαόνιον· ἔτε δ' αὖτε
Φίκιον ἀκρότατον προσεβήσατ' μητίετα Ζεὺς.
ἔνθα καθεζόμενον, Φρεσὶ μῆδετο θέσκελα ἔργα.

35 Αὐτῇ μὲν γὰρ νυκτὶ τανυσφύρεσσι ἡλετρυῶνης
Εὐνῇ καὶ Φιλότητι μίγνῃ, τέλεσεν δ' ἄρ' ἐέλδωρ.
Αὐτῇ δ' Ἀμφιτρυῶν λαοσκόπος, ἀγλαὸς ἦρωρ,
ἐκτέλεσας μέγα ἔργον, ἀφίκετο ὅνδε δόμονδε.
οὐδ' οὐ γὰρ ὅππῃ οἰῶας καὶ ποιμνίας ἀγρυπνῶντας
40 ὦρτ' ἵεναι, πρὶν γὰρ ἢς ἀλόχεσσι πιβήμεναι εὐνῇ.
τοῖσι γὰρ κραδίῳ πόθῳ ἀννυτοποιμνία λαῶν.
ὥς δ' ὅτ' ἀνὴρ ἀσπασὸν ὑπεκπερφυροὶ κακότητα,

Νέσσοι ὑπὸ δρυαλέης, ἢ καὶ κρατερῶν ὑπὸ δεσμῶν·
ὥς ῥα τότε Ἀμφιτρυῶν χαλεπὸν πόνον ἐκτελήσας,

45 Ἀσπασίως Φιλίως τε εὖν δόμον εἰσαφίκανε.
Παννύχι δ' ἄρ' ἔλεκτο σὺν αἰδοίῃ παρὰ κόπῃ
Τερπόμην δώροισι πολυχρύσῃσιν Ἀφροδίτης.

Ἡ δ' ἔπειθ' ἐμνηθεῖσα, καὶ ἀνέρι πολλὸν δρῶσα,
Θήβῃσιν ἐπὶ ἀπύλῳ διδυμάονε γείνατο παῖδε,

50 οὐκ ἔθ' ὅμῃ φρονέοντε, κασιγνήτω γὰρ μὲν ἔστιν.
τὸν μὲν χερότερον· τὸν δ' αὖ μέγ' ἀμείνονα Φωκῆα,

- 25 Et Locri cominus-pugnantes, & Phocenses magnanimum
Sequebantur. Dux autem istis erat bonus filius Alcei,
Iactabundus populis. Pater autem hominumq; Deumq;
Aliud consilium texebat in mentibus, ut Dÿs
Et hominibus artium-inventoribus nocuementi expulso-
rem generaret.
- 30 Statim verò descendit ab Olympo, dolum mētibus struens,
Desiderans amorem bene-cinctæ mulieris, (rursus
Nocturnus : cū ò autem venit Typhaonium : Tunc autem
Phicium summum ascendit consultor Iupiter.
Vbi sedens mentibus cogitavit stupenda opera.
- 35 Eadem etenim nocte talos extendentis (i. velocis)
Electryonæ
Lectō & amore mistus est, & perfecit desiderium.
Eadem autem et Amphitryon populorum-defensor, inclysum
Perfecto magno opere venit suam domum. (heros
Neque ille ad famulos & pastores agrestes
- 40 Perrexit ire, priusquam suæ uxoris conscenderet lectum.
Talis enim corde cupiditas capiebat pastorem populorum
Vt autem quando vir libenter effugerit calamitatem
Aegritudine ab molesta, veletiam à forti vinculo :
Sic tunc Amphitryon gravi labore defunctus.
- 45 Libenterq; & amicè suam domum pervenit.
Nocturnus autem concubuit sua cum veneranda uxore
Delectatus donis valde-pulchræ Veneris.
Illa autem Deo domita, & viro longè præstantissimo,
Thebis septem-portas-habentibus gemellos generavit
filios,
- 50 Non tamen similia sapientes, fratres quamvis fuerunt :
Hanc quidem peiorem : Illum autem rursus multo melio-
rem virum,

Δφνόν τε κρατερὸν τε, βίωω Ἡρακλεΐω.

Τὸν μὲν ὑποδμήθεις κελαϊνεφεί Κρονίωνι:

Αὐτὰρ Ἰφικλῆα γὰρ δορυασὶ Ἀμφιτρίωνι:

55 Κεκεμμένω γυνεύ. τὸν μὲν βροτῶ ἀνδρὶ μαγεί-
σα,

Τὸν δὲ Διὶ Κρονίωνι, Θεῶν σημάντορ πάντων.

Ὅς καὶ Κύκνον ἔπεφνεν Ἀρητιάδῳ μεγάλῳ.

Εὖρε γὰρ ἐν τεμένει ἐκατηβόλῃ Ἀπόλλωνος

Αὐτὸν, καὶ πατέρ' ὃν Ἀρίω, αἶψα πολέμοιο,

60 Τόχες λαμπομένης, σέλας ὡς πύρος αἰθόμε-
νοιο,

Ἐσαότ' ἐν δίφρῳ. χθόνα δ' ἔκτυπον αἰεὲς ἵπῳ.

Νύσοντες χηλῆσι: κόνις δὲ σφ' ἀμφιδεοῖται,

Καπνομήνη πλεκτοῖσιν ὑφ' ἄρμασι, καὶ πόσιν ἵπ-
πων.

Ἄρματα δ' ἄποιήτα καὶ ἀντιγες ἀμφαράβιζον,

65 ἵππων ἱεμένων. Κεχάρετο δὲ Κύκνος ἀμύμων,

Ἐλπόμενος Διὸς γόν' ἀρήϊον, ἰνίοχόν τε

Χαλκῶ δαΐωσεν, καὶ δ' πρὸ κλυτὰ τεύχεα δύσεν.

Ἀλλὰ οἱ Ὀχωλέων σὸν ἔκλυε Φοῖβος Ἀπόλλων.

Αὐτὸς γάρ οἱ ἐπ' ὤρεσε βίωω Ἡρακλεΐω.

70 Πᾶν δ' αἶσος, καὶ βωμὸς Ἀπόλλωνος Παγασαῖο

Λάμπεν ὑπὸ δφνοῖο Θεῶ τόχέων τε ἑαυτῶν:

Πῦρ δ' ὡς ὀφθαλμῶν ἀπελάμπετο. Τίς κεν ἐκείνῳ

ἔτλη θνητὸς εἶναι κατειαντίον ὀρμηθῆναι,

Πλὴν Ἡρακλῆος καὶ κυδαλίμου Ἰόλαος;

75 Κείνων γὰρ μεγάλη τε βίη, καὶ χεῖρες ἀαπτοί

Ἐξ ὤμων ἔπεφυκόν σφι στιβαροῖσι μέλεσσιν.

Ὅς ῥα τόθ' ἥνιοχον προσέφη κρατερὸν Ἰόλαον:

Ἡρώς ὦ Ἰόλαε, βροτῶν πολὺ φίλτατε πάντων,

Ἦτι μετ' ἀθανάτους μάκαρας, τοὶ Ὀλύμπου
ἔχουσιν,

80 Ἦλυτον Ἀμφιτρίων, ὅτ' εὐτέφατον ποτὶ Θήβῳ

Ἦλθον

Gravemq; fortemq; vim Herculeam.

(nio:

Hunc quidem, subdomita nigras-facienti-nubes Satur.
Sed Iphicleum lancea-servanti-populos Amphitryoni:

¶ Distinctam prolem. Hunc quidem mortali viro mista,
Illum autem Iovi Saturnio, Deorum imperatori omnium.
Qui & Cycnum interfecit Martis-filium magnanimum,
Invenit enim in luco longè-sagittantus Apollinis,
Ipsam & patrem eius Martem, insatiabilem bello,

60 Armis coruscantes, ut splendor ignis ardentis,
Stantes in curru. Terram verò verberabant veloces equi.
Pungen: es ungulis: pulvis autem circa ipsos utring; spar-
gebatur,

Excitatus plicatis curribus, & pedibus equorum. (bant
Curru autem benefacti & cantu (i. rotæ) circumstrepe-

65 Equis festinantibus. Latatus autem est Cycnus irrepro-
hensibilis,

Sperans: Iovis filium bellicosum, & aurigatorem (eius)
Ferro scindere, & inclyta arma exuere.

Sed ei preces non exaudivit Phœbus Apollo,

Ipse enim in illum concitaverat vim Herculeam.

70 Omne autem nemus, & templum Apollinis Pagasæi
Splendebat ab gravi Dei armis & Ipsius:

Vt ignis verò ab oculis splendebat. Quis autem illi
Sustinuisset mortalis existens obviam moveri,

Præter Herculem, & inclytum Iolaum?

75 Illorum enim magnâq; vis, & manus intangibiles
Ex humeris extendebantur in fortissimis membris.

Qui tunc aurigam affatus est fortem Iolaum:

O heros Iolæ, mortalium longè charissime omnium,

Certè contra immortales beatos, qui cælum habitant,

80 Peccavit Amphitryon, quando bene-coronatam-muris
Theben

ἦλθε, λιπὼν Τίριυθος εὐκτίμῳ πολίεθρον,
 κτείνας ἡλεκτρυῶνα βοῶν ἔνεκ' ὄρυμετώπων.
 Ἰκετο δ' εἰς Κρείοντα, καὶ Ἠνιόχῳ τανύπεπλον.
 Οἳ ῥά μιν ἡπάσσοντο, καὶ ἄρμα πάντα παρεί-
 χον,

85 Ἡ δὲ δίκη ἔθ' ἰκέτησι, τίον δ' ἄρ' τηλόθι μᾶλλον.
 Ζῶε δ' ἀγαλλόμηντο σὺν εὐσφύρῳ ἡλεκτρυῶνι
 Ἠϊολόχῳ. Τάχα δ' αἶμμες Ὀππλομήδων ἐνιαυ-
 τῶν,

Γγνόμεθ', ὅτε Φρένας ἐναλίγκιοι, ὅτε νόημα,
 Σὸς τε πατὴρ καὶ ἐγώ. Τῶ μὲν Φρένας ἐξέλετ Ζεὺς,
 90 ὃς περ λιπὼν σφετέρῳ τε δόμον, σφετέρῃς τε το-
 κῆας,

ᾤχετο τιμήσων ἀλιτήρῳ. Εὐρυδῆα,
 Σχέτλιτο· ἥ περ μάλα μετεσυναχίζει, ὅπως αἶ-
 ἦν ἄτλιω ἀχέων· ἥ δ' ἔ' παλινάγρετος ὕβη.
 Αὐτὰρ ἐμοὶ δαίμων χαλεπὸς ἐπετέλλετ' αἰε-
 θλους.

95 ὦ φίλτο, ἀλλὰ σὺ θᾶστον ἔχ' ἠνία Φοινικόεντα
 ἵππων ὠκυπόδων. μέγα δ' εἰ Φρεσὶ θάρσσομαι ἀέζων·
 ἵθὺς ἔχειν θοὸν ἄρμα, καὶ ὠκυπόδων θέντο ἵπ-
 πων,

Μηδὲν ὑποδδείσας κτύπον Ἄρεσσι ἀνδρῶν Φόνοιο,
 ὃς νῦν κεκληγὼς περμαίνετο ἱερὸν ἄλσος.
 100 Φοῖβε Ἀπόλλωνε, ἐκατηέλεταο ἀνακτο.

Ἡ μὲν ἔκρεατος περ ἐὼν, αἵται πολέμοιο.
 Τὸν δ' αὖτε προσέειπεν ἀμώμητο Ἰόλαο·
 ὦ θεῖ, ἥ μάλα δὴ τι πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε
 Τιμᾷ σὺν κεφαλῇ, ἔταύρετο ἔννοσίγαιον.

105 ὃς Θήβης κρήδεμνον ἔχεν, ρύεταί τε πόλιν·
 Οἷον δὴ καὶ τὴνδε βροτὴν κρεατερόν τε μέγαν τε
 Σαῖς ἐς χεῖρας ἄγουσιν, ἥνα κλέομαι ἐδδλὸν ἄρῃαι.

Venit, linquens Tirinthis bene ædificatum oppidum,
Interfecto Electryone bouum causa latas-frontes-ha-
bentium.

Venit vero ad Creontem, & Heniocham extensum-pe-
plum habentem: (buerunt,

85 Qui ipsum amice-exceperunt, & omnia necessaria præ-
Ut fas est supplicibus, honoraruntq; procul magis.
Vivebat aut latius cum pulchros-pedes habente Electryone,
Sua uxore. Mox autem nos ventientibus annis
Nati fuimus neq; mentibus similes, neq; intellectu,
Tuusq; pater & ego. Hujus quidem mentes eripuit Iupiter.

90 Qui relinquens suamq; domum, suosq; parentes,
Venit honoraturus iniquum Eurystheum,
Miser profecto valde suspirabat, in futurum
Suam calamitatem dolens: quæ non revocabilis est.
Sed mihi fortuna, molesta commisit certamina.

95 O chare, sed tu citius cape habenas purpureas,
Equorum pedibus-velocium: valde autem mentibus au-
daciam augens,
Recte habeto velocem currum, & pedibus-~~velocium~~ robur
equorum,

Nihil subveritus fragorem Martis homicidæ,
Qui nunc vociferans circum furit sacrum nemus
00 Phœbi Apollinis longè-sagittantis regis.
Attamen quamvis fortis existens, satiatur bello.

Hunc a. vicissim allocutus est irreprehensibilis Iolauus
O patrue, certe valde pater hominumq; Deūmq;
Honorat tuum caput, & Taureus Neptunus,
05 Qui Thebes arc. in habet, & conservat urbem:
Sicut sanè & istum mortalem fortemq; magnumq;
Tuas in manus agunt, ut gloriam bonam reportes.

Ἀλλ' ἄγε δύσσο τῶχ' ἐδῆϊα, ὄφρα τάχιστα
Δίφρος ἐμπελάσαντες Ἀρηός θ' ἡμέτερόν τε,

110 Μαρνώμεθ' : ἐπεὶ ἔτι ἀτάρβητον Διὸς υἱόν,
οὐδ' Ἰφικλείδην δῖοίξε' : ἀλλὰ μιν οἶω
φύξεσθ' δύο παῖδας ἀμύμονα Λακείδας,
οἳ δῆ σφι χερδὸν εἰσι, λιλαιόμηνροι πολέμοιο
φυλόπιδας ἦσθ' , τὰ σφιν πολὺ φέρτερα θοίνης.

115 ὣς Φάτ'· μείδησεν ἣ βίη Ἡρακλεΐη,
θυμῷ γηθήσας : μάλα γάρ νύ οἱ ἄρμυρα εἶπεν,
καί μιν ἀμφόβονα ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
ἦ ῥως ὦ ἰόλας διοτρεφές, ἔκτετι τηλῶ
Ἰσμήνη τερχεῖα : σὺ δ', ὥς πάρος ἦσθα δαΐ-
φρων,...

120 ὣς καὶ νῦν μέγαν ἵππον Ἀρείονα κυανοχαίτῳ,
παύτη ἀναστρώφῃν, καὶ δαηγέμεν, ὥς κε θυίῃαι.

ὣς εἰπὼν, κνημῖδας ὀρειχάλκοιο φαινῶ,

ἠφαίστου κλυτὰ δῶρα, πρὶ κνήμησιν ἔθηκε.

δύτερον αὖ θώρηκα πρὶ στήθεσιν ἔδωκε,

125 καλὸν, χρύσειον, πολυδαίδαλον : ὃν ῥ' οἱ ἔδωκε

Πάλλας Ἀθήναίη, κῆρη Διὸς, ὅπποτ' ἐμελλε

τὸ πρῶτον σπονδέοντας ἐφορμήσασθαι αἰθέλας.

θήκατο δ' ἀμφ' ὤμοισιν δέξης ἀλκίτῃρα σίστη-
ρον.

δεινὸς αὖτ' ἄνθρωπος : κοίλῳ ἣ πρὶ στήθεσσι φαρέτρῳ.

130 καββάλετ' ἐξόπιθεν : πολλοὶ δ' ἐντοῦτον οἶσιν

ρίγηλοι, θανάτοιο λαθιφθόγιοιο δοτῆρες :

πρόθεν μὲν θάνατόν τ' εἶχον, εἰ δ' ἀκρευσὶ μῦθον

μεσσοὶ ἣ ἕσσοι περικλήκεες, αὐτὰρ ὅππῃθεν

μορφνοῖο φλεγύας καλυπτόμενοι πτερυγέσσιν.

135 ἦσαν. ὃ δ' ὀβριμον ἔγχετο, ἀναχμήνιον εἰλετο

χολκῶ :

κρετὶ δ' ἐπ' ἰφθίμῳ κινέῳ εὐπυκτον ἔθηκε.

Sed age indue arma bellicosa, ut celerrimè
 Curribus appropinquantès, & Martis & nostro,
 110 Pugnemus: quoniam neq; intrepidum Iovis filium,
 Neq; filium-Iphicli terrebit: sed ipsum puto
 Fugiturum duos filios irreprehensibilis Alcida,
 Qui iam prope ipsos vadunt, cupientes belli
 Cædem statuere, quæ ipsis multo gratiora dapibus.

115 Sic dixit. Subrisit autem vis Herculana,
 Animo gaudens: valde enim sibi accommoda dixit.
 Atq; ipsi respondens, verbis velocibus allocutus est:
 Heros ô Iolæ divine, non amplius procul
 Pugna aspera: tu autem, ut prius eras bellicosus,

120 Sic & nunc magnum equum Arionem, nigras-setas ha-
 bentem,

Quacunq; converte, & auxiliare quantisper potes.

Sic fatus, ocreas ex ære splendente,

Vulcani inclyta dona, circa crura posuit.

Secundò rursus thoracem circa pectora induit,

125 Pulchrum, aureum, valde-artificiosum: quem ipsi dedit

Pallas Minerva, filia Iovis, quando debebat

Primitus suspixiosa irruere certamina.

Posuit autem circa humeros nocumenti propulsores ferræ

Terribilis vir: & cavam circa pectora pharetram

130 Conjecit retrò: multæ autem intus sagittæ

Rigida, lethi oblivisci-vocem-facientis datrices.

Antrosum quidem mortem habebant, & lacrymis un-
 guentum,

Mediæ autem rase prælongæ, sed retrò

Coloratæ aquilæ indutæ pennis

135 Erant. Ille autem terribilem lanceam; acutam accepit
 ære:

Capiti autem potenti galeam bene-factam imposuit,

R S

Artifi.

Δαιδαλέειν, ἀδάμαντῳ, ἐπὶ κροτάφοις δα-
ρυῖαι,

ἦτ' εἴρυτο κάρη Ἡρακλῆϊ θείοιο.

Χεραὶ γέ μιν σκεῖλε παναίολον, ἃ δέ τις
αὐτὰ

- 140 Οὐτ' ἔρρηξε βαλὼν, ἅτ' ἔθλασε, θεῦμα ἰδέσθ.
Πᾶν μὲν γὰρ κύκλῳ τιτάνω, λῶκῳ τ' ἐλέφαντι,
Ἡλέκτρω θ' ὑπολαμπές εἰν, χερσὶν τε φαεινῶ
λαμπόμορον: κυάνη δ' ἀπὸ πύχες ἠλήλαντο.
Ἐν μέσῳ δ' ὀρέγοντ' εἰν φόβῳ ἅτι φατῖος
145 ἔμπαιιν ὁσσοῖσιν πυρὶ λαμπομένοισι δεδορκώς.
Τῶ καὶ ὀδόντων μὲν πᾶλῃτο σῶμα λῶκα θεόντων
δφνῶν, ἀπλήτων. ἐπὶ δ' ἐλοσυργίῳ μετώπῃ,
δφνή ἔρις πεπότῃ, κορύσσει κλόνον ἀνδρῶν,
Σχετλίη, ἣ ῥα νόον τε καὶ ἐκφρένας εἴλετο φω-
τῶν,

- 150 Οἵ τινες ἀντιβίβω πόλεμον Διὸς ἢ Φέργειν.
Τῶν καὶ ψυχὰι μὲν χθόνα διώσ' αἰδῶ εἰσὶν
αὐτῶν. ὅσα δέ σφι πρὶ ῥινοῖο σαρπίσης,
Σφείδ' ἀζαλέοιο κελαινὴ πύθεται αἴη.

Ἐν δ' περὶ ὧξίς τε παλίσωξίς τε τετυκτο:

- 155 Ἐν δ' ὁμαδός τε, φόβῳ τ' ἀνδροκτασίῃ τε δεδῆται.
Ἐν δ' ἔρις, ἐν δ' κυδομὸς ἐθνώεον, ἐν δ' ὀλοήκη.
Ἄλλον ζῶν ἔχου νεότερον, ἄλλον ἄγρον,
Ἄλλον τεθνηῶτα καὶ μόθον ἔλκε ποδοῖν.
Εἶμα δ' ἔχ' ἀμφ' ὧμοισι δαφρίνεον αἵματι φω-
τῶν,

- 160 Δφνὸν δερκομένη: καναχῆσσι τε βεβρυῖαι.

Ἐν δ' ὀφίων κεφαλαὶ δφνῶν ἔσαν, ἅτι φατῖος,
Δώδεκα, ταὶ φοβέσκον ἐπὶ χθονὶ φύλ' ἀνδρῶν
πῶν,

Οἵ τινες ἀντιβίβω πόλεμον Διὸς ἢ Φέργειν.

*Artificiosam, ex adamante temporibus congruam,
Quæ tuebatur caput Herculis divini.*

*Manibus autem, Scutum accepit undiq³-varium, neq³
aliquis illud*

140 *Rupisset vulnerans, neq³ fregisset, mirabile visu.*

*Totum quidem undiq³ gypso, alboq³ ebore,
Et electro subsplendidum erat, & auro lucenti
Splendens: cæruleæ autem plicæ discurrebant.*

In medio autem draconis erat terror non narrabilis,

145 *Retro oculis igne splendentibus videns.*

*Cujus & dentibus quidē implebatur bucca albiter discut-
rentibus,*

Crudelibus, ingentibus. In terribili autem fronte

Gravis Lis volabat, armans exercitum virorum,

*Noxia, quæ & intellectum & mentem capiebat homi-
num,*

150 *Quicumq³ obviam bellum Iovis filio ferrent.*

*Quorum & animæ quidem terram subeunt intra inferniâ
Ipsum: ossa veto ipsis, cute circum-corrupta
Sirio sub arido nigra putrefacit terra.*

Ibi Persecutioq³, Retroq³ fugatio picta erat:

155 *Ibi & tumultus & terror, & hominum-cædes agitabatur:*

Ibi discordia, ibi fragor discurrebat: ibi perniciofa Parca

*Alium vivum habens noviter-sauciatum, alium non
sauciatum.*

Alium mortuum in conflictu trahebat pedibus.

*Pallium autem habebat circa humeros valde-funestum
sanguine hominum,*

160 *Torvum videns, strepitusq³ gravata.*

Ibi serpentum capita terribilium erant, non enarrabiliâ,

Duodecim, quæ terrebant in terra nationes hominum,

Quicumq³ bellum obviam Iovis filio ferrent.

Τῶν καὶ ὀδόντων μὲν ἡ ἀναχὴ πέλεν, ὅτε μά-
χοιτο

165 Ἀμφιτρυωνιάδης. τὰ ἧ δαίετ' θωῦτα ἔργα.
Στίγματα δ' ὡς ἐπέφαιτο ἰδεῖν θεινοῖσι δρᾶ-
κσι

Κυάνεα κ' νῶτα, μελάνθησαν ἧ γένεα.

Ἐν ἧ συὼν ἀγέλαι χλόνων ἔσαν, ἠδὲ λεόντων,
Ἔς σφῆας δερκομύων, κοτεόντων θ' ἱεμύων τε
170 Τῶν καὶ ὁμιληδὸν εἵχες ἦσαν, ἔδῃ νυ τοίγε
Οὐδ' ἔτερι τρεέτῳ, Φρύσιόν γε μὲν αὐχένας
ἄμφω.

Ἦδη γάρ σφιν ἔκφτο μέγας λιό: ἀμφὶ ἧ καίπερ
δοιοὶ δ' αὖτε ἀμύμονες ψυχὰς: κ' δὲ σφί κελευσὶν
αἶμα ἀπελείβετ' ἔραζ'. οἱ δ' αὐχένας ἐξεριπύπτε
175 Κεῖατο τε θνήσκοντες ὑπὸ βλοσυροῖσι λέεσι.

Τοὶ δ' ἔτι μάλλον ἐγχερόμενοι, κοτέοντε μάχεσθ'
Ἀμφοτέρω, χλόναι τε σύες, χαρσποί τε λέοντες.
Ἐν δ' ἡ ὑσμίνῃ λαπιθίων ἀχμηταίων,

Καινέα τ' ἀμφὶ ἀνακτῶ, Δρύαντ' αὖτε Περσέφονος τε
180 Ὀπλέα τ', Ἐξάδιόν τε, Φάληρον τε. Περλόχον τε,
Μόψον τ' Ἀμπυκίδην, Τίταρῆσιον ὅσον Ἀρηθῶ,
Θησέα τ' Αἰγείδην Ὀπείκελον ἀθανάτοισιν:
Ἀργύρεοι, χεῦσθα πρὶ χερσὶ τεύχε' ἔχοντες,
Κέντυροί θ' ἑτέρωθεν ἐναντίοι ἠγχερόμενοι,

185 Ἀμφὶ μέγαν Πετραῖον, ἰδίᾳ σέβον οἰωνοῦν
Ἄρκτον τ', Οὐριόν τε, μελαγχαίτῳ τε Μίμῳ
Καὶ δύο Πόκιδας Περμηνδεύ τε Δρύαλόν τε
Ἀργύρεοι, χεῦσθας ἐλάττας ἐν χερσὶν ἔχοντες,
Καὶ τε σιωακτῶ ὥσει ζωοίπερ ἔντες,

190 Ἐχχεσιν ἠδ' ἐλάτης αὐτοχεδὸν ὠρμηγῶν.

Ἐν δ' ἡ Ἀρηθῶ βλοσυροῖσι παδῶκεες ἐπισκῆπτει
Χεῦσσαι, ἐν ἧ καὶ αὐτὸς ἐναρφόρεται ἔλιθ' Ἀρκίᾳ
Αἰχμῶ ἐν χείρεσσιν ἔχων, πρυλέεσσι κελεύει

Horum & dentium sonitus erat, quando pugnaret
 65 Amphitryoniades. Hæc verò distincta erant miranda
 opera.

Puncta autem veluti quædam apparebant horribilibus
 draconibus

Cerulea supra tergora, nigrescebantq; maxillæ.

Ibi Aprorum greges masculorum erant, & Leonum,

Se mutuo aspicientium, irascentiumq; festinantiumq;

70 Horum & gregatim ordines ibant: neque isti

Neque alij tremebant: horrebant siquidem collis utriq;

Iam enim ipsis jacebat magnus Leo: circa autem Apri

Bini privati animas: & apud ipsos niger

Sanguis stillabat in terram. Ipsi autem (depressis) cer-
 vicibus cadentes

75 Iacebant mortui à crudelissimis leonibus.

Hi verò adhuc magis incitabantur, irritati ad pugnandam

Utriq; , Apriq; sues, trucesq; Leones.

Ibi erat pugna Lapitharum pugnatorum,

Cænea circa regem, & Dryanta, Pirithoumq;

80 Hoplemq;, Exadiumq;, Phalerumq;, Prolochumq;

Mopsumq;, Ampycidem, Titaresium florem Martis,

Theseamq;, Aegæ filium similem Djs immortalibus:

(Hi erant) argentei, aurea circa corpus arma habentes.

Centauriq; ex altera parte contrarij congregabantur,

85 Circa magnam Petreum, & Asbolum augurem,

Arctumq;, Unumq;, nigrsq; setis Mimanta,

Et duos Pencidas Perimedenq;, Dryalamq;

Argentei, aureas abietes in manibus habentes.

Et irruebant tanquam vivi existentes,

90 Lanceis & abietibus tumultuarie certabant.

Ibi Martis terribilis velocipedes stabant equi,

Aurei. Ibi & ipse spolia-ferens, perniciosus Mars,

Mastam in manibus ferens, militibus imperans,

Sanguine

Αἶματι Φοινικόφς, ὥσεί ζωὸς ἐναρίζων,

195 Δίφρω ἐπεμβεβαώς. ὦδ' ἢ Δεῖμός τε Φόβος τε
ἔσασαν, ἰέμενοι πόλεμον καταδύμεναι ἀνδρῶν.

Ἐν ἣ Διὸς θυγάτηρ ἀγελείη Τριτογύφας,
τῇ ἱκέλη, ὥσεί τε μάχην ἐθέλῃσα κορύσσειν.

Ἐχχ' ἔχουσ' ἐν χερσὶ, χρυσείῳ τε τευφά-
λῃαν,

200 Αἰγίδα τ' ἀμφ' ὤμοις : ὅππ' οἱ ὄχετο Φύλοπιν
αἰνῶν.

Ἐν δ' ἰὼ ἀθανάτων ἱερὸς χορὸς. Ἐν δ' ἄρα μέσῳ
ἱμερόεν κητάρειε τι Λητῆς ἔ Διὸς υἱός,

Χρυσείῃ Φόρμιγγι. Θεῶν δ' ἔδ' ὅ, ἀγνὸς Ὀλυμπος.

Ἐν δ' ἀγορῇ, πρὶ δ' ὄλβ' ἀπείριτος ἐσεφάνωπ.

205 Α'θανάτων ἐν ἀγῶνι. Θεαὶ δ' ἐξῆρχον αἰοιδῆς,
Μῆσαι Πιερίδες, λιγύ μελπομέναις εἰκυῖαι.

Ἐν δὲ λιμνῇ Ὀρμ' ἀμαιμακέτοιο θαλάσ-
σης

Κυκλοτερὲς ἐτέτυκτο πανέφθου κασιγτέροιο,

Κλυζομένῳ ἱκελ' : πολλοὶ γε μὲν ἀμμέσον αἶψα

210 Δελφῖνες, τῇ καὶ τῇ ἐθιύεον ἰχθυαῖόντες,

Νηχομένοις ἱκελοι, ὅσοι δ' ἀναφυσιόωντες

Ἀργυροὶ Δελφῖνες ἐθοίκων ἔλλοπας ἰχθῦς.

Τῶν ὑπο χάλκῳι τρέον ἰχθύες, αὐτὰρ ἐπ' αἰτῆς

Ἦστο ἀνὴρ αἰλιός δεδοκημέν', εἶχε ἢ χερσὶν :

215 ἰχθύσιν ἀμφίελησθον διστορρίψοντι ἑοικώς.

Ἐν δ' ἰὼ ἠυκόμῃ Δανάης τέκ' ἰπποδάμειον Περσέϊ.

Οὐτ' ἄρ' ὅππ' αὖτων σάκε' ὅσιν, ἔθ' ἐκὰς αὐ-
τοῦ,

Θαῦμα μέγα Φράσασθ', ἐπεὶ ἔδαμῃ ἐσθλὸν.

Τὼς γάρ μιν παλάμαις τεύξε κλυτὸς Ἀμφιγυῖος

220 Χρῦστον, ἀμφὶ ἣ πρὸς ἔχε πλερύντα πέδιλα,

Sanguine purpureus, tanquam vivos spolians,
 95 Currens insistens: juxta autem Dimusq; Phobusq;
 Stabant, capientes bellum ingredi hominum.
 Ibi Iovis filia prædatrix Minerva,
 Ei similis, tanquam aciem volens instruere,
 Lanceam habens in manibus, aureamq; galeam,
 100 Et clypeum circa humeros: & ibat ad pugnam gravem.
 Ibi erat immortalium Deorum sacer chorus. Et ibi in
 medio

Desiderabile quiddam personabat Latonæ & Iovis filius,
 Aurea cithara: Deorumq; (ibi) sedes, purus Olym-
 pus.

Ibi Senatus, & felicitas infinita in circuitu erat,
 105 Immortalium i. certamine. Deæ autem duces erant
 tantilenæ,

Musæ Pierides, sonore canentibus similes.

Ibi verò portus tutus indomiti maris
 Circulari forma factus erat ex excocto stanno,
 Inundanti similis: multi verò in medio ipsius

110 Delphines, hac & illac discurrabant, pisces capientes,
 Natantibus similes. Duo autem sursum-sp. rantes,
 Argentei delphines invadebant muros pisces.
 Sub quibus ærei tremebant pisces. Sed in littoribus
 Sedebat vir piscator apparens, habentes autem in manibus
 115 Piscibus rete: abjecturo similis.

Ibi erat bene-comata Danaës filius eques Perseus,
 Neq; utiq; attingens scutum pedibus, neq; longè ab ipso.
 Durum magnum cogitatu: quoniam nullo pacto infixus
 erat.

Sic enim manibus ipsum fecit inclutus Vulcanus
 120 Autem, circa autem pedes habebat alata calceamenta.

Muneris

ἴμοισιν δέ μιν ἀμφὶ μελάνδετον ἄορ ἔκλτο,
 Χεῖλεον ἔκ τελαμῶν, ὃ δ' ὥς ἐνόημι ἐποτρύνει.
 Πενήϊ μετὰ φρενον εἶχε κάρη δεινοῖο πελώρου
 Γεγυγῆς· ἀμφὶ δέ μιν κίβρισις θείη, θαῦμα ἰδέ-
 σθαι,

225 Ἀργυρέη θύσανοι ἣ κατηωρεῦντο φαῖνοι,
 Χρυσῆσι· δῖνῃ ἣ παρὶ κροτάφοισιν ἀνακτῶν
 Κεῖτ' Αἰδῶ κυνέη, νυκτὸς ζόφον αἴνον ἔχουσα.
 Αὐτὲς ἣ παρ' ὀδόντι, καὶ ἐρρίγοντι ἑοικώς,
 Περσεύς Δαναΐδης ἐπιταίνετ'· ταὶ ἣ μετ' αὐτὴν,

230 Γεργόνες ἀπλητοί τε, καὶ ἑ Φαταὶ ἐρρίωντο,
 Ἰέμελαι μαπέειν· ὅππῃ ἣ χλωρὸν ἀδάμαντῶν
 Βαινουσέων, ἰάχεσκε σάκῃ μεγάλῃ ὄρυ-
 μαγδῶ,

Ὄξεια καὶ λιγέως· ὅππῃ ἣ ζώνησι δράκοντες
 Δοιῶ ἀπηωρεῦντ' ὅππικυρτώοντε κάρηνα.

235 Λίχμαζον δ' ἄρα τῶγε, μύρδ' ἐχάρασσον ὀδόν-
 τας,

Ἀγρία δερκομένω· ὅππῃ δεινοῖσι ἣ καρλίωσι
 Γοργείοις ἐδονεῖτο μέγας φόβῳ. οἱ δ' ὑπὸ
 αὐτέων

Ἄνδρες, ἑμαρνάδιον πολεμήϊα τάχ' ἔχοντες·
 Τοὶ μὲν ὑπὸ σφετέρῃς πόλιν, σφετέρων τε
 τοκήων

240 Λοιγὸν αἰμύοντες· τοὶ ἣ προσέειν μεμαῶτες
 Πολλοὶ μὲν κέατο, πλέονες δ' ἐπὶ δῆριν ἔχοντες
 Μάρανθ'· αἱ ἣ γυναικες εὐδμήτων ὅππῃ πύργῳ
 Χάλκεον ὄξυ βόων, κτ' δ' ἐδρύπλοντο παρὰ
 Ζωῆσιν ἱκελαί, ἔργα κλυτὰ ἠφαιστίο.

245 Ἄνδρες δ' οἱ πρεσβῆες ἔσαν, γῆρας τε μέμαρτον
 Ἀθροῖοι ἐκτόθεν πυλέων ἔσαν, αὖ ἣ θεοῖσι
 Χεῖρας ἔχον μακάρεσσιν, παρὶ σφετέρῃσι τέκεσσιν

Humeris autem ipsum circa nigra-vagina-inclusus ensis
pendebat

Terrens ex loro. Ille autem ut cogitatio volabat.

Omne autem deorsum habebat caput gravis monstri

Gorgoos. circa autem ipsum sacculus erat, mirabile visu,

225 Argentæus, nodi autem suspensi erant lucidi,

Aurei: gravis autem circa tempora regis

Iacebat Orci galea, noctis tenebras graves habens.

Ipse autem festinanti & formidanti similis

Perseus Danaides extendebatur. Ille autem post ipsum

230 Gorgones inaccessæq; & inenarrabiles promptæ stabant,

Cupientes (eum) capere: & in viridi adamante

Incedentibus resonabat scutum magno tumultu

Acute & stridulè: & in zonis dracones

Binii dependebant, & attollebant capita,

235 Lambebant autem utiq; illi, & impetu imprimebant
dentes,

Torvum videntes: & in gravibus capitibus

Gorgoneis agitabatur magnus terror. Qui verò supra ipsas
erant

Viri pugnabant: bellica arma habentes:

Aliqui quidem pro sua urbe, suisq; parentibus

240 Interitum arcentes: aliqui autem procurrere prompti:

Muli quidem iacebant, plures verò adhuc pugnantes

Decertabant: Mulieres verò bene-factis in turribus

Valde acute clamabant, & dilacerabant-unguibus ge-
nas,

Vivis similes, opera inchoati Vulcani.

245 Viri autem qui seniores erant, senectutemq; ceperant,

Congregati extra portas erant, & Dÿs

Manus extendebant beatis, pro suis filiis

Δειδιότες. τοὶ δὲ αὐτὲ μάχῳ ἔχον. αἳ δὲ μα-
τ' αὐτὰς

Κῆρες κυάνεαι, λώκῃς δ' αὖτε ὀδόντας,
250 Δφνῶποι, βλοσυροὶ τε, θαφουνοὶ τ', ἀπληροὶ τε,
Δῆριν ἔχον ὡς πιπλόντων. πᾶσαι δ' αἰεῖντο
αἷμα μέλαν πίεειν, ὃν ἢ πρῶτον μεμάποιεν
Κείρυρον ἢ πίπλοντα νεῖσθαι, ἀμφὶ μὲν αὐτῶ
βαλὼν ὄνυχας μεγάλας· ψυχὴ δ' αἰδὸς δὲ καλεῖται

255 Τάρταρον ἐς κρυόενθ'. αἳ δὲ Φρένας εὐτ' ὄρε-
σαντο

Αἵματ' ἀνδρῶν, τὴν μὲν ῥίπτασκον ὀπίσσω.
Ἀψ δὲ ὁμαδὸν ἑμῶν ἐθιμῶν αὐτὴς ἴσσαι·
κλωθῶ καὶ λάχεσις σφιν ἐφέστασαν· ἢ μὲν ὑφ' ἡ-
των

Ἄτροπ' ἔτε πέλεν μεγάλη θεός· ἀλλ' ἄρα
ἦγε

260 τῶν γε μὲν ἀλλάων περφερῆς τ' ἰὺ, πρεσβυ-
τάτη τε.

Πᾶσαι δ' ἀμφ' ἐνὶ φωτὶ μάχῳ δερμεῖαν ἔθεντο
δεινὰ δὲ ἐς ἀλλήλας δράκον ὀμμοῖσι θυμήνασαι,
ἐκ δὲ ὄνυχας χεῖρας τε θρασείας ἰσώσαντο.
Πὰρ δὲ Ἀχλὺς εἰσηκὲς Ἰπσιμυγερῇ τε καὶ αἰνῇ,

265 Χλωρῇ, αὐσαλέῃ, λιμῶ κατὰ πεπληυῖα
Γουνοπαχῆς, μακροὶ δὲ ὄνυχες χεῖρεσσιν ὑπὸ ποσσὶ
τῆς ἐκ μὲν ῥινῶν μύξαι ῥέον, ἐκ ἢ παρειῶν
αἷμα ἀπελίσσεται ἔρως· ἢ δὲ ἀπλητον σεσαρυῖα
εἰσηκὲς· πολλὰ ἢ κόνις κατενέμεσθαι ὤμους,

270 Δάκρυσι μυθάλῃ· ὡς δὲ Ἄπυργ' ἄλλοις
ἀνδρῶν.

Χρῦσαι δὲ μιν εἶχον ὑπερβυρίοις δ' αὖτε
ἑπταπύλαι. τοὶ δὲ ἄνδρες ἐν ἀγλαῖαις τε καὶ
εἰς τε

Timentes. Illi verò pugnam habebant. Post ipsos verò

Parca nigra, albos concutientes dentes,

250 Graves-voce, terribilesq, funestaq, & insatiabiles,
Contentionem habebant de cadentibus. Omnes autem
cupiebant

Sanguinē nigrum bibere: & quem primum rapuissent,
Iacentem vel cadētem nuper-saucium, circa quidem ipsum
Iaciebant unguēs magnos: anima verò in orcum descen-
debat,

255 Tartarum ad frigidum. Illæ autem mentes statim ut
placassent

Sanguine humano, hoc (cadaver) proijciebant post se.

Retro autem ad tumultum & conflictum discurrebant
iterum euntes:

Et Clotho & Lachesis ipsis instabant: Et quidem al-
quanto-minor (erat)

Atropos: neq, (enim) erat magna Dea: sed certè illa

260 Reliquis prestantior erat, & antiquior.

Omnes autem circa unum hominem pugnam acerbam
faciebant:

Graviter autem ad invicem aspiciebant oculis iratae,

Ungues autem manusq, audaces exæqvabant.

Et juxta Achlys adstabat, invisag, & gravis,

265 Viridis, sicca, fame collapsa,

Genua-pinguis, longi verò unguēs manibus suberant.

Cuius quidem ex naribus mucores fluebant, ex maxillis
autem

Sanguis stillabat ad humum. illa autem valde ore-bians

Stabat: multus autem pulvis superflorebat humeros.

270 Lacrymis humidus. Iuxta aut bene-trita urbs viroium.

Aurea autem ipsam habebant superliminaribus adaptata

Septem porta. Viri autem in convivijs & chereis

Τέρψιν ἔχον· τί μὲν γὰρ εὐσώτρεα ἐπ' ἀπλώης
 ἦγοντ' ἀνδρὶ γυναῖκα· πολὺς δ' ἱμῶναι ὁρῶνται.
 275 Τῆλε δ' αἶπ' αἰδομένων δαΐδων σέλας εἰλίφαζε
 χερσὶν ἐνὶ δμῶων· ταῖ δ' ἀγλαΐαις τε θαλυταῖς
 Πρὸθ' ἔκιοι, ταῖσιν ἧ χορὸν παίζοντες ἔποντο.
 Τοὶ μὲν ὑπὸ λιγυρῶν συρέγων ἴσαν αὐδῶν,
 Ἐξ ἀπλῶν στομάτων· πρὶ δὲ σφισιν ἄγρυτα
 ἦχῳ.

280 Αἱ δ' ὑπὸ Φορμύγων ἀναγον χορὸν ἱμερμέντα.
 Ἔνθεν δ' αὖ ἐτέρωθε νεοὶ κώμαζον ὑπὸ αὐλῆς·
 Τοίγε μὲν αὖ παίζοντες ὑπὸ ὀρχυθμῶ καὶ αἰοιδῇ,
 Τοίγε μὲν αὖ γελῶντες ὑπὸ αὐλυτῆρι ἔκαστος
 Πρὸθ' ἔκιοι, πᾶσαν ἧ πόλιν θαλία τε, χορὸν τε,
 285 Ἀγλαΐαι τ' εἶχον. Τοὶ δ' αὖ περιπαροῖθε πόλιν
 Νῶθ' ἱππῶν ὀπιθάντες, ἐθιῶσον. Οἱ δ' ἀροτῆρες
 ἤρεικον χθόνα διὰ, ὀπισθολάδου ἧ χιτῶνας
 ἔσταλον. Αὐτὰρ αἶψ' ἔβη βαθὺ λήϊον· οἳ γε μὲν ἤμων
 Αἰχμῆς ὀξείῃσι κορωνιόεντα πέτηλα,
 290 Βριθόμενα σαχύων, ὥσεί Δημήτερος ἀκτῶν,
 Οἱ δ' αἶψ' ἐν ἐλλεδανοῖσι θέον, καὶ ἔπιπλον ἀ-
 λωῶν.

Οἱ δ' ἐτρεύγων οἶνας, ὀρεπᾶνας ἐν χερσὶν ἔχοντες.
 Οἱ δ' αὖτ' ἐς θαλάρας ἐφόρειν ὑπὸ πρυγῆτην
 Λόκας ἑμέλαντας βότρυας, μεγάλων δ' ἀπὸ ὀρχῆς.
 295 Βριθόμενων φύλλοισι, ἑ δ' ἀγυρέης ἐλίκεσσιν.
 Οἱ δ' αὖτ' ἐς θαλάρας ἐφόρουν· πρὸ δὲ σφισιν
 ὄρχῳ

Χρύσειον (κλυτὰ ἔργα πρὶ φθονος ἡφαίστου)
 Σφόδρον φύλλοισι, ἑ δ' ἀγυρέοισι καίμαξι.
 Τοίγε μὲν ἐν παίζοντες, ὑπὸ αὐλητῆρι ἔκαστος
 300 Βριθόμενος σταφυλῇσι· μελάνθησαν ἧ μὲν αἶδα
 Οἳ γε μὲν ἐτράπεον, τοὶ δ' ἤρουν. Οἱ δ' ἐμάχαντο

Delectationem habebant. Ij enim in versatu-faciū currū
Ducebant viro mulierem: multus autem Hymenæus orie-
batur.

275 Longè autem ab ardentibus facibus lumen resplendebat
Manibus in ancillarum. Hæ verò splendoribus floridæ
Anteibant, quas & choreæ ludentes sequebantur.
Alij quidem sub stridulis tibys mittebant vocem,
Ex teneris oribus: in ipsis autem frangebatur sonus.

280 Aliæ verò sub citharis reducebant chorum dulcem.
Inde autem rursus ex altera parte juvenes lasciviebant
sub tibia.

Alij quidem rursus ludentes sub chorea & cantu:
Alij quidem rursus ridentes sub tibicine unusquisq;
Anteibant. omnem autem urbem conviviaq; tripudiaq;

285 Et splendores habebant. Alij autem, rursus ante urbem
Terga equorum inscendentes discurrebant. Alij autem ara-
Rumpebant terram divam, ornateq; vestes (toros
Demittebant. Rursus erat profunda seges. Alij autem
metebant

Cuspidibus acutis rostrata folia,

290 Gravata spicis, tanquam Cereris fructum.

Alij in manipulis ligabant, & implebant aream.

Alij vindemiabant vites, falces in manibus habentes.

Alij autem rursus in cistellas ferebant à vindemiatoribus
Albos & nigros racemos, magnis à pulvinis

295 Oneratis folijs & argenteis claviculis.

Alij rursus in calathos ferebant: juxta aut ipsos pulvinus
Aureus erat (inclita opera solertis Vulcani)

Concussus folijs & argenteis palis.

Alij quidem igitur ludentes, sub tibicine quilibet.

300 Oneratus uvis: nigrescebant autem istæ.

Alij quidem calcabant aliq; hauriebant, illi verò pugnabant

Πύξ τε καὶ ἑλκηδόν. τοὶ δ' ὠκύποδας λαγὸς ἦσαν,
ἄνδρες θηρυταί, καὶ καρχαρόδοντε κυνέες περὶ
ἱεμνοὶ μαπέειν, οἳ δ' ἱεμνοὶ ὑπαλυξαί.

805 Πὰρ δ' αὐτοῖς ἱππῆες ἔχον πόνον. ἀμφὶ δ' αἴ-
θλω

Δῆριν ἔχον, καὶ μόχθον. εὐπλεκέων δ' ὅππῃ δὴ
φρῶν.

Ἡνίοχοι βεβαῶτες, ἐφίσταν ὠκέας ἱππῆες,
ρύτα χαλαίνοντες. τὰ δ' ὅππῃ κερτέοντα πέ-
τοντ.

Ἀρμαῖα κολλήεντ', ὅππῃ ᾗ πλῆμναι μέγ' αὐτεῖσι.

10 Οἱ μὲν ἀραϊδίον εἶχον πόνον, εἰδὲ ποτὲ σφιν
νίκη ἐπιδύοιτο, ἀλλ' ἀκέρην εἶχον αἶθλον,
τοῖσι ᾗ καὶ περιμήντε μέγας τείπετο ἐντὸς ἀγῶνος
χρυσότοιο, κλυτὰ ἔργα περὶ φρενὶν Ἡφαιστοῖο.
Ἀμφὶ δ' ἵππῳ ῥέειν ὠκεανός, πλήθοντι βουκόις:

25 Πᾶν ᾗ σιωῆχε σῆκετο πολυδαίδαλον. οἳ ᾗ κα-
τ' αὐτὴν

Κύνες ἀερίπτοται μεγάλ' ἤπυνον, οἳ γὰρ γε πολλοὶ
ἦνχον ἐπ' ἀκέρην ὑδωρ: παρὶ δ' ἰχθύες ἐκλονέοντο
θαῦμα ἰδεῖν καὶ ζῆνι βαρυκτύπῳ: ὃ δ' ἔφ' ἀβυλάς
Ἡφαιστοῖο ποίησε σῆκετο μέγα τε σίβαρον τε.

30 Ἀρσάμηντο παλαίμηνι τὸ μὲν Διὸς ἀλκίμοιο ἦος
Πάλλεν ὅππῃ κερτέως: ὅππῃ δ' ἱππῆες ἴσζε δέφρεν,
ἱκελτο ἀστερὸς πῆ πατρὸς Διὸς ἀγχιόχοιο,
κῆφα βίβας: τῷ δ' Ἡνίοχῳ κρατερὸς ἰόλατο
δίφρεν ἐπεμβεβαῶς ἰθιύετο καμπύλον ἄρμα.

25 Ἀγχιμόλον δὲ σφ' ἦλθε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη,
καὶ σφέας φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα:
χαίρετε Λυγγῆτο, χυμεὴ τηλεκλήτοιο.

Νυνὶ δὴ Ζεὺς κραττο ὑμῖν διδοῖ, μακάρεσσιν ἐ-
νάσων,

Pugiliterq; & luctando. Alij autem pedibus-veloces lepores capiebant

*Viri venatores, & duo dentati canes iuxta
Cupientes capere: illi verò cupientes aufugere.*

305 *Apud ipsos autem & equites habebant laborem: circa vero præmia*

*Contentionem habebant, & laborem. Benè-complicatus
vero in currus*

*Aurigæ ascendentes, instigabant veloces equos,
Habenas laxantes. At strepentes valabant
Currus compacti: modioli vero valde resonabant.*

310 *Alij quidem immensum habebant laborem, neq; unquam
ipsis*

*Victoria expediebatur, sed anceps habebant cæramen:
Istis autem & propositus erat magnus tripus intra cæramen
Aureus, inclyta opera solertis Vulcani. (men,*

Circa autem oram fluebat Oceanus pleno similis:

315 *Omne autem continebat scutum val le- varium. Et in ipso
Cycni ætrevoli valde clamabant, qui certè multi
Natabant in summa aqua: & juxta pisces gestiebant,
Mirabile visu etiam Iovi gravistrepenti: cuius consilijs
Vulcanus fecit Scutum & magnum & solidum.*

320 *Aptans manibus hoc Iovis fortissimus filius
Vibrabat firmiter: & in equestrem saliebat currum
Similis fulguri patris Iovis Ægiochi,
Leviter conscendens: cui auriga fortis Iolaus
Bigis insistens dirigebat flexibilem currum.*

325 *Prope autem ipsos venit Dea faciem-glaucam-habens
Minerva,*

Et ipsos vocans, verbis alatis allocuta est:

Salvete Lyngei prosapia longe-celcbris.

Nunc Iupiter fortitudinem vobis det, beatis imperans,

- Κύνον τ' ἐξεναρῆιν, καὶ ἀπὸ κλυτὰ τεύχεα δύσαι
 330 Ἄλλο δέ σοί τι ἐπὶ ἐρέω, μέγα φέρτατε λαῶν.
 Εὐτ' ἂν δὴ Κύνον γλυκερῆς αἰὼν ἀμέρῃς.
 Τὸν μὲν ἐπὶ τ' αὐτὸ λιπέειν, καὶ τεύχεα τοιοῦτα.
 Αὐτὸς ἢ βροτολοιγὸν ἄρῃω σπύοντα δοκασίας,
 ἔνθα γυμνωθέντα σάκας ὑπὸ δαιδυλέοιο
 335 Ὀφθαλμοῖσιν ἴδης, ἐνθ' ἔσται οὐκ εἰ χαλκῷ,
 Ἀψδ' ἀναχωρήσας· ἐπεὶ ἄνυ τοι αἰσιμόν ἐστι
 Οὐδ' ἵππευς ἐλθεῖν, ἔτε κλυτὰ τεύχεα τοιοῦτα.
 ὣς εἰπὼς, ἐς δίφρον ἐβήσατο δῖα θεάων,
 Νικίω ἀθανάτης χερσὶν καὶ κῦδ' ἔχουσα,
 340 Ἑοσυμύως. Τότε δὴ ῥα διόγνητ' ἰόλατο
 Σμερδαλέον ἵπποισιν ἐκέκλετο. Τοῖδ' ὡς ὁμο-
 κλῆς
 ῥίμφ' ἔφερν θοὸν ἄρμα κοίνοντες παῖδιοι.
 Ἐν γάρ σφιν μὲν ἦκε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη,
 Λιγὴ δ' ἀνασείσατο, πρὶν στυγίῃ ἢ γαῖα.
 345 Τοῖδ' ἄμυδις προγύοντ', ἱκετοὶ πυρὶ ἢ ἑσπέρῃ,
 Κύν' ἔφ' ἵπποδάμῳ, καὶ Ἄρης ἀκέραι' αὐτοῖς.
 Τῶν δ' ἵπποι μὲν ἐπὶ ὑπεναντίοι ἀλλήλοισιν,
 Οὐκ εἰς χρέμισιν, πρὶν δὲ σφισιν ἄγνυτο ἥχαι.
 Τὸν πρῶτον προσηύπε βίη Ἡρακλεΐη.
 350 Κύνε πέπον, τί νυν νῶϊν ἐπὶ χεῖρ' ὠκέας ἵππους,
 Ἀνδράσιν οἳ τε πόνον ἐοῖζύν ἱδρὸς ἑμῶν;
 Ἀλλὰ πάρεξ ἔχε δίφρον εὐξοον, ἠδὲ κελύφην
 Εἶκε πάρεξ ἵεναι. Τρηχίνα δέ τοι παρελαίνα,
 Ἐς Κήρυκα ἀνακτα· ὃ γδ' οὐκ ἀμείψεται καὶ αἰδοῖ
 355 Τρηχίν'· προβέβηκε· σὺ δ' εὖ μάλα εἶδ' αὖ καὶ
 αὐτός.
 Τῇ γδ' ὀπίμῃς παῖδα, Θειμυονόω κυναῖοντι.

Et Cycnum interficere, & inclyta arma spoliare.

330 Aliud autem tibi quoddam verbum dicam longè præstan-
tiss. populorum,

Quando jam Cycnum dulci vita privaveris,

Hunc quidem postmodum ibi relinque, & arma illius.

Ipse aut hominū-corruptorem Martem accedentē observans

Quando denudatum scuto ab ingenioso

335 Oculis videris, tum sanciato acuto ferro,

Statimq; recedito: Quoniam tibi non fatale est,

Aut equos capere, aut inclyta arma ipsius.

Sic fata, in bigas ascendit diva Deorum,

Victoriam immortalibus manibus & gloriam habens,

340 Celeriter. Tunc jam utiq; generosus Iolaus,

Terribiliter equis acclamavit. Illi autem ab increpatione

Perniciter ferebant celerem currum, pulverem-faciennes

campo,

Quoniam ipsis vires immisit castos-oculos-habens Mi-
nerva,

Scutum concutiens: Circumgemit autem terra.

345 Illi autem simul procedebant, similes igni vel procellæ,

Cycnus equorum-domitor, Marsq; insatiabilis clamore.

Istorum autem equi posteaquam obviam facti adinvicem,

Acutè binniverunt, & circa ipsos frangebatur sonitus.

Istum prior affata est fortitudo Herculeæ:

350 Cycne ignave, quid nobis prohibetis veloces equos,

Hominiбус qui & laboris & ærumnarum periti sumus?

Sed extra habe bigas bene-ornatas, & via.

Cede extra eundo. Trachinem autem contendo

Ad Ceycem regem: ille enim & potestate & verecundia

355 Trachinis præcellit: tu quoque satis scis & ipse,

Huius enim uxorem-habes natam, Themistonœn nigros
oculos-habentem.

Ὡπέπον, ὃ μὲν γάρ τοι Ἄρης θανάτοιο τελευτῆς
 Ἀρκέσει, εἰ δὴ νῦν στυγοισόμεθα πολεμίζειν.

Ἦδ' ἄν μὲν τέ εἰ Φημί καὶ ἄλλοτε πρὸς θνητοῖς

360 Ἐγχεῖσθ' ἡμετέρους, ὃθ' ὑπὲρ Πύλῃς ἡμαρτουντοῖς

Ἀντίθ' ἔσθ' ἐμείο μάχης ἄμοτον μῆραίνων.

Τρεῖς μὲν ἐμῷ ὑπὸ δρεῖ τυπείς, ἤρῃσατο γαίῃ,

Οὐκ ἐμὲν οὐκ ἐμῷ : τὸ δ' ἑτέραν ἤλασα μῆρον,

Πακτιμένην ἀσπίδων. Διὰ δ' ἡ μέγα σάκε' ἄραξα

365 Πρώτης δ' ἐν κονίῃσι χαμαὶ πέσεν ἔγχεσθ' ὀρμηῇ.

Ἐνθαί κε δὴ λωβητὸς ἐν ἀθανάτοισιν ἐτύχθη,

Χερσὶν ὑφ' ἡμετέρῃσι λιπὼν ἔναρα βροτόεντα

ὣς ἔφατ'· ὃ δ' ἄρα Κύκνῳ εὐμμελὲς ἐρμυόεντα

τῷ δ' ἡπιδόμηνον ἐχέμεν ἐρυσσέμασιν ἵππων.

370 Δὴ γὰρ ἀπ' ὀπλεκέων δίφρων θόρον αἶψ' ὅππῃ
 γαῖαν.

Πᾶς τε Διὸς μεγάλῃ, καὶ Ἐνυαλίοιο ἀνακτοῖς.

Ἠνίοχοι δ' ἐμὼ λῆν ἔλασαν καλλίτερχας ἵππους.

Τῶν δ' ὑποσφόμενων κανάχιζε πρὸς Ὀρεῖα χθονί.

ὣς δ' ὅτ' ἀφ' ὑψηλῆς κορυφῆς ὄρεσθ' ἐμεγαλίοιο

375 Πέτραι ἀποθρῶσκον, ἐπ' ἀλλήλαις δ' ἐπέσασθ'

Πολλαὶ δ' ὄρυς ὑψίκομοι, πολλαὶ δέ τε πεῦκαι,

Αἰγῆρες τε τανύριζοι ῥήγνυντο ὑπὸ αὐτῶν,

Ῥιμῶν κυλινδομένων, εἰως πεδίον δ' ἀφείκωντο

ὣς οἱ ἐπ' ἀλλήλοισι πέσον, μέγα κεκλήγοντες.

380 Πᾶσαι δ' Μυρμιδόνων τε πόλεις, κλειτὴ τ' Ἰαωλὸς

Ἄρνη τ' ἠδ' Ἐλίκη, Ἀνθηαί τε ποιήεσσα,

Φωκὴ ὑπὸ ἀμφοτέρων μεγάλ' ἴαχον· οἱ δ' ἀλα-

λητῶ

Θεοπεσὶν στυγέον· μέγα δ' ἔκτυπε μητίετα Ζεὺς.

Καδὲν ἄρ' ἀπ' ἔρανόθεν ψιάδας ἔβαλεν αἵματι παῖδας.

385 Σῆμα τιθεὶς πόλεμοιο εἰς μέγα θαρσύνει παῖδι.

Οἶσθ' δ' ἐν βήσῃσι ὄρεσθ' χαλεπὸς περὶ δέσφ'.

Κάπρι

○ ignare, non quidem enim tibi Mars mortis finem
Arcebit, si quidem nos concurremus in conflictu.
Iam equidem & ipsum puto aliquando expertum esse

- 360 Lanceam nostram, quando in Pylo arena
Contrarius stetit mihi in pugna insatiabiliter furens.
Ter quidem à mea lancea percussus, incubuit terræ,
Vulnerato scuto: quarto autem percussus cruce
Omni robore urgens, & magnum scutum disrupti.
365 Pronus autem in pulveribus humi cecidit lanceæ imperi.
Atque ita inglorius inter immortales factus est,
Manibus sub nostris relinquens spolia cruenta.
Sic dicebat. Neque Cycnus bene-peritus hastæ, cōgi-
tabat

- Huic obtemperans cohibere bigam-trabentes equos.
370 Actunc à bene-implicatis bigis desilierunt statim ad terrā
Natusq; Jovis magni, & Martis regis. (tam,
Autigæ autem iuxta impulerunt pulcherrubos equos.
Horum autem irruentium pedibus substrepebat latæ terræ
Ac veluti quando ab alto vertice montis magni
375 Saxa defliunt, & alia in alia cadunt,
Multaq; quercus alticoma, multaq; abietes,
Et populi extensis radicibus rumpuntur ab ipsis
Celeriter devolutis usq; dum ad planum perveniant:
Sic illi inter sese concurrerunt, vehementer clauantes.
380 Omnis autem & Myrmidonum urbs, & inclita loclus,
Et Arne, & Helice, & Anthea herbosa,
Clamore ab amborum valde resonabant. Illi autem cum
tumultu

- Mirando concurrerunt: valde autem resonavit consultor
Et ab cælo guttas dejecit cruentas, (Iupiter,
385 Signum faciens belli suo valde audaci filio.
Qualis autem in convallibus montis asper aspectus

Κάπρος χαυλιόδων, Φρονέει θυμῷ μαχέσασθαι
 Ἀνδράσι θηρώτης, θήνη δέ τε λίκον οδόντα
 Δοχμώθεις, ἀφρός ᾧ πρὶ σῶμα μασιχόωντι
 390 Δαίβεται, ὅσος δὲ οἱ πυρὶ λαμπερόντι εἴκτω,
 Ὀρεθῆς δ' ἐν λοφίῃ φρέσσι τείχας, ἀμφὶ τε δι-
 ρεύ:

Τῷ ἱκελῷ Διὸς υἱός, ἀφ' ἱππεύς θορὴ διφρα.
 Ἡμῶ ᾧ χλοερῷ κυανόπτερος ἤχετα τέττιξ.
 Ὄζω ἐφεζόμενος, θέρῃ ἀνθρώποισιν αἰεὶ δὲ
 395 Ἄρχῃ, ὥτε πόσις καὶ βρώσις θήλυς ἐέρση,
 Καί τε πανημέριός τε καὶ ἡψῶ χέει αὐδαί,
 Ἴδει ἐν ἀνοτάτῳ, ὅποτε χροῖα σείρω αἶψι:
 Τῇμῃ δὴ κέγχρεσι πρὶ γλῶχας τελέθωσι,
 Τῆς τε θέρει σπείρουσιν, ὅτ' ὀμφακας αἰόδασι,
 400 Οἷα Διώνυσος δῶκ' ἀνδράσι χάριμα ἑσπέρῃ.
 Τὴν ὥρην μαρναντο. πολὺς δ' ὄρυμαγδὸς ὄρεθῃ
 ὣς ᾗ λέοντες δύο ἀμφὶ κτεμένης ἐλάφοιο
 Ἀλλήλοισι κοτέοντε, ὅττι σφέας ὀρμήσωσι,
 Δφνὴ δὲ σφ' ἰαχὴ, ἀραβὸς δ' ἄμα γίνεται ὀδόν-
 των:

405 Ἡδ' ὥς τ' αἰγυπιοὶ γαμφώνυχες ἀγκυλοχεῖλαι
 Πέτρῃ ἐφ' ὑψηλῇ μεγάλα κλάζοντες μαχέσασθαι
 Αἰγὸς ὀρεοσινόμα, ἢ ἀχρεσίης ἐλάφοιο
 Πίου, ὡς τ' ἐδάμασσε θαλάμῳ αἰκτῇ
 Ἰὼ ἀπαὶ νόρεης: αὐτὸς δ' ἀπαλήσει ἄλλης
 410 Χώρε ἀἰδρεῖς ἐών: οἱ δ' ὀτρεαλέως οὐνόσσαντες
 Ἐστυμένως δὲ οἱ ἀμφὶ μάχην δερμίσιν ἐθάρσαν
 ὣς οἱ κεκλήγοντες ἐπ' ἀλλήλοισιν ὄρεσαν
 Ἐνθ' ἦτορ Κύκνῳ μὲν ὑπερμανίῳ Διὶ
 Κτηνέμεναι μεμαῶς, σάκεε ἐμβαλε χάλκῳ
 415 Οὐδ' ἔρρηξεν χαλκόν: ἔρυστα ᾗ δῶρα θεοῖσι

aper prominentes-dentes-babens , furit animo ad pugnandum

Cum viris venatoribus , acuit autem album densum

Curvatus , spuma autem circa os mandenti

90 *Stillat , oculiq; ipsi igni lucido assimilantur ,*

Erectis autem in dorso riger setis , & circa collam :

Huic similis Iovis filius , ab equestri desilijt curru.

Quando autem viridi nigricans-alis sonora Cicada,

Ramo insidens , aestatem hominibus cantare

95 *Incipit , cui & potus & cibus teneros,*

Atq; toto die & matutinus fundit cantilenam ,

Calore in gravissimo , quando corpus Sirius siccet :

Quando item milys cuspidulosa folia sunt ,

Quae aestate feminant , quum uvae colorantur ,

100 *Cuiusmodi & Bacchus dedit hominibus letitiam & dolorem :*

Eo tempore-anni pugnabant . vehemens autem tumultus excitabatur.

Ut autem Leones duo circa interfectam cervam

Adinvicem irascentes , inter se corruunt ,

Rigidus autem ipsis clamor , strepitusq; simul sit dentium :

105 *Aut ut Vultures curvis-unguibus , curvisq; rostris ,*

Petra in alta valde clangentes pugnant ,

Caprae in-montibus-pascentis (gracia) vel sylvestris cervae

Pinguis , quam domuit sagittans vigorosus vir

Sagitta ob nervo : ipse vero vagatus est aliò ,

110 *Loci imperitus existens : illi aut quamprimum cognoverant ,*

Celeriter autem pugnam acerbam pro ea susceperant :

Sic isti vociferantes adinvicem irrurrunt.

Ibi videlicet Cycnus quidem praepotentis Iovis filium

Intersicere meditans , sicutum percussit ferrea lancea.

115 *Non tamen perripit es : tuebantur enim dona Dei.*

Amphi-

Ἀμφιτρυωνιάδης. ἦ, βίη Ἡρακλεΐη,
 Μεισθηγὺς κόρυθος τε καὶ ἀσπίδι· ἔγχει μακρὰ
 Λύχενά γυμνωθέντα θάως ὑπ' ἐνερθε γυμναίου,
 Ἥλασ' ὀπικρατέως : ἀπὸ δὲ ἄμφω κέρσε τένοντε
 420 Ἀνδροφόνι· μελίη : μέγα γὰρ δένει· ἔμπιστον φασί-
 τος.

Ἡριπε δὲ, ὡς ὅτε τις δρυὶς ἤριπεν, ἢ ὅτε πέτρῃ
 ἠλίβατ', πληγῆσα Διὸς ψολόεντι κεραυνῷ·
 ὣς ἔριπ' : ἀμφὶ δέ οἱ βράχε τεύχεα ποικίλα
 χαλκῷ.

Τὸν μὲν ἔπειτ' εἶπας Διὸς ἑταίρε' ἱός·
 425 Αὐτὸς ἦ βροτολοιγὸν Ἀρίω προσιόντα δακρύ-
 στας,

Δεινὸν ὄρων ὄσσοισι, λέων ὥς σώματι κύρσας,
 ὅτε μάλ' ἐνδυκέως ῥῶνὸν κρατερῆς ὀνύχιοισι
 Σχίσσας, ὅττι τάχιστα μελίφρονα θυμὸν ἀπύρρει
 Ἐμμελέως δ' ἄρα ἔγωγε κελαινὸν πίμπλαται
 ἦτορ.

430 Γλαυκιδῶν δ' ὄσσοις δεινὸν, τελευτὰς τε καὶ ὤμους
 Οὐρῇ μασιχόων, προσὶ γλάφει, ἔδὲ τις αὐτὸν
 ἔπλη ἐς ἀνταϊδῶν χροὸν ἐλθεῖν, ἔδδ' ἰμάχεσθαι
 Τοῖ· ἄρ' Ἀμφιτρυωνιάδης ἀκέρητ' αὐτῆς
 Ἀντί· ἔση Ἀρη· ἐνὶ φρεσὶ θάρσ· ἀέξεται

435 Εὐθυμένως. Ὁ δέ οἱ χροὸν ἤλυθεν, ἀχνύμενός τ'·
 κύρ.

Ἀμφοτέρω δ' ἰάχοντες, ἐπ' ἀλλήλοισιν ὄρσαν.

ὣς δ' ὅτ' ἀπὸ μεγάλης πέτρῃ πρηνῶν ὄρσαν,
 Μακρὰ δ' ὀπιθρώσκουσα κυλίνδε', ἠδέ τε πῆχ'·
 ἔρχε' ἐμμεμαυῖα : πᾶγ· δέ οἱ ἀντεδόλησεν

440 Ὑψηλός, τῷ δὲ συνενείκε', εἰθάρμιν ἴχθη·
 Τόσση δ' ὁ μὲν ἰαχῇ βροτασματ' ἔλι· Ἀρης δ'
 Κεκλήγας ἀπορῆσεν, ὃ δ' ἐμμελέως ὑπ' ἐδούκων

Amphitryoniades autem, fortitudo Hercules,
In medio & galeæ & scuti, lancea longa
Collum denudatum celeriter infra barbam
Vulneravit fortiter : ambosq; incidit nervos
120 Homicida fraxinus : magnum enim robur incidit viri.
Cecidit autem, veluti quando aliqua quercus corruit, vel
quando saxum
Alcum percussum Iovis ardenti fulmine :
Sic cecidit : ei verò circumsonuerunt arma variegata
ferro.

Illum quidem postea reliquit Iovis magnanimus filius,
125 Ipse autem hominum corruptorem Martem accedentem
observans,

Terribiliter intuens oculus, leo tanquam corpus natum
Qui valde accurate pellem tenacibus unguibus
Scindens, quam celerrime dulcem animam abstulit.
Constanter autem utiq; nigrum ipsius impletur cor.
130 Ignitus autem intuens oculis terribiliter, & latus & hu-
meros

Cauda verberans, pedibus fodit, neq; aliquis ipsum
Toleraret contra aspiciens prope ire, neq; pugnare.
Talis utiq; Amphitryoniades, insatiabilis clamore,
Contra stetit Marti, in animo audaciam augens
135 Celeriter. Ille autem ipsi prope venit, dolens corde.
Ambo autem vociferantes, ad invicem irruerunt.

Quemadmodum autem, quando ab magno saxum ex-
cunine corruens,

Longeq; desiliens volvitur, & fragor
Venit subito ingens : rupes autem ei obstitit
140 Alta, cui iam confertur, ubi ipsum retinet: (Mars
Tanto quidem ille sonitu gravans - curram perniciosus
Vociferans irruit. Ille autem studiose excepit.

Αὐτὰρ Ἀΐδωαίη κέρη Διὸς αἰγιόχοιο,
 Ἀντίη ἦλθεν Ἄρη^Θ, ἐρεμνίῳ αἰγίδ' ἔχουσα.

445 Διὶνὰ δ' ὑπὸ δ' ἰδῶσ' ἔπεα πτερόεντα προσηύ-
 δα :

Ἄρες ὀπίχθε μὲν^Θ κρατερὸν, καὶ χεῖρας αἰάπης.
 Οὐ γάρ τοι θέμις ἐστὶν δ' αὖ κλυτὰ τεύχεα δύσαι,
 Ἡρακλέα κτείναντα, Διὸς θρασυκάρδιον υἱόν.

Ἀλλ' ἄγε παῦς μάχης, μὴδ' ἀντί^Θ ἴσας' ἐμῆιο.

450 ὣς ἔφατ'. ἀλλ' ἔπειθ' Ἄρες^Θ μεγαλήτορα
 θυμόν.

Ἀλλὰ μέγ' ἰάκχων, φλογὶ ἱκελὰ τ' ἄρ' ἔχουσα πάλῃ,

καρπάλιμ^Θ ἐπὶ ῥέσσει βίη Ἡρακλεΐῃ,

κακτάρμεναι μεμακώς, καί ῥ' ἐμβαλε χάλκισον
 ἔγχ^Θ,

σπερχνόν, παιδὸς ἐξ ἑκοτέων περὶ τεθνήϊ^Θ,

455 Ἐν σάκει μεγάλῳ, δ' αὖτ' ἵγλαυκῶπις Ἀθηνῆ

ἔγχ^Θ ὀρμῇ ἔτραπ', ὀρεξαμένη δ' αὖτ' ἰφίφρε.

Δερμὶ δ' Ἀρίω ἄχ^Θ εἶλεν. Ἐρυσάμην^Θ δ' αὖτ'
 ὄξυ

ἔσσυτ' ἐφ' Ἡρακλεΐ κρατερὸν φρενὶ. τὸν δ' ὀπίοντα

Ἀμφιτρυωνιάδης δεινῆς ἀκόρη^Θ αὐτῆς,

460 Μηρὸν γυμνωθέντα σάκος ὑπὸ δαιδαλέοιο

οὔτασ' ὀπικρατέως, δ' αὖτ' ἐμὲν σάκ^Θ ἄρα

δέρσσει νωμῆσας, ὅππ' ἵχθον' κάββαλε μέσση

τῷ δ' αὖ φόβ^Θ καὶ δαῖμ^Θ εὐτροχὸν ἄρμα καὶ

ἵππους

ἦλσαν ἀψ' ἐγγύς, καὶ δ' αὖτ' ἵππων ὀλοομένων

465 Ἐς δίφρον θῆκαν πολυδαίδαλον, ἀψα δ' ἔστησαν

ἵππους μασιέτιν, ἵκοντο δ' αὖτ' ἵππων ὀλοομένων.

Τὸς δ' Ἀλκμήνης καὶ κυδάλιμ^Θ ἰόλα^Θ

κύκνον συλήσαντες ἀπ' ὤμων τ' ἄρ' ἔχουσα καλὰ

κίοντα.

Sed Minerva filia Iovis Ægiochi,

Obvia venit Marti, tenebrosum scutum habens.

445 *Graviter autem actorvè aspiciens, verbis velocibus allocuta est :*

O Mars retine impetum fortem, & manus intangibiles.

Non enim tibi fas est inclyta arma spoliare,

Herculem interficientem, Iovis magnanimum natum.

Sed age, cessaa pugna, neque obvius sta mihi.

450 *Sic ait : sed non persuasit Martis magnanimum animum.*

Sed valde clamans, flammæ similia arma vibrans,

Celer irruit fortitudini Herculanæ.

Interficere conans : & sanè jaculatus est ferream lanceam,

Celerem, filio suo iratus pro cæso,

455 *In scutum magnum. Sed oculos-glaucos-habens Pallas*

Hastæ impetum avertit, manum deflectens è biga.

Acerbus autem Martem dolor cepit. Extrahens autem acutum ensen

Irruit in Herculem, animo fortissimum. At illum advenientem

Amphitryoniades, gravi insatiabilis clamore,

460 *Femur denudatum scuto sub ingeniose facto*

Vulneravit fortiter, & magnum scutum persregit

Lancea dividens, & in terram dejecit mediam.

Illi autem Pavor & Terror bonas-rotas-habentem currum & equos

Impulerunt statim propè, & à terra latas-vias-habente

455 *In currum posuerunt fabri factum, statimq; postea*

Equos flagellarunt, & pervenerunt in longum Olympum.

Filius autem Alcmenæ, & inclytus Iolaus,

Cycnum spoliantes ab humeris arma pulchra,

- Νίασαντ'. Αἶψα δ' ἔπειτα πόλιν Τρηχῖν' ἔκοντο
 470 Ἰπποῖσις ὠκυπόδεσσιν· ἀτὰρ γλαυκῶπις Ἀθήνη
 ἔξισετ' ἔλυμπον τε μέγαν, καὶ δῶματα πατρός·
 Κύκνον δ' αὖ Κηῦξ θάπην, καὶ λαὸς ἀπείρων,
 Οἳ ῥ' ἐγὼς ναῖον πόλιος κλέτῃ βασιλῆϊ,
 Ἀνθίω, Μυρμιδόνων τε πόλιν, κλέτῃ τ' Ἰαωλκίῃ
 475 Ἀρνίῳ τ', ἠδ' Ἐλίκῳ. Πολλὸς δ' ἠγείρετο λαὸς,
 Τιμῶντες Κηῦκα, Φίλον μακάρεσσιν Θεοῖσι.
 Τῷ δ' ἵππον καὶ σῆμ' αἰδὼς παύσῃσεν Ἀναΐρ,
 Ὀμβρῷ χερμαρίῳ πλεθρῶν. τὼς γάρ μιν Ἀπόλλων
 Λητοῖδης ἤνωξ', ὅτι ῥα κλέτῃς ἐκατόμβας
 480 ὅσας ἄγοι Πυθόϊδε, βίη σύλατκε δοκεύων.

Τῆς ἀσπίδος ἡ δέχη ἐν τῷ καταλόγῳ φέρεται μέχρι στίχων ν' καὶ σ. ὑπὸ πλάσσει δ' Ἀρσενίου Φάνης, ἔχ' ὁ Κωμικός, ἀλλὰ τις ἕτερος Γραμματικός, ὡς εἶπε ἔσαν αὐτῷ Ἡσιόδου. ἀλλ' ἕτερος τινος· τίς Ὀμηρικῶν ἀσπίδα μιμήσασθαι πρὸς μεμνημένον Μεγακλῆς ἢ ὁ Ἀθήναιος γνήσιον μὲν οἶδε τὸ ποῖμα· ἄλλως ἢ ὁ Πιπτιμά τῷ Ἡσιόδῳ. ἄλογον γὰρ φησὶ ποιεῖν Ἡφαιστὸν τοῖς τῆς μητρὸς ἐχθροῖς ὅτι παρῆχοντα. Ἀπολλώνιος ἢ ὁ Ρόδιος ἐν τῷ γένει σὺν αὐτῷ εἶναι, ἔκ τε τὸν Ἰόλαον ἐν τῷ καταλόγῳ εὐρυλοφῆν, ἠνιοχῆνα τῷ Ἡρακλεῖ. ὡσαύτως ἢ ἐν Σησίχορος φησιν. Ἡσιόδου εἶναι τὸ ποῖμα.

ΤΕΛΟΣ ΤΩΝ ΗΣΙΟΔΟΥ
 ΣΩΖΟΜΕΝΩΝ

*Recesserunt. Statimq; postea urbem ad Trachinem per-
venerunt*

470 *Equis velocibus : sed glaucis-oculis-prædita Minerva
Pervenit ad Olympum magnum, & domus patris.*

*Cyenum vero Ceyx sepelivit, & populus infinitus,
Qui prope inhabitant abant urbes inclyti regis,
Anthen, Myrmidonumq; urbem, & inclytam Iolcum,*

475 *Arnenq; & Helicen. Multus autē congregatus est populus,
Honorantes Ceycem charum beatis Dīs.*

*Illius autem sepulcrum & monumentum invisibile
fecit Anaurus (correns),*

Imbre hyemali abundans. Sic enim ipsum Apollo

480 *Latona filius jussit, quoniam inclytas becatombas
Quicumq; duceret ad Pytho, vi spoliabat, insidians.*

Huius Aspidis principium in 4. Catalogo
habetur usque ad versum 250. Suspiciatus est
autem Aristophanes, non Comicus ille, sed
quidam alius grammaticus, non esse ipsam
Hesiodi, sed alterius cuiusdam, qui Homerici
scutum imitandum sibi delegerit. Mega-
cles autem Atheniensis, legitimum poema
agnoscit. Sed alioquin reprehendit Hesiodum
Ablurdum enim esse, facere Vulcanum ma-
tris hostib. arma præbentem. Apollonius au-
tem Rhodius in 3. dicit, ipsius esse, & ex stylo,
& quod Iolaus in Catalogo invenitur au-
rigans Herculi. Itidem & Stesicho-
rus dicit, Hesiodi esse
hoc poema

Λεῖπε τὰ ἔπη εἰς τὸν μάντιν Μελάμποδα· καὶ
 ὡς Θησεὺς εἰς ἄδ' ὅμ' Περὶθω κατέβη· Παράνε-
 σις τε Χείρωνος ἐπὶ διδασκαλία Ἀχιλλέως· ἐπὶ δ'
 καὶ Ἐπικηδεῖον ὠδὴ εἰς Βάτραχον· τὰ εἰς Ἰδαίης
 δακτύλως ἔπη· καὶ Ἀστρονομικά τινα. Τὰ δ'
 πάντα τῇ Δαδοχῇ ἔχρον' ἡμῖν
 ὡς δαδοθῆναι οὐ συμ-
 βέβηκεν.

Τ Ε Λ Ο Σ

*Desunt carmina in Melampodem vatem: de descen-
 su Thesei cum Pirithoo ad inferos: Parænesis Chironis in
 institutione Achillis: Item Epicedium in Batrachum: &
 Dactylis Idæis: & quædam Astronomica. Quæ
 omnia successu temporis ad nos pervenire
 non contigit.*

· Ε Ι Ν Ι Σ ·

INDEX.

A.

A <i>Caste</i>	190	<i>Affectus similes Equis: Ratio</i>	
<i>Accipitris & Luscinia</i>		<i>Auriga.</i>	67
<i>apologus</i>	14	<i>Agave.</i>	182.234
<i>Achelous</i>	190	<i>Aglaia.</i>	230
<i>Achilles</i>	236	<i>Vulcani uxor.</i>	232
<i>Achlys.</i>	274	<i>Agriculturae praecepta.</i>	26 28. 32. & seq.
<i>Actaea.</i>	184	<i>Agrius filius Vlyssu ex</i>	
<i>Admete.</i>	190	<i>Circe.</i>	236
<i>Aecus.</i>	236	<i>Alcaeus.</i>	258
<i>Aeeta</i>	232	<i>Alcmena.</i>	202.232.256
<i>Aello.</i>	184	<i>Vna nocte Iovem & Am-</i>	
<i>Æmulatio duplex</i>	2	<i>phitryonem passa</i>	258
<i>Æneas</i>	236	<i>Alpheus.</i>	190
<i>Æneum seculum</i>	10	<i>Amicitia</i>	24. 86. 87
<i>Æqui & boni ratio nobis</i>		<i>Amicitia Dea</i>	132
<i>innata</i>	62	<i>Amicus fratri non faciendus-</i>	
<i>Æquinoctia</i>	102	<i>æqualis</i>	18
<i>Ærurnna</i>	180	<i>A'pynsiaz.</i>	126
<i>Æsopus</i>	190	<i>Amor Deorum pulcher-</i>	
<i>Æstatis descriptio</i>	40. 284	<i>rimus</i>	174
<i>in Æstate quali victu</i>		<i>Veneris comes</i>	180
<i>ntendum.</i>	40	<i>Amphiro</i>	170
<i>Ætatum descriptio</i>	8	<i>Amphitrite</i>	182. 184. 230
<i>Ætatum diversitas quid</i>		<i>Amphitryo</i>	256. 258
<i>significet</i>	68. 70.	<i>Amymon filius Vlyssu ex Cir-</i>	
<i>Æther.</i>	174	<i>ce</i>	236
<i>Æthiopes</i>	108	<i>Anaurus</i>	290
<i>Affectus fere in expu-</i>		<i>Anchises</i>	236
<i>gnabiles.</i>	67.	<i>Ancilla liberos habens,</i>	
		<i>est molesta</i>	42

INDEX

<i>Anthe</i>	290	<i>Atropos</i>	274. 180. 228
<i>Anthea</i>	282	<i>Audacia ad divitias ju-</i>	
<i>Apefas</i>	188	<i>vat</i>	22
<i>Apollo</i>	166. 190. 230	<i>Aulis</i>	44. 121
<i>Atationis tempus</i>	6	<i>Aureum seculum</i>	8
<i>modus</i>	32. 34	<i>Aurora</i>	166. 192. 234
<i>ex Arboribus nasci</i>	69	<i>Ejus commendatio</i>	40.
<i>Artius</i>	268		111
<i>Arcturus</i>	38. 109	<i>Autonoë</i>	234
<i>Ardesius</i>	190	<i>Autonome</i>	184
<i>Argens mons</i>	200	<i>Autumni descriptio</i>	285
<i>Argentea aetæ</i>	10		32. 41
<i>Arges</i>	176		
<i>Argestes</i>	192. 226		
<i>Ariadnen Bacchus duxit</i>	232		
<i>Arima</i>	186		
<i>Arion equus</i>	264		
<i>Aristæus</i>	234		
<i>Arne</i>	282. 290		
<i>Artifex artificii invi-</i>			
<i>der</i>	2. 4.		
<i>Asbolus</i>	268		
<i>Ascia</i>	44. 119		
<i>Asia Nympha</i>	190		
<i>Asphodelus</i>	4		
<i>Eius usus</i>	64		
<i>Asteria</i>	194		
<i>Astra</i>	192		
<i>Astræus</i>	192		
<i>Atlas</i>	202		
<i>filius Iapeti</i>	202		
<i>Cælum fulcit</i>	ibid. 218		
		B.	
		B <i>Acchus</i>	232
		<i>Cur πολυγυνής</i>	117
		<i>Ariadnen duxit</i>	232
		<i>Beatorum Insula</i>	12. 71
		<i>Bellerophontes</i>	181
		<i>Belli incommoda</i>	291
		<i>Bellum Thebanum</i>	12. 21
		<i>Bellum Titanicum</i>	71
		<i>Dys</i>	212. 112
		<i>Bellum Trojanum</i>	12
		<i>Biblicum vinum</i>	40. 112
		<i>Bæotij</i>	211
		<i>Boni non insectandi</i>	60
		<i>Bonorum malorumque sum-</i>	71
		<i>ma in Dys</i>	211
		<i>Boreas</i>	192. 211
		<i>Eius vis</i>	211

I N D E X

Criareus 208.216.222
habuit centum manus,
& quinquaginta ca-
pita 176.212
Brontes 176
Eurus 96

C.

C **Admus** 230.234
Cædes 182
Calibatus incommoda 208
Ceneus 268
Caicus 190
Calliope 170
Regum comes *ibid.*
Musarum excellen-
tissima *ibid.*
Callirhoe 186.190.234
Calypso 190.236
Canis alendus 42
Canes triplices 115
Capræ æstate pingues 40
Carne vesci cœptum 70
Castratio hædorum &
ovium 54
Bovum *ibid.*
Porcorum *ibid.*
Mulorum *ibid.*
Centaurotorum pugna 268
Centimani 176.212
ubi habitant 216

Cephalus 234
Cerberus 188.220
Cerceis 190
Ceres 196.230
Cur a ðleuain dicatur 96
Plutum genuit 234
Ceto 184.190
Ceyx 280
Chalcis 46.121
Chaos 174
Charites 170.230
Chimæra 188
Chiron 236
Chrysaor 181.234
Cicadas rore pasci 284
Cicuriatio bouum 54
canum *ibid.*
mulorum *ibid.*
ovium *ibid.*
Circe 232.236
Clio 170
Clotbo 274.180.238
Clymene 190.200
Clypei Hercules decri-
ptiq 266.268. & seq.
Clytie 120
Cæli filij 126
Eius genitalia à Saturno
exsecta 178
Cælum à Terra quantum
distat, tantum Terra
à Tartaro 236
I 4 **Cæcus**

I N D E X.

<i>dum noverca</i>	56	<i>phitryone</i>	258. 262
<i>Diffidentiae perniciēs</i>	26	<i>Eleusinia</i>	100
<i>Dij invocandi</i>	99	<i>Eleuther</i>	170
<i>Dij sacrificandum</i>	22	<i>Emathion</i>	234
<i>in Dij honorum malorumq;</i>		<i>Enyo</i>	184
<i>summa</i>	46	<i>Epimetheus</i>	202
<i>Dimidium plus toto</i>	4. 62. 63	<i>Pandoram accipit</i>	6. 8.
<i>Dimius</i>	230. 270. 282		202
<i>Dione</i>	166. 190	<i>Epirus</i>	178
<i>Dionysus</i>	232	<i>Erato, Musa</i>	170
<i>Disceptatio</i>	182	<i>Erato Nereis</i>	184
<i>Divitiæ quæ optimæ</i>	22	<i>Erebus</i>	174. 202
<i>Divitiarum injistarum exitus</i>	22	<i>Eridanus</i>	190
<i>Divitiarum parandarum ratio</i>	28	<i>Erinnyes unde natæ quando oberrent</i>	56
<i>Dolor</i>	182	<i>Erythia</i>	186. 234.
<i>Domus imperfecta non relinquenda</i>	52	<i>Evagore</i>	184
<i>Donatio bona</i>	24	<i>Evarne</i>	184
<i>Doris</i>	184. 190	<i>Eubæa</i>	44. 121
<i>Doto</i>	184	<i>Eucrate</i>	182
<i>Dryalus</i>	268	<i>Eudora, Oceanine</i>	190
<i>Dryas</i>	268	<i>Eudora Nereis</i>	182
<i>Dynamene</i>	184	<i>Eventus stultorum magister</i>	65
		<i>Evenus</i>	190
		<i>Eulimene</i>	182
		<i>Eunice</i>	184
		<i>Eunomia</i>	223
		<i>Euphrosyne</i>	230
		<i>Eupompe</i>	184
		<i>Europe</i>	190
		<i>Euryale</i>	184
			5
			B 7.

E.

E Ch. Iva. 186
 Eione 184
 Electra 184. 190
 Electryon intersectus ab Am-

I N D E X.

<i>Eurybia</i>	182. 192
<i>Eurynome</i>	190. 218
<i>Eurystheus</i>	262
<i>Eurytion</i>	186
<i>Euterpe</i>	170
<i>Exadius</i>	268

F.

<i>in Fabulis non semper exacta ratio querenda</i>	65
<i>Falx Saturni adamantina</i>	178
<i>Fama</i>	52. 132
<i>Farnæ cura habenda</i>	52
<i>Fames, cur Nigra?</i>	88
<i>ignaviæ comes</i>	20
<i>Fatum</i>	180
<i>Ferandum à Labore</i>	116
<i>Ferreum seculum</i>	12
<i>Fidendum non facile</i>	89
<i>Figulus figulo invidet</i>	2
<i>Filij relinquendi cura</i>	26
<i>Flumina religiose transcendenda</i>	50
<i>Fluminibus cur Deos asinxerint Poetæ</i>	131
<i>in Flumina non meendum</i>	52
<i>Fluviorum progenies</i>	190
<i>Fluvij non enumerandi</i>	192
<i>in Fontes mingere</i>	132

<i>Frattis amicitia aliorum preferenda</i>	48. 126
<i>cum Fratre etiam ludente adhibendus testis</i>	26
<i>Fraus</i>	181
<i>Frigus pedum amorem facit</i>	104
<i>Fru mentum triturandum</i>	40
<i>ventilandum</i>	56. 126
<i>Fuci</i>	122
<i>Fucis similes Ociosi Mulieres</i>	120
<i>Furiæ unde natae quando oberrent.</i>	121

G.

<i>Galatea</i>	124
<i>Galaxaure</i>	120
<i>Galene</i>	123
<i>Germanorum corpora alba robustiora</i>	122
<i>Geryon</i>	185
<i>Gigantes unde nati</i>	121
<i>Glaucia</i>	122
<i>Glaucanome</i>	122
<i>Gorgones</i>	122
<i>Græcæ</i>	122
<i>Græci tantum cenati</i>	122
<i>Granicus</i>	122
<i>Gratiæ</i>	122

I N D E X.

gratitudo	24.86	Hesiodus opilio	168
grues quorsum avolent	97	à Mafis doctus 46.166.168	
Hyges	176. 208. 216. 222	carmine victor, Tripodem	
habuit centum manus		reportat	46
& quinquaginta capi-		unus ex vetustissimis	59
ta	176. 212	Homero posterior	121
		Hesiodi navigatio	44. 46.
		Pater	44
		Scripta amissa	238
H.		Hesiodi præcepta de Agri-	
H Alacmon	190	cultura, non possunt ac-	
Halimeda	184	commodari ad omnes	
harmonia	230. 234	regiones	110
arpyia	184	Hesperides	180. 184
ebe	166. 230. 232.	Hippa	190
ecate, & ejus potentia	194.	Hipponoë	184
	196	Hipporhoë	184
elice	282. 241	Hirundo vere prodit	38
elicon	166	Hirundines an avolent	110
eniocha	262	Holmium	166
eptaporus	190	Hominum genera tria	20
ercoles	232	Hoplens	268
aquilam Promethei		Horæ, filie Themidis, &	
occidit	202	Iovis	228
Cycnum occidit	260. 286	Hospitalitas	50. 84
Iovis Filius ex Al-		Hospites non ledendi	22
cmena	260	Humanae sortis varietas	
cum Marte pugnat	288	à Iove	2
eius scutum	266. & seq.	Hyades	117
Ierinus	190	Hydra Lernæa	188
Ierões cur Semidei	70	Hyemis descriptio	34. 36
Ieroica virtus	70	Hyperion	174. 192. 236
Ierous n. et. u.	12	Ianira	

I N D E X.

I.

I Anira	190
I Iantbe	190
Iapetus	166.174.200
Iasius	234
Iason	236
Ida mons Phrygiae	236
Idyia	190.232
Ignavia	104.105
ejus vituperium	34
eius comes Fames	30
Ignavi similes Fucis	20
Ignis à Prometheo Iovi subre-	
ptus	4.206
Ilithyia	230
Immingere in fontes	132
Impudentes quales	67
Industria	32.101.103
Ingratitudo	86
Injuriae pernicies	16
Ino	234
Insitio quando facienda	54
Instrumenta rustica compa-	
da	30
Insulae fortunatae	12.71
Iolaus Herculis auriga	260
	¶ seq.
Iolcus	282.341.236
Iphicleus	260
Irene	228
Irus	184.220

Ister	194
Iteratio	98
Iudices δωρεῶν Φαίροι	4
Iuno	166.198.10
Iupiter	166.198.10
Ξένι	8
Χρόνι	10
victus Titanibus	10
Iovis consilio diversa	
minum	
Iovis mens alias alia	
Iovis oculus omnia videt	
Iovis uxor i. Prudentia	
I I. Themis	
I I I. Eurynome	
I V. Ceres	
V. Mnemosyne	
V I. Latona	
V I I. Iuno	
a Iove celebres	
Iuramentum	
Iurga	
Iustitia virgo	
Iovis filia	
Iovi adest	
accusat improbos	
Iustitia solis bonitas	
ta	
Iustitia premittit	
primitur.	

I N D E X.

<i>justitiæ neglectæ poenæ</i>	16	<i>Licentia</i>	182
	20	<i>Ligna quando secanda</i>	96.
<i>observata, præmia</i>	16, 20		136
<i>justum esse, hoc seculo periculo-</i>		<i>Lingua prædari</i>	83
<i>sum</i>	18	<i>Linguae parca thesaurus opti-</i>	
		<i>mus</i>	50. 128
L.		<i>Lis</i>	266
		<i>Locri</i>	258
<i>Abor</i>	182	<i>Lucifer</i>	192
<i>Labor destinatus homini-</i>		<i>Lucina</i>	230
<i>bis</i>	28	<i>Lucra mala, damnis æqualia</i>	
<i>laborem promovet Aurora</i>			24
	40	<i>Luna</i>	166. 192
<i>laboriosi Deo chari</i>	22	<i>Luscinia & Accipitris apolo-</i>	
<i>lachesis</i>	274. 180. 228	<i>gus</i>	14
<i>Adon</i>	190	<i>Lycius</i>	198
<i>adendus nemo</i>	75	<i>Lyngens</i>	278
<i>æornedia</i>	184	<i>Lysianassa</i>	184
<i>apitharum pugna</i>	268		
<i>Latinus, filius Ulyssis ex Circe</i>			
	236		
<i>Larona</i>	166. 194. 230		
<i>Leo Nemeæus</i>	188		
<i>Leonis irati descriptio</i>	286		
<i>Leonum congregantium de-</i>			
<i>scriptio</i>	284		
<i>Lernæa Hydra</i>	188		
<i>Λέξαι quid</i>	104		
<i>Λύκαιον qui Mensis</i>	105		
<i>Liagore</i>	184		
<i>Libationes</i>	50. 85		
<i>liberalitas</i>	24. 87		

M.

M <i>Æander</i>	190
<i>Maia</i>	232
<i>Male quæsitum malè perit</i>	
	83
<i>Malorum inter homines cau-</i>	
<i>sa</i>	8
<i>Malorum conversatio vitanda</i>	
	50
<i>Malvæ usus</i>	4. 63
<i>Malum consilium consultori</i>	
<i>pestimum</i>	18

MAN

I N D E X.

<i>Manibus illotis non sacri-</i>		<i>Meßis tempus</i>	26.40
<i>ficandum</i>	50.	<i>Metis</i>	190.228
<i>in Mari mori miserum</i>	48	<i>Merus</i>	230.270.288
<i>Mars</i>	230	<i>Mimas</i>	268
<i>vulneratus ab Hercule</i>	282.	<i>Minerva</i>	264. 166. 228.230.
	288		270.278
<i>Martis filij</i>	230	<i>in Mingendo verecundia</i>	50.
<i>Matutini temporis com-</i>		<i>Mingere in fontes</i>	132
<i>mendatio</i>	40. 111	<i>Mithos.</i>	232
<i>Mecone</i>	202	<i>Mnemosyne</i>	174
<i>Medea</i>	232.234	<i>mater Musarum</i>	170.230
<i>Medeus</i>	236	<i>Modus servandus</i>	48
<i>Mediocritas observanda</i>		<i>Momus</i>	180
	48.62.124	<i>Mopsus</i>	260
<i>Medusa</i>	184	<i>Mors</i>	180.218
<i>Meliæ Nymphæ</i>	178.204	<i>Mulieri non fidendum</i>	20
<i>Melita</i>	182	<i>Mulieres paupertatis impa-</i>	
<i>Metobosis</i>	190	<i>rientes</i>	206
<i>Melpomene</i>	170	<i>Abundantiam captantes</i>	206
<i>Memnon</i>	234		206
<i>Mendacia</i>	182	<i>Fucis similes</i>	201
<i>Menestho</i>	190	<i>æstate salaciores</i>	240
<i>Menippe</i>	184	<i>à Mulierum blanditijs</i>	
<i>Menses Græcorum Luna-</i>		<i>cavendum</i>	26
<i>res Synodici</i>	163	<i>Mulierum vituperationes</i>	206
<i>Mencetius</i>	202	<i>Mulierum genus unde</i>	206
<i>Mercatura præcepta</i>	44	<i>Musæ</i>	166.168.230
	& seq.	<i>unde dictæ</i>	18
<i>Merces justè solvenda</i>	26.88	<i>Filiæ Iovis & Mæ-</i>	
<i>Mercurius</i>	232	<i>nes</i>	170
<i>cur nuncius Deorum</i>	66	<i>Musarum cantus</i>	

I N D E X.

<i>Orum bonorum</i>	166. 168
<i>Musarum nomina</i>	170
<i>Mutuo accipiendi ratio</i>	24
<i>Myrmidones</i>	282
<i>Mysteria magna & parva</i>	100

N.

N <i>Arrationes unde trahenda</i>	60
<i>Naves aëtuaria & oneraria</i>	120
<i>Naves quando faciendae</i>	56
<i>Naufragio perire miserum</i>	48
<i>Navigatio verna</i>	46
<i>Navigandi tempus</i>	46
<i>Nausitonus filius Ulyssis ex Calypso</i>	238
<i>Nausitonus filius Ulyssis ex Calypso</i>	236
<i>Negligentia laboriosior quam diligentia</i>	94
<i>Nemeus Leo</i>	188
<i>Nemex</i>	188
<i>Nemertes</i>	184
<i>Nemesius</i>	73. 182
<i>relictis hominibus ad Deos concessis</i>	14

<i>Neptunus</i>	166. 186
<i>Thebarum tutor</i>	262
<i>Taurus</i>	262
<i>Nereides</i>	182. 184. 236
<i>Nereus verax</i>	182
<i>Nesaea</i>	184
<i>Neso</i>	184
<i>Nessus</i>	190
<i>Nice</i>	192
<i>Nilus</i>	190
<i>Noctis & Diei vices</i>	218
<i>Noctus</i>	192. 226
<i>Novalis</i>	32
<i>Nox</i>	166
<i>Chaus filia</i>	174
<i>Genuit contentionem culpandam</i>	2
<i>Noxa</i>	182
<i>Nuptiae quae tempestivae</i>	48
<i>Nymphæ Meliae</i>	178. 204
<i>Nympharum aquaticarum catalogus</i>	190

O.

O <i>Blivio</i>	182
<i>Occasio in omnibus optima</i>	48
<i>Oceaninae ter mille</i>	190
<i>Oceanus</i>	166. 174
<i>Ocium</i>	

<i>Opium Dīs & hominibus in-</i>		<i>Parnassus</i>	200
<i>visum</i>	20	<i>Parsimonia</i>	88
<i>Ocypete</i>	184	<i>in fundo molesta</i>	26
<i>Ocythoe</i>	190	<i>Parthenius</i>	194
<i>Cedipus</i>	71	<i>Partis addendum</i>	24
<i>Operarj's merces justē solven-</i>		<i>Parvum si parvo crebro addi-</i>	
<i>da</i>	26. 88	<i>tur, sit magnus cumulus</i>	24
<i>Opportunitas</i>	124	<i>Pasithea</i>	184
<i>Orci galea</i>	272	<i>Pasithee</i>	190
<i>Ordo in æconomicis</i>	94	<i>Pavor</i>	230. 270. 288
<i>Oxion</i>	42	<i>Paupertas</i>	119. 121
<i>Orithus</i>	186. 188.	<i>Deorum munus</i>	44. 50
<i>Ossa alba cur adoleantur</i>		<i>nemini exprobranda</i>	50
<i>Dīs</i>	284	<i>animi consumptrix</i>	50
<i>Othrys</i>	210	<i>Pax bello præferenda</i>	71
<i>Ores quando tendendæ</i>	54	<i>Pecuniæ amor</i>	123
		<i>Pecunia hominibus animi</i>	41

P.

P <i>Acis commoda</i>	77	<i>Pedum tumor à frigore</i>	104
<i>Pallas filius Eurybie &</i>		<i>Pegasus unde dictus</i>	186
<i>Cœi</i>	192	<i>Peleus</i>	226
<i>Pandora facta</i>	6. 206	<i>Pelias</i>	226
<i>voluptatem vocat</i>	64	<i>Peneus</i>	190
<i>Pandoræ pyxis malorum cau-</i>		<i>Pepredo</i>	184
<i>sa</i>	8	<i>Periurium Furie quædam dicent</i>	56
<i>Panope</i>	184	<i>Perjury pœna</i>	20
<i>Parce, 266. 180. 274. 228</i>		<i>Perimedes</i>	186
<i>earum officium</i>	180. 182	<i>Permessus</i>	233
<i>Parentes honorandi</i>	22. 72.	<i>Perses</i>	233
	84		

I N D E X

Persea	192. 194	Pœta Musarum famu-	
Perseus.	270. 272	lus	172
Medusæ caput ampu-		Pœtæ Invocationi enco-	
tavit	186	mium solent adijcere	58
Pestis	182	Polydora	190
Pestis post famem	78	Polydorus	234
Petraea	190	Polymnia	170
Petræus	268	Polynome	184
Peucus	268	Polypus	107
Phaëthon	234	cur αἰὼς	107
Phalerus	268	Pontoporia	184
Phasis	190	Pontus	172. 174
Pherusa	184	Prælium	182
Phicius mons	258	Preces cibo præmit-	
Phobus	230. 270. 288	tendæ	52. 191
Phocenses	258	Prolochus	268
Phocus	236	Prometheus	202
Phæbe.	174. 194	Iovem decepit in dis-	
Phorcyn.	184. 190	tributione carniū	204
Phormio unde dicatur	102	Ignē à Iove furatus	4. 206
Pieria	170	ab aquila exeditur	202
Piritheus	268	quæ ab Hercule inter-	
Pitbo	190	sicitur	202
Pleiades	26. 91. 117	vinculis ligatus	208
quare Vergilia	92	Promethei & Epimethei	
quare Atlantis filia	92	mythologia	65
Ellexaure	190	Pronos	184
Pluto Deus inferorum	196	Proscissio	99
Pluto Nympha	190	Proserpina à Plutone	
Plutus filius Cereris	234	rapta	232
Pluvia causa	38. 109	Proto	182. 184
Pœsis animi tristitiam		Protomedia	184
discutit	172	Pro-	

I N D E X

Prudentia Iovi nupta	228	Sao	188
Prymno	190	Saturnus	166. 174. 176
Psamathe	184. 236	filios suos devorat	191
Pudor duplex	22. 83	Pro Iove lapidem vo-	
Pudor egenti inutilis	22	rat	200
Pudor relictis hominibus		Caelo patri abscindit	
ad Deos concessit	14	genitalia	171
Pugna	182	Saturni falx	176
Pylus	282.	etas aurea	2
Pytho.	200	Scamander	190

R.

R Apine detestatio	24	Semele	232. 234
Ratio similis Aurigae,		Semidei	12
Affectus Equus	61	Seminum vigor decre-	
Reges δωροφάγοι	4	vit	72
Reges ex Iove	172	Senectus cruda, mediocris,	
Regum comes Calliope	170	decrepita	128
Religionis praecepta	22. 48.	Senium	180
	50. 52	Servus agricolae qualis	
Rhea	174. 196. 210	esse debeat	30. 97
Rhesus	190	Simois	190
Rhodi	190	Sirius	28. 42. 95. 284
Rhodius	190	unde dicatur	95
Rebur	192	Sol	166. 192. 232
Res victus Cicadatum	284	contra Solem non meien-	

S.

S Acrificandum non illic		Solstitia	102
manibus	50	Somnia	180
Sanguarius	190	Somnus	180. 211
		Janus mortis	211

INDEX.

<i>Euphista</i> quid significet	120
<i>Spes</i> sola in <i>Pandora</i>	
<i>pyxide</i>	8. 65
<i>Spes</i> sine labore vana est	34
<i>Sphinx</i>	188
<i>Sphingis</i> <i>enigma</i>	108
<i>Spio</i>	182
<i>Steropes</i>	176
<i>Ethno.</i>	184
<i>Strages</i> hominum	182
<i>Strymon</i>	190
<i>Stultus</i> accepto malo sapit	16
<i>Stryx.</i>	190. 192. 220
<i>iuramentum</i> <i>Deorum.</i>	194
<i>Suada</i>	6
<i>Dea eloquentiæ</i>	67
<i>Supplices</i> non ledendi	22

T.

T <i>Aphij</i>	256
<i>Tartara</i>	174
<i>Tartari</i> descriptio	216
ad <i>Tartarum</i> quantum	
<i>spacium</i>	216
<i>Tela</i> quando ordienda.	54
<i>Teleboæ</i>	256
<i>Telestho</i>	190
<i>Teipfichore.</i>	170
<i>Terra</i>	166
<i>omnium fundamen-</i>	
<i>tum</i>	174

<i>quos genuerit</i>	174. 176
<i>Terra</i> sicca & humida	
<i>aranda</i>	98
<i>Terror</i>	230. 270. 288
<i>Tetiatio</i>	99
<i>Testudo</i> <i>Φερόν</i>	110
<i>Tetbys</i>	174. 190
<i>Thalia</i> <i>Musa</i>	170
<i>Thalia</i> <i>Nereis</i>	182
<i>Thalia</i> <i>Gratia</i>	230
<i>Thaumas</i>	184
<i>Thea</i> vel <i>Thia</i>	174. 192
<i>Thebanum</i> bellum	12. 71
<i>Thebæ</i> à <i>Cadmo</i> conditæ	71
<i>Thebæ</i> <i>Borotæ</i> cur ἐπὶ αὐ-	
<i>πυλοῖ</i>	71
<i>Themis</i>	166. 174
<i>Themisto</i>	184
<i>Themistocles</i>	280
<i>Theseus</i>	268
<i>Thetis</i>	182. 236
<i>Thia</i> vel <i>Thea</i>	174. 192
<i>Thoe</i>	190
<i>Timor.</i>	230. 270. 288.
<i>Tiryns</i>	362
<i>Titanes</i> unde dicti	180
<i>Titanes</i> ad <i>Tartarum</i> re-	
<i>missi</i>	216
<i>Titanum</i> pugna cum	
<i>Dijis</i>	212. 214
<i>Tithonus</i>	234
<i>Trachin.</i>	280
V 2	<i>Tripa.</i>

I N D E X.

<i>Tripodes sunt pocula</i>	121	<i>opprimitur.</i>	76
<i>Tristitiam Poësis discu-</i>		<i>Vesta</i>	196
<i>tit</i>	172	<i>Vicina ducenda</i>	48
<i>Triton</i>	230	<i>Vicinus bonus magnam</i>	
<i>Turcae sedentes mingunt.</i>	130	<i>commodum</i>	24. 85
<i>Tyche</i>	190	<i>Vicinus malis magna</i>	
<i>Typhaon.</i>	188	<i>noxæ</i>	24
<i>Typhaonium</i>	258	<i>Vicini cognatis prompti-</i>	
<i>Typhoeus</i>	222	<i>ores</i>	24
<i>ad Tartarum præci-</i>		<i>Victus parandi ratio abs-</i>	
<i>pitatus</i>	226	<i>condita</i>	4
<i>Ventos genuit</i>	226	<i>Vindemiæ tempus</i>	42

V.

V <i>enti generatio</i>	38	<i>Vini temperatura</i>	40. 113
<i>Venti Cardinales</i>	192	<i>Virginitatis descriptio</i>	96
<i>Venti reliqui</i>	226	<i>Virgines olim in publi-</i>	
<i>Venus ex spuma nata</i>	178.	<i>cum non prædibant</i>	107
	180	<i>Virgo ducenda</i>	48
<i>cur ἀφροδίτη</i>	180	<i>Viri æstate imbecilliores</i>	40
<i>cur κυθέρφα;</i>	180	<i>Vir uxore bona nihil sor-</i>	
<i>cur κυπριγενής</i>	180	<i>titur melius</i>	48
<i>cur Φιλομυηδής</i>	180	<i>mala nihil peius</i>	48
<i>quos genuerit</i>	230	<i>Virtutis via ardua</i>	20
<i>Veneris comites</i>	180	<i>Virtutum nomina sæpe</i>	
<i>dotes</i>	180	<i>ad vicina vitia trans-</i>	
<i>Verecundia duplex</i>	83	<i>feruntur</i>	60
<i>Verecundia præcepta</i>	50. 52	<i>Via</i>	192
<i>Veris descriptio</i>	38	<i>ad vitia facilis aditus</i>	20
<i>Ver cur Canam</i>	101	<i>Vitium incidendam</i>	
<i>Veritas præmitur, sed non</i>		<i>tempus</i>	38

INDEX

<i>Vlyſſes</i>	236	<i>Vxoris improba incom-</i>	
<i>eius filij ex Nymphis</i>	236	<i>moditas</i>	48. 208
<i>Vngues non præcidendi</i>		<i>Vxor mala ante tempus</i>	
<i>in convivio</i>	50	<i>virum ſeneſcere facit,</i>	
<i>Vrania Muſa</i>	170	<i>καὶ ὡμῶν γήρας δῶ-</i>	
<i>Vrania Nympha</i>	190	<i>κεν</i>	48
<i>Vrius</i>	268		
<i>Vvæpaſſæ</i>	42. 117		
<i>Vulcanus</i>	230. 232		
<i>Vxor quando ducenda.</i>	48.	<i>Xanthæ</i>	199
	54. 124. 136		
<i>qualis ducenda</i>	48. 124		
<i>enius ætatis ducenda</i>	48.		
	124		
<i>Vxoris probæ commodi-</i>		<i>Zelus</i>	192
<i>tas</i>	48. 208	<i>Zephyrus</i>	192. 226
		<i>Zeuxo</i>	190

X.

Z.

FINIS

